

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

NACRT

ZAKON O OSIGURANJU

Sarajevo, decembar 2013. godine

ZAKON O OSIGURANJU
GLAVA I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

Predmet

Ovim se zakonom uređuje: osnivanje, poslovanje, nadzor i prestanak društava za osiguranje i reosiguranje osnovanih u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija), kao i društava za osiguranje koja nisu osnovana u Federaciji, a koja usluge osiguranja pružaju putem filijale, u skladu sa ovim zakonom.

Član 2.

Definicije

Pojmovi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- a) „**društvo za osiguranje**“ je dioničko društvo koje je upisano u sudski registar na osnovu odobrenja Agencije za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine, (u daljem tekstu: Agencija za nadzor) za obavljanje poslova osiguranja, kao i bilo koji drugi oblik društva za osiguranje koje nije iz Federacije, a koje je osnovano u Federaciji ili posluje u Federaciji u skladu sa ovim zakonom.
- b) „**društvo za reosiguranje**“ je dioničko društvo koje je upisano u sudski registar na osnovu odobrenja Agencije za nadzor za obavljanje poslova reosiguranja.
- c) „**filijala**“ je organizaciona jedinica društva za osiguranje na koju je društvo za osiguranje prenijelo dio ovlaštenja za zastupanje u pravnom prometu s trećim licima i koja se kao organizaciona jedinica upisuje u sudski registar;
- d) „**entitet filijale**“ – je entitet u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: BiH) u kojem je osnovana filijala koja preuzima rizik;
- e) „**entitet pružanja usluga**“ – je entitet u BiH u kojem se nalazi rizik, ako taj rizik pokriva društvo za osiguranje ili filijala koji se nalaze u drugom entitetu;
- f) „**država članica**“, u smislu ovog zakona, je država koja je članica Evropske unije ili Evropskog privrednog prostora.
- g) „**lice države članice**“, u smislu ovog zakona, je fizičko lice koje ima prebivalište na području države članice ili pravno lice čije je sjedište na području države članice.
- h) „**matična država članica**“ je država članica u kojoj je smješteno sjedište društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje.
- i) „**strana država**“, u smislu ovog zakona, jest država koja nije Bosna i Hercegovina (u daljem tekstu: BiH) i nije država članica.
- j) „**strano lice**“, u smislu ovog zakona, jest fizičko lice koje ima prebivalište van područja BiH i države članice ili pravno lice čije je sjedište van područja BiH i države članice.
- k) „**strano društvo za osiguranje**“, odnosno društvo za reosiguranje je pravno lice sa sjedištem van područja BiH, koje je dobilo odobrenje Agencije za nadzor za obavljanje poslova osiguranja odnosno poslova reosiguranja na području Federacije.

- l) „**nadzorno tijelo**“ je Agencija za nadzor, kao i Agencija za osiguranje Republike Srpske (u daljem tekstu: Agencija za osiguranje RS).
- m) „**povezana društva**“ su pravno samostalna društva koja u međusobnom odnosu mogu stajati kao:
- 1) društvo koje u drugom društvu ima većinski udio (više od 50% udjela u kapitalu) ili većinsko pravo u odlučivanju (više od 50% broja glasova);
 - 2) zavisno i vladajuće društvo;
 - 3) društvo koncerna;
 - 4) društva s uzajamnim udjelima; i
 - 5) društva povezana poduzetničkim ugovorom.
- n) „**nadređeno društvo**“ je društvo sa sjedištem u Federaciji, koje ima podređeno društvo – društvo za osiguranje ili reosiguranje, odnosno koje ima sudjelujući udio u takvom društvu, a koje samo nije podređeno društvu nekog drugog društva za osiguranje odnosno za reosiguranje, koje je od Agencije za nadzor dobilo odobrenje za rad, odnosno nije podređeno društvu finansijskog holdinga koji je osnovan u Federaciji;
- o) „**podređeno društvo**“ označava podređeno društvo nekog drugog društva za osiguranje ili reosiguranje ili podređeno društvo finansijskog holdinga koji je osnovan u Federaciji uključujući njegova podređena društva;
- p) „**uska povezanost**“ označava situaciju u kojoj su dva ili više fizičkih ili pravnih lica povezana odnosom kontrole ili učestvovanja ili situaciju u kojoj su dva ili više fizičkih ili pravnih lica trajno povezana s jednim te istim licem odnosom kontrole;
- r) „**kontrola**“ označava odnos između nadređenog društva i podređenog društva naveden u članu 169. stav (2) ovog zakona ili sličan odnos između bilo kojeg fizičkog ili pravnog lica i nekog društva;
- s) „**učesnički udio**“ označava direktno vlasništvo ili vlasništvo putem odnosa kontrole nad 20 ili više posto glasačkih prava ili kapitala društva;
- t) „**kvalifikovani udio**“ označava direktni ili indirektni udio u društvu koji predstavlja 10 ili više posto kapitala ili glasačkih prava ili omogućava ostvarivanje značajnog utjecaja na upravljanje tim društvom;
- u) „**povlaštene (preferencijalne, prioritetne) dionice**“ – dionice koje su povlaštene u odnosu na obične jer imaju prioritet u naplati dividendi i u likvidacionoj masi društva, a pri tom imaju ograničeno pravo glasa.
- v) „**kumulativne povlaštene (preferencijalne, prioritetne) dionice**“ – povlaštene dionice s kumulativnim pravom na povlaštene dividende. Povlaštene dionice s pravom da se sve zaostale, dakle neisplaćene garantovane dividende na povlaštene dionice za posljednjih 5 godina moraju isplatiti prije isplate bilo kakvih drugih dividendi, kako na obične tako i na druge dionice.

Član 3.

Djelatnost osiguranja

- (1) Djelatnost osiguranja čine poslovi osiguranja, poslovi suosiguranja i poslovi reosiguranja, kao i poslovi neposredno povezani sa poslovima osiguranja.

- (2) Poslovi osiguranja su zaključivanje i izvršavanje ugovora o osiguranju i poduzimanje mjera za sprečavanje i suzbijanje rizika koji ugrožavaju osiguranu imovinu i lica.
- (3) Poslovi suosiguranja su zaključivanje i izvršavanje ugovora o osiguranju s više društava za osiguranje koja su se sporazumjela o zajedničkom snošenju i raspodjeli rizika.
- (4) Poslovi reosiguranja su zaključivanje i izvršavanje ugovora o reosiguranju osiguranog viška rizika iznad samopridržaja jednog društva za osiguranje kod drugog društva za osiguranje koje je dobilo odobrenje za obavljanje poslova reosiguranja.
- (5) Poslovi neposredno povezani s poslovima osiguranja su posredovanje, utvrđivanje i procjena rizika i šteta, posredovanje radi prodaje i prodaja ostataka osiguranih oštećenih stvari i pružanje drugih intelektualnih i tehničkih usluga u vezi s poslovima osiguranja.

Član 4.

Društva koja obavljaju djelatnost osiguranja

- (1) Djelatnost osiguranja obavlja:
 - a) društvo za osiguranje sa sjedištem u Federaciji koje je dobilo odobrenje za rad Agencije za nadzor za obavljanje poslova osiguranja;
 - b) društvo za osiguranje sa sjedištem u Republici Srpskoj (u daljem tekstu: RS) koje usluge osiguranja pruža putem filijale u skladu sa ovim zakonom;
 - c) strano društvo za osiguranje koje je dobilo odobrenje za rad Agencije za nadzor za obavljanje poslova osiguranja u Federaciji putem filijale.
- (2) Društvo za osiguranje i društvo za reosiguranje mogu osnovati pravna i fizička, domaća i strana lica te lica država članica pod uslovima iz ovog zakona.
- (3) Društvo za osiguranje osniva se kao dioničko društvo.
- (4) Društvo za reosiguranje može biti osnovano samo kao dioničko društvo.
- (5) Društvo za osiguranje može obavljati samo djelatnost osiguranja.
- (6) Djelatnost osiguranja ne smije obavljati niko drugi osim društava navedenih u stavu (1) ovog člana.

Član 5.

Dobrovoljnost

- (1) Osiguranje imovine i lica je dobrovoljno.
- (2) Izuzetno od stava (1) ovog člana osiguranje imovine i lica je obavezno u slučajevima utvrđenim zakonom.

Član 6.

Grupe poslova osiguranja

Poslovi osiguranja, u smislu ovog Zakona su poslovi neživotnih osiguranja i poslovi životnih osiguranja.

Član 7.

Poslovi osiguranja

- (1) Poslovi osiguranja, u smislu ovog Zakona, su sklapanje i ispunjavanje ugovora o neživotnom i životnom osiguranju, osim obaveznih socijalnih osiguranja.
- (2) Neživotna osiguranja dijele se na sljedeće vrste osiguranja označene šiframa i to:
 - a) 01 - osiguranje od nezgode,
 - b) 02 - zdravstveno osiguranje,
 - c) 03 - osiguranje cestovnih vozila,
 - d) 04 - osiguranje tračnih vozila,
 - e) 05 - osiguranje zračnih letjelica,
 - f) 06 - osiguranje plovila,
 - g) 07 - osiguranje robe u prevozu,
 - h) 08 - osiguranje od požara i elementarnih šteta,
 - i) 09 - ostala osiguranja imovine,
 - j) 10 - osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila,
 - k) 11 - osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica,
 - l) 12 - osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila,
 - m) 13 - ostala osiguranja od odgovornosti,
 - n) 14 - osiguranje kredita,
 - o) 15 - osiguranje jemstava,
 - p) 16 - osiguranje raznih finansijskih gubitaka,
 - r) 17 - osiguranje troškova pravne zaštite,
 - s) 18 - putno osiguranje.
- (3) Životna osiguranja dijele se na sljedeće vrste osiguranja označene šiframa i to:
 - a) 19.01 - Osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja (mješovito osiguranje),
 - b) 19.02 - Osiguranje za slučaj smrti,
 - c) 19.03 - Osiguranje za slučaj doživljenja,
 - d) 19.04 - Doživotno osiguranje za slučaj smrti,
 - e) 19.20 - Osiguranje lične doživotne rente,
 - f) 19.21 - Osiguranje lične rente s određenim trajanjem,
 - g) 19.29 - Ostala rentna osiguranja.
 - h) 19.30 - Dodatno osiguranje od posljedica nezgode uz životno osiguranje,
 - i) 19.31 - Dodatno zdravstveno osiguranje uz životno osiguranje,
 - j) 19.39 - Ostala dodatna osiguranja lica uz životno osiguranje,
 - k) 19.99 - Ostala životna osiguranja.
- (4) Ostala životna osiguranja iz stava (3) tačka k) ovog člana dijele se na:
 - a) osiguranje s kapitalizacijom,
 - b) osiguranje u slučaju vjenčanja,
 - c) osiguranje u slučaju rođenja,
 - d) poslove upravljanja sredstvima zajedničkih mirovinskih fondova, koji uključuju

očuvanje kapitala ili plaćanje minimalnih kamata.

(5) Raspored vrsta rizika po grupama i vrstama osiguranja propisuje Agencija za nadzor.

(6) Veliki rizici, u smislu ovog Zakona, su:

- a) rizici iz vrsta osiguranja iz stava (2) tač. d) do g) i tač. k) i l) ovog člana,
- b) rizici iz vrsta osiguranja iz stava (2) tač. n) i o) ovog člana ako osiguranik obavlja privrednu djelatnost te se ti rizici odnose na tu djelatnost,
- c) rizici iz vrsta osiguranja iz stava (2) tač. c), h), i), j), m) i p) ovog člana ako osiguranik ispunjava najmanje dva od ovih uslova:

- vrijednost aktive na kraju godine prelazi iznos 10.000.000,00 KM,
- neto prihodi u poslovnoj godini su veći od iznosa 20.000.000,00 KM,
- prosječan broj zaposlenih tokom poslovne godine je je 250 i /ili je veći od 250.

Član 8.

Obavezna osiguranja

- (1) Obavezna osiguranja jesu osiguranja koja se uređuju posebnim propisima.
- (2) Kad je zakonom propisano obavezno osiguranje od društva za osiguranje zahtijeva se da obavijesti Agenciju za nadzor o svakom prestanku pokrića osiguranja, koje se može provesti u odnosu na oštećene treće strane samo u okolnostima koje su propisane zakonom.

Član 9.

Uslovi ugovora o osiguranju i cjenici premija za neživotno osiguranje

Društva za osiguranje podnosi zahtjev za prethodnu saglasnost Agenciji za nadzor o općim i posebnim uslovima police osiguranja, cjenicima premija, ili o obrascima i drugim štampanim dokumentima koje društvo za osiguranje namjerava koristiti u svojem poslovanju s osiguranicima, kao i u slučaju nastajanja bilo kakvih izmjena i dopuna.

Član 10.

Uslovi ugovora o osiguranju i cjenici premija za životno osiguranje

- (1) Društvo za osiguranje podnosi zahtjev za prethodnu saglasnost Agenciji za nadzor i sistematično je obavještava o općim i posebnim uslovima police osiguranja, cjenicima premija, tehničkim podlogama koje se posebno upotrebljavaju za izračunavanje cjenika premija i tehničkih rezervi, ili o obrascima i drugim dokumentima koje društvo za osiguranje namjerava upotrebljavati u svojem poslovanju s osiguranicima, kao i u slučaju nastajanja bilo kakvih izmjena i dopuna.
- (2) Matična država članica može, isključivo u svrhu provjere usklađenosti s nacionalnim odredbama o aktuarskim principima, zahtijevati obavještenje o tehničkim podlogama koje se posebno upotrebljavaju za izračunavanje cjenika premija i tehničkih rezervi. Ti zahtjevi ne predstavljaju prethodni uslov koji društvo za osiguranje mora ispuniti da bi moglo poslovati.

Član 11.

Učestvovanje u nacionalnom garancionom programu

Društvo za osiguranje, filijala stranog društva za osiguranje i filijala društva za osiguranje iz RS dužno je da se uključi i da učestvuje u bilo kojem programu koji je uspostavljen s ciljem jemčenja plaćanja potraživanja od osiguranja osiguranim licima ili oštećenim trećim stranama.

Član 12.

Djelatnost društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje

- (1) Društvo za osiguranje smije obavljati samo poslove osiguranja u pojedinoj vrsti osiguranja za koju je dobilo odobrenje Agencije za nadzor za obavljanje poslova osiguranja.
- (2) Društvo za osiguranje može obavljati poslove osiguranja isključivo u skupini životnih osiguranja, odnosno isključivo u skupini neživotnih osiguranja.
- (3) Izuzetno od odredbe stava (2) ovog člana društvo za osiguranje koje obavlja poslove osiguranja iz skupine životnih osiguranja može obavljati i poslove osiguranja iz vrsta osiguranja od nezgode i zdravstvenog osiguranja iz člana 7. stav (2) tač. a) i b) ovog Zakona ako je dobilo odobrenje Agencije za nadzor za obavljanje navedenih vrsta osiguranja.
- (4) Društvo za osiguranje koje obavlja poslove osiguranja iz skupine životnih osiguranja, može obavljati i dopunska osiguranja koja, prije svega, obuhvataju osiguranja za slučaj invalidnosti u slučaju nezgode ili bolesti, osiguranja u slučaju smrti zbog nezgode i osiguranja u slučaju ozljede uključujući osiguranja nesposobnosti za rad zbog ozljede, pod uslovom da su ti oblici osiguranja sklopljeni kao dopuna životnog osiguranja.
- (5) Društvo za osiguranje koje je dobilo odobrenje za rad Agencije za nadzor za obavljanje poslova iz jedne ili više vrsta neživotnih osiguranja, može prihvatiti rizike iz vrste neživotnih osiguranja za koja nije dobilo odobrenje, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
 - a) osiguranje pokriva rizik:
 - 1) povezan s glavnim rizikom,
 - 2) u vezi s predmetom glavnog rizika i
 - 3) koji je pokriven istim ugovorom o osiguranju,
 - b) rizik nije uključen u vrste osiguranja iz člana 7. stav (2) tač. n) i o) ovog Zakona,
 - c) rizik je od sekundarnog značenja u odnosu na glavni rizik.
- (6) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, društvo za osiguranje može obavljati i poslove koji su u neposrednoj ili posrednoj vezi s poslovima osiguranja.
- (7) Poslovima iz stava (6) ovog člana smatraju se:
 - a) posredovanje kod prodaje odnosno prodaja predmeta koji pripadnu društvu za osiguranje po osnovu obavljanja poslova osiguranja,
 - b) poduzimanje mjera radi sprečavanja i otklanjanja opasnosti koje ugrožavaju osiguranu imovinu i lica,

- c) procjena stepena izloženosti riziku osiguranog objekta i procjena šteta,
 - d) obavljanje drugih intelektualnih i tehničkih usluga u vezi s poslovima osiguranja.
- (8) Poslove reosiguranja može obavljati isključivo društvo za reosiguranje koje je dobilo odobrenje Agencije za nadzor za obavljanje poslova reosiguranja.
- (9) Društvo za reosiguranje mora poslove reosiguranja obavljati kao isključivu djelatnost.
- (10) Djelatnost reosiguranja je pod nadzorom Agencije za nadzor.
- (11) Društvima koja posluju u Federaciji neće biti odobreno da zaključuju ugovore o reosiguranju s društvima za reosiguranje koja nemaju odobrenje za rad izdano u BiH, bez prethodnog odobrenja Agencije za nadzor. Agencija za nadzor neće odbiti odobrenje za rad društvima za reosiguranje koja imaju službeno saopćenje o ocjeni (rating) društva za reosiguranje izdano od rating agencije i to:
- Standard&Poor's (minimalna ocjena AA+) ili
 - AM Best (minimalna ocjena A+) ili
 - Moody's (minimalna ocjena Aa1), koja je važeća u periodu koji neposredno prethodi zaključenju ugovora o reosiguranju. Ograničenje iz ovog stava se neće primjenjivati na društva za reosiguranje s odobrenjem za rad izdatim u BiH.
- (12) Društvo za reosiguranje registrirano u Federaciji ili RS može pružati reosiguravajuće pokriće na cijeloj teritoriji BiH.
- (13) Odredbe ovog Zakona primjenjuju se na odgovarajući način na društva za reosiguranje. Društva za reosiguranje imat će najveću marginu solventnosti zahtijevanu za društva. Društva za reosiguranje mogu stvoriti tehničke rezerve u saradnji sa neposrednim osiguravačem u namjeri da se izbjegne dvostruko stvaranje tehničkih rezervi.
- (14) Na društvo za reosiguranje posebno se ne odnose sljedeće odredbe:
- a) o davanju odobrenja za rad određenim vrstama osiguranja;
 - b) čiji je osnovni cilj zaštita potrošača.

Član 13.

Informacije ugovarača osiguranja kod sklapanja ugovora o osiguranju

- (1) Društvo za osiguranje dužno je prije sklapanja ugovora o osiguranju pismeno obavijestiti ugovarača osiguranja koji je fizičko lice o sljedećim podacima:
- a) firmi, pravno-organizacionom obliku, sjedištu i nazivu društva za osiguranje i filijale koja sklapa ugovor,
 - b) općim uslovima osiguranja, te pravu koje vrijedi za ugovor o osiguranju,
 - c) vremenu trajanja ugovora o osiguranju,
 - d) pravilima i uslovima za odstupanje od ugovora,
 - e) visini premije osiguranja, načinu plaćanja premije osiguranja, visini doprinosa, poreza i drugih troškova koji se zaračunavaju pored premije osiguranja i ukupnom iznosu plaćanja,
 - f) roku na koji ugovor obavezuje ponuđača,
 - g) pravu na opoziv odnosno odstupastnje,

- h) načinu rješavanja sporova ugovornih strana,
 - i) nadzornom tijelu koje je nadležno za nadzor nad društvom za osiguranje.
- (2) U slučaju životnog osiguranja obavještenje iz stava (1) ovog člana mora sadržavati i sljedeće podatke o:
- a) osnovici i mjerilima za učestvovanje u dobiti,
 - b) tabelama otkupne vrijednosti,
 - c) pravima na kapitalizaciju ugovora o životnom osiguranju i pravima iz takvog osiguranja,
 - d) poreskom sistemu koji se odnosi na navedenu vrstu osiguranja.
- (3) Kod ugovora o životnom osiguranju vezanih za jedinice investicijskih fondova društvo za osiguranje dužno je prije sklapanja ugovora o osiguranju, uz podatke iz st. (1) i (2) ovog člana, ugovarača osiguranja pismeno obavijestiti i o prospektu fonda, a naročito o strukturi ulaganja.
- (4) U slučaju osiguranja troškova pravne zaštite kod angažovanja advokata ili drugog lica koje je odgovarajuće kvalifikovano u skladu sa pravnim propisima u svrhu odbrane, zastupanja ili služenja interesima osiguranog lica u istrazi ili postupku, osigurano lice slobodno će odabrati advokata ili drugo lice. Osigurano lice može odabrati advokata ili ako želi i ukoliko je to dopušteno u skladu sa pravnim propisima neko drugo odgovarajuće kvalifikovano lice da služi njenim interesima kad god nastupi sukob interesa.

Član 14.

Informacije ugovarača osiguranja za vrijeme trajanja ugovora o osiguranju

- (1) Društvo za osiguranje dužno je za vrijeme trajanja ugovora o osiguranju pismeno obavijestiti ugovarača osiguranja o sljedećim podacima:
- a) promjeni firme, pravno organizacionom obliku, sjedištu i nazivu društva za osiguranje i filijale koje sklapa ugovor,
 - b) promjenama podataka iz člana 13. stava (1) tač. b) do f) ovog zakona, odnosno podataka iz člana 13. stava (2) ovog Zakona.
- (2) Za vrijeme trajanja ugovora o životnom osiguranju društvo za osiguranje dužno je jednom godišnje pismeno obavijestiti osiguranika o stanju učestvovanja u dobiti.

Član 15.

Sadržaj obavještenja

Tekst i sadržaj obavještenja iz čl. 13. i 14. ovog zakona mora biti napisan na pregledan i razumljiv način ugovaraču osiguranja odnosno osiguraniku, te sastavljen na jednom od službenih jezika u BiH.

Član 16.

Principi poslovanja društva za osiguranje i društva za reosiguranje

- (1) Društvo za osiguranje i društva za reosiguranje dužna su poslovati po ekonomskim principima, pravilima struke osiguranja i aktuarske struke, držati se dobrih poslovnih običaja i poslovnog morala.

- (2) Društvo za osiguranje i društva za reosiguranje dužna su poslovati u skladu sa principom opreznog i savjesnog privrednika.

Član 17.

Primjena odredbi Zakona o privrednim društvima

Na društva za osiguranje primjenjuje se Zakon o privrednim društvima, ako ovim Zakonom pojedina pitanja nisu drukčije uređena.

Član 18.

Primjena drugih zakona

- (1) Na ugovor o osiguranju primjenjuje se Zakon o obligacionim odnosima i drugi zakoni kojima se uređuju ugovori u pojedinim vrstama osiguranja.
- (2) Na sastavljanje finansijskih izvještaja i reviziju finansijskih izvještaja primjenjuju se odredbe Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon o računovodstvu i reviziji), Međunarodni računovodstveni standardi i Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja.

Član 19.

Primjena zakona na prestanak društva za osiguranje

Odredbe Zakona o stečajnom postupku, Zakona o likvidacijskom postupku i Zakona o privrednim društvima primijenit će se na postupke stečaja ili likvidacije društva, osim u slučajevima kada je to drukčije regulisano ovim zakonom.

GLAVA II. DRUŠTVO ZA OSIGURANJE

Odjeljak A. Dioničko društvo za osiguranje

Član 20.

Odobrenja i saglasnosti

- (1) Društvo za osiguranje mora prije upisa osnivanja u sudski registar dobiti odobrenje Agencije za nadzor za obavljanje poslova osiguranja (u daljem tekstu: odobrenje za rad).
- (2) Društvo za osiguranje koje pripoji drugo društvo za osiguranje, odnosno drugo pravno lice, mora prije upisa odluke o pripajanju u sudski registar dobiti odobrenje Agencije za nadzor (u daljem tekstu: odobrenje za pripajanje).
- (3) Društva za osiguranje koja se spajaju moraju prije upisa odluke o spajanju u sudski registar dobiti odobrenje Agencije za nadzor (u daljem tekstu: odobrenje za spajanje), te odobrenje za rad za novonastalo društvo za osiguranje. Danom upisa novonastalog društva za osiguranje u sudski registar prestaju postojati društva za osiguranje koja se spajaju, a njihova odobrenja za rad prestaju važiti.
- (4) Društvo za osiguranje mora prije prijenosa portfelja osiguranja na drugo društvo za osiguranje dobiti saglasnost Agencije za nadzor.

Član 21.

Zahtjev za izdavanje odobrenja za rad

- (1) Zahtjevu za izdavanje odobrenja za rad treba priložiti:
- a) osnivački akt;
 - b) poslovni plan;

- c) statut društva za osiguranje u obliku javnobilježničke isprave;
 - d) spisak dioničara s njihovim ličnim podacima te firmu i sjedište, zajednički nominalni iznos dionica i postotaka udjela u osnovnom kapitalu društva za osiguranje;
 - e) za dioničare - pravna lica koja su imaoci kvalifikovanih udjela (strana pravna lica isprave prilažu u ovjerenom prevodu):
 - 1) izvod iz sudskog registra, odnosno drugog odgovarajućeg registra,
 - 2) dioničko društvo treba priložiti i izvadak dioničara iz registra dionica, odnosno ovjereni prepis notarske isprave o popisu prisutnih na posljednjoj skupštini ako dionice glase na ime donosioca,
 - 3) društvo s ograničenom odgovornošću treba priložiti izvadak iz knjige poslovnih udjela,
 - 4) finansijske izvještaje za posljednje dvije poslovne godine,
 - 5) spisak lica (fizičkih i/ili pravnih) koje su u odnosu uske povezanosti s imaocima kvalifikovanih udjela;
 - f) za dioničare - fizička lica koja su imaoci kvalifikovanih udjela:
 - 1) ime i prezime, datum rođenja i adresa
 - 2) izjavu o porijeklu sredstava za kvalifikovani udio u društvu za osiguranje,
 - 3) spisak lica (fizičkih i/ili pravnih) koja su u odnosu uske povezanosti s imaocima kvalifikovanih udjela;
 - g) akt o kadrovskoj i tehničkoj osposobljenosti.
- (2) Zahtjevu za izdavanje odobrenja za obavljanje poslova osiguranja mora se priložiti i mišljenje ovlaštenog aktuara o tome da li je društvo za osiguranje sposobno osigurati adekvatnost jemstvenog kapitala s obzirom na vrste osiguranja i obim poslova koje će obavljati kao i mišljenje ovlaštenog aktuara o oblikovanju cjenika premija i tehničkih rezervi osiguranja u skladu sa odredbama ovog zakona, odnosno na osnovu njega donesenih propisa.
- (3) Svi dokumenti se dostavljaju na jednom od jezika u službenoj upotrebi u BiH, u originalu ili ovjereoju kopiji.
- (4) Dokumenti stranih država moraju biti prevedeni i ovjereni od strane stalnog sudskog tumača.

Član 22.

Odlučivanje o odobrenju za rad

- (1) Agencija za nadzor odlučuje o izdavanju odobrenja za rad za svaku vrstu osiguranja unutar koje društvo za osiguranje smije obavljati poslove osiguranja.
- (2) Agencija za nadzor izdaje odobrenje za rad za obavljanje poslova osiguranja unutar pojedine vrste osiguranja ako utvrdi da društvo za osiguranje ispunjava uslove za obavljanje poslova osiguranja unutar te vrste osiguranja.
- (3) Agencija za nadzor u izreci odobrenja za rad izričito navodi vrste osiguranja na koje se odobrenje odnosi. Ako se odobrenje odnosi na sve vrste osiguranja iz

pojedine skupine osiguranja, Agencije za nadzor može u izreci odobrenja navesti tu skupinu osiguranja.

- (4) Izuzetno od odredbe st. (1) do (3) ovog člana, Agencija za nadzor odlučuje o odobrenju za obavljanje poslova sklapanja reosiguranja za sve vrste osiguranja te u izreci navodi da vrijedi isključivo za poslove sklapanja reosiguranja.
- (5) Društvo za osiguranje dužno je da dostavi dokaz o članstvu u Zaštitnom fondu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zaštitni fond FBiH) i Birou zelene karte u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Biro zelene karte BiH) nakon izdavanja odobrenja za rad i upisa u registar kod Agencije za nadzor u roku od 15 dana od dana upisa.

Član 23.

Odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad

- (1) Odobrenje za rad ne može biti izdano ako je poslovanje društva u suprotnosti s odredbama ovog Zakona, javnim interesom i poslovnom etikom.
- (2) Agencija za nadzor odbiće zahtjev za izdavanje odobrenja za rad ako identitet dioničara ili povezanih društava s pravnim licem koja posjeduju kvalifikovani udio, kako je predviđeno člankom 2. točka t) i člankom 31. ovog zakona, kao i iznosi tih udjela, nisu bili prethodno iskazani.
- (3) Odobrenje za rad neće biti izdano ako Agencija za nadzor, uzevši u obzir potrebu održavanja kriterija stabilnog i solidnog upravljanja društvom propisanih u članu 31. ovog Zakona, nije uvjerena u pogodnost dioničara ili partnera na koje se ovo odnosi.
- (4) U pogledu pravnog lica s kvalifikovanim udjelom u društvu koja time postaje njihovo povezano društvo, Agencija za nadzor može zahtijevati da bude obaviještena o njihovim sredstvima (finansijskim izvještajima), kako bi pratila njihov finansijski položaj.
- (5) U cilju boljeg nadzora identiteta fizičkog lica koje kontroliše pravno lice, a koje imaju kvalifikovani udio u nekom društvu za osiguranje, Agencija za nadzor može:
 - a) uvesti za to pravno lice obavezu da posjeduje dionice na ime s pravom glasa;
 - b) zahtijevati da određeni postoci ukupnog iznosa dionica s pravom glasa pripadaju jednom ili više fizičkih lica koje odobri Agencija za nadzor.
- (6) Tokom procjene pogodnosti lica iz stava (5) ovog člana Agencija za nadzor u slučaju potrebe sarađuje s Agencijom za osiguranje RS.
- (7) Agencija za nadzor može odbiti izdavanje odobrenja za rad i ako između društva i drugih fizičkih ili pravnih lica postoje uske veze definirane člankom 2. točka p) ovog zakona, a Agencija za nadzor smatra da te veze ometaju djelotvorno provođenje njenih nadzornih funkcija.
- (8) Agencija za nadzor odbit će izdavanje odobrenja za rad ako propisi treće zemlje koji se primjenjuju na jedno ili više fizičkih ili pravnih lica s kojima društvo ima usku povezanost ili njihova primjena ometaju djelotvorno provođenje njenih nadzornih funkcija.
- (9) Agencija za nadzor zahtijevat će od društva da dostavlja podatke koje ona zahtijeva kako bi mogla pratiti da li su ispunjeni uslovi koji se navode u ovom članu.
- (10) U slučaju odbijanja zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad, Agencija za nadzor dostavit će podnosiocima zahtjeva u pismenom obliku rješenje s obrazloženjem

odbijanja zahtjeva. Rješenje Agencije za nadzor o odbijanju zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad je konačno, a protiv njega podnositelj može pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnog suda.

Član 24.

Prestanak važenja i oduzimanje odobrenja za rad

- (1) Odobrenje za rad društva za osiguranje prestaje da važi u slučajevima:
 - a) ako društvo za osiguranje ne počne obavljati poslove u roku od godinu dana od dana izdavanja odobrenja za rad;
 - b) ako društvo za osiguranje ne obavlja poslove osiguranja ili poslove u pojedinoj vrsti osiguranja duže od šest mjeseci;
 - c) ako je donesena pravosnažna presuda koja predstavlja smetnju za obavljanje poslova;
 - d) otvaranja postupka likvidacije ili stečajnog postupka;
 - e) prijenosa svih ugovora o osiguranju na drugo društvo za osiguranje.
- (2) Ako nastupe razlozi iz stava (1) ovog člana, Agencija za nadzor donosi rješenje kojim se utvrđuje da je odobrenje za rad prestalo da važi.
- (3) Agencija za nadzor oduzima odobrenje za rad društvu za osiguranje u sljedećim slučajevima:
 - a) ako se u roku od tri godine od dana izdavanja odobrenja za rad sazna ili utvrdi da je odobrenje izdano na osnovu neistinitih i netačnih podataka;
 - b) ako društvo za osiguranje nije, u ostavljenom roku, izvršilo naloge Agencije za nadzor za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti ili provođenju dodatnih ili drugih mjera, zbog čega je prestalo da ispunjava uslove za obavljanje djelatnosti osiguranja ili uslovi pod kojima je odobrenje za rad izdano više ne postoje ili su ti uslovi izmijenjeni do tog obima da Agencija za nadzor ne bi izdala odobrenje imajući u vidu nove okolnosti;
 - c) ako društvo za osiguranje učestalo krši obavezu prema Agenciji za nadzor, Birou zelene karte BiH ili Zaštitnom fondu bilo kojeg entiteta;
 - d) ako vanredna uprava nije dovela do stabilnosti i likvidnosti društva za osiguranje.
- (4) Pored slučajeva navedenih u stavu (3) ovog člana, Agencija za nadzor može oduzeti odobrenje za rad društvu za osiguranje i ako društvo, nakon rješenja Agencije za nadzor o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti ili rješenja o poduzimanju dodatnih ili drugih mjera, i dalje:
 - a) krši odredbe čl. od 86. do 101. ovog zakona i podzakonske akte Agencije za nadzor u vezi s propisanim tehničkim i matematičkim rezervama i ulaganjima sredstava društva za osiguranje;
 - b) ne ispunjava zahtjeve adekvatnosti kapitala i margine solventnosti u skladu sa čl. 28., 63., 64. i 66. do 72. ovog zakona i podzakonskim aktima Agencije za nadzor;
 - c) obavlja poslove vrste osiguranja za koje nije dobilo odobrenje za rad;
 - d) ne primjenjuje usvojene uslove osiguranja i tarife premije kod davanja ponude, pripreme i zaključenja ugovora o osiguranju, kao i druge akte poslovne politike;
 - e) krši pravila upravljanja rizikom, pravila upravljanja i održavanja likvidnosti i solventnosti, zabrane isplate dividende;
 - f) krši pravila o vođenju poslovnih knjiga, izradi finansijskih izvještaja, reviziji i internoj reviziji;

- g) krši obavezu blagovremenog i istinitog izvještavanja i obavještavanja Agencije za nadzor;
 - h) krši pravila o imenovanju ovlaštenog aktuaru i ovlaštenog revizora;
 - i) ne izvršava u potpunosti ili pravodobno dodatne mjere u cilju realizacije pravila upravljanja rizicima i zaštite osiguranika, kao i mjere iz plana kratkoročnog finansijskog oporavka;
 - j) krši odredbe o imenovanju i razrješenju članova uprave i ovlaštenih aktuaru;
 - k) krši odredbe o kvalifikovanim udjelima iz čl. 31., 35. i 36. zakona;
 - l) ne vrši pokriće gubitka na način propisan ovim zakonom;
 - m) ne omogućava vršenje nadzora Agenciji za nadzor, obavljanje revizije ovlaštenom revizoru i obavljanje aktuarskih poslova ovlaštenom aktuaru na propisan način;
 - n) prenosi ili prihvata portfelj bez odobrenja Agencije za nadzor;
 - o) krši propise o zaštiti osiguranika, korisnika prava iz ugovora o osiguranju, odnosno trećih oštećenih lica, odnosno ako ne isplaćuje štete i ne izvršava druge obaveze iz ugovora o osiguranju;
 - p) daje netačne podatke o svom poslovanju ili podatke koji mogu dovesti u zabludu osiguranike, ugovarače osiguranja, korisnike prava iz ugovora o osiguranju, odnosno treća oštećena lica.
- (5) Agencija za nadzor može oduzeti odobrenje za obavljanje poslova u pojedinim vrstama osiguranja, ako se razlozi za oduzimanje odnose samo na poslove u tim vrstama osiguranja.
- (6) U slučaju prestanka važenja ili oduzimanja odobrenje za rad, društvo za osiguranje ne može zaključivati nove ugovore o osiguranju iz svih ili iz onih poslova u vrsti osiguranja za koje je utvrđeno da je odobrenje za rad prestalo da važi ili je oduzeto.
- (7) Prestanak važenja i oduzimanja odobrenja za rad društvu za osiguranje odnosi se i na njegove filijale osnovane u RS i van BiH.
- (8) O prestanku važenja ili oduzimanju odobrenja za rad društvu za osiguranje, Agencija za nadzor obavještava Agenciju za osiguranje RS ako društvo ima filijalu u RS i nadzorni organ države u kojoj je filijala društva iz Federacije registrirana.
- (9) U slučaju oduzimanja odobrenja za rad, Agencija za nadzor pokreće postupak likvidacije, odnosno stečaja u skladu sa odredbama ovog zakona.
- (10) U slučaju prestanka važenja ili oduzimanja odobrenja za rad, Agencija za nadzor vrši nadzor u skladu sa svojim ovlaštenjima do okončanja postupka likvidacije društva za osiguranje.
- (11) Prestanak važenja ili oduzimanje odobrenja za rad ne oslobađa društvo za osiguranje obaveza po osnovu zaključenih ugovora o osiguranju.
- (12) Nakon prestanka važenja ili oduzimanja odobrenja za rad, u vrsti poslova obaveznog osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, sve zahtjeve za naknadu po osnovu obaveznog osiguranja motornih vozila isplaćuje Zaštitni fond FBiH, a sve rezerve društva za osiguranje, koje se odnose na obavezno osiguranje motornih vozila, prenose se na Zaštitni fond FBiH u skladu sa propisom koji reguliše oblast osiguranja od odgovornosti za motorna vozila i ostalog obaveznog osiguranja od odgovornosti.

Član 25.

Poslovni plan

- (1) Poslovni plan iz člana 21. stav (1) tačke b) ovog zakona mora sadržavati:

- a) osnovne poslovne politike,
 - b) nabrojene pojedine vrste osiguranja unutar kojih će društvo za osiguranje obavljati poslove osiguranja,
 - c) predviđeni bilans i bilans uspjeha,
 - d) izračun iznosa kapitala iz člana 66. i jemstvenog kapitala iz člana 72. ovog zakona i njegovih sastavnih dijelova,
 - e) izračun granica solventnosti (adekvatnosti jemstvenog kapitala) iz čl. 70. i 71. ovog Zakona,
 - f) predviđenu visinu troškova osnivanja, organizacionih troškova i troškova poslovanja te izvore finansiranja ovih troškova,
 - g) program predviđenog reosiguranja odnosno retrocesije s tabelama maksimalnog pokrivanja za sve vrste osiguranja,
 - h) ocjenu predviđenog stanja likvidnosti i finansijska sredstva koja će biti na raspolaganju za pokrivanje obaveza i osiguravanja adekvatnosti jemstvenog kapitala,
 - i) elaborat o očekivanim poslovnim rezultatima za period od najmanje tri godine, posebno o očekivanim premijskim prihodima, očekivanim naknadama za štetu, odnosno premijama osiguranja, očekivanim troškovima za provizije i drugim troškovima te očekivanom oblikovanju tehničkih rezervi osiguranja i rezervi.
- (2) Ako društvo za osiguranje namjerava obavljati poslove osiguranja u vrsti osiguranja iz člana 7. stava (2) tačke s) ovog zakona, poslovni plan mora sadržavati i opis sredstava koja su potrebna za ispunjavanje obaveza iz ove vrste osiguranja.

Član 26.

Početak obavljanja poslova osiguranja u pojedinoj vrsti osiguranja

Društvo za osiguranje mora Agenciju za nadzor obavijestiti o početku odnosno prestanku obavljanja poslova osiguranja unutar pojedine vrste osiguranja za koje je steklo odobrenje u roku od 8 dana od početka odnosno prestanka obavljanja poslova osiguranja unutar pojedine vrste osiguranja za koje je steklo odobrenje.

Član 27.

Izmjena vrsta osiguranja

- (1) Društvo za osiguranje koje je steklo odobrenje za obavljanje poslova osiguranja unutar određenih vrsta osiguranja u slučaju kada namjerava početi s obavljanjem poslova osiguranja u drugim vrstama osiguranja mora dobiti odobrenje Agencije za nadzor za izmjenu odobrenja za rad u pogledu vrsta osiguranja.
- (2) Na odobrenje za izmjenu vrsta osiguranja na odgovarajući način se primjenjuju odredbe čl. 21. do 26. ovog Zakona.
- (3) Agencija za nadzor odbit će zahtjev za izdavanje odobrenja za izmjenu vrsta osiguranja i u slučaju kada:
 - a) utvrdi da bi obavljanje poslova u vrsti osiguranja na koju se odnosi zahtjev za izdavanje odobrenja ugrozilo poslovanje društva za osiguranje u skladu sa pravilima o upravljanju rizicima,
 - b) društvo za osiguranje ne ispunjava druge uslove za obavljanje poslova osiguranja u vrsti osiguranja na koju se odnosi zahtjev za izdavanje odobrenja.

Član 28.

Dionički kapital

- (1) Uplaćeni dionički kapital ne može biti manji od:
 - a) 4.000.000,00 KM ako društvo posluje s jednom ili više vrsta osiguranja u skladu sa članom 7. stav (2) tač. od j) do o) ovog zakona;
 - b) 4.000.000,00 KM ako društvo posluje s jednom ili više vrsta osiguranja u skladu sa članom 7. stav (2) tač. od a) do h), p) i s) ovog zakona;
 - c) 2.000.000,00 KM ako društvo posluje s jednom ili više vrsta osiguranja u skladu sa članom 7. stav (2) tač. i) i/ili r) ovog zakona;
 - d) 6.000.000,00 KM ako društvo posluje sa životnim osiguranjem;
 - e) 6.000.000,00 KM ako društvo obavlja poslove reosiguranja;
- (2) Sredstva dioničkog kapitala društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje ne smiju podsticati iz zajmova ili kredita niti biti opterećena na bilo koji način.

Član 29.

Dionice

- (1) Dionice dioničkog društva za osiguranje moraju glasiti na ime.
- (2) Dionice dioničkog društva za osiguranje moraju biti u cijelosti uplaćene u novcu prije upisa osnivanja ili upisa povećanja dioničkog kapitala dioničkog društva za osiguranje u sudski registar iz člana 28. ovog zakona.
- (3) Povlaštene i kumulativne povlaštene dionice društva za osiguranje mogu biti do najviše 25% ukupnih dionica dioničkog društva za osiguranje iz stava (2) ovog člana.
- (4) Dionice dioničkog društva za osiguranje moraju biti izdane u nematerijaliziranom obliku.
- (5) Odredba iz stava (2) ovog člana ne primjenjuje se u slučaju pripajanja društva za osiguranje, odnosno u slučaju podjele društva za osiguranje.
- (6) Ako se dionice društva za osiguranje vode na skrbničkom računu, skrbnički račun mora glasiti na ime.

Član 30.

Učestvovanje i kvalifikovano učestvovanje

- (1) Učestvovanje u drugom pravnom licu je, u smislu ovog zakona, posredno ili neposredno vlasništvo poslovnog udjela, dionica, odnosno drugih prava koja omogućuju 20% ili više glasačkih prava, odnosno udjela u kapitalu određenog pravnog lica.
- (2) Kvalifikovani udio, u smislu ovog zakona, jest posredno ili neposredno vlasništvo poslovnog udjela, dionica, odnosno drugih prava na osnovu kojih imalac stiče udio od 10% ili više u glasačkim pravima, odnosno kapitalu određenog pravnog lica, odnosno i vlasništvo manje od 10% ako postoji utjecaj na upravljanje pravnim licem.
- (3) Indirektno držanje postoji kad između dva društva koji:
 - a) drže dijelove dioničkog kapitala ili glasove u društvu postoji kontrola; ili

- b) kad društvo drži dio dioničkog kapitala ili glasove u društvu za račun drugog društva; ili
 - c) kad dio dioničkog kapitala ili glasove u društvu društvo drži za račun lica nad kojim drugo društvo ima kontrolu.
- (4) U smislu ovog zakona, društvo koje je neposredno nadređeno drugom društvu nadređeno je i svim društvima koja imaju položaj podređenog društva tog drugog društva.

Odjeljak B. Kvalifikovani udjeli

Član 31.

Odobrenje za stjecanje kvalifikovanog udjela

- (1) Sva fizička i pravna lica ili takva lica koja djeluju zajednički (namjeravani sticalac) koje su donijele odluku da direktno ili indirektno steknu kvalifikovani udio u društvu za osiguranje ili društvu za reosiguranje ili da dodatno povećaju direktno ili indirektno taj kvalifikovani udio u društvu za osiguranje ili društvu za reosiguranje na osnovu čega bi njihov udio u glasačkim pravima ili kapitalu bio jednak ili veći od 20%, 30% ili 50% ili takav da bi društvo za osiguranje ili društvo za reosiguranje postalo njihovo podređeno društvo (namjeravano stjecanje), moraju prethodno u pismenom obliku podnijeti zahtjev za odobrenje Agenciji za nadzor te navesti visinu namjeravanog udjela i relevantne informacije iz člana 21. stav (1) tačka e) odnosno tačke f) ovog zakona.
- (2) Izuzetno, imalac kvalifikovanog udjela iz države članice nije obavezan prijaviti dosezanje granice od 30% udjela, u slučaju kad se prijavljuje za stjecanje 33% udjela. Također, imalac kvalifikovanog udjela iz države članice nije obavezan prijaviti smanjivanje udjela na granicu od 30%, u slučaju kad je imao prijavljeno smanjivanje na 33% udjela.
- (3) Ako imalac kvalifikovanog udjela namjerava otuđiti svoje dionice tako da bi se uslijed toga njegov udio smanjio ispod granice za koju je dobio odobrenje, mora o tome prethodno obavijestiti Agenciju za nadzor.
- (4) Društvo za osiguranje prije stjecanja kvalifikovanog udjela u drugom društvu za osiguranje, odnosno u drugoj finansijskoj instituciji sa sjedištem van područja Federacije i van područja države članice (u daljem tekstu: strana finansijska institucija) o namjeri mora pismenim putem obavijestiti Agenciju za nadzor i uz pismeno obavještenje iz stava (1) ovog člana priložiti:
 - a) popis imaoca kvalifikovanih udjela u stranoj finansijskoj instituciji s podacima o njihovim udjelima, te prevod ovjerenog izvotka iz sudskog registra, odnosno drugog javnog registra za svakog od njih,
 - b) prevod ovjerenog izvotka iz sudskog registra, odnosno drugog javnog registra za stranu finansijsku instituciju,
 - c) finansijske izvještaje strane finansijske institucije za posljednje dvije poslovne godine,
 - d) revizorski izvještaj s mišljenjem o godišnjim izvještajima za posljednje dvije poslovne godine, ako je strana finansijska institucija po propisima države sjedišta obveznik provođenja revizije,

- e) spisak lica koja su usko povezana sa stranom finansijskom institucijom s opisom načina povezanosti,
 - f) strategiju upravljanja strane finansijske institucije s ocjenom ekonomske efikasnosti investicija,
 - g) mišljenje ovlaštenog aktuara o godišnjim izvještajima za posljednje dvije poslovne godine.
- (5) Lica koja su osuđivana za: utaju i pronevjeru u službi, zloupotrebu povjerenja, krivotvorenje, upotrebu krivotvorenih dokumenata, krađu javne ili privatne imovine, davanje lažnih izjava, davanje ili uzimanje mita, ili bilo koje drugo krivično djelo u vezi s obavljanjem njihove profesionalne djelatnosti u skladu sa zakonom, ne mogu sticati neposredno ili posredno kvalifikovani udio u nekom društvu za osiguranje kao i lica koja su bila članovi nadzornog odbora društva nad kojim je otvoren stečaj, ili čije je odobrenje za rad oduzeto zbog kršenja zakona, kao ni lica koja su vršila dužnost članova uprave društva nad kojim je otvoren stečaj ili čije je odobrenje oduzeto.

Član 32.

Period procjene

- (1) Agencija za nadzor odmah, a najkasnije u roku od dva dana od dana primanja zahtjeva u skladu sa članom 31. stav (1), kao i nakon mogućeg naknadnog primanja informacija iz stava (4) ovog člana namjeravanom sticaocu izdaju pismenu potvrdu o primanju zahtjeva.
- (2) Agencija za nadzor u roku od 60 dana od dana izdavanja pismene potvrde o primanju zahtjeva i svih dokumenata iz stava (1), obavlja procjenu predviđenu članom 33. stav (1) ovog zakona.
- (3) Pri izdavanju potvrde o primanju zahtjeva, Agencija za nadzor obavještava namjeravanog sticaoca o danu isteka perioda procjene.
- (4) Agencija za nadzor može, ako je potrebno, tokom perioda procjene, ali najkasnije do pedesetog dana perioda procjene, zahtijevati dodatne informacije koje su potrebne za završetak procjene. Taj zahtjev je u pismenom obliku i u njemu je navedeno koje su dodatne informacije potrebne.
- (5) U periodu između dana na koji je Agencija za nadzor zahtijevala informacije i dana primanja odgovora namjeravanog sticaoca na taj zahtjev period procjene se prekida. Taj prekid ne može biti duži od 20 dana. Period procjene se ne prekida ako Agencija za nadzor, u skladu sa vlastitom prosudom, zahtijeva dalje dopunjavanje ili pojašnjenje informacija.
- (6) Agencija za nadzor može produžiti prekid iz stava (5) na 30 dana ako namjeravani sticalac:
 - a) ima sjedište u stranoj državi; ili
 - b) je fizičko ili pravno lice koja ne podliježe nadzoru regulatornih tijela.

- (7) Ako Agencija za nadzor o zahtjevu za izdavanje odobrenja iz člana 31. stava (1) ovog zakona, ne odluči u roku dva mjeseca od dana podnošenja potpunog zahtjeva smatra, se da je odobrenje izdato.
- (8) U slučaju iz stava (7) ovog člana, Agencija za nadzor na zahtjev imaoca kvalifikovanog udjela mora izdati rješenje kojom se potvrđuje da je stjecanje odobreno, u roku od 8 dana od primanja zahtjeva za izdavanje utvrđene odluke.
- (9) Ako Agencija za nadzor, nakon završetka procjene ne da odobrenje namjeravanom stjecanju, o tome rješenjem obavještava namjeravanog sticaoca i navodi razloge za to u roku od dva radna dana prije kraja isteka perioda procjene.
- (10) Rješenje Agencije za nadzor je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Član 33.

Procjena stjecanja

- (1) Pri procjenjivanju zahtjeva iz člana 31. stav (1) i informacija iz člana 32. stav (4) ovog zakona radi osiguranja stabilnog i razboritog upravljanja društvom za osiguranje u kojemu je namjeravano stjecanje, te uzimajući u obzir vjerovatan utjecaj namjeravanog sticaoca na društvo za osiguranje tokom perioda procjene, Agencija za nadzor procjenjuje primjerenost namjeravanog sticaoca i finansijsku stabilnost namjeravanog sticaoca prema sljedećim kriterijumima:
 - a) ugledu namjeravanog sticaoca;
 - b) ugledu i iskustvu bilo kojeg lica koje će nakon namjeravanog stjecanja voditi poslove društva za osiguranje ili društva za reosiguranje;
 - c) finansijskoj stabilnosti namjeravanog sticaoca, posebno u odnosu na vrstu poslova koje obavlja ili planira obavljati u društvu za osiguranje ili društvu za reosiguranje u kojem bi trebalo doći do namjeravanog stjecanja;
 - d) hoće li društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje kojem će se pripojiti drugo društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje biti u mogućnosti nastaviti poslovati u skladu sa ovim zakonom, posebno hoće li grupa osiguravatelja čijim članom postane društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje imati strukturu koja će ostaviti mogućnost provođenja efikasnog nadzora, efikasne razmjene podataka između nadležnih nadzornih tijela i odrediti raspodjelu nadležnosti između nadležnih nadzornih tijela;
 - e) postoje li opravdani razlozi za sumnju da se u vezi s namjeravanim stjecanjem provodi ili pokušava da provede pranje novca ili finansiranje terorističkih aktivnosti ili da namjeravano stjecanje može povećati rizik od provođenja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.
- (2) Ako lice iz člana 31. stava (1) ovog zakona u roku od 6 mjeseci od dana prijema rješenja kojim je dato odobrenje za sticanje udjela ne stekne dionice na koje se odobrenje odnosi, smatrat će se da je odustalo od stjecanja. U slučaju ponovne namjere stjecanja, namjeravani sticalac mora ponoviti postupak iz čl. 31. i 32. ovog zakona.

- (3) Agencija za nadzor može odbiti namjeravano stjecanje u roku od 60 dana od dana izdavanja potvrde iz člana 32. stava (1) ovog zakona i to samo ako su informacije koje je dao namjeravani sticalac nepotpune ili ako je prema kriterijumima iz stava (1) ovog člana vjerovatno da bi utjecaj namjeravanog sticaoca mogao naškoditi stabilnom i razboritom upravljanju društva za osiguranje.
- (4) Prije donošenja odluke na osnovu stava (3) ovog člana Agencija za nadzor mora namjeravanom sticaocu odrediti rok koji ne smije biti kraći od 15 niti duži od 30 dana da se očituje o razlozima odbijanja.
- (5) Ako Agencija za nadzor i nakon očitovanja iz stava (4) ovog člana odluči odbiti zahtjev namjeravanog stjecanja o tome donosi rješenje koje mora sadržavati razloge za odbijanje.
- (6) Rješenje Agencije za nadzor o odbijanju zahtjeva za izdavanje odobrenja o stjecanju kvalifikovanog udjela je konačno, a protiv njega podnosioc može pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnog suda.

Član 34.

Međusobna saradnja nadležnih nadzornih tijela prilikom odlučivanja o zahtjevu za izdavanje odobrenja za stjecanje kvalifikovanog udjela

(1) Nadležna nadzorna tijela u potpunosti će sarađivati prilikom odlučivanja o zahtjevu za izdavanje odobrenja za stjecanje kvalifikovanog udjela ako je stjecalac kvalifikovanog udjela:

a) banka, mikrokreditna organizacija, lizing društvo, društvo za osiguranje, društvo za reosiguranje, investicijsko društvo, društvo za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom s odobrenjem za rad druge države članice ili u sektoru različitom od onoga u kojem je izražena namjera spajanja ili stjecanja,

b) vladajuće društvo banke, mikrokreditne organizacije, lizing društva, društva za osiguranje, društva za reosiguranje, investicijskog društva ili društva za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom s odobrenjem za rad druge države članice ili u sektoru različitom od onoga u kojem je izražena namjera spajanja ili stjecanja,

c) pravno ili fizičko lice koje kontroliše banku, mikrokreditnu organizaciju, lizing društvo, društvo za osiguranje, društvo za reosiguranje, investicijsko društvo ili društvo za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom s odobrenjem za rad druge države članice ili u sektoru različitom od onoga u kojem je izražena namjera spajanja ili stjecanja.

(2) Nadležna nadzorna tijela će, bez odgode, razmjenjivati potrebne informacije za donošenje odluke o zahtjevu iz stava (1) ovog člana. Navedena razmjena informacija pružat će se na pismeni zahtjev.

Član 35.

Pravne posljedice stjecanja bez odobrenja

(1) Lice koje stekne ili posjeduje dionice u suprotnosti s odredbom člana 31. stav (1) ovog zakona i člana 33. stav (5) nema pravo glasa odnosno učestvovanja u upravljanju društvom za osiguranje na osnovu dionica koje je pribavilo na taj način.

- (2) Pravo glasa iz stava (1) ovog člana, za vrijeme dok imalac kvalifikovanog udjela na osnovu dionica koje je stekao u suprotnosti s odredbom člana 31. stav (1) i člana 33. stav (5) ovog zakona nema pravo glasa, pribraja se pravu glasa drugih dioničara dioničkog društva za osiguranje razmjerno njihovom udjelu u osnovnom kapitalu dioničkog društva za osiguranje na način da imalac kvalifikovanog udjela u glasanju učestvuje samo s udjelom dionica kojima ne krši odredbu člana 31. stav (1) i člana 33. stav (5) ovog zakona.

Član 36.

Kvalifikovani udjeli: ovlaštenja Agencije za nadzor

Ako Agencija za nadzor utvrdi da lice koje je steklo kvalifikovani udio u društvu za osiguranje djeluje na to društvo suprotno principima poslovanja društva za osiguranje, ovlaštena je donijeti primjerenu mjeru kako bi okončalo takvo postupanje, uključujući i obustavu ostvarivanja njenog prava glasa na glavnoj skupštini društva za osiguranje.

Odjeljak C. Vođene poslova i nadzor nad vođenjem poslova

Član 37.

Opće odredbe

Uprava vodi poslove društva i zastupa društvo, a nadzorni odbor nadzire vođenje poslova društva.

Član 38.

Članovi uprave društva za osiguranje

- (1) Uprava društva mora imati najmanje dva člana od kojih jedan član uprave mora biti imenovan za predsjednika uprave.
- (2) Prokurist može zastupati društvo za osiguranje samo zajedno s najmanje jednim članom uprave.
- (3) Najmanje jedan član uprave, mora znati jedan od službenih jezika u BiH i imati prebivalište ili boravište u BiH.
- (4) Uprava mora voditi poslove društva za osiguranje u BiH.

Član 39.

Uslovi za člana uprave u društvu za osiguranje

- (1) Za člana uprave i prokuristu društva za osiguranje može se postaviti lice koje ispunjava sljedeće uslove:
 - a) VSS-VII stepen stručne spreme, odnosno visoko obrazovanje prvog ciklusa (koji se vrednuje sa 240 ECTS bodova) ili drugog ili trećeg ciklusa Bolonjskog sistema studiranja, ekonomski ili pravni fakultet,
 - b) ima najmanje tri godine iskustva na rukovodećim položajima u društvu za osiguranje, odnosno šest godina iskustva na rukovodećim položajima u drugim finansijskim institucijama odnosno pet godina iskustva na poslovima ovlaštenog aktuara,

- c) nije bilo član uprave, nadzornog odbora društva za osiguranje nad kojim je pokrenut stečajni postupak, odnosno oduzeto odobrenje za rad zbog kršenja zakona,
- d) nije član uprave odnosno prokurist drugog društva za osiguranje,
- e) nije član nadzornog odbora povezanog društva za osiguranje,
- f) nije osuđivan za utaju i pronevjeru u službi, zloupotrebu povjerenja, krivotvorenje, upotrebu krivotvorenih dokumenata, krađu javne ili privatne imovine, davanje lažnih izjava, davanje ili uzimanje mita, ili bilo koje drugo krivično djelo u vezi s obavljanjem njihove profesionalne djelatnosti.

(2) Lice koje je bilo član uprave društva za osiguranje nad kojim je pokrenut stečajni postupak, odnosno oduzeto odobrenje za rad zbog kršenja zakona, ne može biti postavljeno na mjesto člana uprave ili prokurista do isteka pet godina od dana pokretanja stečajnog postupka odnosno oduzimanja odobrenja za rad.

(3) Ispunjavanje uslova iz stava (1) tačka f) ovog člana fizičko lice koje nije državljanin BiH dokazivat će se izvodom iz sudske krivične evidencije ili na drugi način pomoću istovjetnog dokumenta nadležnog suda ili administrativnog organa zemlje porijekla ovih lica. Ako se u zemlji porijekla takav dokument ne izdaje, onda će biti dovoljna i službena izjava pred nadležnim administrativnim ili sudskim organom ili pred notarom te zemlje.

(4) Dokumenti za dokazivanje ispunjavanja uslova iz st. (1) i (3) ovog člana ne mogu biti stariji od 90 dana od dana njihovog izdavanja.

Član 40.

Saglasnost za člana uprave društva za osiguranje

- (1) Članom uprave dioničkog društva za osiguranje može biti imenovano lice koje dobije saglasnost Agencije za nadzor za obavljanje funkcije člana uprave društva za osiguranje.
- (2) Zahtjev za izdavanje saglasnosti iz stava (1) ovog člana podnosi nadzorni odbor društva za osiguranje za mandat koji ne može biti duži od četiri godine.
- (3) Zahtjevu iz stava (2) ovog člana moraju se priložiti dokazi o ispunjavanju uslova iz člana 39. ovog Zakona. Sadržaj potrebne dokumentacije, kojom kandidat za člana uprave dokazuje ispunjava li uslove iz člana 39. ovog Zakona, propisuje Agencija za nadzor.
- (4) Agencija za nadzor može odlučiti da kandidat za člana uprave u postupku odlučivanja o odobrenju mora predstaviti program vođenja poslova društva za osiguranje. Prilikom donošenja odluke za izdavanje saglasnosti iz stava (1) ovog člana Agencija za nadzor mora uzeti u obzir i poslovni ugled i finansijsku stabilnost privrednog društva u kojem je kandidat za člana uprave dioničkog društva za osiguranje radio, te poslovni ugled i iskustvo kandidata.
- (5) Agencija za nadzor izdat će saglasnosti iz stava (1) ovog člana ako na osnovu dokumenata iz st. (2) i (3) ovog člana i predstavljenog programa iz stava (4) ovog člana zaključi da kandidat ispunjava uslove za člana uprave društva za osiguranje.
- (6) Agencija za nadzor odbit će izdavanje saglasnosti ako iz podataka kojima raspolaže proizlazi da bi, zbog djelatnosti i poslova kojima se lice bavi, odnosno zbog postupaka

koje je lice činilo, bilo ugroženo poslovanje društva za osiguranje u skladu sa pravilima o ograničavanju rizika ili ako na osnovu navoda iz stava (4) ovog člana prosudi da kandidat neće izvršavati poslove društva za osiguranje u skladu sa propisima donesenim na osnovu ovog zakona te drugih zakona i propisa koji uređuju poslovanje društva za osiguranje ili ako utvrdi da je lice u zahtjevu za izdavanje odobrenja, odnosno tokom predstavljanja iz stava (4) ovog člana navelo netačne podatke.

(7) Ako je lice dobilo saglasnost za obavljanje funkcije člana uprave, mora prije imenovanja na tu funkciju u drugom društvu za osiguranje dobiti odobrenje Agencija za nadzor. Na odobrenje se na odgovarajući način primjenjuju odredbe st. (4), (5) i (6) ovog člana.

(8) Ako je pravno lice podnijelo zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje poslova osiguranja, postupak odlučivanja o odobrenju iz stava (1) ovog člana objedinjuje se s postupkom odlučivanja o odobrenju za obavljanje poslova osiguranja.

(9) Saglasnost iz stava (1) ovog člana prestaje važiti ako:

a) lice u roku od šest mjeseci od primanja saglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave ne bude imenovano za člana uprave društva za osiguranje na koje se saglasnost odnosi, te je postupak izdavanja saglasnosti bio spojen s postupkom izdavanja saglasnosti za obavljanje poslova osiguranja društva za osiguranje,

b) lice u roku od tri mjeseca od primanja saglasnosti za obavljanje funkcije člana uprave ne bude imenovano za člana uprave dioničkog društva za osiguranje na koje se saglasnost odnosi,

c) licu prestaje funkcija člana uprave društva za osiguranje, na koju se saglasnost odnosi, s danom prestanka funkcije,

d) licu istekne ugovor o radu u društvu za osiguranje, na koje se saglasnost odnosi, s danom isteka ugovora.

Član 41.

Radni odnos članova uprave

Članovi uprave društva za osiguranje moraju biti u radnom odnosu na puno radno vrijeme u društvu za osiguranje.

Član 42.

Opoziv saglasnosti za funkciju članova uprave

(1) Agencija za nadzor povući će saglasnost za obavljanje funkcije člana uprave društva za osiguranje u slučaju ako:

a) je osuđen za krivično djelo nespojivo s dužnošću u nadzornom odboru, pet godina od dana pravosnažnosti presude, isključujući vrijeme zatvorske kazne;

b) je presudom suda zabranjeno obavljanje aktivnosti u nadležnosti nadzornog odbora;

c) je sam dao pismenu ostavku na funkciju člana uprave u društvu za osiguranje;

d) je saglasnost dobivena navođenjem neistinitih podataka,

e) član uprave teže prekrši obaveze člana uprave iz čl. 43. i 44. ovog Zakona,

f) su ostvareni uslovi iz člana 161. ovog Zakona, u rješenju o imenovanju posebne uprave.

- (2) Ako je članu uprave oduzeta saglasnost za obavljanje funkcije člana uprave ili mu je saglasnost prestala vrijediti zbog isteka ugovora o radu te ako je Agencija za nadzor odredila dodatne mjere u svrhu realizacije pravila o upravljanju rizicima iz člana 160. stav (3) ovog Zakona, nadzorni odbor društva za osiguranje dužan je odmah razriješiti tog člana uprave i podnijeti zahtjev iz člana 40. stav (2) ovog Zakona za novog člana uprave.

Član 43.

Dužnosti i odgovornosti uprave

- (1) Članovi uprave društva za osiguranje moraju osigurati poslovanje društva za osiguranje u skladu sa odredbama ovog zakona i propisima donesenim na osnovu ovog zakona, odnosno u skladu sa drugim zakonima kojima se uređuje poslovanje društva za osiguranje te propisima donesenim na osnovu tih zakona.
- (2) Članovi uprave društva za osiguranje moraju osigurati praćenje rizika kojima je izloženo društvo za osiguranje kod poslovanja te donijeti odgovarajuće mjere kojima će društvo za osiguranje ograničavati rizike.
- (3) Članovi uprave moraju osigurati da se organizuje sistem internih kontrola u svim područjima poslovanja društva za osiguranje i interna revizija te da njihovo djelovanje bude u skladu sa ovim zakonom i na osnovu njega donesenim propisima.
- (4) Članovi uprave društva za osiguranje moraju osigurati vođenje poslovnih i drugih knjiga te poslovne dokumentacije, sastavljanje knjigovodstvenih isprava, procjenu knjigovodstvenih stavki, sastavljanje računovodstvenih i drugih izvještaja, o čemu su dužni izvještavati, odnosno obavještavati Agenciju za nadzor u skladu sa ovim zakonom i Zakonom o računovodstvu i reviziji, te propisima donesenima na osnovu ovih zakona.
- (5) Članovi uprave su dužni osigurati da društvo za osiguranje ima pisane politike koje se odnose na upravljanje rizicima, internu kontrolu, internu reviziju, kao i da se te politike provode. Te pisane politike preispituju se najmanje jedanput godišnje. One podliježu dobijanju prethodnog odobrenja ovlaštenog aktuara i nadzornog odbora i prilagođavaju se u slučaju bilo koje značajne promjene u sistemu ili u određenom području.
- (6) Članovi uprave društva za osiguranje solidarno odgovaraju društvu za osiguranje za štetu koja nastane kao posljedica činjenja, nečinjenja i propuštanja ispunjavanja svojih dužnosti, osim ako ne dokažu da su u ispunjavanju svojih dužnosti upravljanja društvom za osiguranje postupali s pažnjom dobrog i savjesnoga privrednika.
- (7) Članovi uprave su obavezni da pri svakom imenovanju ili prestanku svoje funkcije u nadzornom ili upravnom odboru drugih pravnih lica pismenim putem obavijeste Agenciju za nadzor u roku od 8 dana.

Član 44.

Obavještavanje nadzornog odbora

- (1) Uprava društva za osiguranje mora hitno u roku od tri dana od utvrđivanja ili nastanka pismenim putem obavijestiti nadzorni odbor društva za osiguranje o sljedećem:
- a) da je ugrožena likvidnost ili solventnost društva za osiguranje,

- b) da su nastupili razlozi za prestanak i oduzimanje odobrenja za obavljanje poslova osiguranja, odnosno zabrana obavljanja pojedinih poslova osiguranja,
- c) da se finansijsko stanje društva za osiguranje izmijenilo tako da društvo za osiguranje ne dostiže granicu solventnosti iz člana 70., odnosno člana 71. ovog Zakona,
- d) o svim nalogima Agencije za nadzor.

(2) Član uprave društva za osiguranje mora hitno u roku od tri dana od utvrđivanja ili nastanka pismenim putem obavijestiti nadzorni odbor društva za osiguranje:

- a) o imenovanju i prestanku njegove funkcije u nadzornim tijelima drugih pravnih lica,
- b) o pravnim poslovima na osnovu kojih je član uprave sam ili član njegove uže porodice posredno ili neposredno stekao dionice odnosno poslovne udjele pravnog lica na osnovu kojih član uprave zajedno sa članovima uže porodice u tom pravnom licu dostiže ili premašuje kvalifikovani udio, odnosno ako se njihov udio smanjio ispod granice kvalifikovanog udjela,
- c) o oduzimanju odobrenja za obavljanje funkcije člana uprave.

Član 45.

Uslovi za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora

(1) Za člana nadzornog odbora društva za osiguranje lice može biti imenovano pod uslovima da:

- a) nije osuđivano za krivično djelo nespojivo s dužnošću u nadzornom odboru, pet godina od dana pravosnažnosti presude, isključujući vrijeme zatvorske kazne,
- b) mu nije presudom suda zabranjeno obavljanje aktivnosti u nadležnosti nadzornog odbora,
- c) nije starije od 65 godina na dan imenovanja,
- d) nije bilo član uprave društva nad kojim su provedene popravne mjere nadzora u obliku imenovanja posebne uprave, prisilne likvidacije ili prijedloga za pokretanje stečajnog postupka,
- e) mu nije mjerom nadzora opozvano odobrenje za funkciju člana uprave društva za osiguranje i to u vremenskom periodu od dvije godine od dana kada je nametnuta mjera nadzora,
- f) mu Agencija za nadzor nije odbila izdati odobrenje za obavljanje funkcije člana uprave i to najmanje godinu dana od dana donošenja rješenja kojim se odbija izdavanje odobrenja za obavljanje funkcije člana uprave.

(2) Agencija za nadzor može od uprave društva za osiguranje zatražiti sazivanje skupštine i predložiti razrješenje člana nadzornog odbora društva za osiguranje ako:

- a) član nadzornog odbora krši obaveze navedene u članu 48. ovog zakona,
- b) su prekršene odredbe člana 46. ovog zakona,
- c) ne ispunjava uslove iz stava (1) ovog člana.

Član 46.

Zapreke za imenovanje člana nadzornog odbora

(1) Članom nadzornog odbora društva za osiguranje ne može biti imenovano lice:

- a) koje je povezano s pravnim licima u kojima društvo za osiguranje ima udio od više od 5% prava glasa ili takav udio u njihovom osnovnom kapitalu,
 - b) koje je član nadzornog odbora ili uprave ili prokurist u drugom društvu za osiguranje, drugom osiguravajućem holdingu ili drugoj finansijskoj instituciji.
 - c) koje ne može biti član nadzornog odbora prema odredbama Zakona o privrednim društvima;
- (2) Članovi nadzornog odbora koji su predstavnici radnika ne učestvuju u odlučivanju nadzornog odbora iz čl. 47. i 48. stava (1) ovog zakona.
- (3) Zabrana iz stava (1) ovog člana ne vrijedi za lica koja su članovi nadzornog odbora, uprave ili prokuristi nadređenog društva za osiguranje ili drugog nadređenog društva u grupi osiguravatelja.

Član 47.

Nadležnost nadzornog odbora

Osim nadležnosti koje nadzorni odbor ima u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, nadzorni odbor društva za osiguranje ima i sljedeće nadležnosti:

- a) daje upravi saglasnost za određivanje poslovne politike društva za osiguranje,
- b) daje upravi saglasnost za određivanje finansijskog plana društva za osiguranje,
- c) daje upravi saglasnost za određivanje organizacije sistema internih kontrola,
- d) daje upravi saglasnost za određivanje okvirnog godišnjeg programa rada interne revizije,
- e) daje upravi saglasnost za imenovanje ovlaštenog aktuara društva za osiguranje.

Član 48.

Dužnost i odgovornost članova nadzornog odbora

- (1) Članovi nadzornog odbora društva za osiguranje moraju:
- a) nadzirati primjerenost postupaka i učinkovitost djelovanja interne revizije,
 - b) raspravljati o činjenicama koje je utvrdila Agencija za nadzor, Poreska uprava i druga nadzorna tijela tokom postupka nadzora nad društvom za osiguranje,
 - c) provjeravati finansijske izvještaje društva za osiguranje i o tome sastaviti pismeno izvještaje skupštini dioničara,
 - d) obrazlagati skupštini dioničara svoje mišljenje uz godišnje izvještaje interne revizije i mišljenje uz godišnje izvještaje uprave,
 - e) nadzirati uvažavanje i provođenje nalaza iz mišljenja ovlaštenog aktuara društva za osiguranje od strane uprave društva za osiguranje.
- (2) Članovi nadzornog odbora društva za osiguranje solidarno su odgovorni društvu za osiguranje za štetu koja je nastala zbog zanemarivanja njihovih obaveza iz stava (1) ovog člana, osim ako dokažu da su pošteno i savjesno ispunjavali svoje dužnosti.
- (3) Član nadzornog odbora društva za osiguranje Agenciju za nadzor neodgodivo mora obavijestiti o:
- a) imenovanju i prestanku njegove funkcije u upravnim i nadzornim tijelima drugih pravnih lica,

- b) pravnim poslovima na osnovu kojih su, posredno ili neposredno, član nadzornog odbora, odnosno članovi njegove uže porodice stekli dionice odnosno poslovne udjele u pravnom licu na osnovu kojih član nadzornog odbora zajedno sa članovima svoje uže porodice u tom pravnom licu dostiže ili premašuje kvalifikovani udio, odnosno ako se njihov udio smanjio ispod granice kvalifikovanog udjela,
- c) prestanku funkcije člana uprave društva za osiguranje.

Odjeljak D. Osnivanje filijala između dva entiteta

Član 49.

Osnivanje filijala društva koje imaju sjedište u RS: Opće odredbe

- (1) Društvo koje ima sjedište u RS može osnovati filijalu u Federaciji, pod uslovom da Agenciji za osiguranje RS dostavi sljedeće dokumente:
 - a) odluku o osnivanju filijale u Federaciji;
 - b) akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u filijali u Federaciji;
 - c) dokaz o osiguranom poslovnom prostoru za sjedište filijale u Federaciji, kao i unutrašnjih organizacionih dijelova filijale;
 - d) odluku kojom se imenuje lice ovlašteno za zastupanje filijale u Federaciji, uz navođenje obima i granica ovlaštenja za zastupanje u pravnom prometu;
 - e) dokaz da fizičko lice iz stava (1) tačke d) ovog člana, ima privremeno ili stalno prebivalište na teritoriji Bosne i Hercegovine;
 - f) plan poslovanja i finansijski plan filijale u Federaciji;
 - g) uslove osiguranja i tarife premija za vrste osiguranja kojima će se filijala u Federaciji baviti, uključujući i uslove i tarife iz stava (2) ovog člana;
 - h) po jednu ovjerenu kopiju svih vrsta polisa osiguranja (ugovora o osiguranju) koje će filijala u RS koristiti u pravnom prometu u RS;
 - i) izjavu o odabranom načinu poslovanja u okviru vrste osiguranja: "Osiguranje troškova pravne zaštite", ukoliko se bavi tom vrstom osiguranja;
 - j) potpisane i ovjerene uslove osiguranja i tehničke i aktuarske osnove za vrstu: "Zdravstveno osiguranje", ako se radi o društvu za neživotno osiguranje koje će u Federaciji obavljati "Zdravstveno osiguranje";
 - k) dokaz da je član Biroa zelene karte BiH, ako se radi o društvu koje ima odobrenje za obavljanje poslova osiguranja od odgovornosti za motorna vozila.
- (2) Agencija za osiguranje RS nakon provjere plana poslovanja i pod uslovom da su administrativna struktura i finansijsko stanje društva, kao i opće i stručne kvalifikacije i iskustvo direktora i ovlaštenih zastupnika odgovarajući u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva društva za osiguranje iz RS za izdavanje odobrenja za osnivanje filijale u Federaciji, Agenciji za nadzor prosljeđuje zahtjev s dokumentacijom iz stava (1) ovog člana uz koji prilaže i:
 - a) rješenje o izdavanju odobrenja društvu iz RS za osnivanje filijale u Federaciji,
 - b) rješenje o upisu u sudski registar osnivanja filijale u Federaciji,
 - c) potvrdu o solventnosti društva za osiguranje iz RS koje osniva filijalu u Federaciji,
 - d) dokaz o članstvu u Birou zelene karte BiH,

- e) dokaz o članstvu u Zaštitnom fondu FBiH.
- (3) Društvo za osiguranje iz RS je dužno usvojiti i u filijali u Federaciji primjenjivati zajedničke uslove i tarife za vrstu osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, koji su usuglašeni s važećim i obavezujućim uslovima i tarifama u Federaciji.
- (4) U slučaju izmjene bilo kojih podataka predviđenih u stavu (1) ovoga člana, Agenciji za nadzor bit će podnijeta pisana obavijest najmanje 30 dana prije provođenja te izmjene od strane Agencije za osiguranje RS.

Član 50.

Pitanja oporezivanja

- (1) Svaki indirektni porez, takse, dažbine ili ostali troškovi koji proizlaze iz ugovora osiguranja zaključenih u Federaciji od strane društva koje ima sjedište u RS podliježu propisima važećim u Federaciji.
- (2) Pokretna imovina koja se nalazi u zgradi koja je u Federaciji, s izuzetkom robe u trgovačkom prometu, podlijegat će istim indirektnim porezima, dažbinama i ostalim troškovima, čak i kada zgrada i njen sadržaj nisu pokriveni istom policom.
- (3) Svi podaci koji se odnose na naplatu indirektnih poreza za poslove osiguranja u Federaciji putem organizacione jedinice društva iz RS regulisaće se pravilima koja donosi Agencija za nadzor i koja se objavljuju u Službenim novinama Federacije BiH.

Član 51.

Osnivanje filijale društva iz Federacije u RS: Opće odredbe

- (1) Društvo koje ima sjedište u Federaciji može osnovati filijalu u RS, pod uslovom da Agenciji za nadzor podnese zahtjev kojim će se izjasniti da namjerava otvoriti filijalu u RS, prilažući sljedeće dokumente:
 - a) odluku o osnivanju filijale u RS;
 - b) akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u filijali u RS;
 - c) dokaz o osiguranom poslovnom prostoru za sjedište filijale u RS, kao i unutrašnjih organizacionih dijelova filijale;
 - d) odluku kojom se imenuje lice ovlašteno za zastupanje filijale u RS, uz navođenje obima i granica ovlaštenja za zastupanje u pravnom prometu;
 - e) dokaz da fizičko lice iz stava (1) tačke d) ovog člana, ima privremeno ili stalno prebivalište na teritoriji Bosne i Hercegovine;
 - f) plan poslovanja i finansijski plan filijale u RS;
 - g) uslove osiguranja i tarife premija za vrste osiguranja kojima će se filijala u RS baviti, uključujući i uslove i tarife iz stava (4) ovog člana;
 - h) po jednu ovjerenu kopiju svih vrsta polisa osiguranja (ugovora o osiguranju) koje će filijala u RS koristiti u pravnom prometu u RS;
 - i) izjavu o odabranom načinu poslovanja u okviru vrste osiguranja: "Osiguranje troškova pravne zaštite", ukoliko se bavi tom vrstom osiguranja;
 - j) dokaz da je član Biroa zelene karte BiH, ako se radi o društvu koje ima odobrenje za obavljanje poslova osiguranja od odgovornosti za motorna vozila.

(2) Agencija za nadzor nakon provjere plana poslovanja i pod uslovom da su administrativna struktura i finansijsko stanje društva, kao i opće i stručne kvalifikacije i iskustvo direktora i ovlaštenih zastupnika odgovarajući u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva društva za osiguranje iz Federacije za izdavanje odobrenja za osnivanje filijale u RS, Agenciji za osiguranje RS, prosljeđuje zahtjev sa dokumentacijom iz stava (1) ovog člana uz koji prilaže i:

- a) rješenje o izdavanju odobrenja društvu iz FBiH za osnivanje filijale u RS,
- b) rješenje o upisu u sudski registar osnivanja filijale u RS,
- c) potvrdu o solventnosti društva za osiguranje iz FBiH koje osniva filijalu u RS,
- d) dokaz o članstvu u Birou zelene karte BiH, i
- e) dokaz o članstvu u Zaštitnom fondu Republike Srpske.

(3) Agencija FBiH, obavještava društvo iz FBiH da je Agenciji RS prosljedila zahtjev i dokumente iz stava (1) ovog člana.

(4) Društvo za osiguranje iz Federacije je dužno usvojiti i u filijali RS primjenjivati zajedničke uslove i tarife za vrstu osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, koji su usuglašeni s važećim i obavezujućim uslovima i tarifama u RS.

Član 52.

Osnivanje društva iz Federacije u RS: Posebne odredbe

(1) Ako Agencija za nadzor odbije prosljediti podatke navedene u članu 51. stav (1) ovog Zakona Agenciji za osiguranje RS, Agencija za nadzor će u roku od 60 dana po prijemu svih propisanih podataka donijeti obrazloženo rješenje i dostaviti ga društvu koje je podnijelo zahtjev. Protiv rješenja društvo može pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnog suda.

(2) U slučaju izmjene bilo kojih podataka predviđenih u članu 51. stavu (1) društvo za osiguranje iz Federacije koje je osnovalo podružnicu u RS i koje je upisano u registar društava koje vodi Agencija za osiguranje RS, dužno je da Agenciji za nadzor podnese zahtjev za registraciju izmjena akta odnosno podataka za podružnicu u RS, uz koji prilaže izmjene i/ili dopune akta kojeg mijenja, koje Agencija za nadzor u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva u obliku rješenja dostavlja Agenciji za osiguranje RS.

(3) Društvo iz Federacije koje obavlja poslove neživotnog osiguranja koje namjerava poslovati u RS zdravstvenim osiguranjem iz člana 7. stav (2) tačka b), koja djelimično ili u potpunosti zamjenjuje statutarni sistem socijalnog osiguranja u entitetu, mora Agenciji za nadzor podnijeti tehničku osnovu za tarife i opće i posebne uslove osiguranja prije nego što otpočne njihovu primjenu. Agencija za osiguranje RS može zahtijevati da se sa sistemom osiguranja „zdravstveno osiguranje” posluje na tehničkom osnovu sličnom osnovu životnog osiguranja u slučajevima:

- a) kada se premije obračunavaju i plaćaju na osnovu tabela bolesti i ostalih statističkih podataka relevantnih za BiH u skladu sa matematičkim metodama koji se primjenjuju u osiguranju;
- b) kada je za porast starosne dobi određena rezerva;
- c) kada osiguravatelj može otkazati ugovor samo u određenom roku koji je određen zakonom RS;
- d) kada ugovor predviđa da se premije mogu uvećati ili plaćanja smanjiti, čak i za

tekuće ugovore;

e) kada ugovor predviđa da ugovarač osiguranja može zamijeniti svoj postojeći ugovor za novi ugovor koji nudi isto društvo ili ista filijala, a uzimajući u obzir njegova ostvarena prava. Naročito se u obzir mora uzimati rezerva za porast starosne dobi, a novi medicinski pregled može se zahtijevati samo za povećano pokriće.

(4) Za slučajeve iz stava (3) ovog člana Agencija za osiguranje u BiH, Agencija za nadzor i Agencija za osiguranje RS objavit će zajedničke tabele bolesti i druge relevantne statističke podatke iz tačke a) stav (3) ovog člana. Premije moraju biti dovoljne prema aktuarskim procjenama kako bi društva bila u mogućnosti da ispunjavaju sve svoje obaveze koje utječu na sve aspekte njihovog finansijskog stanja. Društva su obavezna obavještavati Agenciju za nadzor o tehničkim osnovama za obračun premija prije početka pružanja usluga, kao i kod izmjene postojećih ugovora.

Član 53.

Obavještavanje o dokumentima

(1) U cilju zaštite javnog interesa i kontrole da li se poštuju zakonske odredbe o ugovorima o osiguranju Agencija za nadzor može, od društva koje ima sjedište u RS i koje se bavi osiguranjem u Federaciji putem filijala, zahtijevati povremena obavještenja o općim i posebnim uslovima ugovora o osiguranju kao i o dokumentima koje namjeravaju koristiti za svoje osiguranike.

(2) Agencija za nadzor će od društva zahtijevati da dostavi sve podatke neophodne za primjenu ovog Zakona na jednom od službenih jezika u BiH.

(3) Društvo koje je obrazovano u RS, a koje posluje u Federaciji putem filijale, obavezno je Agenciji za nadzor podnijeti svaki dokument koji je od njega zatražen, ukoliko su i društva koja imaju sjedište u Federaciji obavezna to uraditi. Ako društvo odbije podnijeti zatražene dokumente, Agencija za nadzor primijenit će odredbe čl. 54. i 55. ovog Zakona.

Član 54.

Nepoštivanje Zakona

(1) Ako društvo za osiguranje koje postupa suprotno odredbama ovog Zakona ima sjedište u RS, a u Federaciji ima filijalu ili imovinu, Agencija za nadzor može izreći sankciju za prekršaj njegovoj organizacionoj jedinici, odrediti odgovarajuće mjere nadzora, uključujući i ograničenje slobodnog raspolaganja imovinom toga društva u Federaciji.

(2) Svako rješenje o određivanju mjere ograničenja pružanja usluga ili o izricanju sankcije, u skladu sa odredbama ovog člana, mora biti obrazloženo i dostavljeno tome društvu i Agenciji za osiguranje RS.

(3) Na zahtjev Agencije za osiguranje RS, Agencija za nadzor će pomoći, u skladu sa odredbama ovog zakona, u izvršenju traženog ograničenja slobodnog raspolaganja imovinom tog društva u Federaciji.

(4) Odredbe ovog člana ne isključuju primjenu drugih zakonskih propisa, uključujući i kazne predviđene važećim zakonima o osiguranju u Federaciji.

Član 55.

Saradnja s Agencijom za osiguranje RS

(1) Ako je potrebna istraga na licu mjesta u prostorijama sjedišta društva ili filijale u Federaciji kako bi se osigurala odgovarajuća primjena važećih propisa u Federaciji, Agencija za nadzor surađivat će s Agencijom za osiguranje RS kako bi se istraga provela. Ako Agencija za nadzor smatra prijeko potrebnim, može i sama provesti provjeru u uredima filijale nakon što prethodno obavijesti Agenciju za osiguranje RS.

(2) Agencija za nadzor će donijeti provedbeni akt o pravilima osnivanja i poslovanja filijala društava za osiguranje u međuentitetskom poslovanju iz čl. 49., 51., 52., 53. i 54. ovog Zakona.

Član 56.

Reklamiranje

Društvo koje ima sjedište u RS može reklamirati svoje usluge u Federaciji koje pruža prema pravu osnivanja i u skladu sa propisima u Federaciji koji se odnose na oblik i sadržaj takvog reklamiranja i koji su usvojeni u općem javnom interesu.

Član 57.

Ispunjenje obaveza u slučaju likvidacije

U slučaju provođenja postupka likvidacije društva za osiguranje, obaveze koje proizlaze iz ugovora koji su zaključeni putem filijale ispunit će se na način istovjetan onima koje proizlaze iz drugih ugovora o osiguranju toga društva za osiguranje, u skladu sa čl. 177. do 199. ovog zakona.

Odjeljak E. Obavljanje poslova osiguranja stranih društava za osiguranje

Član 58.

Osnivanje filijale

(1) Strano društvo za osiguranje može na području Federacije poslove osiguranja obavljati samo preko filijale.

(2) Filijala stranog društva za osiguranje mora ispunjavati sljedeće uslove:

- a) poslove filijale moraju voditi dvije osobe, koje su ovlaštene zastupati osnivače, a na koje se na odgovarajući način primjenjuju odredbe čl. 37. do 44. ovog zakona,
- b) filijala mora biti na odgovarajući način kadrovski i tehnički osposobljena za obavljanje poslova osiguranja,
- c) filijala mora raspolagati deponovanim sredstvima u vrijednosti jedne polovine iznosa osnovnog kapitala iz člana 28. ovog zakona,
- d) filijala mora na području Federacije raspolagati odgovarajućom imovinom najmanje u visini polovine jemstvenog kapitala, propisanog članom 72. ovog zakona, te deponovati novčani iznos kao jemstvo za plaćanje obaveza iz ugovora o osiguranju sklopljenih na području Federacije, odnosno ugovora koji pokrivaju rizike na području Federacije, u visini četvrtine jemstvenog kapitala filijale (u daljem tekstu: jemstveni depozit). Višak vlastitih sredstava filijale iznad zahtijevanog minimalnog kapitala, zavisno o tome koji je viši,

mora biti položen na poslovni račun kod finansijske institucije sa sjedištem u Federaciji

- e) filijala mora imenovati ovlaštenog aktuara koji će u istoj imati jednaku funkciju kakvu ima i u društvu za osiguranje.
- (3) Filijala u svojem sjedištu mora voditi i čuvati svu dokumentaciju koja se odnosi na poslovanje filijale.
- (4) Na filijalu stranog društva za osiguranje na odgovarajući se način primjenjuju odredbe o upravljanju rizicima, čuvanju povjerljivih podataka te poslovnim knjigama i izvještajima iz čl. 63. do 112. ovog zakona te na osnovu njih donesenih propisa.
- (5) Na nadzor nad filijalom osnovanom u Federaciji na odgovarajući način se primjenjuju odredbe o nadzoru nad društvima za osiguranje iz čl. 140. do 167. ovog zakona.

Član 59.

Odobrenje za osnivanje filijale

- (1) Strano društvo za osiguranje može na području Federacije osnovati filijalu ako za to dobije odobrenje Agencije za nadzor.
- (2) Zahtjevu za izdavanje odobrenja za osnivanje filijale mora se priložiti:
 - a) akt o osnivanju filijale,
 - b) izvod iz sudskog odnosno drugog odgovarajućeg registra države sjedišta matičnog društva za osiguranje,
 - c) statut odnosno propise matičnog društva za osiguranje,
 - d) revidirane finansijske izvještaje matičnog društva za osiguranje za posljednje tri godine,
 - e) ako iz izvoda iz stava (2) tačke b) ovog člana nisu vidljivi podaci o vlasnicima matičnog društva za osiguranje, mora se priložiti odgovarajuća isprava u kojoj se na vjerodostojan način navode vlasnici i njihovi udjeli u upravljanju matičnim društvom za osiguranje,
 - f) izvod iz sudskog odnosno drugog odgovarajućeg registra države sjedišta za pravna lica koja imaju više od 10% udjela u upravljanju matičnim društvom za osiguranje,
 - g) poslovni plan sa sadržajem određenim u članu 25. ovog zakona i mišljenjem ovlaštenog aktuara filijale o istom,
 - h) dokaze o adekvatnosti jemstvenog kapitala i jemstvenom depozitu sa mišljenjem ovlaštenog aktuara filijale o istom,
 - i) dokumentaciju na osnovu koje se može utvrditi je li filijala u kadrovskom, tehničkom i organizacionom smislu sposobna pružati usluge na koje se odnosi zahtjev za izdavanje odobrenja.
- (3) Agencija za nadzor u odobrenju za osnivanje filijale stranog društva za osiguranje odredit će način na koji će se osigurati jemstveni depozit.
- (4) Na odlučivanje o izdavanju odobrenja za osnivanje filijale stranog društva za osiguranje na odgovarajući način se primjenjuju odredbe čl. 21. do 23. ovog Zakona.

Odjeljak F. Prijenos portfelja osiguranja

Član 60.

Opće odredbe

- (1) Društvo za osiguranje može ugovorom prenijeti na drugo društvo za osiguranje (u daljem tekstu: društvo za osiguranje preuzimalac) ugovore o osiguranju u pojedinoj skupini ili vrsti osiguranja (u daljem tekstu: portfelj osiguranja) istovremeno s prijenosom imovine za pokriće tehničkih rezervi u vrijednosti rezervi koje se oblikuju za portfelj osiguranja, koji je predmet prijenosa odnosno imovine za pokriće matematičke rezerve koja se mora oblikovati za portfelj osiguranja koji je predmet ugovora.
- (2) Portfelj osiguranja može se prenijeti na društvo za osiguranje preuzimatelja kada društvo za osiguranje preuzimatelj dobije odobrenje Agencije za nadzor za preuzimanje portfelja osiguranja.
- (3) Za prijenos ugovora o osiguranju nije potrebna saglasnost osiguranika.
- (4) Društvo za osiguranje preuzimatelj dužno je o prijenosu portfelja osiguranja obavijestiti ugovarače osiguranja odnosno osiguranike putem sredstava javnog saopćavanja na području na kojem osiguranja koja su predmet prijenosa pokrivaju rizike.
- (5) Društvo za osiguranje može prenijeti portfelj osiguranja na:
 - a) drugo društvo za osiguranje u Federaciji,
 - b) društvo u RS koje ima filijalu u Federaciji;
 - c) filijalu stranog društva za osiguranje, ako je sjedište filijale u Federaciji.
- (6) Društvo za osiguranje dužno je portfelj osiguranja prenijeti na društvo za osiguranje preuzimatelja u roku od tri mjeseca od dana primanja odobrenja za prijenos portfelja od Agencije za nadzor.
- (7) Odobrenje za prijenos portfelja prestaje važiti istekom roka iz stava (6) ovog člana.
- (8) Društvo za osiguranje dužno je u roku od 30 dana od dana prijenosa portfelja Agenciji za nadzor podnijeti dokaze o prijenosu portfelja na društvo za osiguranje preuzimaoca.
- (9) Ako društvo za osiguranje ne postupi u skladu sa stavom (8) ovog člana, odnosno ako iz podnesenih dokaza nije vidljivo da je izvršen prijenos portfelja, Agencija za nadzor donijet će odluku o prestanku važenja odobrenja za prijenos portfelja.

Član 61.

Zahtjev za izdavanje odobrenja za prijenos portfelja osiguranja

- (1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za prijenos portfelja osiguranja mora sadržavati:
 - a) popis ugovora o osiguranju prema pojedinim vrstama osiguranja koji su predmet prijenosa uz opće uslove za ta osiguranja, te izračune rezervi za ta osiguranja,
 - b) popis imovine za pokriće tehničkih rezervi odnosno imovine za pokriće matematičke rezerve, uz navođenje vrijednosti te podatke na osnovu kojih je moguće provjeriti izračun te vrijednosti,
 - c) ugovor o prijenosu portfelja osiguranja,

- d) mišljenje ovlaštenog aktuara o prijenosu portfelja osiguranja.
- (2) Društvo koje namjerava preuzeti portfelj osiguranja, o toj činjenici obavještava Agenciju za nadzor te podnosi izmjenu plana poslovanja koja je nužna radi preuzimanja portfelja.

Član 62.

Odlučivanje o odobrenju za preuzimanje portfelja osiguranja

- (1) Agencija za nadzor odbit će zahtjev za izdavanje odobrenja za preuzimanje portfelja osiguranja ako je vrijednost imovine za pokriće tehničkih rezervi, odnosno imovine za pokriće matematičkih rezervi manja od visine rezervi koje se moraju oblikovati za portfelj osiguranja koji je predmet prijenosa, odnosno ako postoje drugi razlozi zbog kojih bi bili ugroženi interesi osiguranika.
- (2) Agencija za nadzor odbit će zahtjev i u slučaju ako društvo za osiguranje preuzimatelj nema odobrenje za obavljanje poslova osiguranja u vrstama osiguranja koje su predmet prijenosa, odnosno ako bi zbog preuzimanja portfelja osiguranja bilo ugroženo poslovanje društva za osiguranje preuzimaoca u skladu sa pravilima o upravljanju rizicima u skladu sa članu 64. ovog zakona.
- (3) Agencija za nadzor će u roku od 30 dana odlučiti o zahtjevu za odobrenje za preuzimanje portfelja osiguranja.
- (4) Protiv rješenja iz stava (3) ovog člana društvo ima pravo pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnog suda.

GLAVA III. SISTEM UPRAVLJANJA RIZICIMA

Odjeljak A. Opće odredbe

Član 63.

Sistem upravljanja rizicima

- (1) Društva za osiguranje i društva za reosiguranje moraju imati uspostavljen djelotvoran sistem upravljanja rizicima koji obuhvata strategije, procese i postupke izvještavanja koji su potrebni za utvrđivanje, mjerenje i praćenje rizika, upravljanje rizicima i kontinuirano izvještavanje, na pojedinačnom i grupnom osnovu, o rizicima kojima su izložena ili bi mogla biti izložena te o međusobnoj zavisnosti tih rizika.
- (2) Sistem upravljanja rizicima treba biti djelotvoran i dobro integrisan u organizacionu strukturu i procese odlučivanja društva za osiguranje ili društva za reosiguranje te na primjeren način uzima u obzir osobe koje djelotvorno vode društvo ili imaju druge ključne funkcije.
- (3) Sistem upravljanja rizicima pokriva rizike koji se uključuju u izračun kapitalnog zahtjeva u pogledu solventnosti, kao i rizike koji nisu uključeni ili nisu u potpunosti uključeni u taj izračun.
- (4) Sistem upravljanja rizicima obuhvata:
- a) preuzimanje rizika i formiranje rezervi;
 - b) upravljanje imovinom i obavezama;
 - c) ulaganja, posebno izvedenice i slične obaveze;

- d) upravljanje likvidnosnim i koncentracionim rizikom;
- e) upravljanje operativnim rizikom;
- f) reosiguranje i druge tehnike smanjenja rizika.

(5) Sistem upravljanja rizicima društva za osiguranje treba da obuhvati ocjenu najmanje sljedećih rizika:

- a) rizik neživotnog osiguranja;
- b) rizik životnog osiguranja;
- c) rizik zdravstvenog osiguranja;
- d) tržišni rizik;
- e) rizik deponovanja i ulaganja;
- f) operativni rizik.

Član 64.

Pravila o upravljanju rizikom

- (1) Društvo za osiguranje postupa u skladu sa pravilima o upravljanju rizikom ako u svom poslovanju osigurava:
- a) dionički kapital najmanje u visini propisanoj članom 28. ovog zakona;
 - b) tehničke rezerve, u skladu sa članom 79. ovog zakona;
 - c) likvidnost društva, u skladu sa članom 74. ovog zakona;
 - d) blagovremeno plaćanje šteta, ugovorenih suma osiguranja i izvršavanje drugih obaveza iz osnova osiguranja u skladu sa pravilima struke osiguranja, dobrim poslovnim običajima i poslovnom etikom;
 - e) deponovanje i ulaganje sredstava tehničkih i matematičkih rezervi, u skladu sa čl. 89., 90., 94. i 95. ovog zakona;
 - f) jemstveni kapital u skladu sa članom 72. ovog zakona;
 - g) granicu solventnosti, u skladu sa čl. 70. i 71. ovog zakona;
 - h) suosiguranje i reosiguranje viškova rizika iznad maksimalnog samopridržaja, u skladu sa čl. 102. i 104. ovog zakona;
 - i) pokrivenost troškova provođenja osiguranja režijskim dodatkom;
 - j) istinito i objektivno prikazivanje finansijskih izveštaja;
 - k) druge aktivnosti radi ispunjenja obaveza iz tač. a) do j) ovog stava, kao i drugih obaveza propisanih ovim zakonom koje se odnose na upravljanje rizikom.
- (2) Društvo za osiguranje dužno je poslovati na način da rizici kojima je izloženo u pojedinačnim, odnosno svim vrstama poslova osiguranja koje obavlja ne prijeđu vrijednosti ili granice propisane ovim zakonom te na osnovu njega donesenim propisima.
- (3) Društvo za osiguranje dužno je poslovati po principima;
- a) princip likvidnosti–sposobnost pravodobnog ispunjavanja dospjelih obaveza
 - b) princip solventnosti–trajna sposobnost ispunjavanja svih svojih obaveza.

(4) Lice odgovorno za organizaciju, upravljanje i kontrolu funkcionisanja sistema upravljanja rizicima društva za osiguranje i društva za reosiguranje je ovlašteni aktuar društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje.

Član 65.

Statistički standardi osiguranja

- (1) Društvo za osiguranje dužno je voditi statističke podatke o poslovima osiguranja, rizicima koje pokrivaju osiguranja, osiguranim slučajevima i štetama.
- (2) Društvo za osiguranje dužno je podatke iz stava (1) ovog člana obrađivati primjenom statističkih standarda za osiguranje, koje propisuje Agencija za nadzor.

Odjeljak B. Kapital društva za osiguranje

Član 66.

Kapital društva za osiguranje

- (1) Kapital društva za osiguranje se u svrhu primjene pravila o upravljanju rizicima (u daljem tekstu: kapital) izračunava na način određen sljedećim člancima ove glave.
- (2) Pri izračunu kapitala društva za osiguranje uzimaju se u obzir stavke osnovnog kapitala iz člana 67. ovog zakona i stavke dopunskog kapitala iz člana 68. ovog zakona, te stavke odbitka iz člana 69. ovog zakona.

Član 67.

Osnovni kapital

- (1) Osnovni kapital društva sastoji se od:
 - a) uplaćenog dioničkog kapitala i uplaćene dioničke premije iz osnova nominalnog iznosa običnih i prioriternih nekumulativnih dionica izdatih na osnovu novčanih uplata u dionički kapital društva,
 - b) rezervi (zakonskih i statutarnih) koje ne proizlaze iz obaveza po osnovu ugovora o osiguranju i
 - c) prenesene dobiti poslije oporezivanja iz proteklih godina i nakon odbitka dividendi koje se isplaćuju.
- (2) Kod obračuna osnovnog kapitala iz stava (1) ovog člana kao odbitne stavke uzimaju se:
 - a) preneseni gubitak i gubitak tekuće godine;
 - b) otkupljene vlastite dionice;
 - c) nematerijalna imovina.

Član 68.

Dopunski kapital

- (1) Pri izračunu dopunskog kapitala društva za osiguranje uzimaju se u obzir sljedeće stavke:
 - a) dionički kapital uplaćen na osnovu kumulativnih povlašćenih dionica,
 - b) podređeni dužnički finansijski instrumenti,
 - c) rezerve kapitala povezane s kumulativnim povlašćenim dionicama,
 - d) druge stavke.

(2) Podređeni dužnički finansijski instrumenti su vrijednosni papiri i drugi finansijski instrumenti na osnovu kojih imalac u slučaju stečaja odnosno likvidacije izdavaoca ima pravo na isplatu nakon isplate drugih vjerovnika odnosno koji su s obzirom na dospijeće i druge karakteristike pogodni za pokrivanje eventualnih gubitaka zbog rizika kojima je tokom poslovanja izloženo društvo za osiguranje.

(3) Druge stavke iz stava (1) tačke d) ovog člana su:

a) vrijednost matematičke rezerve koja u izračunu ne uzima u obzir stvarni trošak odnosno dio stvarnog troška pribavljanja osiguranja umanjena za vrijednost matematičke rezerve koja u izračunu uzima u obzir stvarni trošak pribavljanja osiguranja. Stvarni troškovi pribavljanja osiguranja u izračunu matematičke rezerve ne smiju prelaziti 3,5% od osigurane svote. Negativne vrijednosti u izračunu matematičke rezerve se postavljaju na nulu,

b) rezerve s naslova vrednovanja imovine koje nisu vanrednog karaktera.

(4) Navedene stavke pod tač. a) i b) stava (3) ovog člana društvo za osiguranje može uključiti u izračun dopunskog kapitala kao stavke kojima se uvećava iznos dopunskog kapitala samo na osnovu saglasnosti Agencije za nadzor, na osnovu prethodno dostavljene odgovarajuće dokumentacije Agenciji za nadzor.

Član 69.

Stavke odbitka pri izračunu kapitala

(1) Pri izračunu kapitala društva za osiguranje zbir osnovnog i dopunskog kapitala isključuje sljedeće stavke:

a) udjele u drugim društvima za osiguranje, osiguravajućem holdingu, mješovitom osiguravateljnem holdingu, bankama, berzovno-posredničkim društvima, društvima za upravljanje i drugim finansijskim institucijama koji su u skladu sa članom 30. stav (1) ovog zakona, te ukoliko adekvatnost jemstvenog kapitala izračunavaju na osnovu sličnih propisa,

b) ulaganja u podređene dužničke instrumente finansijske instrumente te druga ulaganja u lica iz tačke a) ovog stava koja se radi poštivanja adekvatnosti jemstvenog kapitala tih lica, uzimaju u obzir pri izračunu njihova jemstvenog kapitala i u kojima je udio društva za osiguranje u skladu sa članom 34. stav (1) ovog zakona.

c) nelikvidna sredstva.

(2) Nelikvidna sredstva iz stava (1) tačke c) ovog člana su:

a) tražbine od premije osiguranja i reosiguranja starije od 90 dana, ukoliko društvo nije izvršilo ispravku vrijednosti za iste, odnosno iskazalo rashod u bilansu uspjeha,

b) ostale tražbine starije od 365 dana, ukoliko društvo nije izvršilo ispravku vrijednosti za iste, odnosno iskazalo rashod u bilansu uspjeha,

c) udjeli u društva sa ograničenom odgovornošću u zemlji i inostranstvu,

d) dionice koje nisu uvrštene na organizovano tržište i

e) ostala nelikvidna sredstva.

Odjeljak C. Adekvatnost jamstvenog kapitala

Član 70.

Granica solventnosti društva za osiguranje koje obavlja poslove životnih osiguranja

- (1) Kapital društva za osiguranje koje obavlja poslove osiguranja u skupini životnih osiguranja mora biti najmanje jednak granici solventnosti koja se izračunava na način određen stavom (2), (4), (5) i (6) ovog člana.
- (2) Granica solventnosti društva za osiguranje koje obavlja poslove osiguranja iz člana 7. stav (3) tač. a) i b) ovog zakona izračunava se kao zbir prvog i drugog rezultata.
 - a) Prvi rezultat izračunava se na sljedeći način:
 - 1) Bruto iznos matematičkih rezervi obračunatih na zadnji dan prethodne poslovne godine množi se sa 0,04.
 - 2) Proizvod iz tačke a) 1) ovog stava množi se s omjerom između:
 - bruto iznosa matematičkih rezervi na zadnji dan prethodne poslovne godine, umanjenog za udio matematičke rezerve koji pokriva reosiguranje, i
 - bruto iznosa matematičke rezerve obračunatih na zadnji dan prethodne poslovne godine, a najmanje sa 0,85.
 - b) Drugi rezultat izračunava se samo za osiguranja kod kojih rizični kapital nije negativan, i to na sljedeći način:
 - 1) Iznos rizičnog kapitala na zadnji dan prethodne godine, uključujući rizični kapital za osiguranja koja pokriva reosiguranje množi se sa 0,003.
 - 2) Proizvod iz tačke b) 1) ovog stava množi se s omjerom između:
 - ukupnog iznosa rizičnog kapitala na zadnji dan prethodne poslovne godine, umanjenog za iznos rizičnog kapitala pokrivenog reosiguranjem, te
 - ukupnog iznosa rizičnog kapitala na zadnji dan prethodne poslovne godine, uključujući rizični kapital pokriven reosiguranjem, a najmanje sa 0,5.
 - 3) Izuzetno od odredbe tačke b) 1) ovog stava, ukupni iznos rizičnog kapitala za osiguranja za slučaj smrti s određenim trajanjem množi se sa 0.001 ako je osiguranje sklopljeno na najviše tri godine, odnosno sa 0.0015 ako je osiguranje sklopljeno na više od tri i manje od pet godina.
- (3) Rizični kapital iz stava (2) tačke b) ovog člana razlika je između osigurane svote za slučaj smrti i obračunate matematičke rezerve.
- (4) Granica solventnosti društva za osiguranje koje obavlja poslove životnog osiguranja povezanog sa investicijskim fondovima izračunava se na sljedeći način:
 - 1) ako društvo za osiguranje snosi rizik ulaganja, 4% posebne rezerve osiguranja množi se s proizvodom iz stava (2) tačke a) 2) ovog člana,
 - 2) ako društvo za osiguranje ne snosi rizik ulaganja, ali su troškovi upravljanja određeni i nepromjenjivi za period duži od 5 godina, 1% posebne rezerve osiguranja množi se s proizvodom iz stava (2) tačke a) 2) ovog člana,
 - 3) ako društvo za osiguranje ne snosi rizik ulaganja, i troškovi upravljanja nisu određeni i nepromjenjivi, 25% neto administrativnih troškova prethodne poslovne godine povezani s tim poslovima,

- 4) ako društvo za osiguranje snosi rizik smrti osiguranika, 0,3% rizičnog kapitala množi se s proizvodom iz stava (2) tačke b) 2) ovog člana.
- (5) Za poslove povrata kapitala i zdravstvenog osiguranja granica solventnosti jednaka je rezultatu u skladu sa stavom (2) tačke a) ovog člana.
- (6) Za dopunska osiguranja propisana članom 12. stavom (4) ovog zakona, granica solventnosti izračunava se u skladu sa odredbama člana 71. ovog zakona.

Član 71.

Granica solventnosti društva za osiguranje koje obavlja poslove neživotnih osiguranja i društva za reosiguranje

- (1) Kapital društva za osiguranje koje obavlja poslove osiguranja u skupini neživotnih osiguranja i kapital društva za reosiguranje mora biti najmanje jednak granici solventnosti izračunatoj na osnovu odnosa premija odnosno šteta, i to onoj koja je viša.
- (2) Granica solventnosti na osnovu premija izračunava se na sljedeći način:
- a) Zbir premija osiguranja u zadnjoj poslovnoj godini do iznosa od 100.000.000,00 KM množi se sa 0,18, a iznos koji prelazi 100.000.000,00 KM množi se sa 0,16, pri čemu premija predstavlja iznos izračunate ili iznos zarađene premije bez umanjjenja za iznos predan u reosiguranje, zavisno od toga koji je viši.
 - b) Zbir proizvoda iz tačke 1) ovog stava množi se s omjerom za prethodne tri poslovne godine između:
 - 1) ukupnih bruto izdataka za štete (isplaćene štete uvećane za promjenu rezervi za štete) umanjjenih za iznos koji pokriva reosiguranje, te
 - 2) ukupnih bruto izdataka za štete (isplaćene štete uvećane za promjenu rezervi za štete).Ako je dobiveni rezultat manji od 0,5 množi se sa 0,5.
 - c) Pri izračunu zbira premija osiguranja u prethodnoj poslovnoj godini premija odnosno doprinos koji se odnosi na vrste osiguranja iz člana 7. stava (2) tač. k), l) i m) uvećava se za 50%.
 - d) Pri izračunu zbira premija osiguranja u prethodnoj poslovnoj godini premija se uvećava i za primljenu premiju reosiguranja.
 - e) Od zbira premija oduzimaju se premije osiguranja otpisane tokom prethodne poslovne godine.
- (3) Granica solventnosti na osnovu šteta izračunava se na sljedeći način:
- a) Prosječni godišnji iznos bruto izdataka za štete za prethodne tri poslovne godine koje predstavljaju isplaćene štete uvećane za promjenu rezervi za štete bez umanjjenja za iznos predan u reosiguranje, do iznosa od 70.000.000,00 KM množi se sa 0,26, a iznos koji prelazi 70.000.000,00 KM množi se sa 0,23.
 - b) Zbir proizvoda iz tačke a) ovog stava množi se s omjerom za prethodne tri poslovne godine između:

- 1) ukupnih bruto izdataka za štete (isplaćene štete uvećane za promjenu rezervi štete) umanjenih za iznos šteta koje pokriva reosiguranje i suosiguranje,
 - 2) ukupnih bruto izdataka za štete (isplaćene štete uvećane za promjenu rezervi štete).
 - c) Ako je dobiveni rezultat manji od 0,5 množi se sa 0,5.
 - d) Pri izračunu godišnjeg iznosa bruto izdataka za štete, iznos izdataka za štete koji se odnosi na vrste osiguranje iz člana 7. stava (2) tač. k), l) i m) uvećava se za 50%.
 - e) Pri izračunu godišnjeg iznosa bruto izdataka za štete, iznos izdataka za štete uvećava se za izdatke za štete po osnovu reosiguranja i suosiguranja.
- (4) Pri izračunu godišnjeg iznosa bruto izdataka za štete iz stava (3) tačke a) ovog člana uzima se aritmetička sredina prethodne tri poslovne godine.
 - (5) Izuzetno od odredbe stava (4) ovog člana, u slučaju da društvo za osiguranje isključivo, odnosno pretežno u portfelju ima osiguranja koja pokrivaju rizike kredita, oluje, tuče ili mraza, pri izračunu godišnjeg iznosa bruto izdataka za štete uzima se aritmetička sredina prethodnih sedam poslovnih godina.
 - (6) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, granica solventnosti za zdravstvena osiguranja, za koja su tehničke osnove osiguranja slične tehničkim osnovama za životna osiguranja, jednaka je trećini granice solventnosti iz stava (1) ovog člana ako:
 - a) se premije osiguranja izračunavaju aktuarskim metodama na osnovu tabela bolesti,
 - b) se u vezi s ovim osiguranjima oblikuje rezerva za povećanje dobi,
 - c) premije osiguranja sadrže doplatu u cilju oblikovanja odgovarajućeg iznosa granice solventnosti,
 - d) društvo za osiguranje može otkazati ugovor o osiguranju najkasnije prije isteka treće godine osiguranja,
 - e) je ugovorom o osiguranju predviđena mogućnost povećanja ili smanjenja premije tokom trajanja ugovora o osiguranju.
 - (7) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, granica solventnosti za prvu godinu poslovanja društva za osiguranje izračunava se u skladu sa stavom (2) ovog člana.
 - (8) U slučaju kada je izračunata granica solventnosti za osiguranje tekuće godine manja od izračunate granice solventnosti društva za osiguranje prethodne godine, granica solventnosti mora biti najmanje jednaka granici solventnosti prethodne godine pomnoženoj s omjerom između rezervi šteta na kraju tekuće godine umanjenih za udio reosiguranja i rezervi šteta na kraju prethodne godine umanjenih za udio reosiguranja, s tim da omjer ne smije biti veći od 1.

Član 72.

Jemstveni kapital

- (1) Jemstveni kapital predstavljaju stavke osnovnog kapitala iz člana 67. ovog zakona i stavke dopunskog kapitala iz člana 68. stava (1) ovog zakona uz propisane uslove Agencije za nadzor o izračunu kapitala.

- (2) Jemstveni kapital ne smije biti manji od jedne trećine granice solventnosti iz člana 70. odnosno člana 71. ovog zakona.
- (3) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana jemstveni kapital društva za osiguranje ne smije biti manji od:
 - a) 4.000.000,00 KM ako društvo posluje s jednom ili više vrsta osiguranja u skladu sa članom 7. stav (2) tač. od j) do o) ovog zakona;
 - b) 4.000.000,00 KM ako društvo posluje s jednom ili više vrsta osiguranja u skladu sa članom 7. stav (2) tač. od a) do h), p) i s) ovog zakona;
 - c) 2.000.000,00 KM ako društvo posluje s jednom ili više vrsta osiguranja u skladu sa članom 7. stav (2) tač. i) i/ili r) ovog zakona;
 - d) 6.000.000,00 KM ako društvo posluje sa životnim osiguranjem;
 - e) 6.000.000,00 KM ako društvo obavlja poslove reosiguranja.

Član 73.

Propis o načinu izračuna kapitala i granice solventnosti

Agencija za nadzor podrobnije će propisati:

- a) obilježja podređenih dužničkih instrumenata iz člana 68. stava (2) ovog Zakona i nelikvidnih sredstava iz člana 69. stava (2) ovog Zakona,
- b) pravila za izračun granice solventnosti iz člana 70., odnosno člana 71. ovog Zakona,
- c) pravila i minimalne standarde za izračun tehničkih rezervi osiguranja,
- d) način izračuna pokazatelja likvidnosti i najmanju vrijednost pokazatelja likvidnosti koju društvo za osiguranje mora zadovoljiti,
- e) sadržaj izvještaja iz člana 75. ovog zakona te rokove i način izvještavanja,
- f) način i vrste pojedinih stavki koje se uzimaju u obzir pri izračunu adekvatnosti kapitala,
- g) vrste i obilježja vrednovanja i usklađenosti bilasnih pozicija i procedure za ulaganje imovine.

Odjeljak D. Upravljanje likvidnošću

Član 74.

Upravljanje likvidnošću

- (1) Društvo za osiguranje dužno je izvorima sredstava i ulaganjima upravljati na način da je u svakom trenutku u stanju ispuniti dospjele obaveze.
- (2) Društvo za osiguranje dužno je radi osiguranja od rizika likvidnosti donijeti i provoditi politiku redovnog upravljanja likvidnošću koja obuhvata:
 - a) planiranje očekivanoga poznatog i mogućeg odliva te dostatnog priljeva novčanih sredstava,
 - b) redovno praćenje likvidnosti,
 - c) prihvatanje odgovarajućih mjera za sprečavanje, odnosno otklanjanje uzroka nelikvidnosti.
- (3) Društvo za osiguranje mora dnevno izračunavati iznose likvidnih sredstava.

Član 75.

Izračunavanje i izvještavanje

- (1) Društvo za osiguranje dužno je redovno izračunavati, odnosno utvrđivati:
 - a) iznos kapitala,
 - b) iznos jemstvenog kapitala,
 - c) granicu solventnosti,
 - d) visinu tehničke rezerve osiguranja,
 - e) vrijednost i vrste ulaganja koja nisu financirana iz tehničke premije osiguranja,
 - f) vrijednost imovine za pokriće tehničkih rezervi,
 - g) vrste, disperziju, usklađenost i alokaciju ulaganja imovine za pokriće tehničkih rezervi, odnosno imovine za pokriće matematičke rezerve,
 - h) statističke podatke osiguranja,
 - i) bilans stanja i bilans uspjeha.
- (2) Granica solventnosti za svako tromjesečje izračunava se primjenom člana 70., odnosno člana 71. ovog Zakona, pri čemu se u iznosu premija osiguranja i iznosu bruto izdataka za štete u obzir uzima tekuća godina, pri izračunu ukupnog iznosa izdataka za štete iz člana 71. stav (3) ovog Zakona i kod prvog i drugog rezultata iz člana 70. ovog Zakona stanje na zadnji dan tromjesečja.
- (3) Društvo za osiguranje dužno je Agenciju za nadzor izvještavati o podacima iz stava (1) ovog člana u roku od 30 dana od isteka perioda.
- (4) Lice odgovorno za izračun i utvrđivanje elemenata iz tač. a) do h) i stava (1) ovog člana te provjeru tačnosti podataka iz tačke i) stava (1) ovog člana je ovlašten aktuar društva za osiguranja odnosno društva za reosiguranje.

Član 76.

Zabrana isplate dobiti

- (1) Društvo za osiguranje ne smije isplatiti dobit u obliku akontacije dobiti odnosno dividende, ni u obliku isplate iz osnova učestvovanja u dobiti uprave, nadzornog odbora odnosno zaposlenika, ako:
 - a) je kapital društva za osiguranje manji od granice solventnosti iz člana 70. odnosno člana 71. ovog zakona,
 - b) bi se kapital društva za osiguranje zbog isplate dobiti smanjio ispod granice solventnosti iz člana 70. odnosno člana 71. ovog zakona,
 - c) društvo za osiguranje ne ispunjava prvi stepen likvidnosti,
 - d) društvo za osiguranje zbog isplate dobiti ne bi više ispunjavalo prvi stepen likvidnosti,
 - e) je Agencija za nadzor društvu za osiguranje naložila provođenje mjera za otklanjanje nepravilnosti u vezi s krivim iskazivanjem bilansnih stavki i poslovnog rezultata društva za osiguranje te ako društvo za osiguranje nije postupilo u skladu sa nalogom Agencije za nadzor o otklanjanju nepravilnosti.

(2) Prvi stepen likvidnosti predstavlja slučaj kada je odnos između vrijednosti likvidnih sredstava i dospjelih obaveza društva jednak jedan, odnosno ako dnevno postoji finansijska ravnoteža između novca raspoloživog za plaćanje i obaveza dospjelih na plaćanje.

Član 77.

Mjere uprave u svrhu osiguravanja granice solventnosti

- (1) Ako kapital društva za osiguranje zbog povećane granice solventnosti ili drugih razloga nije dostatan, uprava društva za osiguranje dužna je neodgodivo poduzeti mjere radi dostizanja potrebne visine kapitala za koje je nadležna, odnosno dužna je izraditi prijedlog mjera za koja su nadležna druga tijela društva za osiguranje.
- (2) O mjerama odnosno prijedlozima mjera iz stava (1) ovog člana uprava je dužna izvijestiti Agenciju za nadzor u roku od 8 dana od njihova donošenja.

Član 78.

Reorganizacione mjere Agencije za nadzor

- (1) Reorganizacione mjere u smislu ovog zakona su mjere održavanja ili saniranja finansijskog stanja društva za osiguranje.
- (2) U slučaju ugroženosti prava osiguranika i korisnika osiguranja odnosno oštećenih lica, Agencija za nadzor od društva za osiguranje može zahtijevati donošenje finansijskog plana s prijedlozima reorganizacionih mjera za najmanje sljedeće tri poslovne godine, koji mora sadržavati:
 - a) procjenu troškova uprave, odnosno troškova upravljanja te poređenje s tekućim općim troškovima i provizijama,
 - b) detaljnu procjenu prihoda i rashoda iz neposrednih poslova osiguranja, odnosno detaljnu procjenu prihoda i rashoda u vezi s prihvatom u reosiguranje i reosigurateljnim cesijama,
 - c) nacrt bilansa i bilansa uspjeha,
 - d) izračun iznosa kapitala iz člana 66. i jemstvenog kapitala iz člana 72. ovog zakona,
 - e) izračun granica solventnosti (adekvatnosti jemstvenog kapitala) iz člana 70. i 71. ovog zakona,
 - f) procjenu potrebnih finansijskih sredstava za postizanje ravnoteže kapitala i pokriće svih obaveza društva za osiguranje odnosno procjenu finansijskih sredstava za postizanje ravnoteže kapitala i pokriće reosiguravajućih obaveza,
 - g) politiku reosiguranja, odnosno politiku retrocesije,
 - h) mišljenje ovlaštenog aktuara društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje o finansijskom planu i predloženim reorganizacionim mjerama.
- (3) Agencija za nadzor može zahtijevati veći kapital od propisanog ovim zakonom, ako ocijeni da su zbog oslabljenog finansijskog položaja društva za osiguranje ugrožena prava osiguranika i korisnika osiguranja odnosno oštećenih lica. Visinu kapitala određuje na osnovu finansijskog plana s prijedlogom mjera za najmanje sljedeće tri poslovne godine.

- (4) Agencija za nadzor može zahtijevati smanjenje vrijednosti imovine društva za osiguranje, koja se uključuje u izračun kapitala društva za osiguranje, ako je došlo do promjena tržišne vrijednosti te imovine.
- (5) Agencija za nadzor može zahtijevati prilagođavanje izračuna granice solventnosti društva za osiguranje za iznos reosiguranja, odnosno retrocesije, ako se priroda ili kvaliteta ugovora o reosiguranju, odnosno retrocesiji u odnosu na prethodnu poslovnu godinu osjetno promijenila ili ako ugovori o reosiguranju, odnosno retrocesiji ne omogućuju uravnoteženi prijenos rizika.
- (6) Agencija za nadzor ne smije izdati društvu za osiguranje odobrenje iz člana 60. stava (2) i stava (5) ovog zakona i potvrdu iz člana 51. stav (2) tačka c) ovog zakona ako je zahtijevalo prijedlog mjera iz stava (2) ovog člana.
- (7) Ukoliko društvo za osiguranje ne oblikuje imovinu za pokriće tehničke rezerve u skladu sa odredbama ovog zakona Agencija za nadzor može zabraniti slobodnu prodaju imovine društva za osiguranje nakon što je dostavilo svoju namjeru o istom nadležnom nadzornom tijelu.
- (8) Agencija za nadzor može zabraniti slobodno raspolaganje imovinom u slučaju kad je finansijska situacija u društvu za osiguranje ugrožena.

Odjeljak E. Tehničke rezerve

Član 79.

Tehničke rezerve osiguranja

- (1) Društvo za osiguranje mora u vezi sa svim poslovima osiguranja koje obavlja oblikovati odgovarajuće tehničke rezerve osiguranja namijenjene pokriću nastalih i budućih obaveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika koji proizlaze iz poslova osiguranja koje obavlja.
- (2) Društvo za osiguranje dužno je oblikovati sljedeće vrste tehničke rezerve osiguranja:
 - a) rezerve za prenosne premije,
 - b) rezerve za bonuse i popuste,
 - c) rezerve šteta,
 - d) druge tehničke rezerve osiguranja.
- (3) Društvo za osiguranje može oblikovati i tehničke rezerve za kolebanje šteta.
- (4) Izuzetno od odredbe stava (3) ovog člana društvo za osiguranje dužno je oblikovati tehničke rezerve za kolebanje šteta ako obavlja poslove osiguranja iz člana 7. stava (2) tačke n) ovog zakona.
- (5) Matematičke rezerve osiguranja dužno je oblikovati društvo za osiguranje koje obavlja životna osiguranja, odnosno osiguranja kod kojih se kumuliraju sredstva štednje ili sredstva za pokriće rizika u kasnijim godinama osiguranja s višegodišnjim trajanjem na koja se primjenjuju tabele vjerovatnoće i izračuni kao i na životna osiguranja.
- (6) Društvo za osiguranje koje obavlja osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investijski rizik mora u vezi s ovim osiguranjima oblikovati i posebne rezerve.

- (7) Mjerila i način obračuna tehničke rezerve propisanih ovim članom propisuje Agencija za nadzor.

Član 80.

Rezerve za prenosne premije

Rezerva za prenosne premije kod pojedinog osiguranja oblikuje se u visini onog dijela obračunate premije koji se odnosi na pokriće osiguranja za period osiguranja nakon obračunskog perioda za koje se izračunava rezerva, te u sebi mora sadržavati i dodatnu rezervu za neistekle rizike ukoliko je istu neophodno oblikovati i izračunava odgovarajućom aktuarskom metodologijom.

Član 81.

Rezerve za bonuse i popuste

Rezerve za bonuse i popuste se oblikuju i izračunavaju odgovarajućom aktuarskom metodologijom u visini iznosa na čiju isplatu imaju pravo osiguranici s osnove prava na:

- a) učestvovanje u dobiti iz njihovih osiguranja, odnosno drugih prava na osnovu ugovora o osiguranju (bonusi), osim ako se za ta osiguranja oblikuje matematička rezerva,
- b) buduće djelimično sniženje premije (popusti),
- c) povrat dijela premije za nepotrošeno vrijeme osiguranja zbog prijevremenog prestanka osiguranja (storno).

Član 82.

Rezerve šteta

- (1) Rezerve šteta oblikuju se u visini procijenjenih obaveza koje je društvo za osiguranje dužno isplatiti na osnovu onih ugovora o osiguranju kod kojih je osigurani slučaj nastupio prije kraja obračunskog perioda, uključujući sve troškove koji na osnovu tih ugovora terete društva za osiguranje.
- (2) Rezerve šteta moraju, pored procijenjenih obaveza za nastale ali još neriješene štete, obuhvatati i procijenjene obaveze za već nastale ali još neprijavljene štete uključujući i rezerve za prijavljene, a nedovoljno rezervisane štete, a izračunavaju se odgovarajućom aktuarskom metodologijom.

Član 83.

Matematičke rezerve

- (1) Matematičke rezerve oblikuju se u visini sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih obaveza društva za osiguranje na osnovu sklopljenih ugovora o osiguranju umanjenu za sadašnju procijenjenu vrijednost budućih premija koje će biti uplaćene na osnovu ovih osiguranja.
- (2) Matematičke rezerve izračunavaju se primjenom odgovarajućega aktuarskog vrednovanja koje uzima u obzir sve buduće obaveze društva za osiguranje na osnovu pojedinog ugovora o osiguranju, uključujući:
 - a) zajamčene isplate na koje osiguranik ima pravo,
 - b) bonuse na koje osiguranik ima pravo, samostalno ili zajedno s drugim osiguranicima, bez obzira na to u kojem su obliku izraženi,

- c) druga prava koja osiguranik može imati na osnovu ugovora o osiguranju,
- d) troškove, uključujući provizije.

- (3) Pri izboru metode aktuarskog vrednovanja društvo za osiguranje mora na odgovarajući način uzimati u obzir i metode vrednovanja imovine koja služi za pokriće matematičke rezerve.
- (4) Društvo za osiguranje mora izračunavati matematičku rezervu posebno za svaki ugovor o osiguranju. Primjena odgovarajućih približnih vrijednosti odnosno poopćavanja dopuštena je samo ako je vjerojatno da će njihova primjena dovesti do približno jednakog rezultata kao pojedinačni izračun.
- (5) Kada osiguranik ima na osnovu ugovora o osiguranju pravo na isplatu otkupne vrijednosti, matematička rezerva oblikovana u vezi s tim ugovorom ne smije biti manja od otkupne vrijednosti.
- (6) Društvo za osiguranje dužno je u aneksu uz godišnji izvještaj navesti osnovice i metode kojima se služi pri izračunu matematičkih rezervi.

Član 84.

Rezerve za kolebanje šteta

- (1) Rezerve za kolebanje šteta namijenjene su izravanju neravnomjernog nastajanja štetnih događaja.
- (2) Društvo za osiguranje može oblikovati rezerve za kolebanje šteta u onim vrstama osiguranja za koje se na osnovu statističkih podataka mogu očekivati značajnija odstupanja godišnjeg iznosa šteta.
- (3) Rezerve za kolebanje šteta oblikuju se na osnovu odstupanja kvote šteta obračunskog perioda od prosječne kvote šteta u posmatranom periodu.

Član 85.

Druge tehničke rezerve osiguranja

Druge tehničke rezerve osiguranja oblikuje društvo za osiguranje s obzirom na predviđene buduće obaveze i rizike od velikih šteta koji proizlaze iz osiguranja od odgovornosti za nuklearne štete ili odgovornosti proizvođača za farmaceutske proizvode, potresa, poplave te druge obaveze i rizike u vezi s kojima ne oblikuje pojedine rezerve iz člana 79. stav (2) tač. a) do c) te st. (3), (4) i (5) ovog zakona.

Odjeljak F. Imovina za pokriće tehničke odnosno matematičke rezerve

Član 86.

Opće odredbe

- (1) Imovina za pokriće tehničke rezerve je imovina društva za osiguranje namijenjena pokriću budućih obaveza iz osiguranja koja sklapa društvo za osiguranje te eventualnih gubitaka zbog rizika koji proizlaze iz poslova osiguranja koje obavlja društvo za osiguranje te s obzirom na koje je društvo za osiguranje dužno oblikovati tehničke rezerve osiguranja.
- (2) Traženo pokriće tehničke rezerve osim matematičke rezerve obuhvata rezerve za prenosne premije, rezerve za bonuse i popuste, rezerve šteta, rezerve za kolebanje šteta i druge tehničke rezerve osiguranja.

- (3) Društvo za osiguranje dužno je da sredstva za pokriće tehničkih rezervi deponuje i ulaže tako da u svom poslovanju uvijek obezbjeđuje usklađenost sa vrstama poslova osiguranja koje obavlja, ročnu usklađenost deponovanih i uložениh sredstava i obaveza društva po osnovu obračunatih tehničkih rezervi, valutnu usklađenost deponovanja i ulaganja i obaveza iz tehničkih rezervi, raznovrsnost deponovanja i ulaganja i njihovu disperziju.
- (4) Društvo je dužno imovinom iz stava (1) ovog člana upravljati na način koji osigurava da se u svakom trenutku mogu izmiriti sve dospjele obaveze, odnosno da se ulaganjem sredstava ne dovede u pitanje ažurnost u isplati obaveza iz ugovora o osiguranju u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima.

Član 87.

Ciljevi

- (1) Ciljevi kojih se društvo za osiguranje trebaju voditi u poslovanju sredstvima, odnosno ulaganju imovine iz člana 86. stava (1) ovog Zakona su:
- a) primjereno upravljanje rizikom kojem je izloženo društvo u vezi sa složenošću i obuhvatom poslovanja odnosno rizikom koje obavljanjem svoje djelatnosti i/ili formiranjem imovine iz člana 86. stav (1) ovog Zakona društvo preuzima,
 - b) formiranje dijela rezervi u imovini koje služe za pokriće budućih neizvjesnih događaja odnosno neočekivanih rizika,
 - c) osiguravanje usklađenosti visine, kvaliteta i obilježja imovine kojom se pokrивaju rezerve iz člana 86. stav (1) ovog zakona sa vrstama i obilježjima rizika kojima je društvo izloženo,
 - d) pojedinačna procjena profitno rizičnih karakteristika pojedine stavke imovine iz člana 86. stav (1) ovog zakona iz koje se formiraju sredstva osiguravajućih rezervi,
 - e) osiguravanje solventnosti i finansijske stabilnosti društva odnosno primjerene likvidnosti za ispunjavanje preuzetih obaveza,
 - f) primjerene i adekvatne pojedinačne procjene imovine iz člana 86. stav (1) ovog zakona zasnivaju se na zaštiti osiguranika od insolventnosti društva,
 - g) uvažavanje ekonomske vrijednosti pri procjeni imovine iz člana 86. stav (1) ovog zakona kao i samih preuzetih rizika,
 - h) očuvanje imovine iz člana 86. stav (1) ovog zakona uz ostvarivanje primjerenog prinosa na ulaganja kroz:
 - 1) postizanje ciljeva diversifikacije, dakle negativnih korelacija ili
 - 2) ulaganje uz marginu sigurnosti,
 - i) uvažavanje principa proporcionalnosti u:
 - 1) formiranju imovine iz člana 86. stav (1) ovog zakona u vezi sa veličinom društva, rizicima kojima je društvo izloženo i značaju društva za sistematski rizik,
 - 2) obuhvatu i razmjeru nadzora u segmentu imovine iz člana 86. stav (1) ovog zakona, a zavisno od veličine društva, rizicima kojima je društvo

izloženo i značaju društva za stabilnost sistema mora biti primjereno, nužno i razumno u postizanju ciljeva.

- j) postizanje tržišne discipline kroz veću transparentnost finansijskog stanja i položaja društva,
- k) izbjegavanje sukoba interesa kroz jasno organizaciono, tehničko, kadrovsko razgraničenje te odvajanje ovlaštenja i odgovornosti u upravljanju imovinom za pokriće tehničkih i/ili matematičkih rezervi od ostalih poslovnih linija u društvu.

Član 88.

Principi ulaganja sredstava tehničkih rezervi

- (1) Društvo za osiguranje je dužno, zavisno od vrste osiguranja, ulaganja sredstava tehničkih rezervi životnih i neživotnih osiguranja vršiti tako da je ulaganjem zagantovana sigurnost, ročna usklađenost, isplativost, utrživost te raznovrsnost i disperzija ulaganja.
- (2) Društvo za osiguranje je obavezno osigurati da iznos ulaganja u sredstva utvrđena ovim Zakonom budu najmanje jednaka izračunatim tehničkim rezervama.
- (3) Ulaganje sredstava tehničkih rezervi u određenu imovinu je sigurno ako zadovoljava ekonomski i pravni aspekt.
- (4) Ekonomski aspekt iz stava (3) ovog člana podrazumijeva održavanje realne vrijednosti imovine sa mogućnosti njenog kontinuiranog uvećanja.
- (5) Pravni aspekt iz stava (3) ovog člana podrazumijeva raspolaganje imovinom i transakcije sredstvima u skladu sa zakonom.
- (6) Ulaganje sredstava tehničkih rezervi društva za osiguranje je isplativo ako se ulaganjem ostvaruje prinos u skladu sa tržišnim kretanjima.
- (7) Društvo je dužno da sredstva tehničkih rezervi ulaže u različite vrste imovine i do visine pojedinog ulaganja, propisane ovim zakonom, a u cilju očuvanja njihove realne vrijednosti i ograničenje rizika gubitka od ulaganja.
- (8) Sredstva društva za osiguranje su utrživa ako se mogu zamijeniti za novac ili novčani ekvivalent.
- (9) Utrživost sredstava zavisi o vremenskom periodu raspoloživosti imovine, odnosno mogućnosti trgovanja na tržištu.
- (10) Društvo je dužno ulaganjima sredstava upravljati na način koji osigurava da se u svakom trenutku mogu izmiriti sve dospjele obaveze, odnosno da se ulaganjem sredstava ne dovede u pitanje ažurnost u isplati obaveza iz ugovora o osiguranju u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima.

Član 89.

Vrste dopuštenih ulaganja imovine za pokriće tehničkih i matematičkih rezervi

- (1) Sredstva tehničkih rezervi uključujući i matematičku rezervu osiguranja života mogu se ulagati u:
 - a) Vrijednosni papiri čiji je izdavač BiH, Federacija, RS i Distrikt Brčko, odnosno vrijednosni papiri za koje garantuje neki od navedenih subjekata;
 - b) Obveznice i drugi dužnički vrijednosni papiri kojima se trguje na organizovanom tržištu vrijednosnih papira u BiH;

- c) Obveznice i drugi dužnički vrijednosni papiri kojima se ne trguje na organizovanom tržištu vrijednosnih papira u BiH, ako je njihov izdavač pravno lice sa sjedištem u BiH;
 - d) Dionice sa kojima se trguje na organizovanom tržištu vrijednosnih papira u BiH;
 - e) Dionice sa kojima se ne trguje na organizovanom tržištu vrijednosnih papira, ako je njihov izdavač pravno lice sa sjedištem u BiH, koje prema dva posljednja finansijska izvještaja posluje sa dobiti;
 - f) Zajmове osigurane založnim pravom na nekretnini, ako je založno pravo upisano u zemljišnoj knjizi u BiH, te ako vrijednost zajma nije veća od 40 % vrijednosti nekretnine procijenjene od strane ovlaštenog sudskog vještaka;
 - g) Zajmове osigurane vrijednosnim papirima iz tač. a) i b) ovog člana;
 - h) Zajmове osigurane garancijom banke sa sjedištem u BiH;
 - i) Zajmове u iznosu otkupne vrijednosti osiguranja na osnovu ugovora o osiguranju života iz sredstava matematičke rezerve;
 - j) Nekretnine i druga prava na nekretnini ako kumulativno ispunjavaju sljedeće uslove:
 - 1) da su upisane u zemljišne knjige u BiH, već donose ili se od njih očekuje prihod,
 - 2) da imaju procijenjenu vrijednost ovlaštenog sudskog vještaka,
 - 3) da su oslobođene svih tereta;
 - k) Nenamjenski depoziti u bankama sa sjedištem u BiH;
 - l) Udjele i dionice investicijskih fondova koji su registrovani u BiH.
- (2) Izuzetno od odredbi stava (1) ovog člana sredstva matematičke rezerve ne mogu se ulagati u imovinu iz stava (1) tač. c) i e) ovog člana.
- (3) Sredstva tehničkih rezervi životnih i neživotnih osiguranja mogu se ulagati i van BiH u:
- a) Vrijednosni papiri čiji je izdavač država članica ili njihova centralna banka, odnosno vrijednosni papiri za koje garantuje neki od navedenih subjekata;
 - b) Obveznice i druge dužničke vrijednosni papiri kojima se trguje na organizovanom tržištu vrijednosnih papira u državama članicama;
 - c) Dionice sa kojima se trguje na organizovanom tržištu vrijednosnih papira u državi članici.
- (4) Pored ulaganja iz st. (1) i (3) ovog člana društvo može sredstva držati na računima društva kod poslovnih banaka u BiH, izuzev društva za reosiguranje koje sredstva može držati i na računima banka van BiH, uz prethodnu saglasnost Agencije za nadzor.
- (5) Društvo može za pokriće tehničke rezerve, koristiti i razgraničene troškove pribavljanja osiguranja izračunate u skladu sa podzakonskim aktima Agencije za nadzor.
- (6) Agencija za nadzor će propisati i druga dodatna sredstva koja se mogu koristiti za pokriće tehničkih rezervi.

Član 90.

Ograničenja ulaganja imovine za pokriće tehničke rezerve

Visina pojedinog deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi, osim matematičke rezerve ne smiju prelaziti slijedeća ograničenja i to:

- a) u vrijednosne papire iz člana 89. stav (1) tačke a) ovog zakona do 50 % sredstava;

- b) u vrijednosne papire iz člana 89. stav (1) tačke b) ovog zakona do 35 % sredstava, ali u vrijednosne papire istog izdavača do 10 % sredstava;
- c) u vrijednosne papire iz člana 89. stav (1) tačke c) ovog zakona do 5 % sredstava, ali u vrijednosne papire istog izdavača do 1 % sredstava;
- d) u vrijednosne papire iz člana 89. stav (1) tačke d) ovog zakona do 30 % sredstava, ali u vrijednosne papire istog izdavača do 5 % sredstava;
- e) u vrijednosne papire iz tačke člana 89. stav (1) e) ovog zakona do 5 % sredstava, ali u vrijednosne papire istog izdavača do 1 % sredstava;
- f) u zajmove iz člana 89. stav (1) tačke f) ovog zakona do 10 % sredstava, a jednom zajmoprimcu do 2 % sredstava;
- g) u zajmove iz člana 89. stav (1) tač. g) i h) ovog zakona do 20 % sredstava, a po jednom zajmoprimcu do 2% sredstava;
- h) U nekretnine iz člana 89. stav (1) tačke j) ovog zakona do 20 % sredstava, a u jednu nekretninu odnosno više nekretnina koje su međusobno povezane tako da čine jednu cjelinu do 10 % sredstava;
- i) u nenamjenske depozite iz člana 89. stav (1) tačke k) ovog zakona u jednu banku do 15 % sredstava, a ukupna ulaganja u depozite mogu iznositi do 60 % sredstava;
- j) u udjele i dionice investicijskih fondova iz člana 89. stav (1) tačke l) ovog zakona ukupno do 20 %, a po jednom investicijskom fondu do 5% sredstava.

Član 91.

Imovina za pokriće matematičke rezerve

- (1) Imovina za pokriće matematičke rezerve namijenjena je pokriću obaveza društva za osiguranje iz onih vrsta osiguranja za koje je potrebno oblikovati matematičke rezerve.
- (2) Imovina za pokriće matematičke rezerve smije se upotrijebiti samo za isplatu tražbina iz osiguranja u vezi s kojima je oblikovana imovina za pokriće matematičke rezerve.

Član 92.

Traženo pokriće matematičke rezerve

- (1) Traženo pokriće matematičke rezerve obuhvata osim matematičke rezerve, i rezerve za prenosne premije, rezerve šteta te rezerve za bonuse i popuste.
- (2) Traženo pokriće izračunava se odvojeno za svaku vrstu osiguranja iz člana 93. stava (1) ovog Zakona.

Član 93.

Obaveza oblikovanja imovine za pokriće matematičke rezerve

- (1) Društvo za osiguranje koje provodi osiguranja u vrstama osiguranja za koje je nužno oblikovati matematičke rezerve dužno je oblikovati imovinu za pokriće matematičke rezerve i imovinom za pokriće matematičke rezerve upravljati odvojeno od druge imovine.
- (2) Vrijednost imovine za pokriće matematičke rezerve mora u svakom trenutku biti najmanje jednaka visini traženog pokrića.

(3) Društvo za osiguranje mora održavati vrijednost imovine za pokriće matematičke rezerve tako da je u svakom trenutku najmanje jednaka visini traženog pokrića. Društvo za osiguranje mora krajem svakog tromjesečja za račun imovine za pokriće matematičke rezerve steći dodatnu imovinu ako je to nužno radi usklađivanja vrijednosti imovine za pokriće matematičke rezerve s visinom traženog pokrića.

Član 94.

Ograničenja ulaganja imovine za pokriće matematičke rezerve

Visina pojedinog deponovanja i ulaganja sredstava matematičke rezerve osiguranja života ne smije prelaziti sljedeća ograničenja i to:

- a) u vrijednosne papire iz člana 89. stav (1) tačke a) ovog zakona do 50 % sredstava;
- b) u vrijednosne papire iz člana 89. stav (1) tačke b) ovog zakona do 35 % sredstava, a u vrijednosne papire istog izdavača do 10 % sredstava;
- c) u vrijednosne papire iz člana 89. stav (1) tačke d) ovog zakona do 25 % sredstava, a u vrijednosne papire istog izdavača do 5 % sredstava;
- d) u ulaganje u zajmove iz člana 89. stav (1) tačke f) ovog zakona do 10 % sredstava, a jednom zajmoprimcu do 2 % sredstava;
- e) u zajmove iz člana 89. stav (1) tač. g) i h) ovog zakona do 20 % sredstava, a iznos odobrenog zajma po jednom zajmoprimcu do 2 % sredstava;
- f) u zajmove iz člana 89. stav (1) tačke i) ovog zakona u skladu sa uslovima osiguranja;
- g) u ulaganja u nekretnine iz člana 89. stav (1) tačke j) ovog Zakona do 25 % sredstava, a u jednu nekretninu odnosno više nekretnina koje su međusobno povezane tako da čine jednu cjelinu do 15 % sredstava;
- h) u ulaganja u nenamjenske depozite iz člana 89. stav (1) tačke k) ovog Zakona u jednu banku ne smiju prelaziti 15 % sredstava, a ukupna ulaganja u depozite mogu iznositi do 60% sredstava;
- i) u udjele i dionice investicijskih fondova iz člana 89. stav (1) tačke l) ovog zakona ukupno do 20 %, a po jednom investicijskom fondu do 5% sredstava.

Član 95.

Dodatni kriteriji koje mora zadovoljavati imovina za pokriće matematičkih rezervi

(1) Imovina za pokriće matematičke rezerve osiguranja života sačinjena od ulaganja člana 94. stava (1) ovog Zakona mora činiti portfelj koji, pored što ispunjava opće odredbe, ciljeve i metodologiju procjena, na odgovarajući način ispunjava i sljedeće kriterije primjerenog upravljanja rizikom i to posebno kamatne i valutne imunizacije:

- a) usklađenost sadašnje vrijednosti očekivanih novčanih tokova imovine za pokriće matematičke rezerve osiguranja života sa sadašnjom vrijednošću preuzetih obaveza po osiguranju na način da se obaveze diskontiraju nerizičnom kamatnom stopom a stavke imovine pojedinačno sa individualnom riziku prilagođenom diskontnom stopom
- b) usklađenost valutne izloženosti imovine i obaveza, od najmanje 40%.

(2) Društvo u svakom trenutku mora biti u mogućnosti dokazati likvidnost svog portfelja imovine za pokriće matematičke rezerve za osiguranje života.

- (3) Ulaganja imovine za pokriće matematičke rezerve osiguranja života moraju činiti portfelj koji u najvećoj mjeri obuhvata ulaganja u odgovarajuće imovinske oblike koji prema svojim obilježjima i tržišnosti odgovaraju preuzetim rizicima iz osiguranja.
- (4) Ulaganja imovine za pokriće matematičke rezerve osiguranja života moraju biti zasebno obuhvaćena procjenama generalnih odrednica upravljanja rizikom visokog managementa, procjenama kreditnog rizika, tržišnog rizika, kontrolnim mehanizmima i signalima ranog upozorenja te preporukama Agencije za nadzor.
- (5) Ulaganja imovine za pokriće matematičke rezerve osiguranja života moraju biti predmet redovnih internih kontrola i revizija u sklopu sveobuhvatnog principa kulture kontrole koje društvo za osiguranje primjenjuje.
- (6) Ulaganja imovine za pokriće matematičke rezerve osiguranja života formiraju se u skladu sa usvojenim kodeksom korporativnog upravljanja koji je društvo za osiguranje usvojilo.

Član 96.

Posebne odredbe za osiguranja kod kojih ugovarač osiguranja na sebe preuzima investicijski rizik

- (1) Ako su prava ugovarača osiguranja na osnovu ugovora o osiguranju neposredno povezana s vrijednošću jedinice imovine uzajamnog odnosno investicijskog fonda, ulaganja imovine za pokriće posebne rezerve koje oblikuje društvo za osiguranje u vezi s tim osiguranjima moraju u najvećoj mogućoj mjeri obuhvatati ulaganja u vrijednosne papire koji predstavljaju jedinice imovine tog uzajamnog, odnosno investicijskog fonda.
- (2) Ako su prava ugovarača osiguranja na osnovu ugovora o osiguranju neposredno povezana s promjenom indeksa hartija od vrijednosti odnosno druge referentne vrijednosti, ulaganja imovine za pokriće posebne rezerve koje društvo za osiguranje oblikuje u vezi s ovim osiguranjima moraju u najvećoj mogućoj mjeri obuhvatati ulaganja u odgovarajuće vrijednosne papire koji prema svojim obilježjima i tržišnosti odgovaraju onima koji čine osnovicu za određivanje indeksa odnosno druge referentne vrijednosti.
- (3) U slučaju da ugovor o osiguranju garantira određene isplate za životna osiguranja kod kojih ugovarač osiguranja snosi rizik ulaganja potrebno je oblikovati i zasebnu matematičku rezervu za pokriće zajamčenih naknada (na primjer za pokriće rizika smrti, troškova obavljanja djelatnosti ili drugih rizika poput zajamčenih isplata o dospijeću ili zajamčenih otkupnih vrijednosti). Imovina za pokriće navedene matematičke rezerve ulaže se u skladu sa pravilima za ulaganje matematičke rezerve.
- (4) Agencija za nadzor detaljnije propisuje vrste i ograničenja ulaganja imovine za pokriće posebne rezerve za osiguranje iz skupine životnih osiguranja kod kojih ugovarač osiguranja preuzima investicijski rizik i gdje su prava, koja na osnovu ugovora o osiguranju preuzima ugovarač osiguranja, neposredno vezana za vrijednost jedinice imovine za pokriće posebne rezerve, kao i vrste i ograničenja ulaganja sredstava preventive. Agencija za nadzor donijeti će akt kojim će podrobnije regulisati ulaganja propisana ovim zakonom.

Član 97.

Odvajanje imovine za pokriće matematičke rezerve od imovine društva za osiguranje

- (1) Društvo za osiguranje dužno je imovinu za pokriće matematičke rezerve odvojiti od svoje imovine na način koji je, s obzirom na vrstu te imovine, određen u ovom članu i čl. 98. do 100. ovoga zakona.
- (2) Pljenidba nad imovinom za pokriće matematičke rezerve iz stava (1) ovog člana dopuštena je samo radi omogućavanja, odnosno plaćanja tražbina osiguranika iz ugovora o osiguranju u vezi s kojim je oblikovana imovina za pokriće matematičke rezerve.
- (3) U slučaju životnih osiguranja, te u slučaju osiguranja za koja se primjenjuju slične tabele vjerovatnoće i izračuni kao za životna osiguranja, pljenidba nad imovinom za pokriće matematičke rezerve ograničena je na onaj dio imovine za pokriće matematičke rezerve:
 - a) čija je vrijednost u jednakom omjeru s traženim pokrićem u vezi s osiguranjem iz kojeg proizlazi tražbina kao omjer sveukupne vrijednosti imovine za pokriće matematičke rezerve i traženog pokrića za sva osiguranja koje je sklopilo društvo za osiguranje u vezi s kojom je oblikovana imovina za pokriće matematičke rezerve i
 - b) čija vrijednost nije veća od traženog pokrića u vezi s osiguranjem iz kojeg proizlazi tražbina.

Član 98.

Račun imovine za pokriće matematičke rezerve

Društvo za osiguranje dužno je kod banke ovlaštene za obavljanje platnog prometa otvoriti račun preko kojeg će primati uplate i obavljati isplate iz poslova u vezi s imovinom za pokriće matematičke rezerve.

Član 99.

Odvajanje ulaganja u vrijednosne papire

- (1) Društvo za osiguranje koje vodi vrijednosne papire na skrbničkom računu u banci skrbniku ima najmanje sljedeća prava:
 - a) neposredan uvid u stanje vrijednosnih papira na skrbničkom računu,
 - b) neposredno ispunjavanje obaveza prijenosa vrijednosnih papira nastalih na osnovu poslova koje je, vezano za imovinu za pokriće matematičke rezerve, zaključilo od njega ovlašteno brokersko društvo koje na osnovu ugovora o izdvojenim poslovima obavlja poslove upravljanja ulaganjima u vrijednosne papire.
- (2) Banka skrbnik iz stava (1) ovog člana dužna je Agenciji za nadzor, na njen zahtjev, dostaviti podatke o stanju vrijednosnih papira koje čuva za račun društva za osiguranje koji se odnose na imovinu za pokriće matematičke rezerve.

Član 100.

Ulaganja u depozite kod banaka odnosno u zajmove

- (1) Društvo za osiguranje dužno je u vezi s ulaganjem imovine za pokriće matematičke rezerve u depozite kod banke, odnosno u zajmove sklopiti ugovor s bankom odnosno zajmoprimcem iz kojeg mora biti vidljivo da se navedeni ugovor odnosi na imovinu za pokriće matematičke rezerve.
- (2) Kada je zajam iz stava (1) ovog člana osiguran garancijom banke odnosno hartijama od vrijednosti, odnosno na neki drugi način, društvo za osiguranje dužno je osigurati uknjižbu predmeta osiguranja u korist imovine za pokriće matematičke rezerve.

Član 101.

Propust formiranja rezervi i ulaganja osiguranja

- (1) Ako društvo za osiguranje propusti da ispoštuje odredbe čl. od 86. do 100. ovog Zakona u vezi sa tehničkim, odnosno matematičkim rezervisanjima, Agencija za nadzor može, nakon što svoju namjeru obznani Agenciji za osiguranje RS u slučaju da društvo vodi poslovanje u RS putem filijale, donijeti odluku kojom će zabraniti ulaganje sredstava osiguranja, jedan dio ili svu njenu slobodnu imovinu, povući ili oduzeti odobrenje za rad za pojedine ili sve vrste osiguranja koja se obavljaju i poduzeti bilo koju odgovarajuću mjeru s ciljem da se osiguraju interesi osiguranika, kao i bilo kojih drugih lica koja imaju pravo na naknadu od osiguranja.
- (2) Zabrana slobodnog raspolaganja ukupnim sredstvima ili dijelom sredstava društva, u skladu sa odredbama stava (1) ovog člana, upisuje se na zahtjev Agencije za nadzor u svakom pojedinačnom slučaju u registrima predviđenim zakonom ili u knjigama banke u kojoj relevantni depozit postoji. Zabrana iz stava (1) ovog člana može se odlukom Agencije za nadzor povući u cijelosti ili djelimično. Ta odluka mora navoditi i uslove i rokove povlačenja. Agencija za osiguranje RS mora se obavijestiti i o zabrani i njenom povlačenju.
- (3) Ako je neophodno za primjenu navedenih mjera iz st. (1) i (2) ovog člana o odluci Agencije za nadzor, donesenoj u skladu sa stavom (2) ovog člana, zajedno sa podacima o imovini koja je blokirana ili čije je slobodno raspolaganje zabranjeno, kao i o ostalim uputstvima, obavijestit će se i Agencija za osiguranje RS.
- (4) U izuzetnim slučajevima, kada postoji rizik da će se prekršiti važeće odredbe i statut društva, Agencija za nadzor može odlučiti da postavi ovlaštene revizore koji će prema međunarodnim standardima provesti vanrednu reviziju, a ovlašteni aktuari će surađivati sa postavljenim ovlaštenim revizorom tokom vandredne revizije. Zadatak revizora biće provođenje finansijske i administrativne revizije društva u okviru nadzora koji provodi Agencija za nadzor, s ciljem da se utvrdi da li društvo primjenjuje važeće propise, kako to bude određeno u odluci Agencije za nadzor iz stava (2) ovog člana.

Odjeljak G. Reosiguranje i suosiguranje rizika

Član 102.

Obaveza reosiguranja

- (1) Društvo za osiguranje mora pokriti reosiguranjem onaj dio osiguranih preuzetih rizika koji prelaze maksimalni samopridržaj prema tabelama maksimalnog pokrića.

(2) Prema procjeni svakog pojedinog rizika ili portfelja samopridržaj društva za osiguranje može biti i manji nego u tabelama maksimalnog pokrića.

(3) Društvo za osiguranje mora zadržati dio rizika u samopridržaju.

Član 103.

Program planiranog reosiguranja

(1) Društvo za osiguranje mora za svaku poslovnu godinu prihvatiti program planiranog reosiguranja.

(2) Program planiranog reosiguranja mora obuhvatati:

a) izračunate vlastite udjele prema pojedinim vrstama osiguranja,

b) tabelu maksimalnog pokrića sastavljenu na osnovu izračuna iz tačke a) ovog stava,

c) postupke, osnovice i mjerila za utvrđivanje najveće vjerovatne štete za pojedine preuzete osigurane rizike

d) mišljenje ovlaštenog aktuara društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje na program planiranog reosiguranja odnosno retrocesije.

(3) Pri izračunu iz stava (2) tačke a) ovog člana društvo za osiguranje uzima u obzir prije svega:

a) visinu kapitala,

b) cjelokupni obim poslova,

c) visinu premije osiguranja u grupama i vrstama osiguranja,

d) udjele osiguranja prema pojedinim vrstama osiguranja u osnovicama iz tač. b) i c) ovog stava,

e) ispravke zbog odstupanja u pojedinim vrstama osiguranja.

Član 104.

Suosiguranje

(1) Društvo za osiguranje zajedno s jednim ili više društava za osiguranje može suosiguravati rizike iz vrsta osiguranja za koje je dobilo odobrenje za obavljanje poslova osiguranja.

(2) Društvo za osiguranje ne smije u suosiguranje preuzeti rizike u obimu koji prelazi njegove vlastite udjele prema pojedinim vrstama osiguranja u skladu sa tabelama maksimalnog pokrića iz člana 103. stava (2) tačke b) ovog zakona.

Član 105.

Obrada podataka i pružanje informacija

(1) Agencija za nadzor nadležna je za prikupljanje i obradu podataka o činjenicama i okolnostima koje su bitne za obavljanje poslova iz nadležnosti Agencije za nadzor određenih ovim zakonom.

(2) Lica koja rade ili koja su bilo kada radila za Agenciju za nadzor kao i revizori i stručnjaci koji djeluju u ime Agencije za nadzor biće vezani profesionalnom tajnom. Nijedan povjerljivi podatak koji dobiju tokom izvršavanja svojih dužnosti ne može biti prenijet bilo kojem licu ili organu, osim u sumiranom ili skupnom obliku, takvom da

identitet pojedinačnog društva ne može biti otkriven, ne prejudicirajući slučajeve obuhvaćene krivičnim zakonom.

(3) Podacima iz stava (1) ovog člana značajnim za obavljanje poslova i nadležnosti Agencije za nadzor određenih ovim Zakonom smatraju se posebno podaci o:

- a) odobrenjima za obavljanje poslova osiguranja i o drugim odobrenjima koje izdaje Agencija za nadzor na osnovu ovog zakona,
- b) članovima uprave, nadzornih odbora i ovlaštenim aktuarima društava za osiguranje, njihovoj organizaciji i djelovanju interne revizije,
- c) filijalama društava za osiguranje država članica na području Federacije,
- d) filijalama stranih društava za osiguranje u Federaciji,
- e) poštivanju odredbi o upravljanju rizicima iz čl. 63. do 105. ovog zakona te na osnovu njih donesenih propisa,
- f) izvještajima iz člana 75. ovog zakona,
- g) imaocima kvalifikovskih udjela iz člana 31. ovog zakona,
- h) revidiranim finansijskim izvještajima iz člana 123. ovog zakona,
- i) izvršenim mjerama nadzora iz člana 156. i člana 78. ovog zakona,
- j) informacijama koje Agencija za nadzor prikupi u okviru razmjene informacija od nadležnih nadzornih tijela.

(4) Kada se za društvo objavi da je pod stečajem ili da je u toku obavezna likvidacija, povjerljivi podaci koji se ne tiču trećih strana uključenih u pokušaje da se spasi to društvo mogu biti otkriveni u građanskom ili krivičnom postupku.

(5) Stav (2) ovog člana neće sprečavati Agenciju za nadzor da razmjenjuje podatke sa Agencijom za osiguranje u BiH i Agencijom za nadzor RS. Agencija za osiguranje u BiH i Agencija za nadzor RS sa kojima su podaci razmijenjeni će sve podatke dobijati pod uslovima profesionalne tajne u skladu sa odredbama stava (2) ovog člana.

(6) Agencija za nadzor može, u saradnji sa Agencijom za osiguranje u BiH, zaključivati sporazume o saradnji koji predviđaju razmjenu podataka sa nadležnim organima u drugim zemljama, ako otkriveni podaci podliježu garancijama profesionalne tajnosti najmanje jednakim onima koje su predviđene u ovom članu.

(7) Agencija za nadzor može koristiti povjerljive podatke koji su podneseni tokom izvršavanja svojih dužnosti samo:

- radi provjere jesu li ispunjeni uslovi koji uređuju otpočinjanje poslova osiguranja i da bi se olakšao nadzor provođenja tih poslova, naročito u pogledu nadzora tehničkih rezervi, margina solventnosti, upravnih i računovodstvenih postupaka i mehanizama interne kontrole;
- da izrekne kazne;
- u upravnom sporu protiv rješenja Agencije za nadzor;
- pri tužbama u građansko-pravnim postupcima protiv rješenja Agencije za nadzor koja su donijeta prema ovom Zakonu.

(8) St. (2) i (7) ovog člana neće sprečavati razmjenu podataka između Agencije za nadzor i:

- a) nadležnih nadzornih tijela država članica, ako su im oni potrebni radi obavljanja nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje odnosno u sudskom i drugom postupku u kojem je jedna od stranaka nadležno nadzorno tijelo ako za ta tijela vrijedi obaveza čuvanja povjerljivih podataka u obimu određenom odredbama stava (2) ovog člana;

- b) nadzornih tijela stranih država prema sklopljenim sporazumima, ako su im oni potrebni radi obavljanja nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje, ako za ta tijela vrijedi obaveza čuvanja povjerljivih podataka u obimu određenom odredbama stava (2) ovog člana;
- c) organa uključenih u likvidaciju i stečaj društava za osiguranje, kao i u slične postupke;
- d) centralnih banaka Evropskog sistema centralnih banaka, uključujući Centralnu banku Bosne i Hercegovine, i drugih tijela sa sličnim zadacima i odgovornostima kao centralne monetarne vlasti, kada su informacije bitne za provedbu njihovih odgovarajućih zakonom propisanih zadataka, uključujući provedbu monetarne politike i odnosnih odredbi vezanih za likvidnost, nadzor nad plaćanjem, sisteme kliringa i poravnanja i očuvanje stabilnosti finansijskog sistema ili, kada je to odgovarajuće, drugim tijelima odgovornim za nadzor platnih sistema;
- e) Federalnog ministarstva finansija za potrebe pripreme propisa, vođenje statistike ili vođenje strategije na području finansijskog i poreskog sistema;
- f) nadležnog nadzornog tijela i drugih tijela ovlaštenima za provođenje nadzora nad drugim subjektima nadzora s ciljem pojednostavnjenja obavljanja nadzora;
- g) organa vlasti nadležnih za nadzor nad kreditnim ustanovama i ostalim finansijskim organizacijama, organa vlasti nadležnih za nadzor nad finansijskim tržištem i inspekcijskim organima Federacije za potrebe istrage;
- h) lica nadležnih za izvršavanje zakonom predviđenih revizija računa društava i drugih finansijskih organizacija pri izvršavanju njihovih nadzornih funkcija, ili otkrivanje podataka organima koji upravljaju postupkom obavezne likvidacije ili garantnim fondovima, neophodnih za izvršavanje njihovih dužnosti. Podaci koje ti organi vlasti ili ta lica prime podlijegeat će uslovima profesionalne tajne određene u stavu (2) ovog člana. (9) Podaci dobijeni u skladu sa st. (3) i (8) ovog člana kao i podaci dobijeni posredstvom provjere na licu mjesta izvršene u ime Agencije za nadzor RS, ili provjere koju provodi nadzorni organ vlasti zemlje sjedišta društva koje ima filijalu u Federaciji, neće biti otkriveni u slučajevima koji se spominju u ovom članu, osim uz izričitu saglasnost organa nadzorne vlasti koja je otkrila podatak ili organa nadzorne vlasti koja je izvršila provjeru na licu mjesta.

GLAVA IV. POSLOVNA TAJNA, POSLOVNE KNJIGE I IZVJEŠTAJ

Odjeljak A. Profesionalna tajna

Član 106.

Povjerljivi podaci

Društvo za osiguranje dužno je kao povjerljive čuvati sve podatke, informacije, činjenice i okolnosti za koje je saznalo u poslovanju s pojedinim društvom za osiguranje, odnosno osiguranikom, odnosno s drugim imalacem prava iz osiguranja.

Član 107.

Obaveza čuvanja povjerljivih podataka

- (1) Članovi tijela društva za osiguranje, dioničari društva za osiguranje, lica koja obavljaju reviziju, radnici društva za osiguranje, odnosno druga lica kojima su vezano za njihov rad u društvu za osiguranje ili uz pružanje usluga za društvo za osiguranje na bilo koji način dostupni podaci iz člana 108. ovog zakona ne smiju te

podatke saopćavati trećim licima, iskoristiti ih protiv interesa društva za osiguranje i njegovih klijenata ili omogućiti da ih koriste treća lica.

- (2) Obaveza čuvanja ličnih podataka prestaje u sljedećim slučajevima:
- a) ako stranka izričito pismenim putem pristane da se saopće pojedini povjerljivi podaci,
 - b) ako su podaci potrebni radi utvrđivanja činjenica u krivičnim postupcima i predočenje tih podataka pismenim putem zahtijeva, odnosno naloži nadležni sud,
 - c) u slučajevima određenima Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i na osnovu njega donesenih podzakonskih akata,
 - d) ako su ti podaci potrebni radi odlučivanja o pravnim odnosima između društva za osiguranje i osiguratelja, odnosno osiguranika, odnosno drugih imaoca prava iz osiguranja u sudskom sporu,
 - e) ako su ti podaci potrebni u ostavinskom postupku i predočenje tih podataka pismenim putem zahtijeva odnosno naloži nadležni sud,
 - f) ako su ti podaci potrebni radi pljenidbe nad imovinom osiguratelja odnosno drugog imaoca prava iz osiguranja i predočenje tih podataka pismenim putem zahtijeva odnosno naloži nadležni sud,
 - g) ako su ti podaci potrebni Agenciji za nadzor, odnosno drugom nadzornom tijelu u svrhu nadzora koji provodi u okviru svojih nadležnosti,
 - h) ako su ti podaci potrebni poreskom tijelu u postupku koji ono provodi u okviru svojih nadležnosti,
 - i) u slučajevima određenima propisom koji uređuje obaveznom osiguranje u prometu.
- (3) Obaveza čuvanja povjerljivih podataka postoji za lica iz stava (1) ovog člana i nakon prestanka rada u društvu za osiguranje, odnosno nakon prestanka svojstva dioničara ili članstva u tijelima društva za osiguranje.
- (4) Agencija za nadzor odnosno druga tijela i sudovi smiju podatke koje su prikupili na osnovu stava (2) ovog člana upotrijebiti isključivo u svrhu zbog koje su prikupljeni.

Član 108.

Prikupljanje, vođenje i upotreba ličnih podataka

(1) Agencije za nadzor obrađuje, čuva i upotrebljava lične podatke potrebne za sklapanje ugovora o osiguranju i likvidaciju šteta koje proizlaze iz osiguranja u skladu sa ovim zakonom, a u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka i ostalim propisima o zaštiti podataka i vodi sljedeće registre:

- a) registar polica,
- b) registar šteta.

(2) Agencija za nadzor će posebnim propisom propisati način, rokove dostavljanja podataka i izvještaja koja su društva za osiguranje dužna dostavljati.

Odjeljak B. Poslovne knjige i poslovni izvještaji

Član 109.

Opća odredba

Društvo za osiguranje dužno je voditi poslovne knjige, sastavljati knjigovodstvene isprave, vrednovati imovinu i obaveze, te sastavljati finansijske izvještaje u skladu sa Zakonom o privrednim društvima, Zakonu o računovodstvu i reviziji i drugim propisima, poštujući pritom računovodstvene i finansijske standarde i principe te opće računovodstvene pretpostavke, ako to ovim zakonom nije drugačije propisano.

Član 110.

Vođenje poslovnih knjiga, evidencija i dokumentacije

- (1) Društvo za osiguranje dužno je organizovati poslovanje i redovno voditi poslovne knjige, poslovnu dokumentaciju i druge administrativne poslove odnosno poslovne evidencije na način da je moguće u svakom trenutku provjeriti posluje li u skladu sa pravilima o upravljanju rizikom, važećim propisima i standardima struke.
- (2) Društvo za osiguranje vodi računovodstvene evidencije u poslovnim knjigama primjenom Kontnog okvira za društva za osiguranje i reosiguranje i internog akta društva za osiguranje i reosiguranje.
- (3) Društvo za osiguranje sastavlja i podnosi finansijske izvještaje u skladu sa propisom o sadržaju i formi finansijskih izvještaja društava za osiguranje.

Član 111.

Godišnji izvještaj

- (1) Društvo za osiguranje sastavlja računovodstvene isprave i godišnje izvještaje.
- (2) Godišnje izvještaje iz stava (1) ovog člana mora sadržavati i:
 - a) popis lica koje imaju više od 3% udjela u kapitalu društva za osiguranje i visinu njihova udjela,
 - b) popis članova uprave društva za osiguranje koji imaju udio u kapitalu društva za osiguranje i visinu njihova udjela.
- (3) Društvo za osiguranje i reosiguranje dužno je Agenciji za nadzor dostaviti nerevidirani godišnji izvještaj najkasnije u roku od tri mjeseca od isteka kalendarske godine za koju se izvještaj sastavlja.
- (4) Društvo za osiguranje i reosiguranje dužno je Agenciji za nadzor dostaviti revidirani godišnji izvještaj najkasnije u roku od četiri mjeseca nakon isteka kalendarske godine za koju se izvještaj sastavlja.
- (5) Društvo za osiguranje koje ima nadređeni odnos u grupi osiguravatelja dužno je sastavljati konsolidovane finansijske izvještaje.

Član 112.

Mišljenje imenovanog ovlaštenog aktuara uz godišnji izvještaj

Društvo za osiguranje dužno je u roku od 14 dana od dana podnošenja godišnjeg izvještaja priložiti Agenciji za nadzor i izvještaj imenovanog ovlaštenog aktuara iz člana 121. stava (4) ovog zakona s mišljenjem imenovanog ovlaštenog aktuara o finansijskim

izvještajma i godišnjem izvještaju o poslovanju društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje.

GLAVA V. INTERNA REVIZIJA

Član 113.

Interna revizija

Društvo za osiguranje mora ustrojiti internu reviziju koja je nezavisna i objektivna aktivnost davanja stručnog mišljenja, oblikovana na način da pridodaje vrijednost i unapređuje poslovanje društva za osiguranje.

Član 114.

Zadaci interne revizije

- (1) Interna revizija analizira i procjenjuje aktivnosti društava za osiguranje te daje stručno mišljenje, preporuke i savjete o kontrolama oblikovanja da bi omogućile:
 - a) obavljanje poslova osiguranja pravilno i u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona te u skladu sa unutrašnjim pravilima kojima se uređuje poslovanje društva za osiguranje,
 - b) vođenje poslovnih knjiga, evidentiranje poslovnih događaja na osnovu vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava, vrednovanje knjigovodstvenih stavaka i sastavljanje finansijskih i ostalih izvještaja u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona te u skladu sa unutrašnjim pravilima kojime se uređuje poslovanje društva za osiguranje.
 - c) sistematično upravljanje rizicima koji proizlaze iz poslovnih aktivnosti društva za osiguranje u skladu sa principima stabilnog poslovanja uključujući upravljanje resursima informacione tehnologije i drugih pridruženih tehnologija.
- (2) Interna revizija se obavlja u skladu sa međunarodno priznatim revizorskim standardima za internu reviziju, kodeksom strukovne etike internih revizora te pravilima djelovanja interne revizije koja, u saglasnosti s nadzornim odborom usvaja uprava društva za osiguranje.
- (3) Interna revizija mora regulisati međusobne odnose s vanjskim revizorskim društvima, koja revidiraju finansijske izvještaje ili obavljaju posebnu reviziju na zahtjev Agencije za nadzor.

Član 115.

Lica koja obavljaju internu reviziju

- (1) Za obavljanje poslova interne revizije društvo za osiguranje mora zaposliti na puno radno vrijeme najmanje jedno lice sa zvanjem ovlaštenog revizora ili ovlaštenoga internog revizora stečenim u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji, odnosno stečenim u skladu sa pravilima i programom Udruženja internih revizora u Bosni i Hercegovini priznatog kao Institut internih revizora u Bosni i Hercegovini.
- (2) Ako se obavljanje interne revizije povjerava većem broju revizora, jedno od tih lica koje ispunjava uslov iz stava (1) ovog člana mora biti zaduženo za upravljanje radom interne revizije kao cjeline.
- (3) Prije sklapanja ugovora o radu s licem iz stava (1) i (2) ovog člana društvo za osiguranje je dužno obavijestiti Agenciju za nadzor o imenovanju.

- (4) Izuzetno od odredbi stava (1) ovog člana, društvo za osiguranje s manjim obimom poslovanja može uz prethodnu saglasnost Agencije za nadzor obavljanje interne revizije povjeriti jednoj ili više lica koja nisu u radnom odnosu s tim društvom za osiguranje, pod uslovom da ta lica ispunjavaju uslov iz stava (1) ovog člana. Agencija za nadzor će propisati pod kojim uslovima društvo za osiguranje može angažovati internog revizora bez zasnivanja radnog odnosa.
- (5) Lice koja obavlja poslove interne revizije ne smije obavljati druge poslove i zadatke u društvu za osiguranje ili povezanom društvu.
- (6) Poslove interne revizije ne smiju obavljati ni članovi uprave društva za osiguranje.

Član 116.

Planovi interne revizije

- (1) Poslovi interne revizije obavljaju se u skladu sa:
 - a) strateškim planom,
 - b) godišnjim planom i
 - c) planom pojedinačne revizije.
- (2) Strateški plan interne revizije donosi se za trogodišnji (petogodišnji) period, zasniva se na procjeni rizika i usklađuje se svake godine.
- (3) Godišnji plan interne revizije izrađuje se na osnovu strateškog plana do 31.12. tekuće godine za narednu godinu, a mora obuhvatati:
 - 1) područja poslovanja koja su prioritetna s obzirom na procjenu rizika,
 - 2) popis planiranih revizija,
 - 3) raspored internih revizora.
- (4) Strateški, godišnji i plan pojedinačne interne revizije predlaže lice zaduženo za upravljanje radom interne revizije, a usvaja ga nadzorni odbor uz prethodno mišljenje uprave društva za osiguranje.
- (5) Interna revizija može se obaviti i po nalogu člana uprave društva.

Član 117.

Izvještaj interne revizije

- (1) Interna revizija sastavlja izvještaj u skladu sa rokovima utvrđenim planovima interne revizije, a najmanje jednom polugodišnje. Izvještaj interne revizije minimalno sadrži:
 - a) popis svih obavljenih revizija;
 - b) ocjenu načina obrade dokumentacije, postupka zaključivanja ugovora o osiguranju, izdavanja polica i rješavanja šteta;
 - c) ocjenu primjerenosti i efikasnosti sistema internih kontrola i preporuke za njihovo unapređenje;
 - d) nezakonitosti i nepravilnosti koje su utvrđene tokom obavljanja revizije uz objašnjenja i predočavanje posljedica uočenih nepravilnosti;
 - e) preporuke i predložene mjere odboru za reviziju;
 - f) konstatacije i ocjene poduzetih aktivnosti u vezi s primjenom ranije danih preporuka i prijedloga za otklanjanje nepravilnosti.
- (2) Godišnji izvještaj interne revizije pored elemenata iz stava (1) ovog člana obavezno sadrži:

- a) izvještaj o realizaciji godišnjeg plana i programa rada interne revizije;
 - b) pregled značajnih konstatacija o obavljenoj reviziji;
 - c) pregled poduzetih i nepoduzetih mjera za otklanjanje nepravilnosti.
- (3) Interna revizija mora svoje izvještaje o obavljenim poslovima interne revizije dostavljati upravi i odboru za reviziju društva za osiguranje.

Član 118.

Obavještavanje uprave i nadzornog odbora društva za osiguranje

- (1) Ako interna revizija tokom obavljanja revizije aktivnosti i procesa poslovanja društva za osiguranje utvrdi pojave nezakonitog poslovanja i kršenja pravila o upravljanju rizicima zbog čega društvu za osiguranje prijeti nelikvidnost, nesolventnost ili je time ugrožena sigurnost poslovanja ili osiguranika, mora odmah o tome obavijestiti upravu, odbor za reviziju i nadzorni odbor društva za osiguranje.
- (2) Ako interna revizija prilikom obavljanja revizije aktivnosti i procesa poslovanja utvrdi da uprava društva za osiguranje krši pravila o upravljanju rizicima, dužna je o tome neodgodivo obavijestiti i nadzorni odbor.

GLAVA VI. OVLAŠTENI AKTUAR I REVIZIJA

Odjeljak A. Ovlašteni aktuar

Član 119.

Ovlašteni aktuar

- (1) Ovlašteni aktuar je lice koja ima ovlaštenje Agencije za nadzor za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara.
- (2) Agencija za nadzor izdat će ovlaštenje za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara ako lice ispunjava sljedeće uslove:
- a) znanje jednog od službenih jezika u BiH,
 - b) da je uspješno obavila provjeru stručnih znanja potrebnih za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara u skladu sa programom obrazovanja međunarodnih odnosno evropskih aktuarskih udruženja,
 - c) da nije pravosnažno osuđena na kaznu zatvora za krivično djelo protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja,
 - d) da joj dosad nije bilo oduzeto ovlaštenje za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara.
- (3) Agencija za nadzor može s nadležnim nadzornim tijelom države članice sklopiti sporazum o uzajamnom priznavanju ovlaštenja za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara.
- (4) Agencija za nadzor propisuje uslove za stjecanje i provjeru stručnih znanja potrebnih za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara.
- (5) Agencija za nadzor oduzet će ovlaštenje za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara ako:
- a) je ovlaštenje dobijeno navođenjem neistinitih podataka,
 - b) ovlašteni aktuar teže krši pravila aktuarske struke.
 - c) ne ispunjava uslove iz stava (2) tačke c) ovog člana.

- (6) O oduzimanju ovlaštenja za obavljanje poslova ovlaštenog aktuaru Agencija za nadzor dužna je obavijestiti društva za osiguranje za koje lice kojem je oduzeto ovlaštenje obavlja poslove ovlaštenog aktuaru. Svako izdavanje ili povlačenje aktuarskog odobrenja objaviće se u "Službenim novinama Federacije BiH". Nadzor nad ovlaštenim aktuarima obavlja Agencija za nadzor. Na nadzor nad ovlaštenim aktuarima na odgovarajući način se primjenjuju odredbe čl. 140., 142., 143. stava (5), 157., i 159. ovog Zakona.
- (6) Ovlaštenom aktuaru koji teže krši pravila aktuarske struke Agencija za nadzor može privremeno oduzeti ovlaštenje za obavljanje poslova ovlaštenog aktuaru na vrijeme od godinu dana do tri godine.

Član 120.

Imenovanje ovlaštenog aktuaru

- (1) Društvo za osiguranje prije početka obavljanja poslova osiguranja mora imenovati ovlaštenog aktuaru i omogućiti mu obavljanje poslova iz člana 121. ovog zakona.
- (2) Imenovani ovlašteni aktuar ne može biti lice koje u društvu za osiguranje obnaša funkciju člana uprave društva ili prokuriste, odnosno ima u vlasništvu više od 3% dionica u društvu, niti ako je bračni drug ili srodnik do drugog stepena srodstva u pravoj i bočnoj liniji dioničara koji posjeduju ili imaju vlasništvo nad više od 3% dionica u dioničkom društvu, članovima organa upravljanja, nadzora ili revizije društva.
- (3) Društvo za osiguranje o imenovanju ovlaštenog aktuaru dužno je u roku od osam dana obavijestiti Agenciju za nadzor.
- (4) Ako društvo za osiguranje u roku dva mjeseca ne odredi imenovanog ovlaštenog aktuaru odnosno za obavljanje poslova imenovanog ovlaštenog aktuaru odredi lice koje nije ovlašteni aktuar, imenovanog ovlaštenog aktuaru odredit će Agencija za nadzor.
- (5) Ovlašteni aktuar biće nezavisan i samostalan u obavljanju svojih djelatnosti i za tačnost svojih nalaza, kao i prijedloga mjera odgovara Agenciji za nadzor.

Član 121.

Poslovi imenovanog ovlaštenog aktuaru

- (1) Aktuarske poslove u smislu ovog zakona obavljaju ovlašteni aktuari.
- (2) Poslovi imenovanog ovlaštenog aktuaru u društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje u smislu ovog zakona su:
 - a) daje godišnje mišljenje imenovanog ovlaštenog aktuaru o finansijskim izvještajima i godišnjem izvještaju o poslovanju društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje,
 - b) daje mišljenje ovlaštenog aktuaru iz člana 21. stava (1) tačke b), člana 21. stava (2), člana 31. stava (4) tačke g), člana 49. stava (1) tačke f), člana 51. stava (1) tačke f), člana 52. st. (3) i (4), člana 59. stava (2) tač. g) i h), člana 61. stava (1) tačka d), člana 78. stava (2) tačka h) i člana 103. stava (2) tačka d) ovoga Zakona kao i druge vrste mišljenja propisane od strane Agencije za nadzor,

- c) daje mišljenje ovlaštenog aktuaru o prijedlozima akata poslovne politike društva i prijedlozima izmjena i dopuna tih akata i njihovoj primjeni,
 - d) daje mišljenje ovlaštenog aktuaru o ostalim aktuarskim pozicijama i veličinama,
 - e) obavlja poslove iz člana 43. stav (5), člana 64. stav (4), člana 75. stav (4) i člana 101. stav (4) ovog Zakona,
 - f) obavlja druge aktuarske poslove u društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje,
 - g) vrši opću ili posebnu kontrolu društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje u skladu sa nalozima Agencije za nadzor,
 - h) daje mišljenje o stanju sredstava tehničkih rezervi i garantnog fonda, njihovom plasmanu i sigurnosti,
 - i) obavlja aktuarske poslove u djelatnosti osiguranja života,
 - j) obavlja aktuarske poslove u djelatnosti neživotnog osiguranja,
 - k) daje mišljenje kod prijenosa portfelja,
 - l) potpisivanjem ovjerava službene dokumente društva koji se odnose na tehničke rezerve uključujući i matematičku rezervu i potvrđuje da su u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima,
 - m) obavlja i druge nadzorne, savjetodavne i kontrolne poslove po zahtjevima društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje ili po nalogu izdatom od Agencije za nadzor
 - n) provjeriti čuva li društvo za osiguranje odgovarajuće podatke za izračun tehničkih rezervi kao i njihovu vjerodostojnost,
 - o) provjeriti jesu li metodi i temelji obračuna tehničkih rezervi u skladu sa pravilima aktuarske struke i važećim propisima,
 - p) provjeriti oblikuju li se tehničke rezerve osiguranja tako da omogućuju trajno ispunjavanje svih obaveza društva za osiguranje iz ugovora o osiguranju.
- (3) Imenovani ovlašteni aktuar odgovoran je oblikuju li se cjenici premija osiguranja u skladu sa aktuarskom strukom i važećim propisima te jesu li oblikovani tako da omogućuju trajno ispunjavanje svih obaveza društva za osiguranje iz ugovora o osiguranju.
- (4) Uprava odnosno izvršni direktori moraju imenovanom ovlaštenom aktuaru staviti na raspolaganje sve podatke koji su mu potrebni za obavljanje poslova iz st. (1), (2) i (3) ovog člana.
- (5) Imenovani ovlašteni aktuar mora nadzornom odboru i upravi istovremeno s mišljenjem uz godišnje izvještaje iz člana 112. ovog zakona predložiti izvještaje o saznanjima imenovanog u vezi s nadzorom koji je u protekloj poslovnoj godini obavljao na osnovu st. (1), (2) i (3) ovog člana. Izvještaj mora obuhvatati prvenstveno razloge za pozitivno mišljenje, mišljenje uz ograde, odnosno negativno mišljenje ovlaštenog aktuaru uz godišnji izvještaj.

- (6) Ako imenovani ovlaštene aktuar u obavljanju poslova iz st. (1), (2) i (3) ovog člana utvrdi nepravilnosti, mora o tome neodgodivo izvjestiti upravu i nadzorni odbor društva za osiguranje odnosno reosiguranje.
- (7) Uprava društva za osiguranje dužna je poduzeti mjere radi usklađivanja poslovanja u skladu sa izvještajem imenovanog ovlaštenog aktuara.
- (8) Ako uprava društva za osiguranje odnosno reosiguranje ne poduzme mjere u skladu sa izvještajem iz stava (5) ovog člana, imenovani ovlaštene aktuar dužan je da o tome neodgodivo obavijesti Agenciju za nadzor.
- (9) Ako imenovani ovlaštene aktuar prestane obavljati tu funkciju u društvu za osiguranje odnosno reosiguranje, dužan je o tome obavijestiti Agenciju za nadzor u roku od 8 dana od dana saznanja.

Član 122.

Razrješenje imenovanog ovlaštenog aktuara

- (1) Ako nakon imenovanja ovlaštenog aktuara Agencija za nadzor imenovanom licu oduzme ovlaštenje za obavljanje poslova ovlaštenog aktuara, odnosno ako u vezi s imenovanim licem nastupe okolnosti iz člana 120. stava (2) ovog zakona, društvo za osiguranje je dužno odrediti drugog imenovanog ovlaštenog aktuara.
- (2) Ako društvo za osiguranje u slučaju iz stava (1) ovog člana ne odredi drugog ovlaštenog aktuara, Agencija za nadzor odredit će otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti u roku koji ne smije biti kraći od 30 dana.
- (3) Ako društvo za osiguranje u slučaju iz stava (2) ovog člana ne odredi drugog imenovanoga ovlaštenog aktuara, imenovanog ovlaštenog aktuara odredit će Agencija za nadzor.
- (4) Društvo za osiguranje o razrješenju imenovanog ovlaštenog aktuara dužno je u roku od 8 dana od dana razrješenja obavijestiti Agenciju za nadzor.

Odjeljak B. Revizija

Član 123.

Revizija finansijskih izvještaja

- (1) Ako ovim zakonom nije drukčije određeno, na postupak revizije finansijskih izvještaja primjenjuju se odredbe Zakona o računovodstvu i reviziji.
- (2) Finansijske i konsolidovane finansijske izvještaje društava za osiguranje, konsolidovane finansijske izvještaje grupe osiguravatelja i konsolidovane finansijske izvještaje koncerna osiguravatelja osiguravajućeg holdinga te mješovitog osiguravajućeg holdinga odnosno društava za reosiguranje moraju revidirati ovlaštene revizori.
- (3) Reviziju finansijskih izvještaja iz stava (2) ovog člana obavljaju revizorska društva koja imaju licencu izdatu od Federalnog ministarstva finansija.
- (4) Društvo za osiguranje dužno je Agenciji za nadzor dostaviti revidirane finansijske izvještaje i revidirane konsolidovane finansijske izvještaje u roku petnaest dana nakon datuma izdavanja izvještaja revizora o obavljenoj reviziji finansijskih izvještaja, a najkasnije u roku od četiri mjeseca nakon isteka poslovne godine za koju se izvještaji sastavljaju.

- (5) Isto revizorsko društvo ne može preuzeti niti joj društvo za osiguranje može povjeriti obavljanje revizije finansijskih izvještaja društva za osiguranje ukoliko je dotična revizorska firma u prethodnoj godini više od polovine svojih ukupnih prihoda ostvarila na osnovu obavljene revizije finansijskih izvještaja tog društva za osiguranje.
- (6) Isto revizorsko društvo može u istom društvu za osiguranje uzastopno obaviti, odnosno društvo za osiguranje može istoj revizorskoj firmi uzastopno povjeriti, najviše pet revizija finansijskih izvještaja.
- (7) Isto revizorsko društvo ne može istovremeno, odnosno u istoj godini obavljati reviziju finansijskih izvještaja društva za osiguranje i pružati konzultantske usluge istom društvu za osiguranje.
- (8) Ukoliko isto revizorsko društvo obavi reviziju finansijskih izvještaja društva za osiguranje suprotno bilo kojoj odredbi iz st. (5), (6) i (7) ovog člana, Agencija za nadzor neće prihvatiti izvještaje o reviziji finansijskih izvještaja društva za osiguranje za tu godinu koju je obavilo dotično revizorsko društvo.
- (9) Revizija finansijskih izvještaja društva mora da slijedi općeprihvaćena pravila revizije, aktuarski principi, te treba da izvrši reviziju ulaganja i formiranje tehničkih rezervi, kao i da procijeni odnos između ulaganja i imovine. Reviziju treba da svake finansijske godine ili češće, ukoliko Agencija za nadzor to smatra potrebnim, provode revizori sa odgovarajućim kvalifikacijama koje odobri Agencija za nadzor i koje imenuje skupština društva u kojem se vrši revizija.

Član 124.

Obaveze revizorskog društva

- (1) Revizorsko društvo obavezno je davati mišljenja o tome jesu li finansijski izvještaji društva za osiguranje (nekonsolidovani i konsolidovani) sastavljeni u skladu sa propisima i standardima struke.
- (2) Tokom obavljanja revizije, revizorska društva obavezna su odmah obavijestiti Agenciju za nadzor o svakoj uočenoj činjenici koja predstavlja:
 - a) teže kršenje zakona, propisa ili odredbi na osnovu kojih je izdano odobrenje za rad društva za osiguranje,
 - b) težu prijevaru ili pronevjeru,
 - c) materijalno značajnu promjenu finansijskog rezultata iskazanog u nerevidiranim finansijskim izvještajima,
 - d) teže kršenje internih akata društva za osiguranje,
 - e) kao i ostalim činjenicama i okolnostima koje mogu ugroziti dalje poslovanje društva za osiguranje.
- (3) Revizorska društva također su dužna obavijestiti Agenciju za nadzor o svakoj činjenici iz stava (2) ovog člana za koju saznaju tokom obavljanja revizije u društvu koje ima usku povezanost u smislu člana 2. tačke p) ovog Zakona.
- (4) Otkrivanje bilo koje činjenice u smislu st. (2) i (3) ovog člana od strane revizorskog društva ne smatra se kršenjem propisa i odredaba ugovora između revizorskog društva i društva za osiguranje koje se odnose na ograničenja davanja podataka pa zbog toga neće snositi odgovornost koja bi u drugim slučajevima iz toga proizlazila.

Član 125.

Obaveza davanja informacija društva za osiguranje

- (1) Uprava društva za osiguranje dužna je revizoru dati na raspolaganje svu potrebnu dokumentaciju te mu omogućiti uvid u poslovne knjige, spise i kompjuterske ispise. Društvo za osiguranje dužno je revizorima omogućiti pristup poslovnim i radnim prostorijama.
- (2) U svrhu provedbe revizije, društvo za osiguranje dužno je staviti revizorskom društvu na raspolaganje odgovarajuće prostorije i pomagala. Ako je unos ili pohranjivanje podataka obavljeno primjenom kompjuterske obrade podataka, društvo za osiguranje dužno je na vlastiti trošak i unutar primjerenog roka staviti revizoru na raspolaganje pomagala potrebna za očitavanje dokumentacije te, ako je to nužno, osigurati čitke trajne ispise u potrebnom broju kopija.

Član 126.

Sadržaj revizorskog pregleda

- (1) U postupku revizije ovlašteni revizori, prije svega, ispituju i daju mišljenje, odnosno ocjenu o:
 - a) bilansu,
 - b) bilansu uspjeha,
 - c) promjenama u kapitalu,
 - d) novčanom toku,
 - e) stanju i promjenama tehničkih rezervi osiguranja,
 - f) stanju i strukturi ulaganja imovine za pokriće tehničke rezerve,
 - g) stanju i strukturi ulaganja imovine za pokriće matematičke rezerve,
 - h) poštovanju pravila o ograničavanju rizika,
 - i) djelovanju interne revizije,
 - j) načinu vođenja poslovnih knjiga,
 - k) kvalitetu informatičkog sistema u društvu za osiguranje u skladu sa međunarodno priznatim standardima za reviziju informacionih sistema,
 - l) ispravnosti i potpunosti obavještenja i izvještaja Agenciji za nadzor,
 - m) vrednovanju bilansnih i vanbilansnih stavki i računovodstvenim politikama.
- (2) Agencija za nadzor će, osim navedenog, propisati detaljniji oblik i najmanji obim te sadržaj revizorskog pregleda i revizorskog izvještaja s obzirom na specifičnost poslova s područja osiguranja.
- (3) Agencija za nadzor može od revizora zatražiti dodatna obrazloženja u vezi s obavljenom revizijom i revizorskim izvještajem.
- (4) Ako revizorski pregled, odnosno revizorski izvještaj nije obavljen odnosno sastavljen u skladu sa st. (1) i (2) ovog člana, Agencija za nadzor može odbiti revizorski izvještaj i zahtijevati da reviziju obavi drugo revizorsko društvo na trošak društva za osiguranje.

Član 127.

Objavljivanje sažetka revidiranih finansijskih izvještaja

- (1) Društvo za osiguranje dužno je u roku od 8 dana nakon njegova prihvatanja, a najkasnije u roku od šest mjeseci nakon završetka kalendarske godine, u dnevnom tisku odnosno u stručnom finansijskom tisku, objaviti sažetak revidiranih finansijskih izvještaja uz mišljenje revizora i ovlaštenog aktuara i o tome pismeno obavijestiti Agenciju za nadzor.
- (2) Agencija za nadzor propisuje detaljniji sadržaj sažetka iz stava (1) ovog člana.

GLAVA VII. AGENCIJA ZA NADZOR

Član 128.

Status i sjedište Agencije za nadzor

- (1) Agencija za nadzor je samostalna i nezavisna neprofitna institucija Federacije koja za svoj rad odgovara Vladi Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada Federacije).
- (2) Agencija za nadzor ima svojstvo pravnog lica.
- (3) Sjedište Agencije za nadzor je u Sarajevu.
- (4) Agencija za nadzor ima pečat.

Član 129.

Ciljevi, obaveze i odgovornost Agencije za nadzor

- (1) Agencija za nadzor ima regulatornu i nadzornu funkciju u cilju zaštite osiguranika i osiguravatelja na dobrobit industrije osiguranja.
- (2) U izvršavanju svojih funkcija Agencija za nadzor djeluje na način koji je najpogodniji za ispunjenje regulatornih ciljeva Agencije za nadzor.
- (3) Regulatorni ciljevi su naročito:
 - a) nadzor nad primjenom zakona i podzakonskih akata iz oblasti osiguranja i drugih propisa;
 - b) regulacija rada društava i posrednika u osiguranju;
 - c) stvaranje povjerenja na tržištu u poslove osiguranja;
 - d) sprečavanje finansijskog kriminala, bilo zabranom obavljanja poslova osiguranja koji su u suprotnosti sa ovim Zakonom, ili poslova u onom dijelu u kojem bi društva u Federaciji mogla biti iskorištena u svrhe koje su povezane sa finansijskim kriminalom;
 - e) edukacija o koristima i rizicima koji su povezani sa različitim vrstama neživotnog i životnog osiguranja i ostalim ulaganjima u Federaciji, kao i pružanje odgovarajućih informacija i savjeta;
 - f) savjetovanje i zaštita potrošača u skladu sa prirodom uključenih rizika i stepenom iskustva i stručnošću potrošača.

Član 130.

Upravljanje Agencijom za nadzor

- (1) Organizacija, upravljanje i rukovođenje Agencijom za nadzor uređuje se ovim Zakonom, statutom i drugim općim aktima.
- (2) Upravna tijela Agencije za nadzor su stručni savjet i direktor.
- (3) Stručni savjet čine predsjednik i četiri člana koje imenuje i razrješava Vlada Federacije, na prijedlog federalnog ministra finansija (u daljem tekstu: ministar finansija) od kojih najmanje jedan član mora biti predstavnik Federalnog ministarstva finansija.

(4) Članovi stručnog savjeta imenuju se na rok od pet godina. Mandat članovima može biti obnavljan.

(5) Predsjednik i članovi stručnog savjeta moraju biti državljani BiH sa sveučilišnim obrazovanjem, dobrim ugledom i stručnim iskustvom u osiguranju, finansijskom sektoru ili u privredi, koji nisu osuđivani za krivična djela koja se odnose na finansijski kriminal ili kršenje javnih ili profesionalnih dužnosti. Za vrijeme njihovog mandata ni jedan član se ne može baviti pružanjem usluga, niti obavljati poslove na osnovu bilo kakvog drugog naloga za društvo ili posredovanje koje radi u Federaciji, ne može biti aktivni član ni jedne političke stranke. Sva lica koja pripadaju rukovodećim tijelima političkih stranaka ili poduzimaju javne aktivnosti u ime političkih stranaka smatrat će se aktivnim članovima političkih stranaka u smislu ovog člana. Predsjednik i članovi stručnog savjeta ne mogu imati u vlasništvu niti posjedovati, niti mogu imati direktno ili putem trećeg lica 5% ili više dionica u bilo kojem društvu, niti raditi za društvo ili imati položaj u upravi, odboru za reviziju ili nadzornom odboru bilo kojeg društva koje podliježe nadzoru Agencije za nadzor.

(6) Rješenje o imenovanju u stručni savjet objavljuje se u "Službenim novinama Federacije BiH".

(7) Predsjednik i članovi stručnog savjeta mogu biti razriješeni i prije isteka mandata samo iz sljedećih razloga:

- a) na vlastiti zahtjev;
- b) ukoliko su bili ili budu osuđeni na zatvorsku kaznu za finansijski kriminal ili povredu javne ili profesionalne dužnosti;
- c) ukoliko su trajno nesposobni za obavljanje ovih dužnosti i ukoliko su neopravdano odsutni sa tri ili više sastanaka stručnog savjeta godišnje;
- d) ukoliko ne poštuju tajnost podataka;
- e) ukoliko obavljaju aktivnosti zabranjene stavom (5) ovog člana.

Član 131.

Opća ovlaštenja Agencije za nadzor

(1) Agencija za nadzor izdaje odobrenje za rad društvu za obavljanje poslova jedne ili više vrsta osiguranja. Agencija za nadzor može privremeno ili trajno povući-oduzeti izdano odobrenje za sve ili neke vrste osiguranja kojima se bavi to društvo.

(2) Kako bi se osigurao valjan rad društva u skladu sa regulatornim ciljevima, Agencija za nadzor ima sljedeća ovlaštenja da:

- a) vrši provjere poslovnih knjiga i dokumenata društva, sa ili bez obavještanja društva;
- b) angažuje ovlaštena stručna lica da izvrše pregled knjiga i dokumenata društva;
- c) zahtijeva od društva da u okviru određenog vremenskog roka, koji neće biti kraći od 10 dana niti duži od 90 dana, ispravi bilo koji akt ili postupanje koji su u suprotnosti s odredbama ovog Zakona;
- d) naređuje društvu da obustavi provođenje bilo kojih radnji ili postupaka koji su u suprotnosti s odredbama ovog Zakona;
- e) u okviru ovog Zakona i u korist osiguranika izdaje naređenja u pogledu ulaganja, održavanja i raspolaganja sredstvima osiguranja;
- f) se obraća sudu radi poduzimanja daljih radnji i mjera u vezi s nekim društvom, u slučajevima kada Agencija za nadzor nema ovlaštenja da provodi svoje funkcije u

skladu sa ovim zakonom;

g) donosi provedbene propise, druge opće akte (pravilnike, uputstva, naredbe i odluke) i pojedinačne akte (rješenja i zaključke);

h) organizuje ili odobrava obuke;

i) na bilo koji drugi način daje smjernice potrebne za primjenu ovog zakona i za ostala pitanja od značaja za tržište osiguranja;

j) nalaže mjere koje se odnose na vođenje poslova osiguranja društva ukoliko smatra da su one neophodne kako bi se osiguralo da društvo vodi poslove u skladu sa regulatornim ciljevima.

(3) Agencija za nadzor provodi postupke iz svoje nadležnosti u skladu sa ovim zakonom i Zakonom o upravnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine. Akti koje izdaje Agencija za nadzor su konačni i na njih se ne može uložiti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom kod nadležnog suda.

(4) Pored ovlaštenja posebno predviđenih ovim zakonom, Agencija za nadzor ima ovlaštenja da zahtijeva od društva poduzimanje svih mjera koje Agencija za nadzor smatra odgovarajućim za ispunjenje regulatornih ciljeva.

Član 132.

Rad Agencije za nadzor

(1) Rad Agencije za nadzor i njenih upravnih tijela biti će regulisan statutom koji donosi Stručni savjet, uz saglasnost Vlade Federacije, a koji se objavljuje u "Službenim novinama Federacije BiH".

(2) Direktora Agencije za nadzor imenuje i razrješava Vlada Federacije na prijedlog ministra finansija.

(3) Direktor se imenuje na rok od četiri godine.

(4) Direktor vodi poslovanje Agencije za nadzor i organizuje njene aktivnosti. Direktor zastupa i predstavlja Agenciju za nadzor, odgovoran je za zakonit rad i poslovanje Agencije za nadzor, te obavlja i druge poslove koji su mu ovim Zakonom, statutom ili drugim aktom stavljeni u nadležnost.

(5) Direktor neće biti zakonski odgovoran prema trećim stranama za bilo koje djelo ili propust učinjen u dobroj namjeri u provođenju funkcija Agencije za nadzor. Bez obzira na prethodno, direktor će odgovarati Agenciji za nadzor za štetu nastalu činjenjem ili propuštanjem činjenja, u skladu sa odredbama Zakona o obligacionim odnosima.

Član 133.

Ovlaštenja stručnog savjeta

(1) Stručni savjet ima ovlaštenje da:

a) donosi statut Agencije za nadzor, uz saglasnost Vlade Federacije;

b) donosi podzakonske akte i provedbene propise u skladu sa ovlaštenjima Agencije za nadzor utvrđenim ovim zakonom i objavljuje ih u "Službenim novinama Federacije BiH";

c) odobrava godišnji plan i program Agencije za nadzor i izvještaje koje Agencija za nadzor podnosi Vladi Federacije;

d) odobrava plan prihoda i rashoda Agencije za nadzor i donosi odluku o doprinosima društava i drugim naknadama posrednika u korist Agencije za nadzor;

e) odlučuje o svim drugim pitanjima regulisanim statutom Agencije za nadzor i ovim zakonom.

Član 134.

Nadzor ulaganja

(1) Agencija za nadzor ima ovlaštenje da naloži društvima u vezi s ulaganjima sredstava osiguranja koja se odnose na djelatnosti dugoročnog životnog osiguranja:

a) da tokom određenog vremenskog perioda ne ulaže sredstva osiguranja određene vrste, na način regulisan u čl. 86. do 100. ovog zakona, ukoliko je neophodno da se interesi ugovarača osiguranja odmah zaštite od neposredne štete;

b) da likvidira, u određenom vremenskom roku, cjelokupne ili određene stavke određene vrste ulaganja sredstava koje su regulisane čl. 86. do 100. ovog zakona ili opisom koji daje društvo, ako je neophodno da se interesi osiguranika smjesta zaštite od neposrednog nastupanja štete.

(2) Agencija za nadzor također ima ovlaštenje da spriječi raspolaganje, opterećivanje ili određene načine korištenja imovine društva. Takav nalog može trajati najviše šest mjeseci, ali se može obnoviti onoliko puta koliko god se bude smatralo potrebnim.

(3) Imovina koja podliježe nalogima iz ovog člana ne može biti stavljena pod hipoteku ili podlijezati bilo kom drugom obliku opterećenja ili ograničenja. Svaka hipoteka ili opterećenje na toj imovini u slučaju nesolventnosti bit će nevažeći u odnosu na prava likvidatora ili povjerilaca u slučaju nesolventnosti. Prije provođenja ove odredbe Agencija za nadzor objavit će odluku u kojoj će biti određen način na koji će sredstva, koja su kod povjerioca biti registrirana kod nadležnog organa kako bi i treće strane imale saznanje o tome.

Član 135.

Nadzor na razini grupe

Agencija za nadzor nadgleda rad društva za osiguranje kao pravna lica i na nivou cijele grupe, čije postojanje utvrđuje u postupku nadzora društva za osiguranje, uzimajući u obzir učestvovanje (direktno ili indirektno), međusobnu povezanost, izloženost riziku, koncentraciju rizika, prijenos rizika i/ili transakcije i izloženost unutar grupe.

Član 136.

Saradnja Agencije za nadzor s Agencijom za osiguranje RS

(1) Agencija za nadzor s Agencijom za osiguranje RS razmjenjuje sve dokumente i obavještenja koji su korisni u provođenju nadzora nad društvima koja posluju i u Federaciji i RS. Naročito usko saraduje s Agencijom za osiguranje RS u svrhu provedenja mjera propisanih članom 55. do 59. ovog zakona.

(2) Kada su društvo i kreditna institucija ili investicijsko društvo, ili oboje, direktno ili indirektno povezani ili imaju društvo sa zajedničkim učešćem, Agencija za nadzor i nadležno tijelo za nadzor tih društava usko će saradivati. Ne isključujući njihove pojedinačne nadležnosti, ta tijela će jedna drugima dati sva obavještenja koja će im olakšati zadatak, a naročito u okviru ovog zakona.

(3) Na zahtjev Agencije za osiguranje RS, Agencija za nadzor može zabraniti slobodno raspolaganje sredstvima koja se nalaze u Federaciji koja pripadaju društvu čije je sjedište u RS, zbog kršenja odredbi koje se odnose na uspostavu i ulaganje tehničkih rezervi i uspostavu margine solventnosti. Zahtjev mora odrediti pojedinosti za koje će se poduzeti mjere zabrane.

- (4) U slučajevima povlačenja ili oduzimanja odobrenja za rad društva iz Federacije, Agencija za nadzor obavijestit će Agenciju za osiguranje RS, koja će spriječiti to društvo da nastavi zaključivati nove ugovore o osiguranju unutar njene teritorije. Agencija za nadzor, uz pomoć Agencije za osiguranje RS, preduzeće odgovarajuće mjere kako bi zaštitila interese osiguranika, a naročito će u skladu sa odredbama člana 54. stava (5) i (7) ovog zakona ograničiti slobodno raspolaganje sredstvima društva. Kada društvo posluje u RS, Agencija za nadzor obavijestit će Agenciju za osiguranje RS o poduzetim mjerama, tako da na njen zahtjev i Agencija za osiguranje RS može poduzeti prijeko potrebne mjere.
- (5) U slučaju da Agencija za nadzor povuče ili oduzme odobrenje za rad u Federaciji od društva koje nema sjedište u RS, ali pruža usluge osiguranja u RS, o tome će odmah obavijestiti Agenciju za osiguranje RS kako bi mogla poduzeti odgovarajuće mjere.
- (6) Odluke Agencije za nadzor objavljene u "Službenim novinama Federacije BiH" navodiće svaku pojedinost prijeko potrebnu za provedbu odredaba ovog člana, u skladu sa protokolom o saradnji s Agencijom za osiguranje RS.
- (7) Podaci dobiveni u skladu sa ovim zakonom, a naročito svaka razmjena podataka između nadležnih tijela koja je predviđena ovim zakonom, podlijeगाće obavezi profesionalne tajne određenoj u članu 107. stavu (1) ovog zakona.

Član 137.

Ovlaštenje Agencije za nadzor u pogledu tarifnih premijskih stopa

- (1) Agencija za nadzor može na određeni vremenski period ograničiti obim djelatnosti osiguranja koju neko društvo može obavljati, ako je to prijeko potrebno radi zaštite finansijske sposobnosti društva. Ograničenje se može odnositi na cjelokupnu djelatnost društva ili na bilo koji određeni dio.
- (2) Agencija za nadzor po ukidanju tarifnog sistema također može naložiti uvećanje, odnosno smanjenje tarifne premijske stope za određenu vrstu osiguranja, ukoliko se premije, prema mišljenju Agencije za nadzor, ne bi smatrale odgovarajućim.

Član 138.

Ugovori reosiguranja

Agencija za nadzor provodi nadzor nad ugovorima reosiguranja koje zaključuju društva. Nadzor će se proširiti i na kontrolu identiteta druge strane re osiguravatelja, kao i uslova i odredbi pod kojima je reosiguranje zaključeno te o omjeru cediranog rizika.

Član 139.

Registri

- (1) Agencija za nadzor vodi registre u elektronskoj formi i koji će biti otvoreni za javni uvid:
 - 1) ovlaštenih društava;
 - 2) ovlaštenih registrovanih zastupnika u osiguranju;
 - 3) ovlaštenih registrovanih brokera u osiguranju;
 - 4) ovlaštenih aktuara;

- 5) ovlaštenih društava osnovanih u RS koja imaju filijale osnovane u Federaciji;
 - 6) društava čije se sjedište nalazi van BiH, a koja su osnovala filijale u Federaciji.
- (2) Izvod iz registra ima karakter javne isprave i svako zainteresovano lice može bez dokazivanja interesa izvršiti uvid podataka upisanih u registar.
 - (3) Agencija za nadzor izdavat će godišnje izvještaje o tržištu osiguranja u Federaciji. Izvještaji će, između ostaloga, sadržavati i statističke podatke o bruto premijskom prihodu, zasebno za svaku vrstu osiguranja, rezultate društava iz Federacije i van Federacije, kao i ostale ekonomske faktore koji su prijeko potrebni za dobijanje jasnog uvida u tržište.

GLAVA VIII. NADZOR NAD DRUŠTVIMA ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE

Odjeljak A. Opće odredbe

Član 140.

Opći principi nadzora

- (1) Agencija za nadzor nadgleda cjelokupno poslovanje društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje. Pri tome pazi na dovoljnu zaštitu interesa osiguranika, korisnika osiguranja i podnositelja odštetnog zahtjeva (dalje u tekstu: osiguranici) i pridržavanje zakonskih propisa koji vrijede za poslovanje sektora osiguranja (poslove osiguranja i reosiguranja).
- (2) Nadležnosti koje su dodijeljeni Agenciji za nadzor ovim i drugim zakonima obavlja samo u javnom interesu.
- (3) Agencija za nadzor provodi nadzor nad provođenjem i pridržavanje ovog i drugih zakona kojima se uređuje oblast osiguranja, propisa koji se odnose na osiguravajuće odnose i svih ostalih propisa koji se tiču osiguranika, kao i pridržavanje pravnih osnova poslovnog plana.
- (4) U okviru nadzora Agencija za nadzor dužna je pratiti i zahtijevati trajnu ispunjivost obaveza iz osiguranja, a u okviru toga posebno na stvaranje dostatnih osigurateljno-tehničkih rezervi i ulaganje u odgovarajuću imovinu.
- (5) Agencija za nadzor osigurava da se zahtjevi određeni predmetom nadzora primjenjuju na način koji je razmjeran prirodi, obimu i složenosti rizika u poslovanju društva za osiguranje ili društva za reosiguranje.

Član 141.

Subjekt nadzora

Subjekti nadzora u smislu ovog zakona su društvo za osiguranje, društvo za reosiguranje, filijala društva za osiguranje sa sjedištem van područja BiH, filijala društva za reosiguranje sa sjedištem van područja BiH, filijala društva za osiguranje sa sjedištem u RS, društvo za osiguranje u Brčko distriktu koje izabere nadležnost Agencije za nadzor, posrednici u osiguranju, ovlašteni aktuari i Zaštitni fond FBiH.

Odjeljak B. Način obavljanja nadzora i izvještavanje

Član 142.

Opća odredba

- (1) Nadzor obuhvata kontrolu primjene zakona i propisa tokom obavljanja djelatnosti osiguranja, postojanje i primjenu akata i procedura u subjektu nadzora i postupanje po naloženim mjerama za otklanjanje nepravilnosti i nezakonitosti u poslovanju subjekata nadzora.
- (2) Nadzor provode ovlaštena lica, zaposlenici Agencije za nadzor. Agencija za nadzor po potrebi može ovlastiti i druga stručna lica za provođenje nadzora. Uslove i postupak izbora stručnih lica propisuje Agencija za nadzor.
- (3) Agencija za nadzor provodi neposredni nadzor pregledom akata, poslovnih knjiga, dokumentacije i drugih evidencija subjekata nadzora i povezanih lica.
- (4) Agencija za nadzor vrši posredni nadzor analizom statističkih i finansijskih izvještaja, ili po potrebi dodatnih izvještaja i informacija, kontinuiranim praćenjem poslovanja i uočavanjem promjena u poslovanju subjekta nadzora.
- (5) Subjekti nadzora su dužni ovlaštenom licu Agencije za nadzor omogućiti obavljanje pregled poslovanja u sjedištu subjekta nadzora, kao i u drugim prostorijama u kojima se obavlja djelatnost, dostupnost u poslovne knjige, spise i drugu dokumentaciju u pismenoj i elektronskoj formi, pregled informacionog sistema te na zahtjev ovlaštenog lica dati bilo koju vrstu informacije u usmenoj i pismenoj formi.
- (6) Posebne istrage Agencija za nadzor provodi bez prethodnog pismenog obavještenja subjekta nadzora.
- (7) Agencija za nadzor donosi akt o postupku nadzora u društvima.

Član 143.

Redovno izvještavanje Agencije za nadzor

- (1) Društvo za osiguranje dostavlja Agenciji za nadzor:
 - a) periodične i godišnje finansijske izvještaje i godišnji izvještaj o poslovanju iz člana 111. ovog zakona;
 - b) revidirane finansijske izvještaje iz člana 123. ovog zakona;
 - c) program planiranog reosiguranja;
 - d) poslovni plan društva u slučajevima predviđenim ovim zakonom;
 - e) statut i druga opća akta, te izmjene i dopune tih akata;
 - f) akte poslovne politike, kao i izmjene i dopune tih akata, s mišljenjem ovlaštenog aktuara;
 - g) druga obavještenja, izvještaje i podatke propisane zakonom;
 - h) izvještaj i mišljenje ovlaštenog aktuara za godišnje izvještaje društva za osiguranje i reosiguranje u skladu sa propisanim podzakonskim aktom Agencije za nadzor;
 - i) izvještaj i mišljenje ovlaštenog revizora iz člana 123. ovog zakona;
 - j) godišnji plan rada i izvještaj o radu interne revizije društva za osiguranje i reosiguranje.
- (2) Društvo za osiguranje dužno je osim podataka iz stava (1) ovog člana Agenciji za nadzor dostavljati i obavještenja o:

- a) promjenama vođenja interne revizije i nalaze interne revizije;
- b) promjenama u strukturi kapitala društva;
- c) promjeni ovlaštenog aktuara;
- d) upisu i promjenama podataka koji se upisuju u sudski registar;
- e) sazivanju skupštine i zapisnik sa sjednice skupštine;
- f) imaoima dionica društva za osiguranje te o stjecanju, odnosno izmjeni kvalifikovanih udjela iz člana 31. ovog zakona;
- g) prestanku obavljanja određenih poslova osiguranja;
- h) o razrješenju i imenovanju članova uprave;
- i) o planiranom otvaranju, preseljenju, zatvaranju ili privremenom prestanku filijale ili predstavništva, odnosno promjenama vrste poslova koje obavlja filijala;
- j) o ulaganjima na osnovu kojih je društvo za osiguranje posredno ili neposredno steklo kvalifikovani udio u drugom pravnom licu kao i o svakom daljem ulaganju u to pravno lice.

(3) Društvo za osiguranje dužno je obavještavati Agenciju za nadzor o tehničkoj podlozi koju upotrebljava pri izračunu cjenika premija.

(4) Uprava društva za osiguranje dužna je Agenciju za nadzor neodgodivo obavijestiti o sljedećim događajima:

- a) ako je ugrožena likvidnost, odnosno solventnost društva za osiguranje,
- b) ako nastupe razlozi za prestanak, odnosno oduzimanje odobrenja za obavljanje poslova osiguranja,
- c) ako se finansijski položaj društva za osiguranje izmijeni do mjere da društvo za osiguranje ne dostiže granicu solventnosti iz čl. 70., odnosno člana 71. ovog Zakona.

Član 144.

Izveštavanje Agencije za nadzor

Društvo za osiguranje i reosiguranje je dužno odvojeno za poslove životnih i neživotnih osiguranja mjesečno, tromjesečno i godišnje izvještavati Agenciju za nadzor o sljedećem:

- a) Premiji osiguranja po vrstama osiguranja,
- b) Prijavljenim, rezervisanim, obrađenim i riješenim štetama po vrstama osiguranja,
- c) Stanju sredstava garantnog fonda, sredstava tehničkih rezervi uključujući i matematičku rezervu osiguranja života i sredstava preventive,
- d) Visini ulaganja sredstava garantnog fonda, sredstava tehničkih rezervi uključujući i matematičku rezervu osiguranja života u namjene propisane podzakonskim aktom Agencije,
- e) Udjelu u dobiti,
- f) Visini provizije posrednika u osiguranju po vrstama osiguranja za pravna i fizička lica,
- g) Potraživanjima po premiji i ostalim potraživanjima,

- h) Obračunu koeficijenta likvidnosti,
- i) Kvalifikacijskoj strukturi zaposlenih,
- j) Finansijskom položaju i uspješnosti poslovanja, novčanim tokovima i promjenama na kapitalu (Bilans stanja, Bilans uspjeha, Izvještaj o novčanim tokovima, Promjene na kapitalu i Bilješke uz finansijske izvještaje),
- k) Bruto bilansa,
- l) Bilans šteta.

Član 145.

Izvještavanje na zahtjev Agencije za nadzor

Društvo za osiguranje dužno je na zahtjev Agencije za nadzor dostaviti izvještaje i informacije o svim poslovima, bitnim za obavljanje nadzora odnosno obavljanje drugih nadležnosti i poslova Agencije za nadzor.

Član 146.

Sadržaj izvještaja i obavještenja

Agencija za nadzor propisuje detaljniji sadržaj izvještaja iz čl. 143. i 144. ovog zakona kao i način i rokove za izvještavanje, odnosno obavještenje posebnim podzakonskim aktima.

Odjeljak C. Pregled poslovanja društva za osiguranje

Član 147.

Predmet i način provođenja nadzora

(1) Predmet nadzora je kontrola zakonitosti rada, primjene zakona i propisa, postojanja i primjene akata i procedura u subjektu nadzora.

(2) Agencija za nadzor provodi nadzor neposredno pregledom poslovnih knjiga, knjigovodstvene i druge dokumentacije u prostorijama subjekta nadzora – neposredni nadzor i pregledom finansijskih i statističkih izvještaja, informacija i akata subjekata nadzora u prostorijama Agencije za nadzor – posredni nadzor

Član 148.

Ovlaštena lica

- (1) Pregled poslovanja društva za osiguranje provodi ovlašteno lice Agencije za nadzor.
- (2) Radi obavljanja poslova pregleda poslovanja, Agencija za nadzor može ovlastiti i ovlaštenog revizora i/ili ovlaštenog aktuara ili drugo stručno osposobljeno lice.
- (3) Ovlaštena lica iz stava (2) ovog člana ima jednaka ovlaštenja kod provođenja nadzora poslovanja kao i ovlašteno lice Agencije za nadzor.

Član 149.

Obavještenje o nadzoru

- (1) Neposredni nadzor se obavlja na osnovu Rješenja o provođenju nadzora.
- (2) Rješenje iz stava (1) ovog člana obavezno sadrži: naziv subjekta nadzora, mjesto nadzora, predmet nadzora, imena ovlaštenih lica i koordinatora nadzora, te procjenu vremenskog perioda trajanja nadzora.
- (3) Neposredni nadzor provode najmanje dva ovlaštena lica.

(4) Na osnovu rješenja iz stava (1) ovog člana Agencija za nadzor sačinjava obavještenje o nadzoru i dostavlja subjektu nadzora najkasnije pet dana prije datuma određenog za početak nadzora.

Član 150.

Obim pregleda

- (1) Društvo za osiguranje dužno je ovlaštenom licu omogućiti pregled svih poslovnih knjiga, spisa i druge dokumentacije.
- (2) Društvo za osiguranje dužno je, na zahtjev Agencije za nadzor, staviti na raspolaganje kompjuterske ispise odnosno kopije evidencija odnosno drugih poslovnih knjiga i dokumentacije.
- (3) Članovi uprave i zaposlenici društva za osiguranje dužni su ovlaštenom licu, na njegov zahtjev, dati izvještaje i informacije o svim poslovima, bitnim za obavljanje nadzora.
- (4) Ovlašteno lice može obaviti i pregled poslovanja pravnih lica povezanih s društvom za osiguranje ako je to nužno radi potpunijeg pregleda poslovanja društva za osiguranje.

Član 151.

Izvještaji i informacije

- (1) Agencija za nadzor od subjekta nadzora može zatražiti informacije o svim poslovima koje su s obzirom na svrhu pojedinog nadzora bitne za procjenu poštuje li subjekt nadzora odredbe ovog zakona i Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, odnosno na osnovu istih donesene propise.
- (2) Izvještaje i informacije iz stava (1) ovog člana može Agencija za nadzor zatražiti i od članova uprave subjekta nadzora i lica zaposlenih kod subjekta nadzora.
- (3) Agencija za nadzor može lica iz stava (2) ovog člana pozvati da o poslovima iz stava (1) ovog člana u roku koji ne smije biti kraći od tri dana, sastave pismeni izvještaj ili ih pozvati da o tim poslovima daju usmenu izjavu.

Član 152.

Pregled poslovanja

- (1) Subjekt nadzora je dužan ovlaštenom licu Agencije za nadzor, na njegov zahtjev, omogućiti obavljanje pregleda poslovanja u sjedištu subjekta nadzora kao i u drugim prostorijama u kojima subjekt nadzora odnosno drugo lice koje je ovlastio obavlja djelatnosti i poslove u vezi s kojima Agencija za nadzor provodi nadzor.
- (2) Subjekt nadzora dužan je ovlaštenom licu Agencije za nadzor, na njegov zahtjev, omogućiti pregled poslovnih knjiga, poslovne dokumentacije i administrativnih odnosno poslovnih evidencija u obimu nužnom za obavljanje pojedinog nadzora, odnosno u obimu određenom zakonom kojim se uređuje pojedini nadzor.
- (3) Subjekt nadzora dužan je Agencija za nadzor, na njen zahtjev, izručiti kompjuterske ispise odnosno kopije poslovnih knjiga, poslovne dokumentacije i administrativnih, odnosno poslovnih evidencija.
- (4) Agencija za nadzor dužna je pregled poslovanja obavljati na način da time u većoj mjeri nego je to nužno ne ometa normalno poslovanje subjekta nadzora.

- (5) Nakon provedenog nadzora ovlaštena lica sastavljaju zapisnik o nadzoru. Zapisnik obavezno sadrži: podatke o subjektu nadzora, ovlaštenim licima koje su vršile nadzor, popis zakonske regulative na osnovu koje se vršio nadzor, podatke o odgovornom licu, podatke o licima zaduženim u postupku nadzora, predmet nadzora, vremenskom periodu obavljanja nadzora, detaljan opis činjenica u pogledu predmeta nadzora i izvore na osnovu kojih su činjenice utvrđene i pouku o pravu na prigovor.
- (6) Agencija za nadzor može više puta boraviti u prostorijama društva po istoj kontroli, ukoliko se ukaže potreba za istim u toku sačinjavanja zapisnika.
- (7) Zapisnik se sačinjava u roku od 15 dana od dana završetka nadzora.
- (8) Izuzetno, rok iz stava (7) ovog člana može se produžiti odlukom direktora Agencije na prijedlog koordinatora nadzora.
- (9) Zapisnik se dostavlja upravi i nadzornom odboru subjekta nadzora.
- (10) Uprava subjekta nadzora obavezna je dostaviti kopiju zapisnika internoj reviziji.
- (11) Prigovor na zapisnik subjekt nadzora može podnijeti u roku od 10 dana od dana prijema istog.
- (12) Ukoliko se subjekt nadzora ne očituje u ostavljenom roku, smatra se da nema primjedbi i da je saglasan s navodima u zapisniku.
- (13) O prigovoru na zapisnik Agencija odlučuje u roku od 15 dana od dana prijema istog i ukoliko je potrebno sačinjava dodatak zapisnika.
- (14) Na dodatak zapisnika subjekt nadzora ne može stavljati primjedbe.
- (15) Provođenje nadzora detaljnije će biti propisano podzakonskim aktom Agencije za nadzor.

Član 153.

Uslovi za obavljanje pregleda

Subjekt nadzora dužan je ovlaštenim licima Agencije za nadzor staviti na raspolaganje odgovarajuće prostorije u kojima mogu nesmetano i bez prisutnosti drugih lica obaviti pregled poslovanja.

Član 154.

Uslovi za pregled kompjuterski vođenih poslovnih knjiga i drugih evidencija

- (1) Subjekt nadzora koji kompjuterski obrađuje odnosno vodi poslovne knjige i druge evidencije dužan je, na zahtjev ovlaštenog lica Agencije za nadzor, osigurati odgovarajuća pomagala za pregled poslovnih knjiga i evidencija te provjere odgovarajućih kompjuterski obrađenih podataka.
- (2) Agenciji za nadzor subjekt nadzora dužan je da stavi na raspolaganje dokumentaciju iz koje je vidljiv kompletni opis rada kompjuterskog sistema. Iz dokumentacije moraju biti vidljivi i podsistemi i datoteke kompjuterskog sistema. Dokumentacija mora omogućavati uvid u:
 - a) kompjutersko rješenje,
 - b) postupke u okviru kompjuterskog rješenja,
 - c) kontrolu koja osigurava tačnu i pouzdanu obradu podataka,

- d) kontrole koje sprečavaju neovlašteno dodavanje, izmjenu ili brisanje pohranjenih kompjuterskih unosa.
- (3) Svaka izmjena kompjuterskih rješenja (kompjuterskih programa) iz stava (2) ovog člana mora biti dokumentovana u vremenskom slijedu nastanka izmjene, zajedno s datumom izmjene. Iz dokumentacije mora biti vidljiva i svaka izmjena oblika datoteka.

Član 155.

Utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti

Ako Agencija za nadzor prilikom obavljanja nadzora utvrdi nepoštovanje Zakona, odnosno na osnovu njega donesenih propisa te drugih propisa kojima se uređuje poslovanje subjekta nadzora, rješenjem će naložiti otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti ili odrediti drugu mjeru nadzora ako se ispune ovim Zakonom predviđeni uslovi za određivanje iste.

Odjeljak D. Mjere nadzora

Član 156.

Mjere nadzora

Mjere nadzora nad društvom za osiguranje, prema ovom Zakonu, jesu sljedeće:

- a) otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti,
- b) određivanje dodatnih mjera,
- c) oduzimanje odobrenja za obavljanje svih ili pojedinih vrsta osiguranja na određeni i neodređeni vremenski period,
- d) imenovanje posebne uprave,
- e) podnošenje optužnog prijedloga, odnosno izdavanje prekršajnog naloga,
- f) izdavanje prekršajnog naloga ili podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom sudu,
- g) pokretanje postupka posebne likvidacije.

Član 157.

Otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti

(1) Agencija za nadzor donosi rješenje kojim nalaže društvu za osiguranje otklanjanje u nadzoru utvrđenih nepravilnosti i nezakonitosti:

- a) da član uprave nema odobrenje iz člana 40. ovog Zakona,
- b) da društvo za osiguranje ne ispunjava uslove za obavljanje poslova osiguranja,
- c) da društvo za osiguranje obavlja djelatnosti koje ovim Zakonom nisu predviđene,
- d) da društvo za osiguranje krši pravila o upravljanju rizicima,
- e) da društvo za osiguranje krši pravila o vođenju poslovnih knjiga i sačinjavanju finansijskih izvještaja, internoj reviziji i reviziji godišnjih izvještaja,
- f) da društvo za osiguranje krši obavezu blagovremenog i tačnog izvještavanja i obavještavanja iz bilo kojeg segmenta poslovanja,
- g) da društvo krši obavezu blagovremenog izmirenja obaveza prema osiguranicima i oštećenicima,
- h) da društvo za osiguranje krši pravila o imenovanju ovlaštenog aktuara,

- i) da društvo za osiguranje krši druge odredbe ovog zakona odnosno na osnovu njega donesenih propisa, odnosno odredbe drugih zakona kojima se uređuje poslovanje društava za osiguranje.
- (2) Rješenjem iz stava (1) ovog člana Agencija za nadzor određuje rok za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti.
- (3) Protiv rješenja Agencije za nadzor žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe nadležnom sudu u roku od 30 dana od dana primanja rješenja.

Član 158.

Izvještaj ovlaštenog revizora o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti

Ako Agencija za nadzor utvrdi nezakonitosti i nepravilnosti u vođenju poslovnih knjiga, odnosno administrativnih i drugih evidencija koje je društvo za osiguranje dužno voditi, odnosno utvrdi li značajnije (veće) nezakonitosti i nepravilnosti u poslovanju društva za osiguranje, može društvu za osiguranje rješenjem naložiti dostavu izvještaja s pozitivnim mišljenjem ovlaštenog revizora o tome da su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene.

Član 159.

Izvještaj o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti

- (1) Društvo za osiguranje dužno je u roku iz člana 157. stava (2) ovog zakona otkloniti utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti te Agenciji za nadzor u istom roku, ako rješenjem nije drugačije određeno, dostaviti izvješte u kojem su opisane mjere za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti. Izvještaju moraju biti priloženi dokumenti i drugi dokazi iz kojih proizlazi da su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene. U slučaju iz člana 158. ovog zakona subjekt nadzora dužan je izvještaju o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti priložiti i izvještaj ovlaštenog revizora.
- (2) Ako iz izvještaja iz stava (1) ovog člana i priloženih dokaza proizlazi da su nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene, Agencija za nadzor donijeće rješenje kojim utvrđuje da su nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene. Agencija za nadzor može prije donošenja rješenja obaviti ponovni pregled poslovanja u obimu potrebnom da bi se utvrdilo jesu li nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene. Pri ponovnom pregledu primjenjuju se odredbe člana 149. ovog zakona.
- (3) Ako je izvještaj nepotpun, odnosno iz izvještaja i priloženih dokaza ne proizlazi da su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene odnosno da su djelimično otklonjene, Agencija za nadzor će društvu za osiguranje rješenjem naložiti dopunu izvještaja te odrediti rok za dopunu.
- (4) Agencija za nadzor je dužna rješenje iz stava (2), odnosno stava (3) ovog člana donijeti u roku od trideset dana nakon primanja izvještaja o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti, u protivnom se smatra da su nezakonitosti i nepravilnosti uklonjene.
- (5) Ako su rješenjem određene dodatne mjere iz člana 160. ovog zakona, odredbe ovog člana koje se odnose na otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti i na izvještaj o uklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti, odnose se i na izvođenje dodatnih mjera te na obavještavanje o izvođenju dodatnih mjera.

Član 160.

Dodatne mjere u svrhu realizacije pravila o upravljanju rizicima

(1) Ako Agencija za nadzor prilikom obavljanja nadzora utvrdi da društvo za osiguranje teže krši pravila o upravljanju rizikom, može rješenjem o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti odrediti i sljedeće dodatne mjere:

- a) naložiti upravi društva za osiguranje da donese plan mjera radi osiguranja kapitala društva za osiguranje,
- b) naložiti upravi društva za osiguranje i nadzornom odboru sazivanje skupštine društva za osiguranje te predlaganje odgovarajućih odluka,
- c) zabraniti društvu za osiguranje sklapanje novih ugovora o osiguranju u pojedinim ili svim vrstama osiguranja,
- d) zabraniti društvu za osiguranje obavljanje određenih vrsta isplata, odnosno isplata određenim licima,
- e) zabraniti društvu za osiguranje sklapanje poslova s pojedinim dioničarima, članovima uprave, članovima nadzornog odbora, povezanim društvima ili investicijskim fondovima kojima upravlja društvo za upravljanje, koje je s društvima za osiguranje povezano lice,
- f) naložiti upravi društva za osiguranje da donese ili provede mjere radi:
 - 1) poboljšanja postupaka upravljanja rizicima,
 - 2) promjene područja poslovanja društva za osiguranje,
 - 3) ograničavanja davanja zajmova,
 - 4) poboljšanja postupka naplate dospjelih tražbina društva za osiguranje,
 - 5) ispravnog vrednovanja bilansnih i vanbilansnih stavki,
 - 6) poboljšanja informacionog sistema,
 - 7) poboljšanja postupaka internih kontrola i interne revizije,
 - 8) druge mjere nužne radi realizacije pravila o ograničavanju rizika,
- g) zabraniti odnosno ograničiti društvu za osiguranje raspolaganje imovinom.

(2) Smatra se da društvo za osiguranje teže krši pravila o upravljanju rizikom ako:

- a) ne dostiže granicu solventnosti iz člana 70., odnosno člana 71. ovog Zakona ili ako nije izvršilo mjere iz člana 77. ovog Zakona odnosno ako ne dostiže minimalni stepen likvidnosti,
- b) nije organizovalo poslovanje, odnosno ne vodi tekuće poslovne knjige, poslovnu dokumentaciju te druge administrativne i poslovne evidencije na način da je moguće u bilo kojem trenutku provjeriti posluje li u skladu sa pravilima o ograničavanju rizika,
- c) ne donese mjere i odredi pravila odgovarajućeg vrednovanja bilansnih i vanbilansnih stavki odnosno ako te stavke vrednuje u suprotnosti sa ovim Zakonom, odnosno na osnovu njega donesenih propisa,
- d) obavlja djelatnosti koje prema ovom Zakonu ne smije obavljati,
- e) krši odredbe čl. 86. do 100. ovog Zakona,
- f) isplaćuje dividende suprotno odredbama člana 76. ovog Zakona,
- g) često krši obavezu pravodobnog i korektnog izvještavanja, utvrđenu ovim Zakonom, odnosno na osnovu njega donesenih propisa,
- h) sklapa prividne poslove u namjeri netačnog iskazivanja finansijskog stanja društva za osiguranje,
- i) obavlja druge poslove koji mogu ugroziti njegovu likvidnost, odnosno solventnost.

(3) Agencija za nadzor rješenjem će naložiti nadzornom odboru društva za osiguranje da razriješi dužnosti člana uprave:

- a) ako društvo za osiguranje ne postupa u skladu sa rješenjem o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti, odnosno
- b) ako uprava društva za osiguranje ne provede dodatne mjere iz stava (1) ovog člana koje je odredila, odnosno
- c) ako društvo za osiguranje učestalo krši obavezu pravodobnog i tačnog izvještavanja odnosno obavještavanja Agencije za nadzor ili ometa Agenciju za nadzor u obavljanju nadzora.

Član 161.

Odluka o posebnoj upravi

- (1) Agencija za nadzor donijet će rješenje o posebnoj upravi u sljedećim slučajevima;
 - a) ako su društvu za osiguranje nametnute dodatne mjere nadzora iz člana 160. st. (1) i (3) ovog Zakona, a društvo za osiguranje nije, u rokovima određenim za provedbu dodatnih mjera, provelo dodatne mjere;
 - b) ako društvo za osiguranje, unatač provedenim dodatnim mjerama, ne dostigne granicu solventnosti iz člana 70., odnosno člana 71. ovog Zakona;
 - c) ako bi dalje poslovanje društva za osiguranje moglo ugroziti njegovu likvidnost ili solventnost, odnosno sigurnost osiguranika i drugih korisnika prava iz ugovora o osiguranju.
- (2) Odluka o uvođenju posebne uprave donosi se u obliku rješenja. U tom se rješenju određuje vrijeme trajanja posebne uprave koje ne može biti duže od jedne godine sa mogućnošću produženja najviše do šest mjeseci, imenuje jednog ili više posebnih upravitelja, određuje im vrstu i obim poslova i daje obavezujuća uputstva za vođenje poslovanja društva.
- (3) Na dan imenovanja posebne uprave potrebno je sačiniti bilans stanja.

Član 162.

Upis u sudski registar

- (1) Rješenje o imenovanju posebne uprave koje je donijela Agencija za nadzor upisuje se u sudski registar.
- (2) Prijedlog za upis podataka iz stava (1) ovog člana posebna uprava mora uložiti u roku od tri dana nakon primanja odluke. Prijedlogu mora biti priloženo rješenje Agencije za nadzor o imenovanju posebne uprave.

Član 163.

Pravne posljedice posebne uprave

- (1) Za vrijeme trajanja posebne uprave obavljanje nadležnosti nadzornog odbora preuzima Agencija za nadzor.
- (2) Izuzetno od odredaba stava (1) ovog člana, Agencija za nadzor ima pravo davati posebnom upravitelju obavezujuća uputstva za reorganizaciju i vođenje poslova društva za osiguranje. Agencija za nadzor će opozvati imenovanje posebnog upravitelja ako ne postupa u skladu sa navedenim uputstvima.

- (3) Posebni upravitelj preuzima obaveze člana uprave društva za osiguranje osim ako Agencija za nadzor uputstvima iz stava (2) ovog člana ne odredi drugačije.
- (4) Danom donošenja rješenja o imenovanju posebne uprave prestaju sve nadležnosti i ovlaštenja članova uprave i nadzornog odbora društva za osiguranje kao i nadležnosti skupštine, osim nadležnosti iz člana 166. i člana 167. stava (4) ovog Zakona.
- (5) Rješenjem o imenovanju posebne uprave istovremeno se oduzima odobrenje za obavljanje funkcije člana uprave licima koja su obavljala funkciju člana uprave društva za osiguranje do imenovanja posebne uprave.

Član 164.

Ovlaštenja za vrijeme trajanja posebne uprave

- (1) Lica koja su obavljala funkciju člana uprave društva za osiguranje do imenovanja posebne uprave dužna su posebnoj upravi neodgodivo omogućiti pristup cjelokupnoj poslovnoj i drugoj dokumentaciji društva za osiguranje te pripremiti izvještaje o primopredaji poslova.
- (2) Lica iz stava (1) ovog člana dužna su na zahtjev posebne uprave, odnosno pojedinog posebnog upravitelja dati sva objašnjenja, odnosno dodatne izvještaje o poslovanju društva za osiguranje.
- (3) Posebni upravitelj ima pravo udaljiti osobu koja ga ometa u radu, a s obzirom na okolnosti slučaja može zatražiti i pomoć nadležnog tijela unutrašnjih poslova.

Član 165.

Izvještaj posebne uprave

- (1) Posebna uprava dužna je najmanje svaka tri mjeseca sastaviti i predati Agenciji za nadzor izvješte o finansijskom stanju i uslovima poslovanja društva za osiguranje pod posebnom upravom.
- (2) Posebna uprava dužna je, u roku od devet mjeseci nakon imenovanja posebne uprave, predati Agenciji za nadzor izvješte o finansijskom stanju i uslovima poslovanja društva za osiguranje pod posebnom upravom, zajedno s ocjenom stabilnosti društva za osiguranje i mogućnosti za dalje poslovanje društva za osiguranje, koje obuhvata:
 - a) ocjenu i posljedice preuzimanja gubitaka društva za osiguranje od strane dioničara društva za osiguranje,
 - b) mogućnosti alokacije i disperzije ostalih gubitaka društva za osiguranje,
 - c) nepredviđene rashode koji mogu uticati na obaveze društva za osiguranje,
 - d) ocjenu mogućih mjera za otklanjanje finansijskih poteškoća društva za osiguranje uključujući prijenos ugovora o osiguranju s procjenom troškova provedbe tih mjera,
 - e) procjenu uslova za početak prisilne likvidacije, odnosno stečaja društva za osiguranje,
 - f) procjenu nastava rada društva za osiguranje.

Član 166.

Povećanje dioničkog kapitala radi osiguranja finansijske stabilnosti društva za osiguranje

- (1) Ako Agencija za nadzor na osnovu izvještaja posebne uprave iz člana 165. ovog Zakona procijeni da je radi osiguranja minimalnog jemstvenog kapitala društva za osiguranje odnosno radi otklanjanja uzroka nelikvidnosti ili nesolventnosti društva za osiguranje nužno povećati dionički kapital društva za osiguranje novim novčanim ulozima, naložit će posebnoj upravi da sazove skupštinu društva za osiguranje i predloži joj prihvatanje odluke o takvom povećanju dioničkog kapitala.
- (2) Posebna uprava dužna je objaviti saziv skupštine radi odlučivanja o povećanju dioničkog kapitala iz stava (1) ovog člana najkasnije u roku osam dana nakon primanja naloga Agencije za nadzor iz stava (1) ovog člana.
- (3) U pozivu na skupštinu dioničari moraju biti upozoreni na pravne posljedice iz člana 182. stava (1) tačke b) ovog Zakona.

Član 167.

Ocjena rezultata posebne uprave

- (1) Agencija za nadzor dužna je najmanje jednom u tri mjeseca ocijeniti rezultate posebne uprave.
- (2) Agencija za nadzor dužna je prihvatiti konačnu ocjenu rezultata posebne uprave najmanje tri mjeseca nakon primanja izvještaja iz člana 165. stava (2) ovog zakona.
- (3) Ako Agencija za nadzor procijeni da se za vrijeme trajanja posebne uprave finansijsko stanje društva za osiguranje poboljšalo do mjere da je društvo za osiguranje dostiglo granicu solventnosti iz člana 70., odnosno člana 71. ovog Zakona, odnosno da je u stanju redovno izvršavati dospelje obaveze, Agencija za nadzor rješenjem će naložiti posebnoj upravi da u roku od osam dana od dostave rješenja sazove skupštinu društva za osiguranje koja se mora održati najkasnije u roku od dva mjeseca od dostave tog rješenja.
- (4) U slučaju iz stava (3) ovog člana skupština izabire nadzorni odbor čime prestaju ovlaštenja Agencije za nadzor iz člana 163. stava (1) ovog zakona. Nadzorni odbor će nakon dobijanja odobrenja iz člana 40. stava (1) ovog zakona imenovati upravu društva za osiguranje. Danom imenovanja uprave društva za osiguranje prestaju ovlaštenja posebne uprave.
- (5) Ako Agencija za nadzor procijeni da se za vrijeme trajanja posebne uprave finansijsko stanje društva za osiguranje nije poboljšalo do mjere da društvo za osiguranje dostigne granicu solventnosti iz člana 70., odnosno člana 71. ovog Zakona, odnosno da bi bilo u stanju izvršavati dospelje obaveze, može donijeti odluku o produženju rada posebne uprave na rok od najviše šest mjeseci ako ne postoje uslovi za podnošenje prijedloga za otvaranje stečaja nad društvom za osiguranje i ako Agencija za nadzor procijeni da će društvo za osiguranje u sljedećih šest mjeseci dostići granicu solventnosti iz člana 70., odnosno člana 71. ovog Zakona. Ako ne donese navedenu odluku, Agencija za nadzor donijet će odluku o oduzimanju odobrenja za obavljanje poslova osiguranja, a u slučaju postojanja stečajnog razloga, prijedlog za pokretanje stečaja.

GLAVA IX. NADZOR NAD GRUPOM OSIGURAVATELJA

Član 168.

Dodatni nadzor

- (1) Nad društvima za osiguranje iz grupe osiguravatelja Agencija za nadzor obavlja i dodatni nadzor u obimu određenom u ovoj glavi zakona.
- (2) Agencija za nadzor obavlja dodatni nadzor nad poslovanjem društava i subjekata povezanih sa društvom za osiguranje odnosno društvom za reosiguranje, društava koja imaju udjele u društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje i društava koja su povezana sa društvom koje ima udjele u društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje u Federaciji, državi članici ili stranoj zemlji, a čije je sjedište u Federaciji.
- (3) Za provođenje dodatnog nadzora društava za osiguranje, odnosno društava za reosiguranje koja su u vlasništvu istoga finansijskog koncerna, koncerna osiguravatelja, osiguravajućeg holdinga, mješovitog osiguravajućeg holdinga, mješovitog finansijskog holdinga, društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje iz države koja nije članica, a obavljaju poslove osiguranja odnosno poslove reosiguranja u dvije ili više država članica, nadležna su nadzorna tijela država članica, koja se mogu dogovoriti da će jedno od nadležnih nadzornih tijela, odnosno koordinator dodatnog nadzora provesti dodatni nadzor i dostaviti rezultate nadzora ostalim nadležnim nadzornim tijelima.
- (4) Nadležno nadzorno tijelo države članice može obaviti dodatni nadzor društava i subjekata povezanih sa društvom za osiguranje odnosno društvom za reosiguranje, društava koja imaju udjele u društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje i društava koja su povezana sa društvom koje ima udjele u društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje u Federaciji, a čije je sjedište u državi članici.
- (5) Agencija za nadzor može provoditi dodatni nadzor nad društvom za osiguranje iz strane zemlje, društvom za reosiguranje iz strane zemlje, koncernom osiguravatelja iz strane zemlje, osiguravajućim holdingom iz strane zemlje te mješovitim osiguravajućim holdingom iz strane zemlje.

Član 169.

Grupa osiguravatelja

- (1) Grupa osiguravatelja, u skladu sa ovim zakonom, postoji onda ako je društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje ili koncern osiguravatelja odnosno finansijski koncern ili osiguravajući holding odnosno mješoviti osiguravajući holding odnosno mješoviti finansijski holding sa sjedištem u Federaciji vladajuće društvo nad jednim ili više društava za osiguranje odnosno društava za reosiguranje sa sjedištem u Federaciji, državi članici, odnosno stranoj državi.
- (2) Društvo za osiguranje, odnosno društvo za reosiguranje ili koncern osiguravatelja odnosno finansijski koncern ili osiguravajući holding, odnosno mješoviti osiguravajući holding, odnosno mješoviti finansijski holding smatra se vladajućim društvom nad društvom za osiguranje, odnosno društvom za reosiguranje u smislu stava (1) ovog člana ako:
 - a) ima učestvovanje u skladu sa odredbama člana 30. stav (1) ovog zakona, ili
 - b) ako ima većinu glasova u drugom društvu, ili

- c) ako ima pravo imenovati odnosno opozvati većinu članova uprave ili nadzornog odbora drugog društva, ili
- d) ako ima pravo izvršavati vladajući utjecaj nad drugim društvom na osnovu poduzetničkog ugovora odnosno na drugom pravnom osnovu, ili
- e) ako je većina članova uprave ili nadzornog odbora tog društva, koji su tu funkciju obavljali u prošloj poslovnoj godini i još uvijek je obavljaju za potrebe izrade konsolidovanih izvještaja, bila imenovana isključivo radi izvršavanja prava glasa vladajućeg društva, ili
- f) ako je dioničar, odnosno ortak u drugom društvu i ako na osnovu dogovora s drugim dioničarima, odnosno ortacima tog društva nadzire većinu prava glasa u tom društvu.

(3) Grupa osiguravatelja postoji i onda ako je koncern osiguravatelja ili finansijski koncern ili osiguravajući holding, odnosno mješoviti osiguravajući holding, odnosno mješoviti finansijski holding čije je sjedište u državi članici vladajuće društvo najmanje jednom društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje sa sjedištem u Federaciji na jedan od načina iz stava (2) ovog člana.

(4) Vladajućim društvom za osiguranje, odnosno društvom za reosiguranje u grupi osiguravatelja se izuzetno od stava (2) ovog člana ne smatra društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje sa sjedištem u Federaciji koje je istovremeno podređeno drugom društvu za osiguranje, odnosno društvu za reosiguranje sa sjedištem u Federaciji.

Član 170.

Pojmovi vezani uz grupu osiguravatelja

(1) Finansijski koncern je pravno lice:

- a) koja nije društvo za osiguranje, odnosno društvo za reosiguranje,
- b) o kojoj zavisi najmanje jedno društvo za osiguranje, odnosno društvo za reosiguranje,
- c) čija je glavna djelatnost stjecanje ili vlasništvo kvalifikovanih udjela, odnosno pružanje ostalih finansijskih usluga.

(2) Koncern osiguravatelja je pravno lice:

- a) koja nije društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje,
- b) o kojoj zavise isključivo odnosno pretežno društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje pri čemu za procjenu pretežno zavisnih društava nije odlučujući njihov broj nego visina kapitala, knjigovodstvena vrijednost udjela i druga privredna mjerila.

(3) Vezano društvo za reosiguranje je društvo za reosiguranje koje je u vlasništvu finansijske institucije koja nije društvo za osiguranje, odnosno društvo za reosiguranje, ili grupe osiguravatelja, ili nefinansijskog pravnog lica. Svrha vezanog društva za reosiguranje je pružanje reosiguravajućeg pokrića za rizike jednog ili više pravnih lica u čijem je vlasništvu, ili članova grupe čiji je ono član.

(4) Osiguravajući holding je pravno lice koje je matično društvo čija je glavna poslovna djelatnost stjecanje ili vlasništvo udjela u društvima kćerima, gdje su ta društva kćeri isključivo ili pretežno društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje, ili je

barem jedno od takvih društava kćeri društvo za osiguranje, odnosno društvo za reosiguranje i nije mješoviti finansijski holding.

(5) Mješoviti osiguravajući holding je pravno lice koje je matično društvo, koje nije društvo za osiguranje, odnosno društvo za reosiguranje, osiguravajući holding ili mješoviti finansijski holding, a koje među svojim društvima kćerima ima barem jedno društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje.

(6) Mješoviti finansijski holding je pravno lice koje je matično društvo koje nije regulisani subjekt i koje zajedno sa svojim društvima kćerima, od kojih je najmanje jedno regulisani subjekt sa sjedištem u Federaciji i s drugim subjektima tvori finansijski konglomerat.

(7) Mješoviti finansijski holding je i pravno lice koje je matično društvo koje nije regulisani subjekt i koje zajedno sa svojim društvima kćerima, od kojih je najmanje jedno regulisani subjekt sa sjedištem u Evropskoj uniji i Evropskom privrednom pojasu, i s drugim subjektima tvori finansijski konglomerat.

Član 171.

Obaveze društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje u grupi osiguravatelja

(1) Društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje u grupi osiguravatelja moraju vladajućem društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje, koncernu osiguravatelja, odnosno finansijskom koncernu, osiguravajućem holdingu odnosno mješovitom osiguravajućem holdingu, odnosno mješovitom finansijskom holdingu dostaviti sve podatke i informacije koje su mu potrebne radi ispunjavanja obaveza prema Agenciji za nadzor, odnosno drugom nadležnom nadzornom tijelu u vezi s nadzorom nad grupom osiguravatelja.

(2) Vladajuće društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje u grupi osiguravatelja odgovorno je za ispunjavanje obaveza grupe osiguravatelja kao cjeline.

(3) Agencija za nadzor će pri obavljanju dodatnog nadzora imati pristup svim informacijama bitnim za obavljanje nadzora društva za osiguranje ili društva za reosiguranje. Agencija za nadzor, informacije potrebne za obavljanje nadzora, može tražiti od povezanih društava za osiguranje, odnosno društava za reosiguranje, društava koja imaju udjele u društvu za osiguranje, odnosno društvu za reosiguranje i povezanih društava koja imaju udjele u društvu za osiguranje, odnosno društvu za reosiguranje, u slučaju da je Agencija za nadzor te informacije zahtijevalo od vladajućeg društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje, a ono ih nije dostavilo.

(4) Društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje u grupi osiguravatelja dužna su osigurati odgovarajuće postupke provjere tačnosti podataka i informacija iz stava (1) ovog člana.

Član 172.

Izveštavanje o poslovima u grupi osiguravatelja

(1) Radi osiguravanja nadzora u vezi toga da li se poslovi u grupi osiguravatelja odvijaju pod normalnim tržišnim uslovima društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje u grupi osiguravatelja dužno je izveštavati Agenciju za nadzor o sklopljenim značajnijim poslovima u grupi, odnosno poslovima između društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje i sljedećih lica:

- a) povezanih društava s društvom za osiguranje odnosno društvom za reosiguranje,
- b) društava koja imaju udjele u društvima za osiguranje odnosno društvima za reosiguranje,
- c) povezanih društava s društvima koja imaju udjele u društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje,
- d) fizičkih lica koja imaju udjele u:
 - 1) društvima za osiguranje odnosno društvima za reosiguranje, odnosno u bilo kojem njihovom povezanom društvu,
 - 2) društvima koja imaju udjele u društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje,
 - 3) povezanim društvima s društvima koja imaju udjele u društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje.

(2) Značajnijim se poslovima iz stava (1) ovog člana smatraju posebno:

- a) zajmovi,
- b) garancije i drugi poslovi zbog kojih nastaju vanbilansne obaveze,
- c) stavke koje se koriste pri izračunu granice solventnosti,
- d) ulaganja,
- e) poslovi reosiguranja i retrocesije,
- f) sporazumi o dijeljenju troškova.

(3) Agencija za nadzor može radi provjere tačnosti podataka o poslovima u grupi osiguravatelja obaviti i pregled poslovanja lica iz stava (1) ovog člana.

(4) Ako postoje pravne zapreke za razmjenu traženih informacija u sprovođenju dodatnog nadzora grupe osiguravatelja, Agencija za nadzor neće uzeti u obzir pravna lica iz člana 168. ovog zakona sa sjedištem u stranoj zemlji.

(5) Agencija za nadzor može samostalno ili putem posrednika imenovanog za tu svrhu, provoditi direktni nadzor podataka navedenih u članu 171. stav (3) ovog zakona kod društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje koje je subjekt dodatnog nadzora, filijale tog društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, matičnog društva tog društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje te filijale matičnog društva tog društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje.

(6) U posebnim slučajevima Agencija za nadzor zatražiće od nadležnog nadzornog tijela druge države članice provjeru važnih podataka vezanih uz društvo koje je subjekt dodatnog nadzora iz stava (5) ovog člana čije je sjedište u državni članici. Nadzorno tijelo može učestvovati u provjeri.

Član 173.

Uprava koncerna osiguratelja odnosno osigurateljnog holdinga

(1) Lica koja upravljaju poslovanjem koncerna osiguratelja odnosno osiguravajućeg holdinga moraju imati dovoljno dobar ugled i dostatno iskustvo za obavljanje svojih dužnosti.

(2) Agencija za nadzor će propisati uvjete vezano za stručne kvalifikacije, znanje i iskustvo, dobar ugled i integritet koje moraju ispunjavati lica navedena u stavu (1) ovoga člana.

Član 174.

Adekvatnost kapitala u grupi osiguravatelja

(1) Finansijski koncern, koncern osiguravatelja, osiguravajući holding, mješoviti osiguravajući holding, mješoviti finansijski holding, odnosno vladajuće društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje u grupi osiguravatelja dužno je izračunavati adekvatnost kapitala u grupi osiguravatelja te sastavljati finansijske izvještaje o adekvatnosti kapitala u grupi osiguravatelja.

(2) Zavisno društvo za osiguranje, odnosno društvo za reosiguranje dužno je finansijskom koncernu, koncernu osiguravatelja, osiguravajućem holdingu, mješovitom osiguravajućem holdingu, mješovitom finansijskom holdingu odnosno vladajućem društvu za osiguranje, odnosno društvu za reosiguranje u grupi osiguravatelja dostavljati sve podatke potrebne za izračun adekvatnost kapitala u grupi osiguravatelja.

(3) Finansijski koncern, koncern osiguravatelja, osiguravajući holding, mješoviti osiguravajući holding, mješoviti finansijski holding, odnosno vladajuće društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje u grupi osiguravatelja dužno je Agenciju za nadzor izvještavati o adekvatnosti kapitala u grupi osiguravatelja.

(4) Odredbe glave VI. ovog Zakona o reviziji finansijskih izvještaja društva za osiguranje, odnosno društava za reosiguranje na odgovarajući način se primjenjuju i na reviziju finansijskih izvještaja o adekvatnosti kapitala u grupi osiguravatelja finansijskog koncerna, koncerna osiguravatelja, osiguravajućeg holdinga, mješovitog osiguravajućeg holdinga, mješovitog finansijskog holdinga, odnosno vladajućeg društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje u grupi osiguravatelja.

Član 175.

Izveštavanje Agencije za nadzor i dostavljanje podataka

(1) Društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje dužno je Agenciju za nadzor redovno izvještavati o svim činjenicama i okolnostima značajnim za procjenu radi li se o grupi osiguravatelja u skladu sa ovim zakonom.

(2) Društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje u grupi osiguravatelja dužno je u posebnom aneksu uz godišnji izvještaj dostaviti podatke o zavisnim odnosno vladajućim društvima u grupi osiguravatelja.

Član 176.

Propis o nadzoru nad grupom osiguravatelja

Agencija za nadzor propisuje:

a) detaljniji sadržaj izvještaja iz člana 172. stava (1) ovog zakona te rokove i način izvještavanja,

b) način izračuna adekvatnosti kapitala u grupi osiguravatelja iz člana 174. stava (1) ovog zakona, te detaljniji sadržaj izvještaja iz člana 174. stava (3) ovog zakona te člana 175. stava (1) ovog zakona te rokove i način izvještavanja.

GLAVA X. PRESTANAK DRUŠTAVA ZA OSIGURANJE I DRUŠTAVA ZA REOSIGURANJE

Odjeljak A. Redovna likvidacija društva za osiguranje

Član 177.

Odluka skupštine o pokretanju likvidacionog postupka

- (1) Skupština može biti sazvana i na njoj donesena odluka o prestanku društva ili odluka o promjeni djelatnosti na način da društvo više ne obavlja poslove osiguranja, samo uz prethodnu saglasnost Agencije za nadzor.
- (2) Uprava i nadzorni odbor društva za osiguranje dužni su prije sazivanja skupštine zatražiti saglasnost Agencije za nadzor.
- (3) Agencija za nadzor dužno je odlučiti o zahtjevu iz stava (1) ovog člana, u roku od 30 dana od dana primanja zahtjeva.
- (4) Ako Agencija za nadzor u roku iz stava (3) odbije dati saglasnost, na skupštini se ne može donijeti odluka o prestanku društva ili promjeni djelatnosti na način da društvo više ne obavlja poslove osiguranja.
- (5) Ako Agencija za nadzor ne odluči o zahtjevu u roku iz stava (3) ovog člana, smatrat će se da je saglasnost data.
- (6) Ako skupština donese odluku protivno stavu (1) i stavu (5) ovog člana zakona, ta odluka neće proizvoditi pravne učinke i neće se upisati u sudski registar.

Član 178.

Likvidator društva za osiguranje

- (1) Likvidatorom društva za osiguranje može biti imenovana samo fizičko lice koje ispunjava uslove za imenovanje za člana uprave društva za osiguranje iz člana 39. ovog zakona.
- (2) Društvo za osiguranje mora imati najmanje dva likvidatora koji ga zajedno zastupaju.

Član 179.

Ograničenje odobrenja za obavljanje poslova osiguranja

- (1) Uprava, odnosno likvidatori društva za osiguranje dužni su Agenciju za nadzor obavijestiti o odluci iz člana 177. stava (1) ovog zakona, sljedećega dana nakon donošenja odluke.
- (2) Agencija za nadzor na osnovu obavještenja iz stava (1) ovog člana donosi odluku kojom:
 - a) ograničava važenje odobrenja za obavljanje poslova osiguranja na poslove koji su potrebni radi provedbe likvidacije društva za osiguranje,
 - b) određuje u kojem se obimu na društvo za osiguranje u likvidaciji primjenjuju pravila o ograničavanju rizika.
- (3) Nakon započete likvidacije društvo za osiguranje može obavljati još samo poslove osiguranja određene odlukom iz stava (2) ovog člana i poslove koji su potrebni za prijenos ugovora osiguranja na drugo društvo za osiguranje.

Član 180.

Obaveze likvidatora društva za osiguranje

Ako likvidatori utvrde postojanje stečajnog razloga, dužni su bez odlaganja podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka i o tome odmah obavijestiti Agenciju za nadzor.

Član 181.

Ponovno stjecanje odobrenja za obavljanje poslova osiguranja

- (1) Ako skupština društva za osiguranje odredi da društvo za osiguranje nastavi s djelovanjem, društvo za osiguranje može ponovo početi obavljati poslove osiguranja samo ako ponovo stekne odobrenje Agencije za nadzor za obavljanje poslova osiguranja.
- (2) Zahtjevu za upis odluke iz stava (1) ovog člana u sudski registar treba priložiti novo odobrenje Agencije za nadzor za obavljanje poslova osiguranja.

Odjeljak B. Prisilna likvidacija društva za osiguranje

Član 182.

Pokretanje postupka prisilne likvidacije

- (1) Agencija za nadzor donijet će rješenje o oduzimanju odobrenja za obavljanje poslova osiguranja društvu za osiguranje u sljedećim slučajevima:
 - a) ako na osnovu izvještaja posebne uprave iz člana 165. stava (2) ovog zakona procijeni da se za vrijeme trajanja posebne uprave finansijsko stanje nije poboljšalo do mjere da društvo za osiguranje dostiže granicu solventnosti iz člana 70., odnosno člana 71. ovog zakona te da ne postoje uslovi za podnošenje prijedloga za otvaranje stečajnog postupka,
 - b) ako skupština dioničara sazvana prema članu 166. ovog Zakona odbije donijeti odluku o povećanju dioničkoga kapitala društva za osiguranje, ili je donese, ali prva prodaja dionica ne uspije.
 - c) ako je društvu za osiguranje odobrenje za obavljanje poslova osiguranja prestalo da važi, a u roku od tri mjeseca od prijema rješenja iz člana 24. stava (2) ovog Zakona nije započet postupak za preoblikovanje ili prestanak društva ili ponovni postupak za dobijanje odobrenja za obavljanje poslova osiguranja;
 - d) ako procijeni da bi provođenje redovne likvidacije moglo izazvati štetu za osiguranika i korisnike društva za osiguranje.
- (2) Agencija za nadzor donosi odluku o pokretanju prisilne likvidacije u obliku rješenja najkasnije u roku od 30 dana od dana utvrđivanja razloga za pokretanje posebne likvidacije u slučajevima iz stava (1) ovog člana.

Član 183.

Pravno sredstvo protiv odluke o prisilnoj likvidaciji

Protiv odluke Agencije za nadzor o pokretanju prisilne likvidacije nad društvom za osiguranje dosadašnja uprava i nadzorni odbor društva za osiguranje ovlašteni su podnijeti tužbu nadležnom sudu. Podnošenje tužbe ne zadržava izvršenje odluke.

Član 184.

Objava odluke o prisilnoj likvidaciji

- (1) Agencija za nadzor će odluku o prisilnoj likvidaciji društva za osiguranje dostaviti Zaštitnom fondu FBiH ukoliko je društvo za osiguranje obavljalo poslove osiguranja od odgovornosti za motorna vozila (obavezno osiguranje od odgovornosti), i to istoga dana kada je odluka i donesena.
- (2) Odluku o pokretanju postupka prisilne likvidacije Agencija za nadzor objavit će u „Službenim novinama Federacije BiH” i najmanje dva dnevna lista koji izlaze u Federaciji i RS.

Član 185.

Likvidatori u postupku prisilne likvidacije

- (1) Rješenjem o pokretanju prisilne likvidacije društva za osiguranje Agencija za nadzor će imenovati jednog ili više likvidatora koji ga zajedno zastupaju, te odrediti vrstu i obim poslova koje obavlja pojedini likvidator.
- (2) Likvidatorom društva za osiguranje može biti imenovano samo fizičko lice koje ispunjava uslove za imenovanje za člana uprave društva za osiguranje iz člana 39. ovog zakona i da ima položen ispit za stečajne i likvidacione upravnike.

Član 186.

Pravne posljedice prisilne likvidacije

- (1) Danom donošenja Rješenja o pokretanju prisilne likvidacije prestaju sve nadležnosti i ovlaštenja članova uprave i članova nadzornog odbora društva za osiguranje te ovlaštenja skupštine, izuzev ovlaštenja podnošenja tužbe nadležnom sudu protiv rješenja Agencije za nadzor iz člana 182. ovog zakona.
- (2) U postupku prisilne likvidacije nadležnosti nadzornog odbora društva za osiguranje i nadležnosti skupštine, osim nadležnosti navedene u stavu (1) ovog člana preuzima Agencija za nadzor.

Član 187.

Zabrana sklapanja novih poslova

Za vrijeme postupka prisilne likvidacije društvo za osiguranje ne smije sklapati nove poslove, osim onih koji su nužni radi unovčenja likvidacijske mase i onih koji su potrebni za prijenos ugovora osiguranja na drugo društvo za osiguranje.

Član 188.

Utvrđivanje imovine i obaveza

- (1) Prisilni likvidator je dužan odmah poduzeti sve mjere i radnje za utvrđivanje obima imovine društva za osiguranje kao i obaveza društva za osiguranje nad kojim je pokrenuta prisilna likvidacija.
- (2) U svrhu utvrđivanja obaveza društva za osiguranje koje se nalazi u postupku prisilne likvidacije će putem pismenih obavještenja u „Službenim novinama Federacije BiH” i najmanje dva dnevna lista koja izlaze u Federaciji i RS pozvati sve vjerovnike društva za osiguranje da prijave svoja potraživanja.
- (3) Agencija za nadzor propisuje oblik i sadržaj obavještenja iz stava (2) ovog člana.

Član 189.

Zaštita osiguranika

- (1) Likvidacioni sudija donijet će odluku o utvrđivanju potraživanja koja će biti kategorizirana na sljedeći način:
 - a) potraživanja povjerilaca po osnovu ugovora o osiguranju života;
 - b) potraživanja povjerilaca po polisama neživotnog osiguranja koji su prijavili ostvarenje osiguranog slučaja i čije su prijave uredno upisane u knjige društva;
 - c) potraživanja bilo kojih drugih lica koja su prijavila svoje zahtjeve.
- (2) Korisnici naknade osiguranja, kao i njihovi nasljednici, imaju privilegirane tražbine prema ulaganjima društva koje će imati prednost nad svim ostalim općim ili posebno privilegiranim tražbinama, s izuzetkom troškova postupka posebne likvidacije.
- (3) Kada društvo dođe u fazu prisilne likvidacije, korisnik naknade osiguranja ima privilegirane tražbine iz svih njenih sredstava, bilo da pripadaju ulaganjima društva ili ne. Ta privilegija davat će prednost nad svim ostalim povjeriocima, osim za tražbine troškova iz stava (2) ovog člana.
- (4) Privilegija, u smislu ovog člana, sastoji se u izmirenju tražbina osiguranika i njihovih nasljednika, uključujući i treće strane koje od osiguravatelja imaju direktne tražbine na osnovu ugovora o osiguranju. Ostali povjerioci mogu biti izmireni iz ulaganja sredstava društva samo ako su tražbine osiguranika u cijelosti izmirene.
- (5) Korisnici naknada po neživotnom osiguranju prvo se izmiruju od ulaganja sredstava neživotnog osiguranja, a naročito od kategorije ulaganja sredstava osiguranja na koje se odnose njihove tražbine, u skladu sa čl. 89. i 90. ovog zakona.
- (6) Istovjetno, korisnici naknada po životnom osiguranju prvo se izmiruju od ulaganja sredstava životnog osiguranja, a naročito od kategorije ulaganja na koje se odnose njihove tražbine, u skladu sa čl. 89., 94. i 95. ovog zakona.
- (7) Zapljena imovine pokrivena ulaganjem društva koje se nalazi u vlasništvu društva ili treće strane je dopuštena samo u korist korisnika navedenih u ovome članu. Agenciji za nadzor društvo dostavlja primjerak sudske odluke o zapljeni, u suprotnom će se zapljena proglasiti ništavnom.

Član 190.

Prijedlog nadležnom sudu

- (1) Najkasnije sedam dana od dana donošenja rješenja o pokretanju postupka Agencija za nadzor će podnijeti prijedlog za otvaranje likvidacijskog postupka nadležnom sudu.
- (2) U pismenom obrazloženom prijedlogu Agencija za nadzor predložit će nadležnom sudu da za sudskog likvidatora imenuje jednog od postavljenih prisilnih likvidatora kako bi se na takav način ispoštovalo princip hitnosti postupka, a sve u svrhu zaštite interesa povjerilaca.
- (3) Ukoliko na osnovu podataka dobijenih tokom prisilne likvidacije bude opravdano očekivati da se neće moći ispuniti svrha likvidacionog postupka na prijedlog prisilnih likvidatora Agencija za nadzor može odmah zatražiti od nadležnog suda otvaranje stečajnog postupka nad društvom za osiguranje.

Član 191.

Okončanje prisilnog likvidacionog postupka

- (1) Nakon pravosnažnosti odluke o provedbi likvidacijskog postupka nadležnog suda smatrati će se postupak prisilne likvidacije završenim.
- (2) Postupak prisilne likvidacije društava za osiguranje smatrat će se okončanim ako u vremenu njegovog trajanja dođe do zakonom odobrenog prijenosa portfelja na drugo društvo za osiguranje u skladu sa odredbama ovog zakona.
- (1) Nakon okončanja postupka prisilne likvidacije Agencija za nadzor razriješit će dužnosti prisilne likvidatore.

Član 192.

Prisilna likvidacija filijale stranog društva za osiguranje

- (1) Agencija za nadzor dužna je prije donošenja rješenja o pokretanju prisilne likvidacije i rješenja o povlačenju odobrenja filijali stranog društva za osiguranje obavijestiti sva nadležna tijela država članica, u kojima društvo za osiguranje nad čijom filijalom počinje postupak likvidacije, ima filijale.
- (2) Obavještenje iz stava (1) ovog člana mora sadržavati informacije o pravnim posljedicama i stvarnim učincima takvog postupka.
- (3) Izuzetno od odredaba stava (1) ovog člana, ako zbog zaštite osiguranika nije početak postupka prisilne likvidacije moguće odgađati, Agencija za nadzor obavijestit će nadležno nadzorno tijelo odmah nakon donošenja rješenja.
- (4) Agencija za nadzor dužna je u postupku prisilne likvidacije iz stava (1) ovog člana, uzajamno surađivati s nadležnim nadzornim tijelima drugih država članica.
- (5) Likvidatori su dužni u postupku prisilne likvidacije iz stava (1) ovog člana međusobno surađivati, a dužni su jedan drugome dati sva pravno dopuštena obavještenja koje mogu biti od značenja za sprovođenje likvidacijskog postupka.

Član 193.

Postupak prisilne likvidacije

Ako ovim pododjeljkom nije drukčije određeno, na postupak prisilne likvidacije na odgovarajući način se primjenjuju odredbe Zakona o likvidacijskom postupku i Zakona o privrednim društvima.

Član 194.

Nastupanje stečajnog razloga

Ako likvidatori utvrde postojanje stečajnog razloga, dužni su bez odlaganja podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka i o tome odmah obavijestiti Agenciju za nadzor.

Odjeljak C. Prijedlog za pokretanje stečajnog postupka

Član 195.

Prijedlog i stečajni razlozi

- (1) Prijedlog za otvaranje stečaja, kao mjeru nadzora, podnosi Agencija na nadzor u sljedećim slučajevima:

- a) ako na osnovu izvještaja iz člana 165. stava (2) ovog zakona procijeni da se za vrijeme trajanja posebne uprave finansijsko stanje nije poboljšalo te da društvo za osiguranje nije u stanju ispunjavati tekuće dospjele obaveze,
- b) ako prilikom obavljanja nadzora nad društvom za osiguranje utvrdi postojanje kojeg od zakonom propisanih stečajnih razloga.
- (2) Kada prijedlog za otvaranje stečajnog postupka podnosi Agencija za nadzor, u prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka navest će se činjenice i okolnosti iz kojih proizlazi postojanje kojeg od stečajnih razloga iz stava (1) ovog člana.
- (3) U prijedlogu za otvaranje stečajnog postupka Agencija za nadzor može predložiti postavljanje privremenoga stečajnog upravitelja kao i druge mjere osiguranja koje smatra potrebnim kako bi se spriječilo da do donošenja odluke o otvaranju stečajnog postupka ne nastupe takve promjene imovinskog položaja društva za osiguranje koje bi za osiguranike, korisnike osiguranja i oštećena lica mogle biti nepovoljne.
- (4) Ako je prijedlog za otvaranje stečajnog postupka podnio drugi ovlašteni predlagač a ne Agencija za nadzor, stečajni sudija će prijedlog dostaviti i Agenciji za nadzor.

Član 196.

Imenovanje stečajnog upravitelja

Stečajni sudija će prije imenovanja stečajnog upravitelja društvu za osiguranje saslušati predstavnika Agencije za nadzor na okolnost lica koje će biti imenovano za stečajnog upravitelja.

Član 197.

Potraživanja iz ugovora o obaveznim osiguranjima

Potraživanja koja imaju vjerovnici prema društvu za osiguranje nad kojim je otvoren stečajni postupak, a na osnovu ugovora o obaveznim osiguranjima neće se rješavati u stečajnom postupku već ti vjerovnici potražuju od Zaštitnog fonda FBiH u svrhu osiguravanja potpune naknade prema ovim vjerovnicima.

Član 198.

Isplatni redovi stečajnih povjerioca

- (1) Stečajni povjerioci se prema vrsti njihovih potraživanja svrstavaju u isplatne redove. Ovim članom utvrđuju se stečajni povjerioci viših isplatnih redova i to:
- 1) potraživanja povjerilaca po osnovu ugovora o osiguranju života;
 - 2) potraživanja povjerioca po osnovu ostalih vrsta osiguranja osim potraživanja iz osnove obaveznog osiguranja koja se namiruju na način iz člana 197. stav (1) ovog Zakona;
 - 3) potraživanja s osnove subrogacionih zahtjeva Zaštitnog fonda FBiH za izvršene isplate na osnovu člana 197. stava (1) ovog zakona.
- (2) Stečajni povjerioci općeg isplatnog reda te stečajni povjerioci nižih isplatnih redova određuju se u skladu sa odredbama Zakona o stečajnom postupku.
- (3) Stečajni sud je dužan pored općeg računa stečajnog dužnika otvoriti i poseban račun za pokriće obaveza iz osnove ugovora o životnom osiguranju.

Obavještenja Agencije za nadzor

Član 199.

Stečajni sudija rješenje o obustavi ili zaključenju stečajnog postupka nad društvom za osiguranje dostavlja i Agenciji za nadzor.

GLAVA XI. ZAŠTITA POTROŠAČA

Član 200.

Opća odredba

Pod pojmom potrošač u smislu odredbi ovog zakona podrazumijeva se svako fizičko lice koje ima prava i obaveze po ugovoru o osiguranju.

Član 201.

Reklamacije potrošača

- (1) Ako potrošač smatra da se društvo za osiguranje ne pridržava uslova iz ugovora o osiguranju, svoj prigovor na postupke društva može uputiti:
 - a) odgovarajućoj organizacionoj jedinici društva za osiguranje,
 - b) internoj reviziji društva za osiguranje,
 - c) društvu ili udruženju za zaštitu potrošača,
 - d) Ombudsmenu u osiguranju,
 - e) drugim nadležnim tijelima.
- (2) Agencija za nadzor ovlaštena je u okviru svojih nadzornih nadležnosti nad društvima za osiguranje provjeravati pridržava li se društvo za osiguranje uopće dobrih poslovnih običaja i pravila struke.

Član 202.

Ombudsmen u osiguranju

- (1) U sastavu Agencije za nadzor uspostavlja se samostalna organizaciona jedinica Ombudsmen u osiguranju (u daljem tekstu: Ombudsmen), u cilju promovisanja i zaštite prava i interesa korisnika usluga osiguranja, tj. fizičkih lica kao korisnika usluga osiguranja.
- (2) Ombudsmen, kao jedan od nosilaca zaštite prava potrošača u Federaciji, omogućava da se nastale nesaglasice i sporovi između društava i korisnika usluga osiguranja mogu pravično i brzo riješiti od strane nezavisnih lica, s minimumom formalnosti putem usaglašavanja, posredovanja ili na drugi miran način.
- (3) Ombudsmen je nezavisan u obavljanju svojih zadataka i odgovara za njihovo izvršavanje, a provođenjem svojih funkcija ne djeluje kao zastupnik Agencije za nadzor.

Član 203.

Zadaci Ombudsmena

Ombudsmen obavlja sljedeće zadatke:

- a) pruža informacije o pravima i obavezama korisnika i davaoca usluga osiguranja;
- b) prati i predlaže aktivnosti za unapređenje odnosa između korisnika usluga osiguranja i davaoca usluga osiguranja;
- c) istražuje aktivnosti na tržištu osiguranja po službenoj dužnosti ili na osnovu prigovora, radi zaštite prava korisnika usluga osiguranja;

- d) razmatra prigovore korisnika usluga osiguranja, daje odgovore, preporuke i mišljenja, te predlaže mjere za rješavanje prigovora;
- e) posreduje u mirnom rješavanju spornih odnosa između korisnika usluga osiguranja i davaoca usluga osiguranja;
- f) izdaje smjernice ili preporuke o posebnim standardnim uslovima ili aktivnostima za primjenu dobrih poslovnih običaja u poslovanju davaoca usluga osiguranja, te predlaže Stručnom savjetu Agencije za nadzor donošenje akata iz njegove nadležnosti u oblasti zaštite prava korisnika usluga osiguranja;
- g) saraduje s nadležnim pravosudnim, upravnim i drugim organima i organizacijama, kao i s nadzornim i kontrolnim institucijama u zemlji i inostranstvu, u okviru svoje nadležnosti;
- h) saraduje s ostalim organima i subjektima nadležnim za zaštitu prava potrošača;
- i) poduzima druge radnje iz oblasti zaštite prava korisnika usluga osiguranja.

Član 204.

Postupci po prigovoru

- (1) Ombudsmen, u postupanju po prigovorima korisnika usluga osiguranja, osigurava zaštitu njihovih prava i interesa kroz:
 - a) postupak razmatranja prigovora korisnika usluga osiguranja, davanjem odgovora, preporuka i mišljenja, te predlaganjem mjera za rješavanje prigovora;
 - b) postupak posredovanja u mirnom rješavanju spornih odnosa, kada ocijeni da iz predmeta prigovora može doći do sudskog spora.
- (2) U postupku posredovanja u mirnom rješavanju spornih odnosa Ombudsmen primjenjuje propise kojima se uređuje postupak medijacije, u kom slučaju može, po potrebi, angažirati druga ovlaštena lica sa specijalističkim znanjima ili medijatore.
- (3) Sporazum o nagodbi, koji učesnici u mirnom rješavanju spornog odnosa postignu uz posredovanje Ombudsmena i sačine u pisanoj formi, ima snagu izvršne isprave.

Član 205.

Principi rada Ombudsmena

- (1) U postupku razmatranja prigovora i posredovanja u mirnom rješavanju spornih odnosa, Ombudsmen je dužan poštivati principe: zakonitosti, nepristrasnosti, stručnosti, jednakih prava i pravičnosti, efikasnosti i transparentnosti pravila i procedura postupanja Ombudsmena.
- (2) Pored principa iz stava (1) ovog člana, Ombudsmen je dužan u postupku mirnog rješavanja spornih odnosa primjenjivati princip dobrovoljnosti i povjerljivosti.

Član 206.

Saradnja s Ombudsmenom

- (1) Davaoci usluga osiguranja dužni su saradivati s Ombudsmenom.
- (2) Ombudsmen je dužan, tokom postupka razmatranja po prigovorima korisnika usluga osiguranja, omogućiti davaocima usluga osiguranja, na čije postupanje korisnik usluga osiguranja podnosi prigovore, da se izjasne o činjenicama i okolnostima navedenim u prigovoru, odnosno dostave dokaze u svoju korist.

Član 207.

Izvještaj o radu Ombudsmena

Izvještaj o radu Ombudsmena je sastavni dio izvještaja Agencije za nadzor, u skladu sa članom 139. ovog zakona.

Član 208.

Propisi za rad

- (1) Ombudsmena imenuje i razrješava stručni savjet.
- (2) Agencija za nadzor donijet će opće i podzakonske akte kojima se uređuju uslovi i postupak za imenovanje i prestanak dužnosti Ombudsmena, uslovi i način postupanja po prigovorima korisnika usluga osiguranja i posredovanja u mirnom rješavanju spornih odnosa, finansiranje, izvještavanje i druga pitanja od značaja za rad Ombudsmena.
- (3) Na pitanja iz oblasti zaštite korisnika usluga osiguranja i rad Ombudsmena, koja nisu uređena ovim Zakonom, primjenjuju se propisi koji uređuju oblast zaštite potrošača, postupak medijacije i obavezne odnose.

Član 209.

Primjena posebnog zakona

Osim na osnovu odredaba čl. 200. i 201. ovog zakona, zaštita prava klijenata društva za osiguranje (fizičkih lica) provodi se na osnovu Zakona o zaštiti potrošača u Bosni i Hercegovini, pri čemu je potrebno postupati u skladu sa odredbama ovog zakona koje se odnose na obavezu čuvanja povjerljivih podataka.

GLAVA XII. UDRUŽENJE OSIGURAVATELJA

Član 210.

Udruženje osiguravatelja

- (1) Društva za osiguranje mogu se udružiti u udruženje osiguravatelja koje je osnovano kao privredno interesno udruženje ili kao neki drugi oblik udruživanja privrednih subjekata.
- (2) Društvo za osiguranje ne smije sklapati nikakve pismene ili usmene ugovore s drugim društvom, odnosno društvima za osiguranje ili udruženjima osiguranja odnosno reosiguranja kojima se može ograničiti princip slobodnog tržišnog takmičenja, odnosno konkurencije u djelatnosti osiguranja.
- (3) U cilju provođenja stava (2) ovog člana, udruženje osiguravatelja Agenciji za nadzor mora dostaviti svoj statut, sve sporazume i drugo.
- (4) Odredbe ovog člana na odgovarajući se način primjenjuju na društva za društva za posredovanje u osiguranju i reosiguranju.

GLAVA XIII

PRAVO KOJE SE PRIMJENJUJE NA UGOVORE O OSIGURANJU

Član 211.

Mjerodavno pravo za ugovore o osiguranju

- (1) Mjerodavno pravo koje se primjenjuje na ugovore o osiguranju koji pokrivaju rizike koji se nalaze u Federaciji određuje se u skladu sa sljedećim odredbama:
 - a) kada je prebivalište ili sjedište osiguranika u Federaciji, mjerodavno pravo za ugovore o osiguranju je pravo Federacije. Izuzetno, kada ovaj zakon to dopušta, strane će moći izabrati pravo drugog entiteta RS i druge zemlje;
 - b) kada osiguranik nema prebivalište ili sjedište u Federaciji, strane u ugovoru o osiguranju mogu izabrati da se primjenjuje pravo Federacije, pravo RS ili pravo zemlje u kojoj osiguranik ima prebivalište ili sjedište;
 - c) kada se osiguranik bavi komercijalnom ili industrijskom djelatnošću ili samostalno

obavlja profesionalnu djelatnost i kada ugovor pokriva dva ili više rizika koji se odnose na te djelatnosti i koji se nalaze u Federaciji i RS i drugim zemljama, sloboda izbora prava mjerodavnog za ugovor proširuje se i na prava tih zemalja ili RS, zavisno o tome gdje osiguranik ima prebivalište ili sjedište;

d) bez obzira na tač. a), b) i c) stava (1) ovog člana kada je rizik koji je obuhvaćen ugovorom ograničen na događaje koji se dešavaju u RS, strane uvijek mogu odabrati pravo RS;

e) činjenica da su u slučajevima opisanim u tač. a) ili c) stava (1) ovog člana strane odabrale pravo koje nije pravo Federacije, ne isključuje primjenu obaveznih pravnih propisa države ili entiteta kada su svi ostali faktori relevantni za situaciju u vrijeme izbora mjerodavnog prava povezani s njima;

f) izbor koji se spominje u prethodnim tačkama stava (1) ovog člana mora biti izražen ili prikazan sa sigurnošću u uslovima ugovora ili okolnostima slučaja. Ukoliko to nije slučaj ili ako se ne izvrši nikakav izbor, na ugovor se primjenjuje pravo entiteta ili države s kojim je taj ugovor najbliže povezan, u skladu sa ovim članom. Izuzetno, na poseban dio ugovora koji je bliže povezan s nekom drugom zemljom ili entitetom kako je predviđeno u relevantnim tačkama stava (1) ovog člana, može se izuzetno primijeniti pravo te zemlje ili entiteta. Postoji oboriva pretpostavka da je ugovor najbliže povezan sa zemljom ili entitetom u kojem se nalazi rizik.

(2) Nijedna odredba ovog člana ne ograničava primjenu obaveznih odredaba prava Federacije, bez obzira na pravo koje se primjenjuje na ugovor.

(3) Prije zaključenja ugovora o osiguranju društvo će obavijestiti osiguranika o mjerodavnom pravu koje je važeće za ugovor kada strane nemaju slobodan izbor, ili o činjenici da strane imaju slobodu izbora mjerodavnog prava, te o pravu čiju primjenu osiguravatelj predlaže.

(4) U slučaju zaključenja ugovora o osiguranju za obavezno osiguranje koje je predviđeno pravom Federacije, taj ugovor podliježe pravu Federacije.

(5) U slučaju kad je obavezno osiguranje propisano samo pravom Federacije, ako se pojavi nesaglasnost između prava RS u kojoj se nalazi rizik i prava Federacije, primjenjivat će se pravo Federacije.

(6) Ako ugovor o obaveznom osiguranju propisan pravom Federacije pokriva rizike u BiH pravila obaveznog prava Federacije isključivo se primjenjuju.

GLAVA XIV

KAZNE NE ODREDBE

Član 212.

Prekršaji društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje

(1) Novčanom kaznom u iznosu 15.000 KM kaznit će se za prekršaj društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje koje:

a) obavlja druge djelatnosti osim poslova osiguranja protivno članu 12. stavu (1) ovog zakona odnosno društvo za reosiguranje koje obavlja druge djelatnosti osim poslova reosiguranja protivno članu 12. stavu (8) ovog zakona,

b) obavlja poslove osiguranja u vrstama osiguranja za koje nije dobilo odobrenje Agencije za nadzor za obavljanje poslova osiguranja u skladu sa odredbom člana 22. stava (1) ovog zakona,

- c) ne ishodi odobrenje Agencije za nadzor za stjecanje kvalifikovanog udjela u skladu sa članom 31. ovog zakona,
 - d) ako nema razrađene politike i procedure za identifikovanje, mjerenje i praćenje rizika kojima je izloženo u svojem poslovanju u skladu sa odredbom člana 63. stava (1) ovog zakona,
 - e) ne ulaže imovinu za pokriće tehničke rezerve u skladu sa odredbama čl. 86. do 90. ovog zakona odnosno na osnovu njega donesenih propisa,
 - f) ne oblikuje odnosno ne raspolaže imovinom za pokriće matematičke rezerve u skladu sa odredbama čl. 91. do 94. ovog zakona odnosno na osnovu njega donesenih propisa,
 - g) reosiguranjem pokrije onaj dio preuzetih osiguranih rizika koji prema tabelama pokrića ne prelaze udjele u kompenzaciji rizika protivno članu 102. ovog Zakona,
 - h) ne vodi poslovne knjige, ne vrednuje knjigovodstvene stavke ili ne sastavlja knjigovodstvene dokumente i računovodstvene izvještaje u skladu sa odredbama čl. 109. do 112. ovog zakona odnosno na osnovu njega donesenih propisa,
 - i) ne ustroji internu reviziju u skladu sa odredbama čl. 113. do 118. ovog zakona,
 - j) ne imenuje ovlaštenog aktuara u skladu sa odredbama člana 120. ovog zakona,
 - k) finansijskom koncernu, koncernu osiguravatelja odnosno vladajućem društvu za osiguranje u grupi osiguravatelja ne dostavi sve podatke i informacije u skladu sa članom 171. stav (1) ovog zakona,
 - l) ne izvještava Agenciju za nadzor o poslovima u grupi osiguravatelja u skladu sa odredbama člana 172. ovog zakona, odnosno na osnovu njega donesenih propisa.
- (2) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM kaznit će se za prekršaj iz stava (1) ovog člana i odgovorno lice društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje.

Član 213.

Prekršaji društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 15.000 KM kaznit će se za prekršaj društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje koje:
- a) ne izvještuje Agenciju za nadzor u skladu sa odredbama čl. 108. i 143. do 145. ovog zakona odnosno na osnovu njega donesenih propisa,
 - b) Agenciji za nadzor ne dostavi nerevidirani godišnji izvještaj u roku određenom članom 111. stav (3) ovog zakona,
 - c) ne obavijesti Agenciju za nadzor o razrješenju imenovanog ovlaštenog aktuara u skladu sa odredbom člana 122. stav (4) ovog zakona,
 - d) ovlaštenom licu ne omogući obavljanje nadzora i pregled poslovanja u skladu sa odredbom člana 142. i odredbama čl. 147 do 154. ovog zakona,
 - e) ne izvijesti Agenciju za nadzor o značajnim poslovima u grupi osiguravatelja u skladu sa odredbama člana 172. ovog zakona,
 - f) ne izvijesti Agenciju za nadzor o svim činjenicama i okolnostima značajnim za procjenu da li se radi o grupi osiguravatelja u skladu sa odredbama člana 175. ovog zakona.

- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 3.000 KM kaznit će se za prekršaj iz stava (1) ovog člana i odgovorno lice društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje.

Član 214.

Prekršaji člana uprave, člana nadzornog odbora društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 KM kaznit će se za prekršaj član uprave društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje koji:
- a) ne izvršava obaveze člana uprave društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje u skladu sa odredbama člana 43. ovog zakona,
 - b) neodgodivo ne obavijesti Agenciju za nadzor u skladu sa odredbom člana 143. stava (4) ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 KM kaznit će se za prekršaj član nadzornog odbora društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje koji neodgodivo ne obavijesti Agenciju za nadzor u skladu sa odredbama člana 48. stava (3) ovog zakona.

Član 215.

Prekršaji društva za osiguranje i društva za reosiguranje u grupi

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 KM do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj osiguravajući holding, mješoviti osiguravajući holding, mješoviti finansijski holding, finansijski koncern, koncern osiguravatelja odnosno vladajuće društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje u grupi osiguravatelja koje ne sastavlja izvještaj o adekvatnosti kapitala u grupi osiguravatelja odnosno ne izvještava Agenciju za nadzor o adekvatnosti kapitala u grupi osiguravatelja u skladu sa odredbama člana 174. ovog zakona odnosno u skladu sa odredbama propisa donesenih na osnovu člana 176. ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM kaznit će se za prekršaj iz stava (1) ovog člana i odgovorno lice finansijskog koncerna, koncerna osiguravatelja osiguravajućeg holdinga, mješovitog osiguravajućeg holdinga, mješovitog finansijskog holdinga ili vladajućeg društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje u grupi osiguravatelja.

Član 216.

Prekršaji drugih lica

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 KM do 15.000 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice koje:
- a) obavlja poslove osiguranja protivno odredbi člana 4. ovog zakona,
 - b) obavlja poslove reosiguranja protivno odredbi člana 12. stav (8) ovog zakona
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM kaznit će se za prekršaj iz stava (1) ovog člana i odgovorno lice pravnog lica.

Član 217.

Prekršaji revizorskog društva

Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM kaznit će se za prekršaj revizorsko društvo koje neodgovorno ne obavijesti Agenciju za nadzor u skladu sa odredbama člana 124. stav (3) ovog zakona.

Član 218.

Prekršaji imenovanog ovlaštenog aktuara

Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM kaznit će se za prekršaj imenovani ovlašteni aktuar koji neodgovorno ne obavijesti

- a) Postupa suprotno pravilima aktuarske struke u obavljanju poslova iz člana 121. st. (2) i (3) ovog zakona,
- b) ne obavijesti upravu društva i nadzorni odbor društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje u skladu sa odredbama člana 121. st. (5) i (6) ovog zakona,
- c) ne obavijesti Agenciju za nadzor u skladu sa odredbama člana 121. stav (8) ovog zakona.

Član 219.

Prekršaji posebnog upravitelja

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 KM do 10.000 KM kaznit će se za prekršaj posebni upravitelj koji:

- a) u roku tri mjeseca nakon imenovanja Agenciji za nadzor ne preda izvještaj o finansijskom stanju i uslovima poslovanja društva za osiguranje pod posebnom upravom u skladu sa odredbom člana 165. stav (1) ovog zakona,
- b) u roku devet mjeseci nakon imenovanja Agenciji za nadzor ne preda izvještaj o finansijskom stanju i uslovima poslovanja društva za osiguranje pod posebnom upravom u skladu sa odredbom člana 165. stav (2) ovog zakona,
- c) ne sazove skupštinu društva za osiguranje u skladu sa odredbom člana 166. stav (1) ovog zakona, odnosno ne objavi saziv skupštine radi odlučivanja o povećanju diničkog kapitala najkasnije u roku osam dana nakon primanja naloga Agencije za nadzor u skladu sa odredbom člana 166. stav (2) ovog zakona.

Član 220.

Prekršaji u vezi s čuvanjem povjerljivih podataka

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 15.000 KM kaznit će se za prekršaj društvo za osiguranje odnosno društvo za reosiguranje koje ne poštuje obavezu čuvanja povjerljivih podataka u skladu sa članom 107. ovog zakona.
- (2) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM kaznit će se za prekršaj iz stava (1) ovog člana i odgovorno lice društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje.
- (3) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM kaznit će se za prekršaj fizičko lice koje ne poštuje obavezu čuvanja povjerljivih podataka u skladu s članom 107. ovog zakona.

**GLAVA XV.
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**

Član 221.

Donošenje propisa

- (1) Agencija za nadzor dužna je donijeti propise na osnovu ovlaštenja iz ovog zakona u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Do dana stupanja na snagu propisa iz stava (1) ovog člana primjenjuju se podzakonski propisi doneseni na osnovu Zakona o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, br. 24/05 i 36/10), ako nisu u suprotnosti s ovim zakonom.
- (3) Društvo koje ima sjedište u Federaciji i koje je u vrijeme stupanja na snagu ovog zakona obavljalo neživotno i životno osiguranje istovremeno, može nastaviti takvo kombinovano poslovanje u skladu sa ovim zakonom pod uslovom da za svaku od tih djelatnosti vodi zasebnu administraciju, najduže do dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (4) Agencija za nadzor propisaće uslove i postupak podjele društva.
- (5) Odredbe iz člana 4. stav (1) tačka (c), odredba iz člana 60. stav (5) tačka (c), te čl. 58., 59. i 192. ovog zakona primjenjuju se u roku od pet godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 222.

Postupci

- (1) Svi postupci za dobijanje odobrenja i saglasnosti koji su pokrenuti prije stupanja na snagu ovog Zakona i koji su u nadležnosti Agencije za nadzor, dovršit će se u skladu sa odredbama ovog zakona.
- (2) Postupak stečaja i likvidacije u društvima za osiguranje, koji su pokrenuti prema odredbama Zakona o stečajnom postupku, Zakona o likvidacionom postupku i Zakona o privrednim društvima dovršiće se u skladu sa odredbama navedenih zakona.

Član 223.

Usklađivanje poslovanja društava za osiguranje, odnosno društava za reosiguranje

Društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje dužna su u roku od dvije godine dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, uskladiti svoje poslovanje s odredbama člana 28. stav (1) i člana 72. stav (3) ovog zakona.

Član 224.

Prestanak važenja propisa

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje važiti Zakon o društvima za osiguranje u privatnome osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, br. 24/05 i 36/10)

Član 225.

Stupanje na snagu

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Službenim novinama Federacije BiH“.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNA OSNOVA

Ustavna osnova za donošenje Zakona je u članu III. 1. tačka c. koji je izmijenjen amandmanima VIII, LXXXIX i CVI i članu IV. A 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojima je u isključivoj nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija) donošenje propisa o finansijama i finansijskim institucijama Federacije i fiskalna politika Federacije, a Parlament Federacije BiH uz ostala ovlaštenja predviđena Ustavom, odgovoran je za donošenje zakona o vršenju dužnosti u federalnoj vlasti.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

U skladu sa dinamikom zakonodavnih aktivnosti, pokrenuta je zakonodavna aktivnost na donošenju Zakona o osiguranju na osnovu iskazane potrebe za jasnijom regulativom na osnovu iskustva u provođenju Zakona o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", br. 24/05 i 36/10) i javnog interesa za konzistentnijom regulativom u ovoj oblasti, kao i uklanjanje određenih nedostataka u postojećem, a koji predstavljaju smetnje efikasnom sprovođenju nadzora i regulisanju rada društava za osiguranje.

Prijedlogom novog Zakona o osiguranju uređuje se osnivanje, poslovanje, nadzor i prestanak društava za osiguranje osnovanih u Federaciji, kao i društava za osiguranje koja nisu osnovana u Federaciji, a koja usluge osiguranja pružaju putem filijale, u skladu sa ovim zakonom, dok se istovremeno novim zakonom pravni poredak Federacije usklađuje s direktivama Evropske unije, što će svakako biti jedan od budućih ciljeva iz okvira zakonodavne aktivnosti predviđene dokumentom „Akcioni plan za realizaciju prioriteta iz Evropskog partnerstva“ koji se Bosna i Hercegovina obavezala ispuniti.

Donošenje ovog zakona nužno je i radi utvrđivanja minimalnih standarda solventnosti društava za osiguranje, pored tehničkih rezervi kao uspostavljanja dodatnog kapitala (rezerve solventnosti) koju predstavlja slobodna imovina radi omogućavanja izvršavanja obaveza društva za osiguranje u slučaju fluktuacija u poslovanju koje nisu uzete u obzir prilikom utvrđivanja tehničkih rezervi osiguranja. Takve zahtjeve bilo je potrebno urediti prema objektivnim kriterijima kojima će se društva za osiguranje iste veličine staviti u ravnopravan položaj u odnosu na princip tržišne konkurentnosti.

Jemstveni kapital društva za osiguranje potrebno je urediti u odnosu na veličinu rizika u vrstama osiguranja koji društva pokrivaju, te osigurati da tokom poslovanja jemstveni kapital ne padne ispod minimuma koji jamči ispunjavanje obaveza društva za osiguranje.

Razvoj djelatnosti osiguranja, dakle društava za osiguranje i tržišta osiguranja u proteklom periodu zahtijeva veći stepen liberalizacije tržišta osiguranja kao preduslov podsticanja tržišnog takmičenja i daljeg razvoja tržišta osiguranja.

Razvoj infrastrukture finansijskog tržišta zahtijeva uvođenje dodatnih pravni normi u pogledu nadzora nad grupama odnosno povezanim subjektima finansijskog tržišta koji međusobno utječu na finansijski položaj društava za osiguranje, te dodatnog određivanja pravila finansijskog izvještavanja.

Prijedlog novog Zakona u potpunosti zadržava odredbe koje govore da je riječ o zakonu koji reguliše djelatnost osiguranja općenito, odnosno da se sva pravna lica u Federaciji Bosne i Hercegovine moraju pridržavati odredbi i pravila poslovanja određenih Zakonom o osiguranju, a određene izmjene i pojašnjenja vrše se kod instituta povezanih lica, promocije, informacija ugovaraču osiguranja i određena pitanja o ulaganju društava za osiguranje.

III. USKLAĐENOST S EVROPSKIM DIREKTIVAMA

Nakon uvida u propise Evropske unije i analize odredbi Prednacrtu zakona o osiguranju ustanovljeno je da postoje izvori EU *acquis* relevantni za materiju koju uređuje dostavljeni nacrt, te da su odredbe djelimično usklađene s njima.

Materiju zakona, kao primarni izvor, uređuje Ugovor o funkcionisanju Evropske unije (pročišćeni tekst), Treći dio - Politike i unutrašnje djelovanje Unije, Glava IV- Slobodno kretanje lica, usluga i kapitala, Poglavlje 2 - Pravo poslovnog nastana, Član 53. (ex. Član 47. TEC), Poglavlje 3 - Usluge, Član 62. (ex. Član 55. TEC), Glava VII - Zajednička pravila o tržišnom takmičenju, oporezivanju i ujednačavanju zakona, Poglavlje 3 - Usklađivanje zakona, Član 114. (ex. Član 95. TEC), eng. Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union, Part Three - Union Policies and Internal actions, Title IV - Free movement of persons, services and capital, Chapter 2 - Right of establishment, Article 53 (ex Article 47 TEC), Chapter 3 – Services, Article 62 (ex Article 55 TEC), Part Six - Institutional and financial provisions, Title I - Institutional provisions, Chapter 2 - Legal acts of the Union, adoption procedures and other provisions, Section 2 - Procedures for the adoption of acts and other provisions, Article 294 (ex Article 251 TEC), Title VII - Common rules on competition, taxation and approximation of laws, Chapter 3 - Approximation of laws, Article 114 (ex Article 95).

Sekundarne izvore s kojima je obrađivač vršio usklađivanje navodimo u nastavku:

1. Direktiva Vijeća 64/225/EEZ od 25. februara 1964. godine o ukidanju ograničenja na slobodu poslovnog nastana i slobodu pružanja usluga u području reosiguranja i retrocesije (SL L 56, 4. 4. 1964.) Obrađivač je vršio djelimično usklađivanje s Direktivom na način što je potpuno preuzeo odredbe čl. 1. i 2. Direktive.

2. Prva Direktiva Vijeća 73/239/EEZ od 24. jula 1973. godine o usklađivanju zakona, propisa i upravnih odredbi u vezi sa zasnivanjem i provođenjem poslovanja direktnog osiguranja, osim životnog osiguranja (SL L 228, 16. 8. 1973.) Obrađivač je vršio djelimično usklađivanje s Direktivom na način što je potpuno preuzeo definiciju tačke d) iz člana 5., odredbe iz čl. 6., 7., član 8. stav 1. tač. a) do f), čl. 9., 12., 13., član 15a. stav 1., čl. 16., 16a., 17., 19., 20a., 22., 23., 24., 25., član 27. stav 1. i član 28a. Direktive.

3. Direktiva 73/240/EEZ od 24. jula 1973. godine o ukidanju ograničenja slobode poslovnog nastana (SL L 228, 16. 8. 1973.) Obrađivač je vršio djelimično usklađivanje s

Direktivom na način što je potpuno preuzeo odredbe čl. 1., 3. i član 4. st. 1. i 2. Direktive.

4. Direktiva 76/580/EEZ od 29. juna 1976. godine kojom se mijenjaju i dopunjuju odredbe Direktive 73/239/EEZ (SL L 189, 13. 7. 1976.),

5. Direktiva Vijeća 78/473/EEZ od 30. maja 1978. godine o usklađivanju zakona i drugih propisa o suosiguranju na nivou Zajednice (SL L 151, 7. 6. 1978.) Obrađivač je vršio djelimično usklađivanje s Direktivom na način što je potpuno preuzeo odredbe člana 2. stav 1. i člana 4. Direktive.

6. Direktiva 84/641/EEZ od 10. decembra 1984. godine kojom se mijenjaju i dopunjuju odredbe Direktive 73/239/EEC u odnosu na turizam (SL L 339, 27. 12. 1984.),

7. Direktiva 87/343/EEZ Vijeća od 22. juna 1987. godine u vezi s kreditnim i jemstvenim osiguranjem kojom se mijenjaju i dopunjuju odredbe Direktive 73/239/EEC o usklađivanju zakona, propisa i upravnih odredbi u vezi sa zasnivanjem i provođenjem poslovanja direktnog osiguranja, osim životnog osiguranja (SL L 185, 4. 7. 1987.),

8. Direktiva Vijeća 87/344/EEZ od 22. juna 1987. godine o usklađivanju zakona, propisa i upravnih odredbi koje se odnose na pravne troškove osiguranja (SL L 185, 4. 7. 1987.) Obrađivač je vršio djelimično usklađivanje s Direktivom na način što je potpuno preuzeo odredbe člana 4. stav 1. Direktive.

9. Druga Direktiva 88/357/EEZ Vijeća od 22. juna 1988. godine o usklađivanju zakona, propisa i upravnih odredbi koje se odnose na direktno osiguranje, osim životnog osiguranja, i kojom se propisuju odredbe za olakšavanje djelotvornog ostvarivanja slobode pružanja usluga te izmjenjuje i dopunjuje Direktiva 73/239 /EEZ (SL L 172, 4. 7. 1988.) Obrađivač je vršio djelimično usklađivanje s Direktivom na način što je potpuno preuzeo odredbe člana 7. Direktive.

10. Direktiva Vijeća br. 90/618/EEZ od 8. novembra 1990. godine o izmjeni, posebno u pogledu osiguranja od odgovornosti za upotrebu motornih vozila, Direktive 73/239/EEZ i Direktive 88/357/EEZ o usklađivanju zakona i drugih propisa koji se odnose na direktno osiguranje osim životnog osiguranja (SL L 330, 29.11.1990),

11. Direktiva Vijeća 91/674/EEZ od 19. decembra 1991. godine o godišnjim finansijskim izvještajima i konsolidovanim finansijskim izvještajima društava za osiguranje (SL L 374, 31. 12. 1991.), Obrađivač je vršio djelimično usklađivanje s Direktivom na način što je propisano da će se odredbe iz čl. 5. do 68. Direktive propisati podzakonskim aktom.

12. Direktiva 92/49/EEZ od 18. juna 1992. godine o usklađivanju zakona, propisa i upravnih odredbi koje se odnose na direktno osiguranje, osim životnog osiguranja, koja mijenja i dopunjuje Direktive 73/239/EEZ i 88/357/EEZ (SL L 311, 14. 11. 1997.), Obrađivač je vršio djelimično usklađivanje s Direktivom na način što je potpuno preuzeo odredbe čl. 1., 8., 15., 15a., 15b., 15c., 16., 20., 21. i člana 22. st. 1. i 2. Direktive.

13. Direktiva 95/26/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 29. juna 1995. godine kojom se mijenjaju i dopunjuju odredbe Prve Direktive Vijeća 73/239/EEZ, Treće Direktive Vijeća 92/49/EEZ, Direktive 79/267/EEZ i Direktive 92/96/EEZ (SL L 168, 18. 7. 1995.),

14. Direktiva 98/78/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 27. oktobra 1998. godine o dodatnom nadzoru osiguravajućih i reosiguravajućih preduzeća u osiguravajućoj ili reosiguravajućoj grupi (SL L 330, 5. 12. 1998.) Obrađivač je vršio djelimično usklađivanje s Direktivom na način što je potpuno preuzeo odredbe člana 1. tač. i), j) i m), čl. 2., 4., 5., 6., 8., 9. i 10b. Direktive.

15. Direktiva 2000/64/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 7. novembra 2000. godine o izmjeni Direktiva Vijeća 85/611/EEZ, 92/49/EEZ, 92/96/EEZ i 93/22/EEZ u vezi s razmjenom informacija s trećim zemljama (SL L 290, 17.11.2000.)

16. Direktiva 2001/17/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 19. marta 2001. godine o sanaciji i likvidaciji društava za osiguranje (SL L 110, 20. 4. 2001.), Obrađivač je vršio djelimično usklađivanje s Direktivom na način što je potpuno preuzeo odredbe čl. 4., 7., 8., 9., 10., 11. i 13. Direktive.

17. Direktiva 2002/13/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 5. marta 2002. godine o izmjeni Direktive Vijeća 73/239/EEZ u odnosu na zahtjeve za granicu solventnosti za društva za osiguranje koja obavljaju poslove neživotnih osiguranja (SL L 77, 20. 3. 2002.),

18. Direktiva 2002/83/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 5. novembra 2002. godine u vezi sa životnim osiguranjem (SL L 345, 19. 12. 2002.) Obrađivač je vršio djelimično usklađivanje s Direktivom na način što je potpuno preuzeo odredbe čl. 1., 4., 6. do 10., 13. do 15., 15a., 15b., 15c., 16. i 17., član 18. st. 1. i 2., čl. 20., 22. do 24., 27. do 29., 32., 36. do 40. Direktive.

19. Direktiva 2002/87/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 16. decembra 2002. godine o dodatnom nadzoru kreditnih institucija, društava za osiguranje i investicijskih društava u finansijskom konglomeratu i o izmjeni Direktiva Vijeća 73/239/EEZ, 79/267/EEZ, 92/49/EEZ, 92/96/EEZ, 93/6/EEZ i 93/22/EEZ i Direktiva 98/78/EZ i 2000/12/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća (SL L 35, 11. 2. 2003.),

20. Direktiva 2005/1/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 9. marta 2005. godine o izmjeni Direktiva Vijeća 73/239/EEZ, 85/611/EEZ, 91/675/EEZ, 92/49/EEZ i 93/6/EEZ i Direktiva 94/19/EZ, 98/78/EZ, 2000/12/EZ, 2002/83/EZ i 2002/87/EZ radi uspostavljanja nove organizacione strukture odbora za finansijske usluge (SL L 79, 24. 3. 2005.),

21. Direktiva 2005/68/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 16. novembra 2005. godine o reosiguranju kojom se izmjenjuju i dopunjuju Direktive Vijeća 73/239/EEZ i 92/49/EEZ (SL L 323, 9. 12. 2005.) Obrađivač je vršio djelimično usklađivanje s Direktivom na način što je potpuno preuzeo odredbe čl. 2. do 7., 11. do 13., 15., 17. do 19., 19a., 20. do 37., 40., 42. do 44. i 53. Direktive.

22. Direktiva 2007/44/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 5. septembra 2007. godine o izmjeni Direktive Vijeća 92/49/EEZ i Direktiva 2002/83/EZ, 2004/39/EZ, 2005/68/EZ i 2006/48/EZ o pravilima postupanja i kriterijumima procjene za bonitetnu procjenu stjecanja i povećanja udjela u finansijskom sektoru (SL L 247, 21. 9. 2007.),

23. Direktiva 2008/37/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 11. marta 2008. o izmjeni Direktive 2005/68/EZ o reosiguranju u pogledu provedbenih ovlaštenja dodijeljenih Komisiji (SL L 81, 20.3.2008.)

24. Direktiva 2009/138/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 25. novembra 2009. godine o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) Tekst značajan za EGP (SL L 335, 17.12.2009.) Potpuno usklađivanje sa direktivom 2009/138/EZ - Solvency II izvršeno je sa čl. 1., 14. do 17., 19., 23. do 25., 27., 29., 31., 34. do 36., 39. do 42., 46. do 48., 57., 62., 64. do 67., 69., 70., 72., 87. do 89., 136., 137., 141., 142., 144., 162., 163., 166., 183., 185., 189., 190., 201., 210., 218., 219., 235., 245., 252. do 257., 272., 274., 275., 277. do 279. i 294. do 297. pomenute direktive. Djelimično usklađivanje sa direktivom 2009/138/EZ - Solvency II izvršeno je sa čl. 13., 18., 37., 43., 44., 51., 58. do 60., 68., 73., 76., 77., 101., 129., 138., 164., 179., 212., 213., 268., 271., 280., 282., 283. i 285. pomenute direktive.

25. Direktiva Evropskog parlamenta i Vijeća 2010/78/EU od 24. novembra 2010. godine o izmjeni Direktive 98/26/EZ, 2002/87/EZ, 2003/6/EZ, 2003/41/EZ, 2003/71/EZ, 2004/39/EZ, 2004/109/EZ, 2005/60/EZ, 2006/48/EZ, 2006/49/EZ i 2009/65/EZ u pogledu ovlaštenja Evropskog nadzornog tijela (Evropskog nadzornog tijela za bankarstvo), Evropskog nadzornog tijela (Evropskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje) i Evropskog nadzornog tijela (Evropskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala) (SL L 331, 15. 12. 2010.),

26. Direktiva 2011/89/EU Evropskog parlamenta i Vijeća 2011/89/EU od 16. novembra 2011. godine o izmjeni Direktiva 98/78/EZ, 2002/87/EZ, 2006/48/EZ i 2009/138/EZ u pogledu dodatnog nadzora finansijskih subjekata u finansijskom konglomeratu (SL L 326, 8. 12. 2011.).

27. Direktiva 2012/23/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 12. septembra 2012. godine kojom se mijenja Direktiva 2009/138/EZ (Solventnost II) u pogledu datuma za transpoziciju i datum njene primjene, i datuma ukidanja određenih direktiva Tekst značajan za EGP (SL L 249, 14. 9. 2012.).

28. Direktiva Vijeća 2013/23/EU od 13. maja 2013. godine o prilagodbi pojedinih direktiva u području finansijskih usluga, zbog pristupanja Republike Hrvatske (SL L 158, 10. 6. 2013.)

Evropska agencija za nadzor osiguranja i zaposleničkih penzija (European Insurance and Occupational Pensions Authority – EIOPA) objavila je u petak, 27. septembra 2013. godine, konačne smjernice za pripremu na Solvency II. Smjernice su dovršene nakon javne rasprave započete u martu ove godine, tokom koje je EIOPA primila više od 4000

očitovanja. Svojim smjernicama EIOPA namjerava znatno povećati spremnost nadzornih tijela i osiguratelja na Solvency II kada novi okvir za to bude spreman. Cilj smjernica je osigurati nacionalnim nadzornim tijelima (National Competent Authorities – NCA) i osigurateljnoj industriji aktivaciju u smislu dosljednog usvajanja određenih ključnih elemenata Solvency II. Nacionalna nadzorna tijela će odlučiti kako najbolje uklopiti smjernice u svoje nacionalne regulatorne ili nadzorne okvire.

Smjernice predviđaju postupnu i proporcionalnu pripremu na **Solvency II**, odnosno očekivanja za 2014. i 2015. godinu različita su.

Smjernice EIOPA-e pokrivaju sljedeća područja **Solvency II**: sistem upravljanja uključujući i upravljanje rizicima, procjenu vlastitog rizika društva za osiguranje (temeljeno na principima ORSA), davanje informacija nacionalnim nadzornim tijelima, **predbilježbu** za interne modele.

EIOPA predviđa objavu smjernica na svim službenim jezicima EU 31. oktobra 2013. godine s datumom stupanja na snagu 01. januara 2014. godine. Nacionalna nadzorna tijela će EIOPA-i podnijeti izvještaj o pridržavanju ili namjeri pridržavanja ovih smjernica u roku 2 mjeseca od njihove objave. Od nacionalnih nadzornih tijela zahtijeva se da EIOPA-i podnesu izvještaj o napretku primjene smjernica u februaru 2015. godine.

Pomak prema sistemu za nadzor rizika poput Solvency II predstavlja niz važnih izazova za društva za osiguranje i supervizore. Ove smjernice predstavljaju ključni korak kako bi se osigurala dosljedna primjena u korist internih tržišta, industrije i potrošača.

Evropska komisija je 2. oktobra 2013. godine objavila prijedlog direktive koja će promijeniti rokove usklađivanja nacionalnih zakonodavstva i primjene Solvency II direktive 2009/138/EZ. Ovim prijedlogom direktive rok usklađivanja nacionalnih zakonodavstava sa Solvency II direktivom pomiče se na **31. januara 2015. godine, a početak primjene Solvency II odgađa se na 1. januara 2016. godine**. S početkom 2016. opoziva se i trenutna regulativa osigurateljnog sektora (Solvency I).

U objašnjenju Evropske komisije navodi se kako je zbog nužnosti osiguranja pravnog kontinuiteta potrebno pomaknuti rokove transponiranja i stupanja na snagu Solvency II regulacije. Primjena Solvency II s 1. januara 2014. godine nije više moguća zbog produženja izrade i dogovora oko Omnibus II direktive i odredbi o dugoročnim proizvodima s garancijom. Evropska komisija odlučila se za navedene datume kako bi društvima za osiguranje i društvima za reosiguranje osigurala dovoljno vremena za usklađivanje. U objašnjenju se navodi i to kako je ovo posljednje pomicanje rokova transponovanja i stupanja na snagu Solvency II regulacije.

Navedeni prijedlog direktive ne dovodi u pitanje prošle sedmice objavljene Smjernice EIOPA-e koje bi trebale osigurati djelimičnu primjenu Solvency II regulacije (sistem upravljanja uključujući i upravljanje rizicima, procjenu vlastitog rizika društava za osiguranje – temeljeno na principima ORSA-e, davanje informacija nacionalnim nadzornim tijelima, **predbilježbu** za interne modele) s 1. januarom 2014. godine.

Upravo iz navedenih razloga vršeno je djelimično usklađivanje sa **Solvency II** direktivom 2009/138/EZ i usklađivanje sa trenutnom regulativom **osigurateljnog** sektora (**Solvency I**).

Direktive 64/225/EEZ, 73/239/EEZ, 73/240/EEZ, 76/580/EEZ, 78/473/EEZ, 84/641/EEZ, 87/344/EEZ, 88/357/EEZ, 92/49/EEZ, 98/78/EZ, 2001/17/EZ, 2002/83/EZ i 2005/68/EZ,

izmijenjene aktima navedenim u dijelu A Priloga VI. stavljaju se van snage s učinkom od 1. januara 2014. (trenutno, ali po novom prijedlogu od 1. januara 2016.) ne dovodeći u pitanje obaveze država članica o rokovima za prenošenje u nacionalno zakonodavstvo i primjenu direktiva navedenih u dijelu B Priloga VI.

Upućivanja na direktive stavljene van snage smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu i čitaju se u skladu sa korelacionom tabelom u Prilogu VII.

IV. OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ODREDBI

Čl 1. i 2. tretira se prije svega predmet zakona (član 1.). Osim toga daju se definicije pojedinih izraza (član 2.) i tu su sadržani izrazi koji se koriste u drugim zakonima.

Članom 3. utvrđena je djelatnost osiguranja, koja obuhvata poslove osiguranja, poslove suosiguranja i poslove reosiguranja, kao i poslove neposredno povezane sa poslovima osiguranja.

Članom 4. utvrđuje se ko može obavljati poslove osiguranja u smislu ovog zakona. Ograničenje obavljanja navedenih poslova određeno za društva za osiguranje država članica vrijedi pet godina od stupanja na snagu ovog zakona te se do tada na njih primjenjuju odredbe zakona koje regulišu obavljanje poslova osiguranja društava za osiguranje stranih država. Utvrđena je zabrana obavljanja djelatnosti koja je predmet regulacije ovog zakona u svrhu sprečavanja obavljanja poslova osiguranja od strane lica koja nisu obuhvaćena ovim zakonom odnosno obavljanja poslova osiguranja na način da se ne poštuje zakonska regulativa koja uređuje područje osigurateljne djelatnosti.

Članom 5. propisana je dobrovoljnost u osiguranju, s izuzetkom obaveznosti u slučajevima utvrđenim zakonom.

Članom 6. propisane su grupe poslova osiguranja, odnosno poslovi osiguranja su poslovi neživotnih osiguranja i poslovi životnih osiguranja.

Članom 7. utvrđeni su poslovi osiguranja po pojedinim grupama i vrstama koje društvo za osiguranje na području Federacije smije obavljati. Radi detaljnijeg definiranja poslova koje društva za osiguranje na osnovu ovog zakona smiju obavljati utvrđena je obaveza donošenja provedbenog akta Agencije za nadzor.

Članom 8. upućuje se na zakonsku regulativu koja se primjenjuje na zaključivanje obaveznih osiguranja.

Članom 9. propisana je obaveza društvima za osiguranje da o uslovima ugovora o osiguranju i cjenicima premija za neživotno osiguranje trebaju saglasnost Agencije za nadzor, kao i za izmjene ili dopune istih.

Članom 10. propisana je obaveza društvima za osiguranje da o uslovima ugovora o osiguranju i cjenicima premija za životno osiguranje trebaju saglasnost Agencije za nadzor, kao i za izmjene ili dopune istih.

Članom 11. propisana je obaveza društvima za osiguranje za učestvovanje u nacionalnom garancionom programu.

Članom 12. ograničava se poslovanje društava za osiguranje i društava za reosiguranje na način i u okvirima kako je to propisano ovim Zakonom. U potpunosti je usvojena odredba pravne regulative Evropske unije o obavezi odvojenog obavljanja djelatnosti životnog i neživotnog osiguranja kako jedna djelatnost ne bi snosila obaveze druge djelatnosti, a u svrhu zaštite interesa ugovarača životnog i neživotnog osiguranja. Zbog

mogućnosti nesmetanog i učinkovitog poslovanja društava za osiguranje koja su predmet regulacije ovog zakona, utvrđen je izuzetak od odredbe ovog člana kojom se ograničenje društava za osiguranje o isključivom obavljanju poslova osiguranja proširuje na poslove koji su u neposrednoj ili posrednoj vezi s poslovima osiguranja. Navodi da se poslovi reosiguranja koje obavlja društvo za reosiguranje moraju obavljati kao isključiva djelatnost.

Čl 13. do 15. utvrđen je sadržaj obaveznih obavještenja društva za osiguranje ugovaraču osiguranja prije zaključivanja ugovora o osiguranju i za vrijeme trajanja ugovora o osiguranju. Radi specifičnosti djelatnosti, utvrđen je različit sadržaj navedenog obavještenja kod ugovora o životnom i ugovora o neživotnom osiguranju. Odredbe ovih člana posljedica su zahtjeva postavljenih pravnom regulativom Evropske unije, a zbog pružanja mogućnosti odabira ugovora o osiguranju koji u potpunosti ili najvećem dijelu ispunjava potrebe osiguranika odnosno ugovarača osiguranja. Na taj način, potrošačima se osiguravaju jasni i detaljni podaci o značajkama proizvoda pojedinih društava za osiguranje te druga uputstva i mogućnosti njihova postupanja.

Članom 16. utvrđeni su principi u skladu sa kojima društava za osiguranje i reosiguranje moraju poslovati, a radi poštivanja ekonomske, aktuarske i osigurateljne struke, dobrih poslovnih običaja i poslovnog morala.

Članom 17. utvrđena je obaveza primjene odredbi Zakona o privrednim društvima na društva za osiguranje definirana ovim zakonom čime se ne derogiraju odredbe istog ovim zakonom.

Članom 18. utvrđena je primjena drugih zakona na ugovor o osiguranju i na reviziju i sastavljanje finansijskih izvještaja.

Članom 19. definirana je primjena odredbi Stečajnog i Likvidacionog zakona na stečajni postupak, odnosno likvidacioni postupak nad društvom za osiguranje, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Članom 20. utvrđene su dozvole i odobrenja koja društvima za osiguranje izdaje Agencija za nadzor, a po ovlaštenju danom ovim zakonom. Nužan preduslov upisa osnivanja, pripajanja ili spajanja društava za osiguranje u sudski registar, kako bi osnivanje društva ili navedena preoblikovanja društava postala pravovaljana, je dobijanje dozvole odnosno odobrenja Agencije za nadzor.

Članom 21. izričito je propisana dokumentacija koju je potrebno priložiti zahtjevu za izdavanje dozvole za obavljanje poslova osiguranja da bi se zahtjev smatrao valjanim te kako bi na osnovu njega Agencija za nadzor donijela odluku i izdala dozvolu za obavljanje poslova osiguranja. Iz dokumentacije priložene zahtjevu, Agenciji za nadzor posebno mora biti vidljiv poslovni plan u vezi s odnosnim društvom, vlasnička struktura društva, ko su imaoici kvalifikovanih udjela, ko su lica povezana s imaoima kvalifikovanih udjela i način njihove povezanosti kao i sposobnost društva da obezbijedi adekvatan kapital društva. Adekvatnost kapitala društva dokazuje se potvrdom ovlaštenog aktuaru.

Članom 22. Agenciji za nadzor daje se ovlaštenje za odlučivanje i izdavanje dozvole za obavljanje poslova osiguranja. Takvo odobrenje društvu za osiguranje omogućava obavljanje djelatnosti na cjelokupnom području Evropske unije bilo s naslova slobode poslovnog nastana bilo slobode pružanja usluga. Navedeno odobrenje izdaje se za obavljanje tačno određenih vrsta osiguranja za koje je društvo podnijelo zahtjev poštujući pri tom odredbe i ograničenja određena ovim zakonom. Ovim članom Agencija

za nadzor također je ovlaštena za izdavanje dozvole za obavljanje poslova reosiguranja društvima za reosiguranje.

Članom 23. ostavljeno je pravo Agenciji za nadzor da, u svrhu ostvarivanja i ispunjavanja svoje nadzorne uloge nad cjelokupnom osigurateljnom djelatnošću, odbije zahtjev za obavljanje poslova osiguranja društva za osiguranje u tačno utvrđenim situacijama kao što su neposjedovanje odobrenja za stjecanje kvalifikovanog udjela, neposjedovanje odobrenja za člana uprave, nedostatne izračunate premije i rezerve, neprilagođeni uslovi poslovanja utvrđeni statutom i drugom dokumentacijom kao i neusklađenost statuta i drugih uslova poslovanja društva s ovim Zakonom i na osnovu njega donesenim propisima te neusklađenost općih i posebnih uslova osiguranja sa Zakonom o obaveznim osiguranjima u prometu.

Članom 24. utvrđeni su uslovi pod kojima Agencija za nadzor koja je izdala dozvolu za obavljanje poslova osiguranja društvu za osiguranje istu može i oduzeti. Takvom odredbom društvu za osiguranje onemogućava se zaključivanje novih poslova u vezi s obavljanjem poslova osiguranja u situacijama kada su interesi društva, a time i interesi samih osiguranika ugroženi. S tim u vezi, propisano je tačno vrijeme od kada zabrana zaključivanja novih poslova za društvo za osiguranje počinje važiti, a vezano na odluku Agencije za nadzor o prestanku važenja dozvole za obavljanje poslova osiguranja. Utvrđeni su razlozi zbog kojih će Agencija za nadzor oduzeti društvu za osiguranje dozvolu za obavljanje poslova osiguranja—ako je dozvola stečena navođenjem pogrešnih podataka i ako je društvu izrečena mjera iz prethodnog člana koja se odnosi na postupanje u skladu sa odredbama o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti, te neprovođenje dodatnih mjera od strane uprave društva.

Članom 25. u skladu sa pravnom regulativom Evropske unije, izričito su propisane stavke poslovnog plana društva za osiguranje kao obavezne dokumentacije koju je potrebno priložiti zahtjevu za izdavanje dozvole za obavljanje poslova osiguranja. Navedene odredbe radi specifičnosti poslovanja s obzirom na poslove osiguranja u pojedinim vrstama osiguranja, razlikuju sadržaj poslovnog plana društava za osiguranje od sadržaja poslovnog plana društava za reosiguranje kao i sadržaj poslovnog plana društava za osiguranje koja namjeravaju obavljati poslove osiguranja pomoći.

Članom 26. utvrđena je obaveza obavještanja Agencije za nadzor o početku odnosno prestanku obavljanja poslova osiguranja od strane društva za osiguranje. Takva odredba donesena je u svrhu omogućavanja potpunog i efikasnog nadzora nad poslovanjem društava te za potrebe praćenja stanja cjelokupne djelatnosti osiguranja. Pored navedenog, izvještavanje Agencije za nadzor u smislu ovog člana potvrda je poštivanja rokova propisanih za početak odnosno prestanak obavljanja poslova osiguranja utvrđenih članom 24. ovog Zakona.

Članom 27. utvrđeno je postupanje u slučaju namjere započinjanja obavljanja poslova osiguranja u vrstama osiguranja različitim od onih za koje određeno društvo već posjeduje dozvolu za obavljanje poslova osiguranja. Istovjetnosti radi, odredbe ovog člana upućuju na smislenu primjenu člana ovog zakona koji regulišu postupak izdavanja dozvole za početak obavljanja poslova osiguranja. S obzirom na posljedice koje bi društvo u takvoj situaciji moglo pretrpjeti s obzirom na pravila o upravljanju rizicima i druge uslove za obavljanje poslova osiguranja u vrsti osiguranja na koju se navedeni zahtjev odnosi, Agenciji za nadzor dopušteno je odbiti zahtjev društva za izdavanje dozvole za izmjenu vrsta osiguranja.

Članom 28. utvrđen je minimalni iznos osnovnog kapitala koji dioničko društvo za osiguranje, s obzirom na vrstu osiguranja koju obavlja, mora imati. Propisana visina osnovnog kapitala diferencirana je s obzirom na prirodu i stepen rizičnosti pojedinih djelatnosti društva za osiguranje, a radi zaštite društva i ugovarača osiguranja.

Članom 29. regulisano je pitanje dionica dioničkog društva za osiguranje u smislu da radi mogućnosti identifikacije vlasnika dionice isključivo moraju glasiti na ime, u cijelosti moraju biti uplaćene u novcu prije upisa osnivanja ili upisa povećanja osnovnog kapitala u sudski registar kako bi se izbjegla mogućnost započinjanja obavljanja djelatnosti bez osiguranja u pogledu propisanog osnovnog kapitala za društva za osiguranje. Izuzetak od posljednje odredbe utvrđena je za slučaj pripajanja odnosno podjele društva za osiguranje. Odredba izdavanja dionica u dematerijalizovanom obliku utvrđena je s obzirom na pravnu regulativu Zakona o hartijama od vrijednosti.

Članom 30. utvrđena su značenja pojmova učestvovanja, kvalifikovanog udjela u pravnom licu, povezanih lica, posrednih ulaganja i posrednih stjecanja te s njima povezanih pojmova, a za potrebe ovog zakona.

Čl. 31. i 33. utvrđena je prethodna obaveza licu koje stiče kvalifikovani udio u društvu za osiguranje dobijanja odobrenja Agencije za nadzor za takvu pravnu radnju. Ova pravna norma ima svrhu uspostavljanja kontrole nad vlasnicima udjela u društvu za osiguranje od strane Agencije za nadzor zbog toga što imalac kvalifikovanog udjela i s njim povezana lica imaju utjecaja na poslovanje društava za osiguranje te na eventualno onemogućavanje obavljanja nadzora.

Članom 32. utvrđen je zahtjev za prethodnim obavještanjem Agencije za nadzor o namjeri stjecanja kvalifikovanog udjela u stranoj finansijskoj instituciji sa svrhom nadzora finansijskog položaja društva za osiguranje. Navedeno je nužno iz razloga efikasnog obavljanja nadzora u smislu eliminisanja višekratne upotrebe kapitala, određivanje stepena koncentracije rizika, transakcija između tako povezanih lica i utjecaja na upravljanje imovinom društva za osiguranje koje stječe kvalifikovani udio u stranoj finansijskoj instituciji od strane te finansijske institucije.

Članom 34. se uređuju uslovi međusobne saradnje nadzornih tijela prilikom odlučivanja o zahtjevu za izdavanje odobrenja za stjecanje kvalifikovanog udjela, te potreba za razmjenjivanjem potrebnih informacija za donošenje odluke o zahtjevu za izdavanje odobrenja za stjecanje kvalifikovanog udjela.

Članom 35. utvrđene su pravne posljedice stjecanja dionica na osnovu kojih lice posredno ili neposredno stiče kvalifikovani udio u društvu za osiguranje bez prethodnog dobijanja odobrenja Agencije za nadzor s ciljem ograničavanja učestvovanja takvog lica u upravljanju društvom za osiguranje. Navedena lica na taj način krše odredbe ovog zakona te kao takve ugrožavaju sigurnost prilikom upravljanja društvom za osiguranje.

Članom 36. daje se ovlaštenje Agenciji za nadzor za donošenje mjera kod nezakonitog stjecanja kvalifikovanog udjela u društvu za osiguranje.

Članom 37. utvrđeno je da uprava vodi poslove društva za osiguranje i zastupa društvo za osiguranje, a nadzorni odbor nadzire vođenje poslova društva za osiguranje.

Članom 38. utvrđena je obaveza postojanja najmanje dva člana uprave dioničkog društva za osiguranje s ciljem sprečavanja mogućnosti dovođenja u pitanje uspješnog vođenja dioničkog društva za osiguranje. Takvom odredbom pooštreni su uslovi o broju članova uprave u odnosu na Zakon o privrednim društvima te su odredbe ovog zakona odredbe lex specialis. Odredba ovog člana, u skladu sa odredbama Zakona o

privrednim društvima, zabranjuje mogućnost samostalnog zastupanja društva za osiguranje za ukupni obim poslova društva od strane jednog od članova uprave društva odnosno prokurista čime se potvrđuje odredba Zakona o privrednim društvima da su članovi uprave ovlašteni poslove voditi samo zajedno. Poznavanje jednog od službenih jezika u BiH jednog od članova uprave te stalno prebivalište jednog od članova uprave u BiH nužni su uslovi za učinkovito upravljanje društvom za osiguranje na teritoriji Federacije.

Posljednjom odredbom ovog člana u potpunosti je usvojena odredba pravne regulative Evropske unije kojom se zahtjeva da društva za osiguranje država članica Evropske unije moraju voditi poslove u državi u kojoj je društvo registrirano.

Članom 39. utvrđeni su uslovi za člana uprave dioničkog društva za osiguranje kao potrebne stručne kvalifikacije i iskustvo koje za obnašanje navedene funkcije zahtijeva pravna regulativa Evropske unije. Mogućnost odstupanja od navedenih uslova izričito je propisana i to isključivo uz uslov procjene Agencije za nadzor.

Članom 40. propisana je obaveza dobijanja odobrenja Agencije za nadzor radi mogućnosti imenovanja za člana uprave društva za osiguranje. Kao preduslov dobijanja navedenog odobrenja utvrđena je obaveza urednog podnošenja zahtjeva od strane nadzornog odbora, podnošenje dokumentacije kao dokaza o ispunjavanju uslova utvrđenih članom 39. ovog Zakona te predstavljanje programa vođenja poslova društva za osiguranje ako Agencija za nadzor od kandidata to zatraži. Utvrđena je mogućnost odbijanja izdavanja odobrenja za člana uprave društva za osiguranje s ciljem sprječavanja mogućnosti ugrožavanja poslovanja društva kao posljedice nepoštivanja pravila o ograničavanju rizika, neizvršavanja propisanih obaveza ili neispunjavanja uslova propisanih ovim zakonom. U tu svrhu izričito je propisani uslovi prestanka važenja navedenog odobrenja.

Članom 41. utvrđen je oblik radnog odnosa članova uprave dioničkog društva za osiguranje na način da su ispunjeni preduslovi uspješnog izvršavanja njihove funkcije.

Članom 42. tačno su utvrđeni slučajevi u kojima Agencija za nadzor može oduzeti odobrenje za obavljanje funkcije člana uprave društva za osiguranje odnosno slučajevi u kojima je nadzorni odbor društva za osiguranje dužan razriješiti te imenovati novog člana odnosno članove uprave društva.

Članom 43. utvrđene su obaveze članova uprave dioničkog društva za osiguranje, u smislu ovog Zakona, a u svrhu njihove detaljnije razrade u odnosu na odredbe Zakona o privrednim društvima.

Članom 44. utvrđeni su slučajevi kada uprava odnosno član uprave društva za osiguranje obavještava nadzorni odbor društva o pitanjima o kojima zavisi uspješno funkcionisanje i sigurnost poslovanja društva za osiguranje odnosno o određenim statusnim pitanjima člana uprave ili pitanjima stjecanja dionica ili poslovnih udjela pravnog lica od strane člana uprave društva ili člana njegove uže porodice.

Čl. 45. i 46. utvrđeni su uslovi za imenovanje kao i zabrana imenovanja članova nadzornog odbora društva za osiguranje koji se, za potrebe ovog zakona, postrožuju i proširuju u odnosu na Zakon o privrednim društvima. Agenciji za nadzor ostavljena je mogućnost zahtijevanja od uprave društva sazivanja skupštine i predlaganja razrješenja člana nadzornog odbora društva radi osiguranja zakonitog i djelotvornog funkcionisanja nadzornog odbora društva za osiguranje.

Članom 47. propisuju se, uz one propisane Zakonom o privrednim društvima, dodatne nadležnosti nadzornog odbora društva za osiguranje, a u svrhu produbljanja njegovog utjecaja na upravu društva u smislu određivanja poslovne politike i finansijskog plana društva za osiguranje, organizacije internih kontrola, godišnjeg programa interne revizije te drugim poslovima određenim ovim zakonom.

Članom 48. utvrđene su obaveze članova nadzornog odbora društva za osiguranje s ciljem ostvarivanja nadzorne uloge nad primjerenosti i učinkovitosti postupaka interne revizije i kontrolne uloge u smislu provjere godišnjih i finansijskih izvještaja društva za osiguranje. Obaveza nadzornog odbora o izvještavanju skupštine i obrazlaganju svog mišljenja uz godišnji izvještaj interne revizije i izvještaj uprave skupštini društva, preuzeta je iz Zakona o privrednim društvima.

Utvrđena je odgovornost i izuzetak od odgovornosti članova nadzornog odbora za štetu nastalu uslijed zanemarivanja njihovih obaveza propisanih ovim članom kao i obaveza obavještavanja Agencije za nadzor o određenim statusnim pitanjima člana nadzornog odbora ili pitanjima stjecanja dionica ili poslovnih udjela pravnog lica od strane člana nadzornog odbora društva ili člana njegove uže porodice.

Članom 49. uređeno je osnivanje filijala društva koje imaju sjedište u RS i potrebna dokumentacija i procedura.

Članom 50. uređeno je pitanje oporezivanja u slučaju indirektnih poreza, taksi, dažbina ili ostalih troškova koji proizlaze iz ugovora osiguranja zaključenih u Federaciji od strane društva koje ima sjedište u RS.

Članom 51. uređeno je osnivanje filijala društva koje imaju sjedište u Federaciji u RS, potrebna dokumentacija i procedura.

Članom 52. propisane su posebne odredbe za osnivanje filijale društva iz Federacije u RS.

Članom 53. propisano je da Agencija za nadzor može, od društva koje ima sjedište u RS i koje se bavi osiguranjem u Federaciji putem filijala, zahtijevati povremeno obavještavanje o općim i posebnim uslovima ugovora o osiguranju kao i o dokumentima koje namjeravaju koristiti za svoje osiguranike, kao i obaveza društva koje je obrazovano u RS, a koje posluje u Federaciji putem filijale da Agenciji za nadzor podnese svaki dokument koji je od njega zatražen, ukoliko su i društva koja imaju sjedište u Federaciji obavezna da to urade.

Članom 54. uređeno je da ako društvo za osiguranje koje postupa suprotno odredbama ovog Zakona ima sjedište u RS, a u Federaciji ima filijalu ili imovinu, Agencija za nadzor može izreći sankciju za prekršaj njegovoj organizacionoj jedinici, odrediti odgovarajuće mjere nadzora, uključujući i ograničenje slobodnog raspolaganja imovinom toga društva u Federaciji.

Članom 55. propisano je da u slučaju potrebe za istragom na licu mjesta u prostorijama sjedišta društva ili filijale u Federaciji kako bi se osigurala odgovarajuća primjena vrijedećih propisa u Federaciji, Agencija za nadzor surađivaće s Agencijom za osiguranje RS kako bi se istraga provela. Ako Agencija za nadzor smatra prijeko potrebnim, može i sama provesti provjeru u uredima filijale nakon što prethodno obavijesti Agenciju za osiguranje RS.

Članom 56. uređena je mogućnost reklamiranja društva iz RS koje putem filijale obavlja djelatnost osiguranja na području Federacije i da to mora biti u skladu sa važećim propisima u Federaciji.

Članom 57. propisano je da u slučaju provođenja postupka likvidacije društva za osiguranje, obaveze koje proizlaze iz ugovora koji su zaključeni putem filijale ispunit će se na način istovjetan onima koje proizlaze iz drugih ugovora o osiguranju tog društva za osiguranje.

Članom 58. utvrđeno je isključivo pravo obavljanja poslova osiguranja stranih društava za osiguranje na području Federacije preko filijale.

S ciljem uspostavljanja svih preduslova uspješnog poslovanja i mogućnosti izvršavanja svih obaveza preuzetih po ugovorima o osiguranju utvrđeni su uslovi osnivanja filijale stranog društva za osiguranje u Federaciji u smislu kvalifikacija lica koja vode poslovanje filijale, kadrova, tehničke osposobljenosti te kao najvažnije visinu sredstava kojima ista na teritoriji Federacije mora raspolagati.

Radi osiguranja zaštite interesa osiguranika odnosno osiguranja pokrića rizika na području Federacije te u svrhu nadzora cjelokupnog tržišta osiguranja Federacije, za filijale stranih društava za osiguranje u Federaciji određena je obaveza primjene ovog Zakona te na osnovu njega donesenih propisa.

Članom 59. izričito je propisana dokumentacija koju je potrebno priložiti zahtjevu za izdavanje dozvole za osnivanje filijale stranog društva u Federaciji da bi se zahtjev smatrao valjanim te kako bi na osnovu njega Agencija za nadzor donijela odluku i izdala navedenu dozvolu.

Agencija za nadzor, kao tijelo nadležno za provođenje nadzora nad društvima za osiguranje na osnovu ovog zakona, ovim članom ovlašteno je na izdavanje dozvole za osnivanje filijale. Pored toga, Agencija za nadzor ovlaštena je i na odbijanje zahtjeva za izdavanje navedene dozvole u slučaju kada bi to imalo negativan utjecaj na provođenje nadzora na osnovu ovog zakona.

Članom 60. regulisan je prijenos portfelja osiguranja pri čemu to podrazumijeva pravo prijenosa ugovora o osiguranju društva za osiguranje na drugo društvo za osiguranje u Federaciji ili vlastitu filijalu odnosno filijalu drugog društva za osiguranje sa sjedištem u Federaciji.

Kao nužan preduslov za prijenos portfelja osiguranja utvrđeno je dobijanje odobrenja Agencije za nadzor kao potvrde postojanja potrebne rezerve solventnosti društva iz čega proizlazi i odredba člana o istovremenom prijenosu portfelja i imovine za pokriće tehničkih rezervi. Važenje navedenog odobrenja ograničeno je na tri mjeseca kako bi se osigurala usklađenost obaveza društva po ugovorima o osiguranju i vrijednost imovine za pokriće navedenih obaveza koje su predmet prijenosa. Pored navedenog, utvrđena je obaveza društava za osiguranje o izvještavanju Agencije za nadzor za potrebe provođenja njegove funkcije te sankcije Agencije za nadzor u slučaju neispunjavanja navedene obaveze u obliku prestanka važenja izdanog odobrenja.

Osnova ove pravne norme prvenstveno proizlazi iz potrebe usklađivanja sa zahtjevima pravne regulative Evropske unije u smislu omogućavanja slobode pružanja usluga te se na taj način društvu za osiguranje ostavlja mogućnost promjene poslova.

Članom 61. izričito je propisana dokumentacija koju je potrebno priložiti zahtjevu za izdavanje odobrenja za preuzimanje portfelja osiguranja da bi se zahtjev smatrao valjanim te kako bi na osnovu njega Agencija za nadzor donijela odluku i izdala navedeno odobrenje. Iz dokumentacije priložene zahtjevu, Agenciji za nadzor posebno moraju biti vidljivi ugovori koji se prenose, izračun rezervi, spisak imovine za pokriće

tehničkih rezervi odnosno matematičke rezerve, ugovor o prijenosu portfelja te mišljenje ovlaštenog aktuaru o prijenosu portfelja osiguranja.

Članom 62. ovlašćuje se Agencija za nadzor na odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja za preuzimanje portfelja osiguranja u slučajevima kada bi to bilo u suprotnosti s odredbama o upravljanju rizika, ako bi to ugrozilo poslovanje društva za osiguranje te ukoliko bi se na taj način ugrozili interesi osiguranika odnosno ugovarača osiguranja.

Na taj način osigurana je kontrola nad cjelokupnim provođenjem postupka prijenosa portfelja uz poštivanje zaštite interesa osiguranika odnosno ugovarača osiguranja.

Članom 63. utvrđene su osnovne pretpostavke i sistema upravljanja rizicima kojima je izloženo društvo za osiguranje u svrhu djelotvoranog sistema upravljanja rizicima koji obuhvata strategije, procese i postupke izvještavanja koji su potrebni za utvrđivanje, mjerenje i praćenje rizika, upravljanje rizicima i kontinuirano izvještavanje, na pojedinačnom i grupnom osnovu, o rizicima kojima su izložena ili bi mogla biti izložena te o međusobnoj zavisnosti tih rizika formiranja kapitala društva za osiguranje kako bi se omogućilo izvršavanje obaveza koje proizlaze iz poslovanja društva za osiguranje, odnosno koje su preuzete ugovorima o osiguranju.

Članom 64. propisuju se uslovi za ispunjavanje pravila o upravljanju rizikom, kao i dužnosti društva za osiguranje da posluje po principima solventnosti i likvidnosti. Određen je ovlašten aktuar kao lice odgovorno za organizaciju, upravljanje i kontrolu funkcionisanja sistema upravljanja rizicima društva za osiguranje i društva za reosiguranje.

Članom 65. propisuje se obaveza društvima za osiguranje za vođenje statističkih podataka o poslovima osiguranja, rizicima koje pokrivaju osiguranja, osiguranim slučajevima i štetama, kao i dostavljanje istih Agenciji za nadzor.

Čl. 66. do 69. utvrđuje se izračun kapitala društva za osiguranje u skladu sa pravnim normama koje propisuju odredbe ovog zakona. Utvrđene su stavke koje se uzimaju u obzir pri izračunu kapitala društva za osiguranje. Društva za osiguranje dužna su pored tehničkih rezervi osiguranja uspostaviti imovinu koju predstavljaju slobodna sredstva formirana u svrhu zaštite sigurnog i dobrog poslovanja društva u slučajevima neugodnih poslovnih fluktuacija. Takva imovina omogućuje zaštitu osiguranika u slučajevima kada imovina društva za osiguranje formirana po aktuarskim principima i pravilima struke koja predstavlja tehničku rezervu osiguranja nije dostatna za izvršavanje obaveza društva za osiguranje po ugovorima o osiguranju odnosno obaveza prema osiguranicima.

Čl. 70. i 71. utvrđena su pravila za određivanje visine jemstvenog kapitala odnosno granice solventnosti društva za osiguranje, i to odvojeno za društva za osiguranje koja obavljaju poslove životnih osiguranja i društva za osiguranje koja obavljaju djelatnost neživotnih osiguranja. Razina minimalnog jemstvenog kapitala utvrđena je primjenom objektivnih mjerila čime se društva za osiguranje jednake veličine postavljaju u isti konkurentni položaj. Jemstveni kapital mora se mijenjati s obzirom na rizike koje je preuzelo društvo za osiguranje i zbog toga je određen u obliku matematičke formule. Ovakvo uređenje potrebno je iz različitosti rizika koja društva preuzimaju u pogledu životnih odnosno neživotnih osiguranja i postavljanja zahtjeva za minimalnim jemstvenim kapitalom na nivo zavisnan od obaveze društva za osiguranje i prirodi i stepenu rizika, ali i radi usklađivanja takvih pravila s društvima za osiguranje država

članica Evropske unije kako bi se olakšalo međusobno priznavanje principa dobrog i sigurnog poslovanja.

Članom 72. utvrđeni su minimalni kapitalni zahtjevi, odnosno najniži iznos kapitala društva koji nazivamo jemstveni kapital društva za osiguranje i on je zavisan od vrsta rizika koje društvo preuzima u pokriće. Jemstveni kapital društva za osiguranje predstavlja dio kapitala društva koji nikada ne smije biti manji od 1/3 iznosa izračunatog na osnovu pravila za izračun granice solventnosti i mora biti sastavljen od određenih stavki imovine. Društva za osiguranje dužna su stalno održavati propisanu visinu jemstvenog kapitala, ali mogu postojati slučajevi tokom poslovanja društva kada nastupe rizici koji će zahtijevati uz korištenje imovine koja je namijenjena izvršavanju obaveza po ugovorima o osiguranju (tehničke rezerve osiguranja) i upotrebu imovine koja čini jemstveni kapital. U navedenom slučaju društvo za osiguranje dužno je zadržati najmanje imovinu u vrijednosti minimalnog jemstvenog kapitala, a ukoliko to ne bude u mogućnosti dioničari društva dužni su uplatiti dodatni kapital, ili će se nad društvom za osiguranje pokrenuti postupak stečaja.

Članom 73. utvrđena je obaveza Agencije za nadzor da provedbenim aktom detaljnije propiše obilježja i vrste imovine i pravila za izračun granice jemstvenog kapitala. Navedena pravna norma omogućuje Agenciji za nadzor da s obzirom na oblike finansijskih instrumenata i eventualne njihove nove pojavne oblike na tržištu omogući pravovremeno društvima za osiguranje upotrebu istih radi stabilnosti i kvaliteta upravljanja imovinom društva za osiguranje. Takođe, Agenciji za nadzor utvrđena je obaveza detaljnijeg utvrđivanja vrste i obilježja vrednovanja i usklađenosti bilansnih pozicija i procedure za ulaganje imovine.

Članom 74. utvrđene su mjere društva za osiguranje koje je dužno provoditi radi osiguranja razine likvidnosti koja je nužna za pravovremeno izvršavanje obaveza društva za osiguranje.

Članom 75. utvrđena je obaveza društvu za osiguranje redovnog izračunavanja svih stavki imovine i pokazatelja kapitalne sigurnosti poslovanja društva za osiguranje i izvještavanje Agencije za nadzor o istima kako bi u slučaju odstupanja i nepravilnosti od normi utvrđenih ovim Zakonom, društvo za osiguranje, a u krajnjem slučaju Agencija za nadzor mogla pravovremeno poduzeti mjere za stabilizaciju poslovanja društva i na taj način zaštititi društvo za osiguranje od neželjenih posljedica a ujedno i osiguranike.

Članom 76. utvrđena je mjera zabrane isplate dobiti društva za osiguranje u slučajevima kada bi takva isplata za posljedicu imala smanjenje solventnosti odnosno likvidnosti društva za osiguranje. Ova pravna norma onemogućuje dioničarima društva za osiguranje bezuslovno donošenje odluke o isplati dividende i eventualno uticanje na nepravilno iskazivanje stavki aktive odnosno pasive u bilansu društva za osiguranje, te uticanje na iskazivanje poslovnog rezultata i na taj način ugrožavanje poslovanja društva za osiguranje.

Član 77. utvrđena je obaveza uprave društva da zbog povećanja granice jemstvenog kapitala (solventnosti) poduzme mjere u svrhu ispunjavanja povećanih zahtjeva, kako bi omogućila uspostavljanje zahtijevanog stepena imovine društva za osiguranje.

Članom 78. utvrđeno je pravo Agencije za nadzor da zahtijeva od društva za osiguranje donošenja mjera u obliku finansijskog plana kako bi se otklonilo finansijsko stanje društva za osiguranje kojim se ugrožena prava osiguranika. Ova pravna norma daje ovlaštenje Agenciji za nadzor za poduzimanje mjera u slučaju oslabljenog finansijskog

položaj društva za osiguranje, te boljeg načina zaštite osiguranika. Agencija za nadzor mora imati na raspolaganju sva sredstva koja mu omogućuju uvođenje adekvatnih zaštitnih mjera sa ciljem sprječavanja nepravilnosti odnosno kršenja odredbi ovog zakona. Svrha ove pravne norme je omogućavanje Agenciji za nadzor da na vrijeme poduzme sve mjere sa ciljem zaštite osiguranika i time spriječi moguće veće posljedice.

Članom 79. utvrđena je obaveza društvu za osiguranje oblikovanja, kao i definicija, te vrste tehničkih rezervi osiguranja koje su namijenjene pokriću budućih obaveza iz osiguranja i eventualnih gubitaka zbog rizika koji proizlaze iz poslova osiguranja. Tehničke rezerve osiguranja predstavljaju obavezu društva za osiguranje koja je preuzeta na osnovu ugovora o osiguranju, te kao takve društvo za osiguranje dužno ih je oblikovati na aktuarskim principima, odnosno na načina da one s obzirom na statističke podatke o osiguranim događajima i obim osiguranja budu u visini obaveza za štete. Kako bi se omogućilo implementiranje sistema osiguranja u sistem osiguranja država članica Evropske unije nužno je utvrđivanje tehničkih rezervi u skladu sa međunarodno priznatim metodama. Navedene metode podložne su promjenama i imaju oblik matematičkih formula te je iz tog razloga utvrđena obaveza Agenciji za nadzor da provedbenim aktom propiše iste.

Čl. 80. do 85. utvrđena su osnovna pravila oblikovanja pojedinih vrsta tehničkih rezervi s obzirom na njihovu namjenu.

Članom 86. utvrđena je obaveza društva za osiguranje oblikovanja i upravljanja imovinom društva za osiguranje koja je namijenjena pokriću tehničkih rezervi za osiguranje na način da uzima u obzir vrstu poslova koje obavlja, kao i poštuje princip sigurnosti, isplativosti i tržišnosti, te raznolikosti i disperzije. Cilj ove pravne norme je osigurati kvalitet imovine kako bi se mogle izvršavati obaveze društva za osiguranje vezano za isplatu naknada za štete i osigurane iznose.

Članom 87. su definirani ciljevi kojih se društvo za osiguranje trebaju voditi u poslovanju sredstvima, odnosno ulaganju imovine iz člana 86. stava (1) ovog zakona.

Članom 88. propisani su principi ulaganja sredstava tehničkih rezervi i to da je ulaganjem zagarrantovana sigurnost, ročna usklađenost, isplativost, utrživost te raznovrsnost i disperzija ulaganja. Društvo za osiguranje je obavezno osigurati da iznos ulaganja u sredstva utvrđena ovim Zakonom budu najmanje jednaka izračunatim tehničkim rezervama. Ulaganje sredstava tehničkih rezervi u određenu imovinu je sigurno ako zadovoljava ekonomski i pravni aspekt.

Članom 89. utvrđene su vrste dopuštenih ulaganja imovine za pokriće tehničkih i matematičkih rezervi kojima su određeni finansijski oblici i maksimalni iznosi ulaganja u pojedine finansijske oblike s obzirom na njihovu rizičnost. Ova pravna norma prvenstveno ima cilj zaštititi imovinu za pokriće tehničkih i matematičkih rezervi, ali i omogućiti da društva za osiguranje ulaganjem te imovine učestvuju u kreiranju i podsticanju privrednog razvoja države.

Članom 90. utvrđena su ograničenja ulaganja imovine za pokriće tehničke rezerve.

Članom 91. utvrđena je obaveza društva za osiguranje oblikovanja i upravljanja imovinom koja je namijenjena pokriću matematičke rezerve osiguranja na način da se osigura najviša razina zaštite osiguranika životnog osiguranja. Životno osiguranje ima karakter dugoročnosti i štednje te na taj način nužno je uspostaviti sistem upravljanja imovinom za pokriće matematičke rezerve kako bi društvo za osiguranje bilo u mogućnosti u svakom trenutku izvršiti obaveze po ugovorima o životnom osiguranju.

Čl. 92. do 94. utvrđena je obaveza društvu za osiguranje vezano za vrstu osiguranja za koje se oblikuje matematička rezerva odvojenog oblikovanja matematičke rezerve za svaki ugovor o osiguranju i stalno usklađivanje visine imovine koja je namijenjena pokriću matematičke rezerve. Odstupanja matematičke rezerve kao obaveza društva za osiguranje i vrijednosti imovine kao sredstava namijenjenih za izvršenje obaveza po ugovorima o životnom osiguranju do kojih može doći do promijene vrijednosti imovine mora se odmah uskladiti kako bi se osigurala dugoročna finansijska stabilnost društva za osiguranje. Nadalje utvrđena su i ograničenja ulaganja imovine za pokriće matematičke rezerve kojima su određeni finansijski oblici i maksimalni iznosi ulaganja u pojedine finansijske oblike s obzirom na njihovu dugoročnost, stepen likvidnosti i rizičnost. Ova pravna norma prvenstveno ima cilj zaštititi osiguranike životnih osiguranja. S obzirom da se imovina za pokriće matematičkih rezervi akumulira u dužem vremenskom periodu, ista ima značajnu ulogu na finansijskom tržištu, te se kod odabira vrsta ulaganja u obzir uzimalo ispunjenje privrednih interesa kako same države tako i osiguranika, odnosno ugovarača životnog osiguranja.

Članom 95. utvrđena je obaveza društvima za osiguranje poštivanja pravila o zaštiti od kursnih, kamatnih i drugih tržišnih rizika. Ulaganja imovine za pokriće matematičke rezerve osiguranja života moraju biti predmet redovnih internih kontrola i revizija u sklopu sveobuhvatnog principa kulture kontrole koje društvo za osiguranje primjenjuje.

Članom 96. utvrđena su pravila oblikovanja matematičke rezerve osiguranja i ulaganja imovine za pokriće matematičke rezerve s obzirom na karakteristike ovakvih proizvoda osiguranja i činjenicu da osiguranik na sebe preuzima rizik eventualnog gubitka koji nastaje smanjenjem vrijednosti jedinice imovine investicijskog fonda. Ugovori o životnom osiguranju vezani na jedinice investicijskog fonda predstavljaju proizvod osiguranja koji je specifičan s obzirom da društva za osiguranje prikupljaju imovinu kroz premiju osiguranja te su istu obavezna ulagati u određeni investicijski fond zavisno od volje ugovarača osiguranja.

Čl. 97. do 100. utvrđena su pravila i način odvajanja imovine za pokriće matematičke rezerve od imovine društva za osiguranje u svrhu efikasnog nadzora nad takvom imovinom i omogućavanja tačnog utvrđivanja prinosa od ulaganja takve imovine radi omogućavanja imaočima životnog osiguranja učestvovanje u dobiti. Cilj ove pravne norme je osiguranje izvršavanja obaveza društava za osiguranje prema ugovaraocima životnog osiguranja u skladu sa ugovorima o životnom osiguranju.

Članom 101. propisuje se da u slučaju da društvo za osiguranje propusti propusti da ispoštuje odredbe čl. od 86. do 100. ovog zakona u vezi sa tehničkim, odnosno matematičkim rezervisanjima Agencija za nadzor može donijeti odluku kojom će zabraniti ulaganje sredstava osiguranja, jedan dio ili svu njenu slobodnu imovinu, povući ili oduzeti odobrenje za rad za pojedine ili sve vrste osiguranja koja se obavljaju i poduzeti bilo koju odgovarajuću mjeru s ciljem da se osiguraju interesi osiguranika, kao i bilo kojih drugih lica koja imaju pravo na naknadu od osiguranja.

Čl. 102. i 103. utvrđene su druge mjere ograničavanja rizika, kao što je reosiguranje i pravila vezana na ovu mjeru ograničavanja rizika. Društvo za osiguranje dužno je rizike koji prelaze mogućnost njegovog vlastitog pokrića, odnosno rizike koji mogu za posljedicu imati štete koje društvo za osiguranje ne bi moglo izvršiti iz imovine koju je oblikovalo za tu vrstu osiguranja pokriti kod društva za reosiguranje, ali rizike koji nemaju takav karakter ne smiju predati u reosiguranje, jer bi se na taj način dovelo u

pitanje da li takav subjekt obavlja poslove osiguranja ili ima funkciju samo preuzimaoca rizika radi daljeg prosljeđivanja reosiguratelju ili drugom osiguratelju. Svrha ovakvog pristupa je da se premija osiguranja koja se odnosi na pokriće rizika koje je preuzelo društvo za osiguranje akumulira u imovini za pokriće rezervi tog društva za osiguranje, a samo dio koji je nužan za reosiguranje cedira odnosno prenese reosiguravatelju.

Članom 104. utvrđeno je da dva ili više društava za osiguranje mogu preuzeti jedan rizik. Ova pravna norma ima cilj omogućiti društvima za osiguranje zajedničko preuzimanje rizika velikog obima u okviru jednog jedinog ugovora o osiguranju.

Članom 105. regulisano je prikupljanje, obrada i pružanje podataka definiranih kao značajnih za obavljanje poslova i nadležnosti Agencije za nadzor određenih ovim zakonom. U skladu sa zahtjevima pravne regulative Evropske unije kao i potrebama očuvanja povjerljivosti tačno su utvrđena tijela i osnov po kojem Agencija za nadzor navedene podatke smije dostavljati.

Čl. 106. do 108. utvrđeno je koji se podaci i informacije smatraju povjerljivim podacima u smislu poslovne tajne društva za osiguranje. Radi zaštite interesa društva za osiguranje kao i zaštite interesa i ličnih podataka osiguranika odnosno drugih imaoca prava iz osiguranja, obaveza čuvanja povjerljivih podataka propisana je za sve članove tijela društava za osiguranje, dioničare društava, radnike i druga lica kojima su takvi podaci na bilo koji način dostupni. Situacije u kojima su odstupanja od navedene odredbe dopuštena izričito su propisane, a odnose se na zahtjeve za potrebe odlučivanja u različitim postupcima, zahtjeve institucija kojima je to neophodno radi provođenja njihovih zakonskih ovlaštenja ili u slučaju kada to stranka izričito pismenim putem odobri. Radi osiguranja sveobuhvatne regulacije ove problematike, član 108. obavezuje na poštivanje Zakona o zaštiti ličnih podataka kao i drugih propisa o zaštiti podataka.

Članom 109. propisana je obaveza društava za osiguranje o primjenjivanju odredbi Zakona o privrednim društvima u pogledu odredbi koje se odnose na regulaciju vođenja poslovnih knjiga i sastavljanja finansijskih izvještaja za odgovarajući pravno organizacioni oblik društva. Za potrebe pravilnog i realnog utvrđivanja vrijednosti imovine i obaveza društva za osiguranje, pored odredbi ovog Zakona, neophodna je primjena Zakona o računovodstvu i drugih srodnih propisa poštujući pri tom računovodstvene i finansijske standarde i principe.

Članom 110. propisana je obaveza redovnog vođenja poslovnih knjiga od trenutka samo osnivanja društva kako bi se u svakom trenutku moglo utvrditi imovno stanje, zaduženost i cjelokupno finansijsko stanje društva.

Članom 111. izričito je propisan sadržaj godišnjeg izvještaja društva za osiguranje kao i rokovi dostavljanja istih Agenciji za nadzor. Ovim članom obavezuju se društva za osiguranje da u svojem godišnjem izvještaju, pored ostalih podataka, moraju objaviti popis lica s udjelom u kapitalu društva većim od 3% i podatke o visini njihovih udjela. Osim toga, društva za osiguranje u godišnjem izvještaju moraju objaviti spisak članova uprave koji imaju udio u društvu i podatke o visini njihovih udjela, bez obzira na njihovu visinu.

Članom 112. sadržaj godišnjeg izvještaja društva za osiguranje proširuje se izvještajem ovlaštenog aktuara te mišljenjem ovlaštenog aktuara o tehničkim rezervama društva za osiguranje. Zbog njegove nezavisnosti u odnosu na tijela samog društva za osiguranje, ovakvom pravnom normom ispunjen je jedan od osnovnih zadataka ovlaštenog aktuara

zaposlenog u društvu za osiguranje, a za potrebe ispunjavanja obaveza društva prema Agenciji za nadzor.

Članom 113. nalaže se društvima za osiguranje organizovanje interne revizije na način koji će omogućiti da nezavisno i objektivno obavlja svoje poslove i da savjetima i preporukama unapređuje poslovanje društva za osiguranje. Smisao ovakve formulacije je naglasak na nezavisnosti i objektivnosti interne revizije, što je u skladu sa standardima i praksom interne revizije u svijetu. Prema važećem Zakonu društvo za osiguranje dužno je Direkciji za nadzor društava za osiguranje dostaviti revizorski izvještaj koji obavezno mora sadržavati i detaljni pregled namjene i strukture ulaganja te mišljenje revizora o ulaganjima. Ovim zakonom je izdvojeno poglavlje Interne revizije, te je način organizovanja ovih funkcija u potpunosti prepušten društvima za osiguranje. Kroz zakon je definirano koji se ciljevi trebaju ostvariti kroz te funkcije. Uprava društva za osiguranje dužna je osigurati funkcioniranje sistema internih kontrola za sva područja poslovanja društva za osiguranje. Uprava je dužna i osigurati praćenje rizika kojima je društvo za osiguranje izloženo u svom poslovanju. Zakonom se želi naglasiti samostalnost funkcije interne revizije, utvrđuju se zadaci i lica koja mogu obavljati internu reviziju, kao i minimalni programi rada, izvještaji o radu i načini izvještavanja uprave i nadzornog odbora društva za osiguranje o rezultatima nalaza interne revizije.

Članom 114. definiraju se zadaci interne revizije, principi i standardi obavljanja revizije kao i usklađivanje metoda rada interne i vanjske revizije društva za osiguranje. Interna revizija provjerava da li društvo za osiguranje obavlja poslove osiguranja u skladu sa zakonima, propisima donesenim na osnovu zakona i unutrašnjim pravilima kojima se uređuje poslovanje društva za osiguranje. Takođe provjerava da li društvo za osiguranje vodi poslovne knjige, evidentira poslovne događaje na osnovu vjerodostojne dokumentacije, pravilno vrednuje knjigovodstvene stavke i sastavlja finansijske izvještaje te sistemski upravlja rizicima uključujući i informacionu tehnologiju. Propisano je obavljanje interne revizije u skladu sa strukovnim principima i standardima, kodeksom strukovne etike i pravilima djelovanja interne revizije koje usvaja uprava društva za osiguranje u saglasnosti s nadzornim odborom.

Članom 115. određuju se lica koja mogu obavljati internu reviziju u društvu za osiguranje. Društvo za osiguranje mora zaposliti najmanje jednu osobu sa zvanjem revizora ili internog revizora, a ako veći broj lica obavlja internu reviziju, jedno lice sa zvanjem revizora ili internog revizora mora biti zaduženo za cjelokupni rad interne revizije. S obzirom da lice koja obavlja zadatke interne revizije ne smije obavljati druge poslove u društvu za osiguranje, zbog društva za osiguranje s manjim obimom poslovanja i malim brojem zaposlenika uvedena je ova odredba u vidu izuzetka.

Članom 116. utvrđuju se planovi rada interne revizije i to: strateški i godišnji plan. Određeno je da se strateški plan donosi za trogodišnji, odnosno petogodišnji period, dok se godišnji plan interne revizije izrađuje na osnovu strateškog plana. Nadzorni odbor usvaja plan uz prethodno mišljenje uprave društva za osiguranje, a na prijedlog voditelja interne revizije. Na osnovu godišnjeg programa rada, interna revizija donosi operativne planove rada za polugodišnja ili kraća vremenska perioda, a mogući su i izuzeci, te se stoga određeni broj revizija može obaviti i po nalogu člana uprave društva.

Članom 117. utvrđen je sadržaj izvještaja o radu interne revizije. Propisana je obaveza sastavljanja izvještaja u skladu sa rokovima utvrđenim operativnim planom rada interne revizije, a najmanje jedanput polugodišnje.

Članom 118. propisana je obaveza obavještanja uprave i nadzornog odbora društva za osiguranje od strane interne revizije tokom obavljanje revizije u slučajevima kada se ustanovi nezakonito poslovanje, kršenje pravila o upravljanju rizicima i da iz tih razloga društvo za osiguranje može postati nelikvidno, nesolventno ili je time ugrožena sigurnost njegova poslovanja.

Članom 119. definiran je pojam ovlaštenog aktuaru te tačno utvrđeni uslovi koje ovlaštenu aktuar, kao lice ovlašteno od strane Agencije za nadzor, mora ispunjavati. Navedeni uslovi predstavljaju minimum standarda koje zahtijeva aktuarska struka u smislu njene važnosti s obzirom na poslove osiguranja. Ovim članom Agenciji za nadzor dano je ovlaštenje da uspostavi postupak i pravila provjere minimalnih zahtjeva za znanjem lica koje će obavljati aktuarske poslove u društvima za osiguranje te da obavlja nadzor nad ovlaštenim aktuarima. Pored navedenog, Agencija za nadzor ovlaštena je oduzeti ovlaštenje ovlaštenom aktuaru prvenstveno radi zaštite aktuarske struke te je o tome dužna obavijestiti društvo za koje je lice obavljalo aktuarske poslove, a radi zaštite interesa i poslovanja samog društva. Odredba člana o sklapanju sporazuma Agencije za nadzor s nadležnim nadzornim tijelima država članica Evropske unije o priznavanju ovlaštenja za obavljanje poslova ovlaštenog aktuaru predstavlja prvi korak ka integriranju aktuarske struke Federacije s aktuarskom strukom na nivou Evropske unije.

Članom 120. utvrđena je obaveza postojanja ovlaštenog aktuaru u društvima za osiguranje za potrebe provjere da li su premije društva oblikovane u skladu sa aktuarskim prognozama te na način kako bi društvo moglo ispuniti svoje obaveze uzimajući pri tom u obzir sve aspekte svog finansijskog položaja. Radi sprečavanja sukoba interesa, postavljena je zabrana imenovanja članova uprave društva, prokuriste ili drugog lica s udjelom u društvu većim od 1% ovlaštenim aktuarom. S obzirom na nadzornu funkciju Agencije za nadzor i u svrhu ostvarenja sveobuhvatnog nadzora nad poslovanjem društava i nadzora ovlaštenih aktuaru, društvo za osiguranje dužno je Agenciju za nadzor obavijestiti o izboru ovlaštenog aktuaru. Ukoliko društvo propusti izabrati ovlaštenog aktuaru ili izabere lice koje ne posjeduje ovlaštenje za obavljanje poslova ovlaštenog aktuaru, ovom odredbom Agencija za nadzor je ovlaštena i dužna sama ga imenovati.

Članom 121. utvrđeni su poslovi ovlaštenog aktuaru u društvu za osiguranje te obaveza razmjene informacija između uprave, nadzornog odbora i ovlaštenog aktuaru. S jedne strane uprava društva ovlaštenom aktuaru mora pružiti sve podatke radi utvrđivanja sposobnosti društva da ispuni sve svoje obaveze s obzirom na visinu premije i tehničkih rezervi dok s druge strane ovlaštenu aktuaru upravi i nadzornom odboru, kao upravljačkim tijelima društva, mora predočiti izvještaj o svojim saznanjima kao i mišljenje uz godišnji izvještaj. S obzirom na nadzornu funkciju Agencije za nadzor i u svrhu ostvarenja sveobuhvatnog nadzora ovlaštenih aktuaru, ovlaštenu aktuaru dužan je u slučaju prestanka obavljanja funkcije ovlaštenog aktuaru u društvu za osiguranje o tome obavijestiti Agenciju za nadzor u propisanom roku.

Članom 122. utvrđena je obaveza postupanja u slučaju oduzimanja ovlaštenja aktuaru društva za osiguranje te u slučaju nastupanja okolnosti iz člana 67. stava (2) Zakona. Ukoliko društvo ne postupi prema odredbi stava (1) ovog člana, Agenciji za nadzor daje se ovlaštenje za izricanje mjera društvu za osiguranje odnosno ovlaštenje za imenovanje novog ovlaštenog aktuaru društva za osiguranje. Također u okviru razmjene informacija između društava za osiguranje i Agencije za nadzor kao tijela koje

u okviru svojih zakonskih ovlaštenja provodi nadzor nad ovlaštenim aktuarima, propisana je obaveza društava obavještavanja o razrješenju ovlaštenog aktuara.

Članom 123. utvrđeni su propisi revidiranja godišnjih finansijskih izvještaja, ko može obavljati eksternu reviziju društva za osiguranje. Propisani su krajnji rokovi dostavljanja godišnjih finansijskih izvještaja, revidiranih konsolidovanih finansijskih izvještaja grupe osiguravatelja i revidirani konsolidovani finansijski izvještaji koncerna osiguranja Agenciji za nadzor. Odredbama ovog člana izričito je naglašeno da ista revizorska firma ne može obavljati reviziju finansijskih izvještaja društva za osiguranje ukoliko je dotična revizorska firma u prethodnoj godini više od polovine svojih ukupnih prihoda ostvarila na osnovu obavljene revizije finansijskog izvještaja tog društva za osiguranje. Takođe, ista revizorska firma ne može istovremeno obavljati reviziju finansijskih izvještaja društva za osiguranje i pružati konsultantske usluge istom društvu za osiguranje.

Članom 124. definirane su obaveze ovlaštenih revizora. U članu su navedene činjenice, o kojima je ovlašteni revizor, ako ih uoči tokom obavljanja revizije, obavezan izvijestiti Agenciju za nadzor. Takva obaveza revizora ne smatra se kršenjem propisa i odredaba ugovora između revizora i društva za osiguranje, u dijelu koji regulira ograničenje davanja podataka od strane revizora trećim licima.

Članom 125. utvrđene su obaveze društva za osiguranje da daje informacije. Društvo za osiguranje dužno je revizoru izručiti svu potrebnu dokumentaciju, omogućiti pristup radnim i poslovnim prostorijama, te im u svrhu provedbe revizije staviti na raspolaganje odgovarajuće prostorije i pomagala.

Članom 126. definiran je sadržaj revizorskog pregleda, a Agencija za nadzor propisuje detaljniji oblik i sadržaj revizorskog pregleda i revizorskog izvještaja s obzirom na specifičnost poslova s područja osiguranja. Osim toga, Agencija za nadzor može od revizora zatražiti i dodatna obrazloženja u vezi s obavljenom revizijom i revizorskim izvještem. Članom je propisana i mogućnost odbijanja revizorskog izvještaja od strane Agencije za nadzor u slučaju da revizorski pregled odnosno izvješte nije obavljeno odnosno sastavljeno u skladu sa navedenim propisima iz ovog člana.

Članom 127. propisana je obaveza društva za osiguranje o objavi sažetka revidiranog godišnjeg izvještaja uz mišljenje revizora i ovlaštenog aktuara u dnevnoj štampi. U članu je definiran i rok u kojem je društvo za osiguranje dužno to učiniti.

Čl. 128. do 139. Regulisani su status, ciljevi, obaveze i odgovornosti Agencije za nadzor. Takođe je utvrđeno upravljanje, ovlaštenja, rad, saradnja i vođenje ovlaštenih registara Agencije za nadzor.

Čl. 140. i 141. utvrđeno je da Agencija za nadzor obavlja nadzor nad društvima za osiguranje, ali i nad pravnim licima povezanim s društvima za osiguranje ako je to nužno radi nadzora nad poslovanjem društva za osiguranje. Takođe, nadzor nad poslovanjem društva za osiguranje mogu obavljati i druge institucije u skladu sa ovlaštenjima na osnovu zakona u okviru svog djelokruga poslovanja.

Članom 142. propisan je način obavljanja nadzora, pa se tako navodi da Agencija za nadzor prati, prikuplja i provjerava izvještaj i obavještenja društva za osiguranje, obavlja pregled poslovanja društva za osiguranje i izriče mjere nadzora.

Članom 143. precizirane su činjenice i okolnosti o kojima je društvo za osiguranje dužno izvještavati Agenciju za nadzor. To su prije svega podaci koji se upisuju u sudski registar, svi zaključci prihvaćeni na skupštini, podaci o imaicima dionica društva za osiguranje, razrješavanje i imenovanje članova uprave, razrješenje ovlaštenog aktuara,

promjene vođenja interne revizije, sve promjene koje se tiču filijale, podaci o ulaganjima, promjene u strukturi kapitala te prestanak obavljanja određenih poslova osiguranja. Istaknuta je dužnost društva za osiguranje da obavijesti Agenciju za nadzor o tehničkoj podlozi koju upotrebljava pri izračunu cjenika premija. Nadalje, uprava društva za osiguranje ima obavezu obavještavanja Agencije za nadzor o događajima ako je ugrožena likvidnost, odnosno solventnost društva za osiguranje; ako nastupe razlozi za prestanak odnosno oduzimanje dozvole za obavljanje poslova osiguranja, te ako se finansijski položaj društva za osiguranje izmijeni do mjere da društvo za osiguranje ne dostiže propisanu granicu jemstvenog kapitala iz člana 70., odnosno člana 71. ovog Zakona. Isto tako, društvo za osiguranje dužno je na zahtjev Agencije za nadzor dostaviti izvještaje i informacije o svim poslovima koji su bitni za obavljanje nadzora.

Čl. 144. do 146. Propisana je obaveza društvima za osiguranje i reosiguranje odvojeno za poslove životnih i neživotnih osiguranja mjesečno, tromjesečno i godišnje izvještavati Agenciju za nadzor. Društvo za osiguranje dužno je na zahtjev Agencije za nadzor dostaviti izvještaje i informacije o svim poslovima, bitnim za obavljanje nadzora odnosno obavljanje drugih nadležnosti i poslova Agencije za nadzor. Agencija za nadzor propisuje detaljniji sadržaj izvještaja, kao i način i rokove za izvještavanje, odnosno obavještavanje posebnim podzakonskim aktima.

Članom 147. je propisan predmet i način provođenja nadzora subjekata nadzora.

Članom 148. utvrđeno je da pregled poslovanja društva za osiguranje provodi ovlašteno lice Agencije za nadzor, a da Agencija za nadzor može ovlastiti i ovlaštenog revizora ili drugo stručno osposobljeno lice za pregled koja kod obavljanja pregleda ima jednake nadležnosti kao Agencija za nadzor. Svrha je odrediti krug lica koja mogu provoditi nadzor.

Članom 149. utvrđena je obaveza Agencije za nadzor da se subjekt nadzora izvijesti o planiranom nadzoru najmanje pet dana prije početka nadzora. Nadalje je utvrđeno da zahtjev za pregled poslovanja mora obuhvatiti predmet nadzora kao i upozorenje na pravne posljedice ukoliko se zahtjevu ne bi udovoljilo odnosno ukoliko ne bi bilo omogućeno obavljanje pregleda poslovanja. Svrha je omogućiti subjektu nadzora pripremu za nadzor kao i organizovati nesmetano obavljanje poslova i djelatnosti kojim se bavi, za vrijeme nadzora.

Članom 150. utvrđena je obaveza društva za osiguranje da ovlaštenom licu omogući pregled svih poslovnih knjiga, spisa i druge dokumentacije, kao i obaveza društva da na zahtjev Agencije za nadzor izruči kompjuterske ispise i kopije evidencija odnosno drugih poslovnih knjiga i dokumentacije. Također je utvrđena obaveza članova uprave i radnika društava za osiguranje davanja izvještaja i informacija o svim poslovima bitnim za provođenje nadzora. Nadalje je dato ovlaštenje ovlaštenom licu da može obaviti i pregled poslovanja pravnih lica povezanih s društvom za osiguranje ako je to nužno radi potpunijeg pregleda poslovanja društva za osiguranje. Svrha je odrediti obavezu subjekata nadzora da licu ovlaštenom za nadzor omogući uvid u svu dokumentaciju i ostalo kako bi se osigurali nužni preduslovi kvalitetnog i obuhvatnog nadzora.

Članom 151. utvrđeno je ovlaštenje Agencije za nadzor da od subjekta nadzora može zatražiti informacije o svim poslovima koji su s obzirom na svrhu pojedinog nadzora bitne za procjenu da li subjekt nadzora poštuje odredbe Zakona odnosno na osnovu njega donesene propise, te ovlaštenje da Agencija za nadzor može tražiti izvještaje i informacije i od lica zaposlenih kod subjekta nadzora. Ukoliko Agencija za nadzor

pozove lica zaposlena kod subjekta nadzora na dostavu pismenog izvještaja mora im biti ostavljen rok od najmanje tri dana za dostavu, a ostavljena je mogućnost da se zatraži i usmeni izvještaj. Svrha je omogućiti ovlaštenim licima za nadzor dostupnost svih podataka i informacija potrebnih u nadzoru, ali i subjektima nadzora ostaviti primjeren rok za sastavljanje pismenih izvještaja koja će se tražiti u nadzoru.

Članom 152. utvrđena je obaveza subjekta nadzora da ovlaštenom licu Agencije za nadzor, na njen zahtjev omogući pregled poslovanja u sjedištu subjekta nadzora kao i u drugim prostorijama u kojima subjekt nadzora odnosno drugo lice koje je ovlastio, obavlja djelatnost ili poslove u vezi s kojim se obavlja nadzor. Takođe je ponovo utvrđena obaveza subjekta nadzora, kao i u članu 181. ovog zakona da na zahtjev ovlaštenog lica Agencije za nadzor, omogući pregled poslovnih knjiga poslovne dokumentacije i administrativnih odnosno poslovnih evidencija, u obimu određenom zakonom kojim se uređuje pojedini nadzor, kao i da izruči kompjuterske ispile odnosno kopije poslovnih knjiga, poslovne dokumentacije i administrativnih odnosno poslovnih evidencija. Utvrđena je i obaveza Agencije za nadzor da pregled poslovanja obavlja samo u mjeri u kojoj je to potrebno vodeći računa da što je moguće manje ometa normalno poslovanje subjekta nadzora u skladu sa namjerom pojedinog nadzora. Svrha je omogućiti nadzor na svim mjestima na kojima se obavljaju poslovi kao i uvid u svu poslovnu i drugu dokumentaciju potrebnu za provođenje nadzora.

Članom 153. utvrđena je obaveza subjekta nadzora da ovlaštenim licima omogući nesmetano obavljanje nadzora u prostorijama subjekta nadzora. Svrha je omogućiti nesmetan nadzor radi što veće efikasnosti i tačnosti.

Članom 154. utvrđena je obaveza subjekta nadzora koji kompjuterski obrađuje podatke odnosno vodi poslovne knjige i druge evidencije da, na zahtjev, osigura odgovarajuća pomagala za pregled poslovnih knjiga, te provjeru obrađenih podataka, kao i da Agenciji za nadzor izruči dokumentaciju iz koje je vidljiv kompletan opis rada kompjuterskog sistema, te podsistema i datoteka, te što sve mora ta dokumentacija omogućavati i kakva mora biti. Svrha je omogućiti nadzor nad svim segmentima poslovanja subjekta nadzora, pa tako i na dio poslovanja odnosno podataka o poslovanju koji se vode kompjuterski.

Članom 155. utvrđeno je ovlaštenje Agencije za nadzor da izdaje naloge za otklanjanje nepravilnosti kada se iste utvrde bilo da se radi o nepoštivanju Zakona bilo na osnovu njega donesenih propisa ili drugih akata kojima se uređuje poslovanje društava za osiguranje. Svrha je propisati oblik akta kojim se nalaže otklanjanje nepravilnosti kod subjekta nadzora.

Članom 156. definirane su nadzorne mjere. Tako su u cilju učinkovitijeg nadzora i povećanja transparentnosti precizno izrečene slijedeće mjere: odluka o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti, određivanje dodatnih mjera, oduzimanje dozvole, posebna uprava, prisilna likvidacija društva za osiguranje, odlučivanje o razlozima za stečaj društva za osiguranje te podnošenje prijedloga za pokretanje stečajnog postupka.

Članom 157. precizirana je odluka o otklanjanju nezakonitosti i nepravilnosti kao prva od nadzornih mjera. U članu su navedeni razlozi za donošenje navedene odluke. Agencija za nadzor je obavezna odrediti rok za otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti.

Članom 158. utvrđena je mogućnost da kada Agencija za nadzor utvrdi veće nepravilnosti u poslovanju društva za osiguranje da naloži društvu da o otklanjanju nepravilnosti predoči izvještaj s pozitivnim mišljenjem revizora o tome da su utvrđene

nepravilnosti u poslovanju otklonjene. Svrha je ponovo postići efikasnost u provođenju nadzora i dodatno osiguranje o ovlaštene struke da je poštivan nalog za otklanjanje nepravilnosti.

Članom 159. utvrđuje se obaveza društva za osiguranje da u roku iz prethodnog člana otkloni utvrđene nepravilnosti i nezaklonitosti, te da Agenciji za nadzor dostavi izvještaj u kojem su opisane mjere za otklanjanje nezaklonitosti i nepravilnosti. Društvo za osiguranje dužno je priložiti dokumente i druge dokaze iz kojih je vidljivo da su otklonjene nezaklonitosti i nepravilnosti. U slučaju nepotpunog izvještaja i priloženih dokaza, Agencija za nadzor će odlukom naložiti dopunu izvještaja i odrediti rok za dopunu. Ako donosi ovu odluku, Agencija za nadzor ima rok od 30 dana, u protivnom se smatra da su nezaklonitosti i nepravilnosti uklonjene.

Članom 160. navode se dodatne mjere koje donosi Agencija za nadzor u slučaju ako utvrdi da društvo za osiguranje teže krši pravila o upravljanju rizikom. Dana je mogućnost Agenciji za nadzor da naloži upravi društva za osiguranje da prihvati plan mjera radi osiguranja minimalnog kapitala društva za osiguranje, zatim da naloži upravi društva za osiguranje i nadzornom odboru sazivanje dioničarske skupštine društva za osiguranje te predlaganje odgovarajućih zaključaka, kao na primjere zaključak o povećanju osnovnog kapitala društva za osiguranje i zaključak o povećanju osnovnog kapitala iz sredstava dobiti. Agencija za nadzor može zabraniti društvu za osiguranje zaključivanje novih ugovora o osiguranju u pojedinim ili svim vrstama osiguranja, obavljanje određenih vrsta isplata odnosno isplata određenim licima i zaključivanje poslova s pojedinim dioničarima, članovima uprave, članovima nadzornog odbora, povezanim društvima ili investicijskim fondovima kojima upravlja društvo za upravljanje, koje je s društvima za osiguranje povezano lice. Također može naložiti upravi društva za osiguranje da donese ili provede mjere radi poboljšanja postupka upravljanja rizicima, promjene područja poslovanja društva za osiguranje, ograničavanja davanja zajmova, poboljšanja postupka naplate dospjelih potraživanja društva za osiguranje, ispravnog vrednovanja bilansnih i vanbilansnih stavki, poboljšanja informacionog sistema, poboljšanja postupaka internih kontrola i interne revizije. Predviđena je i mogućnost zabrane odnosno ograničenja raspolaganja imovinom za pokriće odnosno imovinom za pokriće matematičke rezerve kojima upravlja društvo za osiguranje.

Zakon predviđa navedene mjere u slučaju kad društvo za osiguranje teže krši pravila o upravljanju rizikom. Pod težim kršenjem pravila o upravljanju rizika podrazumijeva se ako društvo za osiguranje ne dostiže granicu minimalnog jemstvenog kapitala (solventnosti) iz člana 70., odnosno člana 71. ovog Zakona, ili ako ne dostiže minimalni stepen likvidnosti; ako društvo za osiguranje nije organizovalo poslovanje, ne vodi tekuće poslovne knjige, poslovnu dokumentaciju te druge administrativne i poslovne evidencije na način da je moguće u bilo kojem trenutku provjeriti poslovanje u skladu sa pravilima o ograničavanju rizika; ako se ne donesu mjere i odrede pravila odgovarajućeg vrednovanja bilansnih i vanbilansnih stavki; kršenje obaveze pravovremenog i korektnog izvještavanja, sklapanje prividnih poslova u namjeri netačnog iskazivanja finansijskog stanja društva za osiguranje; obavljanje poslova koji mogu ugroziti solventnost, odnosno likvidnost itd.

Članom 161. regulisana je mogućnost donošenja odluke od strane Agencije za nadzor o posebnoj upravi. Agencija za nadzor donijeti će odluku o posebnoj upravi u slučaju ako su društvu za osiguranje određene dodatne mjere iz člana 171. stava 1. i 3. ovog

Zakona, a društvo za osiguranje nije u rokovima koje mu je odredila Agencija za nadzor, započelo s provedbom ovih mjera, odnosno nije ih provelo. Također ako društvo za osiguranje, ne dostigne granicu jemstvenog kapitala (solventnosti) iz člana 70., odnosno člana 71. ovog Zakona unatač provedenim dodatnim mjerama, ili ako bi dalje poslovanje društva za osiguranje moglo ugroziti njegovu likvidnost ili solventnost odnosno sigurnost osiguranika, Agencija za nadzor donosi odluku o posebnoj upravi.

Nadalje, Agencija za nadzor određuje rok trajanja posebne uprave, koji ne smije biti duži od godine dana, sa mogućnošću produženja za najviše 6 mjeseci. Propisani su, članovi posebne uprave, koje imenuje Agencija za nadzor i to dva ili više posebnih upravitelja. Određuje se i vrsta i obim poslova za svakog pojedinog posebnog upravitelja.

Članom 162. nalaže se da se donesena odluka o posebnoj upravi upiše u sudski registar. Prijedlog za upis podataka posebna uprava mora uložiti u roku od tri dana nakon primanja odluke.

Članom 163. regulisane su pravne posljedice posebne uprave. Vršenje nadležnosti nadzornog odbora preuzima Agencija za nadzor. Posebni upravitelj može dobiti uputstva vezana za vođenje poslova društva za osiguranje od strane Agencije za nadzor.

Na posebnog upravitelja odnose se odredbe ovog Zakona koje se odnose na člana uprava, osim u slučaju ako Agencija za nadzor uputstvima ne odredi drugačije. Članovima uprave i nadzornog odbora društva za osiguranje prestaju sve nadležnosti i ovlaštenja, kao i nadležnosti skupštine danom donošenja odluke o posebnoj upravi. Izuzetak ovome je povećanje osnovnog kapitala radi osiguranja finansijske stabilnosti društava za osiguranje, a što je precizirano u članu 153.

Članom 164. propisana su ovlaštenja za vrijeme trajanja posebne uprave. Članovi uprave dužni su posebnoj upravi neodgodivo omogućiti pristup cjelokupnoj poslovnoj i drugoj dokumentaciji društva za osiguranje te pripremiti izvještaj o primopredaji poslova, te joj dati sva objašnjenja i dodatne izvještaje o poslovanju društva za osiguranje.

Posebni upravitelj ima pravo udaljiti lice koje ga ometa u radu, pa i zatražiti pomoć nadležnog tijela unutrašnjih poslova.

Članom 165. propisana je obaveza posebne uprave kojom je ona dužna Agenciji za nadzor predati izvještaj o finansijskom stanju i uslovima poslovanja društva za osiguranje pod posebnom upravom i to najmanje svaka tri mjeseca.

U roku od devet mjeseci nakon imenovanja, posebna uprava je dužna predati Agenciji za nadzor izvještaj o finansijskom stanju i uslovima poslovanja društva za osiguranje pod posebnom upravom zajedno se ocjenom stabilnosti društva za osiguranje i mogućnosti za dalje poslovanje društva za osiguranje koje obuhvata: ocjenu i posljedice preuzimanja gubitaka društva za osiguranje od strane dioničara društva za osiguranje, mogućnosti alokacije i disperzije ostalih gubitaka društva za osiguranje, nepredviđene rashode koji mogu uticati na obaveze društva za osiguranje, ocjenu mogućih mjera za otklanjanje finansijskih poteškoća društva za osiguranje uključujući prijenos ugovora o osiguranju s procjenom troškova provedbe tih mjera, te procjenu uslova za početak prisilne likvidacije odnosno stečaja društva za osiguranje, kao i procjenu nastava rada društva za osiguranje.

Članom 166. propisana je obaveza Agencije za nadzor na osnovu izvještaja posebne uprave iz prethodnog člana, a nakon što se procijeni da je radi osiguranja minimalnog

kapitala društva za osiguranje odnosno radi otklanjanja uzroka nelikvidnosti ili nesolventnosti društva za osiguranje nužno povećati osnovni kapital društva za osiguranje novim novčanim ulozima. Agencija za nadzor je dužna naložiti posebnoj upravi da sazove dioničarsku skupštinu društva za osiguranje te joj predloži prihvatanje zaključka o takvom povećanju osnovnog kapitala. Posebna uprava je dužna objaviti saziv skupštine radi odlučivanja o povećanju osnovnog kapitala najkasnije u roku od osam dana nakon primanja naloga Agencije za nadzor.

Članom 167. propisano je ocjenjivanje rezultata posebne uprave. Agencija za nadzor je u obavezi najmanje jednom u tri mjeseca ocijeniti rezultate posebne uprave. Također je dužno prihvatiti končanu ocjenu rezultata posebne uprave najmanje tri mjeseca nakon primanja izvještaja iz člana 149. stava (2) ovog zakona.

Ako Agencija za nadzor procijeni da se za vrijeme trajanja posebne uprave finansijsko stanje društva za osiguranje poboljšalo do te mjere da je društvo za osiguranje dostiglo granicu jemstvenog kapitala (solventnosti) iz člana 70., odnosno člana 71. ovog Zakona, te da je u stanju redovno izvršavati dospelje obaveze, Agencija za nadzor je dužna donijeti odluku o prestanku posebne uprave i opozivu posebnih upravitelja. U suprotnom donosi se odluka o početku likvidacije odnosno utvrđivanju uslova za početak likvidacije. Također može se donijeti i odluka o produženju posebne uprave na rok od najviše šest mjeseci ako ne postoje uslovi za početak stečaja društva za osiguranje te ako Agencija za nadzor procijeni da će društvo za osiguranje u sljedećih šest mjeseci dostići granicu jemstvenog kapitala (solventnosti) iz gore navedenih člana.

Članom 168. utvrđena je potreba da se nadzor nad svim osiguravajućim društvima koja sudjeluju u najmanje jednom društvu za osiguranje odnosno društvu za reosiguranje sa sjedištem u Federaciji ili nekoj stranoj državi i nadzor nad licima u kojima društvo za osiguranje ima udjela dopuni dodatnim nadzorom opisanim ovom glavom. Koncern osiguravatelja kao i finansijski koncern također su utvrđeni kao predmet dodatnog nadzora, a radi mogućnosti donošenja utemeljenijeg mišljenja o njihovom finansijskom stanju.

Čl. 169. i 170. definirano je značenje grupe osiguravatelja, koncerna osiguranja, finansijskog koncerna i vladajućeg društva za osiguranje u grupi osiguravatelja za potrebe ovog zakona.

Članom 171. utvrđena je obaveza društava za osiguranje da vladajućem društvu za osiguranje, koncernu osiguravatelja odnosno finansijskom koncernu osiguranja dostavljaju podatke radi njihovog ispunjavanja obaveze prema Agenciji za nadzor. Takovom odredbom društvima za osiguranje postavlja se zahtjev da raspolažu odgovarajućim mehanizmima interne kontrole u svrhu predočenja svih bitnih podataka i informacija koje su Agenciji za nadzor bitne za potrebe navedenog dodatnog nadzora. S ciljem dobijanja navedenih potrebnih informacija Agenciji za nadzor dopušteno je zahtijevati ih i od povezanih društava za osiguranje, društava koja imaju udjele u društvu za osiguranje i povezanih društava koja imaju udjele u društvu za osiguranje.

Članom 172. u skladu sa zahtjevima pravne regulative Evropske unije, propisana je potreba izvještavanja Agencije za nadzor od strane društva za osiguranje o, također ovim članom, definiranim značajnim poslovima u grupi osiguravatelja. S obzirom na to da transakcije unutar grupe mogu uticati na finansijsko stanje pojedinog društva za osiguranje, Agencija za nadzor o svim takvim poslovima mora biti obaviještena kako bi

u slučaju ugroženosti ili moguće ugroženosti solventnosti društva za osiguranje mogla poduzeti odgovarajuće mjere na nivou društva.

Članom 173. Propisano je da lica koja upravljaju poslovanjem koncerna osiguratelja odnosno osiguravajućeg holdinga moraju imati dovoljno dobar ugled i dostatno iskustvo za obavljanje svojih dužnosti.

Članom 174. određeno je da, s obzirom na potrebu obračunavanja stanja usklađene solventnosti osiguravajućih društava za osiguranje koja su dio grupe osiguravatelja, Agencija za nadzor propisuje način izračuna prilagođenih kapitalnih zahtjeva kao i detaljni sadržaj svih izvještaja koja mu društva za osiguranje na osnovu prethodnog člana dostavljaju. Radi sprečavanja narušavanja tržišnog takmičenja te radi potrebe uklanjanja razlika između zakona država članica Evropske unije kojima podliježu društva za osiguranje koja su dio grupe osiguravatelja, navedena pravila moraju biti istovjetna s pravilima drugih država članica i izrađena pridržavajući se odredbi pravne regulative Evropske unije.

Članom 175. Agencija za nadzor ovlaštena je ocjenjivati zakonitost postojanja određene grupe osiguravatelja, a kroz redovno izvještavanje od strane društva za osiguranje o svim činjenicama i okolnostima značajnim za takvu ocjenu. Uz navedeno, za iste potrebe Agencije za nadzor, društvo za osiguranje u grupi osiguravatelja dužno je izvještavati o zavisnim odnosno vladajućim društvima u grupi.

Članom 176. utvrđena je obaveza Agenciji za nadzor donošenja propisa kojima će se detaljnije urediti sadržaj izvještaj i način njegovog dostavljanja Agenciji za nadzor radi jednostavnije i ekonomičnije obrade i upotrebe takvih podataka.

Članom 177. određeno je da skupština društva za osiguranje može prihvatiti odluku o prestanku društva za osiguranje samo uz prethodnu saglasnost Agencije za nadzor.

Članom 178. definiran je likvidator društva za osiguranje kao fizičko lice koje ispunjava uslove za imenovanje člana uprave društva za osiguranje iz člana 39. ovog zakona.

Članom 179. propisuje se ograničenje dozvole za obavljanje poslova osiguranja. Agencija za nadzor mora biti obaviještena o pokretanju likvidacijskog postupka sljedećeg dana nakon prihvatanja odluke. Ono tada donosi odluku kojom ograničava važenje dozvole za obavljanje poslova osiguranja na poslove koji su potrebni radi provedbe likvidacije društva za osiguranje, te određuje u kojem obimu se na društvo za osiguranje u likvidaciji primjenjuju pravila o ograničavanju rizika. Ovom pravnom normom nalaže se da Agencija za nadzor mora biti obaviještena po hitnom postupku o pokretanju postupka likvidacije, ako je moguće prije pokretanja postupka, a ako se to ne dogodi, odmah nakon toga.

Ukoliko se odluka o ograničenju dozvole za obavljanje poslova osiguranja odnosi na društvo za osiguranje koje ima filijalu u zemlji članici, Agencija za nadzor je dužna prije izdavanja odluke obavijestiti nadležno nadzorno tijelo države članice.

Članom 180. Utvrđeno je da ako likvidatori utvrde postojanje stečajnog razloga, dužni su bez odlaganja podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka i o tome odmah obavijestiti Agenciju za nadzor.

Članom 181. reguliše se ponovno stjecanje dozvole za obavljanje poslova osiguranja. Društvo za osiguranje može početi ponovno obavljanje poslova osiguranja samo ako ponovno stekne dozvolu Agencije za nadzor za obavljanje poslova osiguranja, a koju treba priložiti zahtjevu za upis odluke u sudski registar.

Članom 182. uređeni su razlozi za početak prisilne likvidacije društva za osiguranje. Odluku o prisilnoj likvidaciji donosi Agencija za nadzor, i to: ako se finansijsko stanje društva za osiguranje nije popravilo za vrijeme poslovanja pod posebnom upravom i ako društvo za osiguranje nije doseglo granicu jemstvenog kapitala (solventnosti) iz člana 70., odnosno člana 71. ovog Zakona, te ako ne postoje uslovi za početak stečajnog postupka. Nadalje, kao drugi uslovi za prisilnu likvidaciju je ako skupština dioničara sazvana prema članu 166. ovog Zakona odbije donijeti odluku o povećanju osnovnog kapitala društva za osiguranje, ili je donese, ali prva prodaja dionica ne uspije. Ukoliko društvo za osiguranje u roku od 3 mjeseca od prestanka važenja dozvole za obavljanje poslova osiguranja ne započne s postupkom preoblikovanja, prestanka ili s postupkom ponovnog dobijanja odobrenja, Agencija za nadzor će donijeti odluku o početku prisilne likvidacije.

Članom 183. propisano je da protiv odluke Agencije za nadzor o pokretanju prisilne likvidacije nad društvom za osiguranje dosadašnja uprava i nadzorni odbor društva za osiguranje ovlašteni su podnijeti tužbu nadležnom sudu.

Članom 184. propisana je obaveza objava odluke o prisilnoj likvidaciji u „Službenim novinama Federacije BiH” i najmanje dva dnevna lista koji izlaze u Federaciji i RS, kao i dostavljanje iste Zaštitnom fondu FBiH.

Članom 185. utvrđeno je imenovanje jednog ili više likvidatora od strane Agencije za nadzor i to odlukom o početku prisilne likvidacije.

Članom 186. utvrđene su pravne posljedice prisilne likvidacije. Sve nadležnosti i ovlaštenja članova uprave i članova nadzornog odbora društva za osiguranje i ovlaštenja skupštine preuzima Agencija za nadzor s izuzetkom nadležnosti na osnovu odredbi sljedećeg člana ovog zakona. Nadležnosti nadzornog odbora društva za osiguranje i nadležnosti skupštine također preuzima Agencija za nadzor.

Članom 187. propisana je zabrana zaključivanja novih poslova za vrijeme postupka prisilne likvidacije. Izuzetak su poslovi nužni radi unovčenja likvidacije mase i poslovi potrebni za prijenos ugovora osiguranja na drugo društvo za osiguranje.

Članom 188. Utvrđeno je da prisilni likvidator neodgodivo poduzima sve mjere i radnje za utvrđivanje obujma imovine društva za osiguranje kao i obaveza društva za osiguranje nad kojim je pokrenuta prisilna likvidacija.

Članom 189. Propisano je utvrđivanje potraživanja koja će biti kategorizirana na sljedeći način:

- a) potraživanja povjerilaca po osnovu ugovora o osiguranju života;
- b) potraživanja povjerilaca po polisama neživotnog osiguranja koji su prijavili ostvarenje osiguranog slučaja i čije su prijave uredno upisane u knjige društva; i
- c) potraživanja bilo kojih drugih lica koja su prijavila svoje zahtjeve.

Članom 190. Propisano je da najkasnije sedam dana od dana donošenja rješenja o pokretanju postupka Agencija za nadzor će podnijeti prijedlog za otvaranje likvidacijskog postupka nadležnom sudu, gdje se predlaže nadležnom sudu da za sudskog likvidatora imenuje jednog od postavljenih prisilnih likvidatora.

Članom 191. Utvrđeno je da nakon pravosnažnosti odluke o provedbi likvidacijskog postupka nadležnog suda smatrati će se postupak prisilne likvidacije završenim i da nakon okončanja postupka prisilne likvidacije Agencija za nadzor razriješiti će dužnosti prisilne likvidatore.

Članom 192. regulisana je prisilna likvidacija stranog društva za osiguranje. Utvrđena je obaveza Agencije za nadzor da prije donošenja odluke o početku postupka prisilne likvidacije nad filijalom stranog društva za osiguranje obavijesti sva nadležna tijela država članica, u kojima društvo za osiguranje nad čijom filijalom počinje postupak likvidacije, ima filijale. Data je mogućnost izuzetka u slučaju zaštite osiguranika, kad Agencija za nadzor može obavijestiti nadležno nadzorno tijelo odmah nakon donošenja odluke. Propisana je i dužnost usklađivanja postupaka Agencije za nadzor s postupcima nadležnih nadzornih tijela drugih država članica.

Članom 193. precizirano je da se na postupak prisilne likvidacije smisleno primjenjuju odredbe Zakona o privrednom društvu, ukoliko ovim pododjeljkom ovog Zakona nije drugačije određeno.

Član 194. definira slučaj kada likvidatori utvrde da postoje razlozi za nastupanje stečajna, te u tom slučaju moraju neodgodivo obavijestiti Agencija za nadzor.

Članom 195. utvrđeni su razlozi zbog kojih Agencija za nadzor donosi odluku o utvrđivanju uslova za početak stečajnog postupka.

Članom 196. propisano je da stečajni sudija prije imenovanja stečajnog upravitelja društvu za osiguranje saslušava predstavnika Agencije za nadzor na okolnost lica koje će biti imenovano za stečajnog upravitelja.

Članom 197. propisan je način rješavanja potraživanja u stečajnom postupku iz ugovora o obaveznim osiguranjima.

Članom 198. uređeni su isplatni redovi stečajnih povjerioca.

Članom 199. uređeno je obavještanje Agencije za nadzor o tijeku stečajnog postupka od strane stečajnog upravitelja.

Članom 200. utvrđen je pojam potrošača za potrebe primjene ovog Zakona.

Članom 201. utvrđen je način i tijela kojima se potrošači mogu podnijeti reklamacija koje se odnose na nepoštivanje odredbi ovog Zakona i na pridržavanja odredbi ugovora o osiguranju. Ova pravna norma omogućuje efikasniji učinak i pristup informacijama Agenciji za nadzor o nepravilnosti rada društava za osiguranje, kao i zaštitu stranaka ugovora o osiguranju ili oštećenih lica.

Članom 202. predviđeno je uspostavljanje Ombudsmena za osiguranje, kao samostalne organizacione jedinice u okviru Agencije za nadzor, koji će omogućiti da se određene nesaglasice i sporovi između institucija osiguranja i korisnika osiguravajućih usluga mogu pravično i brzo riješiti od strane nezavisnih lica, sa minimumom formalnosti putem usaglašavanja, posredovanja ili na drugi miran način. U obavljanju svojih aktivnosti Ombudsmen je nezavisan i ne djeluje kao zastupnik Agencije za nadzor, a ovakav način funkcionisanja Ombudsmena u skladu sa principom efikasnosti, kao i principom nepristrasnosti i zakonitosti, utvrđenim Preporukom Evropske komisije broj 98/257/EZ i broj 2001/310/EZ, te propisima o zaštiti potrošača u BiH.

Čl. 203. i 204. definirane su aktivnosti koje Ombudsmen obavlja, te predviđeno da isti zaštitu prava i interesa korisnika finansijskih usluga osigurava razmatranjem prigovora, davanjem odgovora, preporuka i mišljenja, kao i posredovanjem u mirnom rješavanju spornih odnosa. Nadalje, definirano je da Ombudsmen, u postupku posredovanja, primjenjuje princip dobrovoljnosti i povjerljivosti što nalaže Preporuka Komisije Evropske zajednice broj 2001/310/EZ i propisi kojima se uređuje postupak medijacije. U postupku posredovanja mogu se angažovati druga ovlaštena lica sa specijalističkim znanjima, a

sporazum o nagodbi učesnika, sačinjen u pismenoj formi, ima snagu izvršne isprave, što je predviđeno i Zakonom o postupku medijacije.

Članom 205. definira se da je Ombudsmen, prilikom razmatranja prigovora i posredovanja u mirnom rješavanju sporova, dužan da poštuje principe: zakonitosti, nepristrasnosti, stručnosti, jednakih prava i pravičnosti, efikasnosti i transparentnosti pravila i procedura postupanja Ombudsmena, a u postupku posredovanja u mirnom rješavanju spornih odnosa i princip dobrovoljnosti i povjerljivosti u skladu je sa Preporukama Evropske komisije, propisima o postupku medijacije i propisima kojima se uređuju obligacioni odnosi.

Članom 206. definira se da su davaoci usluga osiguranja u Federaciji dužni saradivati sa Ombudsmenom, kao i da Ombudsmen mora istim omogućiti da, po prigovorima korisnika njihovih usluga, dostave svoj stav i iznesu argumente i dokaze u svoju korist, a što je predviđeno Preporukom Komisije Evropske zajednice 98/257/EZ (princip jednakih prava i pravičnosti).

Članom 207. predviđeno je da je izvještaj o radu Ombudsmena sastavni dio izvještaja Agencije za nadzor u skladu sa članom 139. ovog zakona, čime se poštuje princip transparentnosti iz Preporuke Komisije Evropske zajednice 98/257/EZ.

Članom 208. predviđeno je da je Agencija za nadzor dužna donijeti opće i podzakonske akte kojima se uređuju uslovi i postupak za imenovanje i prestanak dužnosti Ombudsmena, uslovi i način postupanja po prigovorima korisnika finansijskih usluga i posredovanja u mirnom rješavanju spornih odnosa, finansiranje, izvještavanje i druga pitanja od značaja za rad Ombudsmena.

Općim aktima (sistematizacija i organizacija Agencije za nadzor) uredit će se rad novog organizacionog dijela i uslovi za njegove izvršioce (Ombudsmene), a podzakonskim aktima će se regulisati uslovi i način postupanja po prigovorima korisnika finansijskih usluga i posredovanja u mirnom rješavanju spornih odnosa, finansiranje, izvještavanje i druga pitanja od značaja za rad Ombudsmena.

Članom 209. utvrđena je primjena posebnih zakona koji uređuju pitanja zaštite potrošača uz primjenu principa tajnosti podataka.

Članom 210. utvrđena je mogućnost udruživanja društava za osiguranje, ali i utvrđena nužna pravila udruživanja radi osiguravanja poštivanja principa slobode tržišnog takmičenja, odnosno konkurencije, te u provođenju tog cilja društva za osiguranje dužna su statut i druge akte dostaviti Agenciji za nadzor. Agencija za nadzor navedene akte koristi isključivo radi provjere poštivanja zakonskih normi, bez uslova davanja odobrenja na iste.

Članom 211. utvrđena je primjena zakonskih odredbi za određivanja prava koje se primjenjuje na ugovor o osiguranju i to na način da se primjenjuju pravne norme općeg zakona koji uređuje prava u ugovorima s međunarodnim elementom. Utvrđena su pravila primjene materijalno pravnih odredbi prava država članica Evropske unije s obzirom na sjedište odnosno prebivalište stranke i mjesto rizika koji se pokriva ugovorom o osiguranju. Takođe, utvrđena je i određena autonomija stranaka o izboru prava koje će se primjenjivati kao i prava koje se primjenjuje u slučajevima kada stranke nisu u ugovoru o osiguranju navele pravo koje se primjenjuje na ugovor o osiguranju. Usklađivanje materijalno pravnih odredbi ugovornog prava nije preduslov za dostizanje jedinstvenog tržišta osiguranja u Evropskoj uniji i data je mogućnost državama članicama Evropske unije da urede materijalno pravne odredbe ugovora o osiguranju

koji pokrivaju rizike unutar njihove teritorije. Odredbe ovih članova nužne su iz razloga što obavezno pravo koje utvrđuje odnose stranaka ugovora o osiguranju različite su u pojedinim državama članicama Evropske unije. Pravne norme utvrđene ovim člancima važiće od dana punopravnog članstva BiH, a nužna je radi omogućavanja pravila o slobodi pružanja usluga u okviru Evropske unije, te nastupa društava za osiguranje sa sjedištem u Federaciji u preuzimanju rizika lica i imovine koje nemaju sjedište odnosno prebivalište u Federaciji, kao i obzirom na rizik koji se pokriva ugovorom o osiguranju, a nalazi se u državi članici različitoj od sjedišta društva za osiguranje.

Čl. 212. i 213. utvrđene su sankcije društvu za osiguranje u obliku prekršaja za kršenje pojedinih pravnih normi utvrđenih ovim zakonom. Visina predviđenih novčanih kazni utvrđena je s obzirom na značaj prekršaja koje počini društvo za osiguranje u odnosu na pravila obavljanja djelatnosti osiguranja utvrđenih ovim Zakonom i finansijsku snagu društva za osiguranje. Ova pravna norma predstavlja mjeru koja ima svrhu osiguravanja zakonskog poslovanja društva za osiguranje.

Članom 214. utvrđene su sankcije članovima uprave odnosno nadzornog odbora društva za osiguranje kao licima koja se odgovorna za izvršavanje poslovanja društva za osiguranje u skladu sa zakonskim propisima. Ova pravna norma ima svrhu vođenja uprave društva po principima dobrog privrednika.

Članom 215. utvrđene su sankcije za koncern osiguranja u obliku prekršaja za kršenje pojedinih pravnih normi utvrđenih ovim zakonom. Ova pravna norma nužna je radi osiguravanja primjene zakona licima koje imaju utjecaj na poslovanje društva za osiguranje.

Članom 216. utvrđene su sankcije za druga pravna lica koja obavljaju poslove uređene ovim zakonom, ali na način da ne primjenjuju odredbe ovog zakona te na taj način ne predstavljaju društva za osiguranje, odnosno zastupnike i posrednike u osiguranju. Ova pravna norma nužna je radi sprečavanja drugih lica da obavljaju poslove koji su ovim zakonom utvrđeni kao poslovi koje smiju obavljati samo specijalizovani subjekti.

Člancima 217. do 219. utvrđene su sankcije licima koja učestvuju u poslovanju društva za osiguranje i na taj način imaju odnosno mogu imati saznanja o nezakonitom poslovanju društva za osiguranje i ugroženom finansijskom položaju, a o istom ne izvijeste Agenciju za nadzor.

Članom 220. utvrđene su sankcije za lica koja se ne pridržavaju obaveze zaštite ličnih podataka do kojih dolaze tokom obavljanja poslova, te na taj način namjerno ugroze prava i osobnost lica na koje se podaci odnose. Visina novčanih kazni utvrđena je s obzirom na negativan utjecaj i posljedice koje mogu nastati licu na koje se podaci odnose.

Članom 221. utvrđena je obaveza Agencije za nadzor da donese provedbene akte na osnovu ovog zakona, a kako je početak važenja navedenih akata različit od početka važenja ovog zakona, do donošenja istih nužna je odgovarajuća primjena provedbenih akata donesenih na osnovu postojećeg Zakona o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, br. 24/05 i 36/10).

Članom 222. utvrđena su pravila vođenja i dovršetka postupaka za dobijanje odobrenja, saglasnosti i dozvola koje vodi Agencija za nadzor na osnovu zahtjeva podnesenih prije stupanja na snagu ovog zakona. Ovakva pravna norma nužna je radi različitosti pravnih normi utvrđenih ovim zakonom u odnosu na odredbe postojećeg Zakona o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju, a iz razloga što bi zahtjevi

riješeni primjenom postojećeg Zakona o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju imali za posljedicu odmah, odnosno u kraćem vremenskom roku pokretanje ponovnog postupka radi usklade poslovanja društva za osiguranje s odredbama ovog zakona. Nadalje, utvrđeno je da će se postupak stečaja i likvidacije društva za osiguranje pokrenut prije stupanja na snagu ovog Zakona dovršiti po odredbama Zakona o stečajnom postupku, Zakona o likvidacijskom postupku i Zakona o privrednim društvima, s obzirom da takva društva za osiguranje neće se biti dužna uskladiti s odredbama ovog zakona.

Članom 223. utvrđen je period usklađivanja poslovanja društva za osiguranje u smislu prilagođavanja minimalnog iznosa uplaćenog dioničkog kapitala i granice jemstvenog kapitala (solventnosti) za društvo za osiguranje koje obavlja poslove životnih osiguranja odnosno poslove neživotnih osiguranja.

Čl. 224. i 225. utvrđen je prestanak važenja Zakona o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju i početak stupanja na snagu propisa i njegova primjena odnosno početak pravnog učinka na subjekte na koje se odnosi ovaj zakon.

V. FINANSIJSKA SREDSTVA

Za donošenje ovog zakona nisu potrebna dodatna finansijska sredstva.